

EESTI STATISTIKA

ILMUB KORD KUUS

RECUEIL MENSUEL

DU

BUREAU CENTRAL DE STATISTIQUE DE L'ESTONIE

1930

VEEBRUAR

SISUKS PEALE MUU:

Balti riikide väliskaubandus 1924—29.

Rahvaliiklemine üle piiri 1929 a.

Alg- ja keskkoolid 1928/29 õ/a.

Kunstväetiste tarvitamine 1928/29 a.

Loomapidamise areng talundtüüpide järgi.

Tähtsamad Eesti majandus- ja ühiskondliku elu
ilmuvused 1921—29 a.

Nr. 99 (2)

TALLINN

Nr. 99 (2)

RIIGI STATISTIKA KESKBÜROO
BUREAU CENTRAL DE STATISTIQUE DE L'ESTONIE

SISUKORD

TABLE DES MATIÈRES

	Lhk.		Page
Balti riikide väliskaubandus 1924—29. —		<i>Commerce extérieur des pays baltes de 1924—29.—</i>	
A. Tooms	57	<i>A. Tooms</i>	57
Rahvalikklemine üle piiri 1929 a.—G. Tomberg	70	<i>Mouvement de la population traversant la frontière en 1929. — G. Tomberg</i>	70
Alg- ja keskkoolid 1928/29 õ/a. — A. Lepp	75	<i>Écoles primaires et secondaires pendant l'année scolaire de 1928/29. — A. Lepp</i>	75
Kunstvæetiste tarvitamine 1928/29 a. —		<i>Emploi des engrais artificiels en 1928/29. —</i>	
K. Lildeman	100	<i>K. Lildeman</i>	100
Loomapidamise areng talundtüüpide järgi. —		<i>Développement de l'élevage du bétail d'après les types de l'exploitation. — J. Kurkus</i>	104
J. Kurkus	104		
Tähtsamad Eesti majandus- ja ühiskondliku elu ilmutused 1921—29 a.	124	<i>Données principales concernant la vie économique et sociale de l'Estonie 1921—1929</i>	124

ALALISED TABELID — TABLEAUX PERMANENTS

(Standard-numeratsioon)		(Numération permanente)	
Jooksvate andmete saavutamiskord	108	<i>Méthodes d'établissement des données publiées dans les tableaux courants</i>	108
Tab. 1. Väliskaubandus detsembris	110	Tab. 1. <i>Commerce extérieur en décembre</i>	110
" 2. Väliskaubandus muude riikidega detsembris	112	" 2. <i>Commerce extérieur avec les autr. pays en décembre</i>	112
" 3. Tähtsamate ainete väliskaubandus detsembris	112	" 3. <i>Commerce extérieur des princip. articles en décembre</i>	112
" 4. Tolliamelite läbitäik detsembris	114	" 4. <i>Activité des bureaux douaniers en décembre</i>	114
" 5. Tolliasutiste tulud	115	" 5. <i>Recettes douanières</i>	115
" 6. Riigiraudteed novembris	116	" 6. <i>Chemins de fer en novembre</i>	116
" 7. Tallinna sadama tegevus jaanuaris	116	" 7. <i>Mouvement du port de Tallinn en janvier</i>	116
" 8. Eesti Panga äriseis 31. XII. 29	116	" 8. <i>Bilans de la Banque d'Estonie le 31. XII. 29</i>	116
" 9. Maapanga äriseis	117	" 9. <i>Situation financière de la Banque agraire</i>	117
" 10. Pankade äriseis 1. XII. 29	117	" 10. <i>Situation financière des banques au 1. XII. 29</i>	117
" 11. Üksikute pankade ärisaisu summad 1. XII. 29	117	" 11. <i>Montant des bilans des banques au 1. XII. 29</i>	117
" 12. Riigi sissetulekud novembris	118	" 12. <i>Recettes de l'État en novembre</i>	118
" 13. Valuuta hinnad Tallinna börsil jaanuaris	119	" 13. <i>Cours du change à Tallinn en janvier</i>	119
" 14. Vabariigi piiridest ülesõitnud jaanuaris	118	" 14. <i>Nombre de personnes passées les confins de la République en janvier</i>	118
" 15. Linnade rahvastik jaanuaris	119	" 15. <i>Mouvement de la population dans les villes en janvier</i>	119
" 16. Liikvel olev raha 1. I. 30.	50	" 16. <i>Billets en circulation 1. I. 30.</i>	50
" 18. Pankadevahelise arvekoja tegevus detsembris	50	" 18. <i>Mouvement de la chambre de compensation en décembre</i>	50
" 19. Protestitud vekselid novembris	50	" 19. <i>Effets protestés en novembre</i>	50
" 20. Kapitali emissioonid detsembris	50	" 20. <i>Emissions des capitaux en décembre</i>	50
" 21. Tööstustoodang oktoobris	50	" 21. <i>Production de quelques industries en octobre</i>	50
" 22. Loomataudid novembris	50	" 22. <i>Épidémiés en novembre</i>	50
" 23. Tapamajade tegevus novembris	50	" 23. <i>Fonctionnement des abattoirs en novembre</i>	50
" 24. Suur müügihinnad novembris ja detsembris	51	" 24. <i>Priz de gros en novembre et décembre</i>	51
" 25. Toiduainete maksumus kalorilise sisalduse järgi 1925—29	118	" 25. <i>Coût des denrées alimentaires à la base de leur valeur nutritive 1925—29</i>	118
" 26. Turuhinnad jaanuaris	120	" 26. <i>Priz de détail en janvier</i>	120
" 27. Elumaksumusindeksid	53	" 27. <i>Nombres-indices du coût de la vie</i>	53
" 28. Suur müügiindeksid	53	" 28. <i>Nombres-indices des prix de gros</i>	53
" 29. Töötgur detsembris	121	" 29. <i>Marché du travail en décembre</i>	121
" 30. Tööstusettevõtteid ja tööloju 1. jaanuariks 1925—29	122	" 30. <i>Entreprises industrielles et leur main d'oeuvre au 1. janvier</i>	122
" 31. Tööõnnetused tööstusettevõtetes detsembris	123	" 31. <i>Accidents du travail dans les entreprises industrielles en décembre</i>	123
" 32. Tööstustööliste arvu liikumise indeksid	123	" 32. <i>Nombres-indices du mouvement du nombre de la main d'oeuvre dans les entrepr. industr.</i>	123
" 33. Nakkushaigused detsembris	123	" 33. <i>Maladies contagieuses en décembre</i>	123

BALTI RIIKIDE VÄLISKAUBANDUS 1924—29. COMMERCE EXTÉRIEUR des PAYS BALTES de 1924—29.

Sis: 1) Baltikumi väliskaubanduse areng 1926—28 a. lhk. 57. 2) Väliskaubandus töötlemise seisukohalt, lhk. 58. 3) Väljaveo koostis, lhk. 59. 4) Sisseveo koostis, lhk. 63. 5) Omavaheline kaubandus, lhk. 65. 6) Väliskaubanduslikud suhted teiste riikidega, lhk. 68. 7) Sesonilised võnked, lhk. 68.

Järgnevalt toodud andmeis, mis vastavate riikide ametlike andmete järgi koostatud, on kõik väärtused ühtlaseks kuldvaluutasse Ekr ümber arvatud, järgmise vahetorra kohaselt, Ekr võrreldes.

	1928	1927	1926	1925	1924
Lätt	0,7237	0,7252	0,7252	0,7252	0,7241
Liti	0,3752	0,3751	0,3751	0,3751	0,3751
Smk.	0,0941	0,0947	0,0947	0,0947	0,0940
Slot	0,4270	0,4301	0,4378	0,6686	0,7236
Emk.	—	0,0100	0,0100	0,0100	0,0096

Võrdlusil rahvastikuga on kasutatud järgmised rahvastiku arve:

Eesti	1 117 tuh.
Läti	1 360 "
Leedu	2 230 "
Poola	29 249 "
Soome	3 530 "

siiski saavutatud peaaegu üldiselt kaubabilansi aktiivsus. Järgneval 1927. a. suurenes väljavedu, üldiselt võttes, 10% võrra ja jäi sellel tasapinnal püsima ka 1928 a. Samal ajal aga sissevedu võttis uuesti hoogu, tõustes üldsummas 40% 1927 a. ja 64% 1928 a., võrreldes 1926 a.

Kogusummas suurenes selle tagajärjel väliskaubanduse läbikäik 35% võrra. Kuna üleilmlik väliskaubanduse läbikäik 1927 a. suurenes keskmiselt umbes 5% võrra, 1928 a. aga vaevalt 2,5%, Balti riigid oma arengu kiirusega jõudsid suurendada oma osatähtsust.

Rahvastellidu arvestuste kohaselt Balti riikide väliskaubanduse osatähtsus üleilmlikus läbikäigus (ligi 150 riiki) tõusis 1,49% 1926 a. 1,79% peale 1927 a. ja 1,87% peale 1928 a.

Eriti silmapaistev väliselt oli Poola väliskaubanduse kiire tõus, mis teda 29 kohalt (läbikäigu suuruse järjekorras) viis 24 kohale riikide keskel (1927 a.). Poola sissevedu võrdus 1928. a. juba 1% üleilmlikust läbikäigust, mis suursaavutiseks Balti riikide peres.

1. Baltikumi väliskaubanduse areng 1926—28 a.

Développement du commerce extér. des pays baltes de 1926—28.

1926 a. oli Balti riikides üldiselt sisseveo kokkuserumise aastaks: kogusummas vähenes sissevedu ligi 25%. Olgugi, et väljavedu samal ajal suurenes üsna nõrgalt, oli sellega

Balti riikide osatähtsuse % maailma väliskaubanduses 1925-28 *)
% de l'importance du commerce extérieur des pays baltes par rapport au commerce extérieur mondial. *)

1.	Sissevedu—Importation					Väljavedu—Exportation					Kogu läbikäik - Tot. des transact.				
	1928	1927	1926	1925	Kesk- 1925-28	1928	1927	1926	1925	Kesk- 1925-28	1928	1927	1926	1925	Kesk- 1925-28
Eesti—Estonie	0,10	0,08	0,08	0,08	0,09	0,11	0,10	0,09	0,09	0,10	0,10	0,09	0,09	0,09	0,09
Läti—Lettonie	0,17	0,15	0,16	0,17	0,16	0,16	0,14	0,12	0,11	0,13	0,16	0,14	0,14	0,14	0,15
Leedu—Lituanie	0,08	0,08	0,08	0,08	0,08	0,08	0,08	0,09	0,08	0,08	0,08	0,08	0,08	0,08	0,08
Poola—Pologne	1,09	1,00	0,55	0,96	0,90	0,87	0,93	0,87	0,80	0,87	0,99	0,97	0,71	0,88	0,89
Soome—Finlande	0,53	0,50	0,46	0,44	0,49	0,49	0,52	0,49	0,46	0,49	0,54	0,51	0,47	0,45	0,49
Kokku—Ensemble	2,02	1,81	1,33	1,73	1,72	1,71	1,77	1,66	1,54	1,67	1,87	1,79	1,49	1,64	1,70

Soome üldläbikäik andis 1928 a. juba 0,54%, kuna ka Läti ja Eesti osatähtsus suurenes, Leedu püüdes oma kindlaks kujunenud osatähtsuse juures:

Läti	0,16%
Eesti	0,10%
Leedu	0,08%

Rahvastellidu arvestusil 150 riigi kohta omasid Balti riigid järgmised kohad oma väliskaubanduse üldläbikäigu järgi (1928 a.):

Poola	25
Soome	34
Läti	56
Eesti	61
Leedu	71

Samal ajal konstateeris Rahvastelliit Eesti kuuluvust seitsme riigi hulka, kelle väljavedu ühelgi aastal peale 1924 a. ei vähenenud.

Suuremat sisulist arengut 1926—28 a. näitasid Läti ja Eesti, kus väljavedu tõusis

*) Rahvastellidu andmel 150—170 riigi kohta (Mémorandum sur le commerce international etc).

1928 a. ligi 1/3 võrra, kuna Soomes ja Poolas see tõus oli 10% ümber ja Leedu väljavedu vaevalt püsis 1927 a. tasapinnal.

Suurenenud väljavedu ja saadud krediitide mõjul kasvas Eesti sissevedu 1928 a. veel suuremal määral, uuesti esile tuues passiivsaldo. Samal ajal, saadud välislaenude kaasabil, paisus ligi kahekordseks Poola 1926 a. kokkusurutud sissevedu.

Nende muutuste tagajärjeks oli üldine ja suurenev Baltikumil väliskaubandusbilansi passiivsus 1927 ja 1928 a.: 1927 a. üldine sissevedu

võrdus 59 kr. elaniku kohta, väljavedu vaid 54 kr.; 1928 a. olid vastavad arvud juba 69 ja 54—ligi 25% passiivsus.

Ka neil aastail on Eesti jäänud esikohale võimises oma väljaminekuid väliskaupade eest kaita oma kauba väikeveoga: 1927 a. omas Eesti, ainsana Balti riikest, aktiivsaldo; 1928 a. väikseima passiivsuse.

Esikohal passiivsuses oli 1928 a. Soome, kus 212 kr. sisseveo (elaniku kohta) vastu seisid vaid 164 kr. väljavedu.

Balti riikide väliskanbanduse areng 1920—28 a. — *Développement du commerce extérieur des pays baltes de 1920—28.*

2.	Koguarv aasta vältel (milj. kr.) Total pour année (en millions de couronnes)								Keskmiselt ühe elaniku kohta aastas (krooni)—Moyenne par habitant (en couronnes)								Suhtarv (1926 a. = 100) 1926 = 100										
	1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928
a) Sissevedu — Importation																											
Eesti—Estonie . . .	22	47	61	101	79	97	96	96	131	20	42	55	91	70	86	86	118	23	49	61	105	82	100	100	100	137	
Läti—Lettonie	48	80	156	185	203	189	181	221	...	25	43	84	100	109	102	97	119	...	24	42	83	98	107	100	96	117
Leedu—Lithuanie	59	78	95	90	100	107	28	35	43	40	45	48	66	87	106	100	111	119
Poola—Pologne	1669	1106	677	1244	1395	37	38	23	43	48	153	163	100	183	206	
Soome—Finlande . . .	430	278	322	462	443	523	536	605	751	122	79	91	131	126	148	152	171	213	80	52	60	86	83	98	100	113	140
Kokku 5 riiki—Total pour 5 pays	1854	2023	1588	2226	2605	49	53	42	59	69	117	126	100	140	164	
b) Väljavedu — Exportation																											
Eesti—Estonie . . .	20	24	53	62	75	97	96	106	127	17	22	47	55	67	87	86	95	114	21	25	55	65	78	101	100	110	132
Läti—Lettonie	18	76	118	123	131	136	159	189	...	10	41	64	66	70	73	86	100	...	13	56	87	90	96	100	117	130
Leedu—Lithuanie	55	100	91	95	92	95	25	45	41	43	41	42	58	105	96	100	97	100
Poola—Pologne	916	927	986	1082	1041	31	32	34	37	36	93	94	100	110	106	
Soome—Finlande . . .	347	263	363	441	467	528	534	599	585	98	75	103	125	132	150	151	170	166	65	49	68	83	87	99	100	112	110
Kokku 5 riiki—Total pour 5 pays	1681	1774	1847	2038	2034	44	47	49	54	54	90	96	100	110	110	
c) Üldbilanik — Total des transactions																											
Eesti—Estonie . . .	42	71	114	163	154	194	192	202	258	37	64	102	146	137	173	172	181	239	22	37	59	85	80	101	100	105	185
Läti—Lettonie	64	156	274	303	334	325	340	497	...	35	84	148	166	179	175	183	219	...	19	48	84	95	103	100	105	125
Leedu—Lithuanie	114	178	186	185	192	202	51	80	84	83	86	90	62	96	101	100	104	109
Poola—Pologne	1985	2032	1688	2326	2436	68	70	57	80	84	119	122	100	140	146	
Soome—Finlande . . .	777	541	685	903	910	1051	1070	1204	1336	220	154	194	258	288	303	341	379	73	51	64	84	85	95	98	100	113	125
Kokku 5 riiki—Total pour 5 pays	3535	3797	3435	4264	4630	93	100	91	113	123	103	111	100	124	135	

Rahvastiku seotismäär välisurgudega jäi ka viimaseil aastail endiseks: tihedaim side oli 1928 a. Soomes, kus elaniku kohta tuli 213 kr sissevedu ja 166 kr väljavedu (tab. 2), lõdveim suure siseturuga Poolal, kus see oli vaid 48 ja 36 kr. Eesti asus väljaveo suuruselt elaniku kohta teisel kohal (114 kr), sisseveos aga kolmandal (118 kr) teisel kohal asuva Läti sisseveole siiski juba järele jõudes (119 kr).

Läbikäigu suurus elaniku kohta näitab selgelt Soome ja Eesti kaubanduse võrdlevat elavust. Rahvasteliidu arvestusel oli riikide kohad järjekorras (läbikäigu suuruselt elaniku kohta 1928 a.) järgmised:

Soome	19
Eesti	29
Läti	33
Leedu	58
Poola	60

2. Väliskaubanduse töötlemise seisukohalt.

Commerce du point de vue de transformation des produits.

Tab. 3 toodud väliskaubanduse % koostis on arvatud väärtuse alusel. Liigitus on võetud iga riigi oma nomenklatuuri kohaselt ja võib erineda mõnes pisisasjas. Soome

nomenklatuur ei võimalda, kahjuks, sellist liigitust.

Nelja ülejääva riigi hulgast on Eestis suhteliselt kõigeenam arenenud tööstus. Sellega ongi seletatav Eesti väljaveo võrdlemisi kõrge tööstuslik iseloom ja töötlemiseastme seisukohalt vaadatuna, parim väljaveo koostis. 1925—28 a. keskmiselt üle kolmandiku — 36% — Eesti väljaveost koosnes valmis- ja poolvalmis saadusist, samal ajal kui Läti suutis niikaugele viimistletuna anda vaid ligi 1/6 väljaveost (ainult 1928 a. 21%), Poola samuti 1/6—1/7 (1928 a. vaid 14,5%) ja Leedu alla 1/30 (1928 a. 2,6%).

Tõsiasiaks jääb aga, et see valmissaaduste % meil iga aastaga on vähenenud, jõudes 41% 1925 a. 31% peale 1928 a. Ja see ei olenenud mitte sedavõrt toiduainete jne. väljaveo tõusust, nagu esimesel silmapilgul võiks mõelda, vaid valmissaaduste väljaveo stagnatsioonist ja isegi tagasiminekust viimaseil aastail. Nende väljavedu oli (milj. kr.):

1928 a.	39,0
1927 „	35,2
1926 „	36,5
1925 „	39,4

Baltikum väliskaubanduse koostis % töötlemise seisukohalt 1924—28 *)
 Composition du commerce extérieur des pays baltes du point de vue de la transformation des produits 1924—28 *)

3.	Eesti—Estonie					Läti—Lettonie					Leedu—Lituanie					Poola—Pologne				
	1928	1927	1926	1925	Keskmine 1925—28	1928	1927	1926	1925	Moyen 1925—28	1928	1927	1926	1925	Keskmine 1925—28	1928	1927	1926	1925	Keskmine 1925—28
	Sisseevedu — Importation																			
I. Elusloomad	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,4	0,8	1,0	1,4	1,0	0,0	0,1	0,0	0,5	0,2	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1
II. Toiduained	31,7	29,2	35,9	34,1	32,7	30,8	28,1	24,8	27,1	27,7	17,4	18,4	18,6	22,9	19,3	16,2	21,3	14,1	24,9	19,1
III. Toores- ja poolvalmis ained	17,6	18,7	21,4	26,3	21,0	25,1	25,3	22,9	25,9	24,8	28,9	27,0	26,3	22,4	25,8	34,9	39,4	48,9	30,9	38,5
IV. Valmis- ja poolvalmis saadused	50,6	52,1	42,7	39,6	46,3	43,3	45,7	50,6	45,5	46,3	55,6	54,5	53,3	53,3	54,2	40,4	39,0	36,8	44,0	40,1
V. Töötlemata väärtmetallid (ka kuld ja hõbe raba)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,4	0,1	0,1	0,1	0,2	0,1	0,0	1,2	0,9	0,5	8,4	0,1	0,1	0,1	2,2
Kokku	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Väljavedu — Exportation																				
I. Animaux vivants	1,1	1,4	1,1	1,7	1,3	0,4	0,1	0,1	0,3	0,2	13,0	14,8	16,2	16,6	15,2	9,2	7,6	5,0	8,0	7,4
II. Objets d'alimentation et boissons	36,9	36,4	30,8	28,6	33,2	22,8	23,7	26,0	22,2	23,7	21,9	17,4	19,8	17,1	19,0	21,0	20,7	26,4	24,5	23,2
III. Matières brutes ou simplement préparées	31,3	28,9	30,2	28,9	29,8	55,8	58,0	54,1	59,1	56,8	61,8	66,1	60,8	59,3	61,9	55,3	57,8	54,8	45,2	53,3
IV. Produits fabriqués	30,7	33,3	37,9	40,8	35,7	21,0	18,2	19,7	18,0	19,2	2,6	2,1	3,7	6,9	3,8	14,5	18,9	13,8	22,9	16,1
V. Or et argent non ouvrés et monnaies d'or et d'argent	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,4	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Total	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Väljaveo suurenemise võimaldasid vaid teised rühmad. Sarnanev nähtus ilmneb ka Poolas, kus 1924 a., 248 tuh. kr asemel, 1928 a. veeti välja vaid 151 tuh. eest valmissaaduseid.

Selle kõrval väärrib tõsist tähelepanu Läti valmissaaduste väljaveo suur tõus, mis suurenes 1924—28 a. kolmekordselt, ja esinedes 1924 ja 25 a. kahekordselt Eesti sellekohasest väljaveost väiksemana, juba 1928 a. omas täpsalt Eesti omale võrdse väärtuse (39,1 milj. kr; Läti väljaveo suurema koguarvu juures on rühma osatähtsuse % muidugi väiksem).

Teine tähelepanuväärsem erinevus Eesti ja ülejäänud kolme riigi vahel on veel rohkem majandusstruktuuri erinevast arengust tingitud. Kolmes Balti riigis on suurima rühmana — üle poole väljaveost — kestvalt annud toores- ja poolvalmisained (1928 a. Leedu 62%, Läti 56% ja Poola 55%). Samuti on lugu Soomega, kus ainult juba paberitööstuse poolvalmisained haaravad üle veerandi väljaveost. Meil aga on väljaveos esikoha omanud toiduainete rühm (peamiselt või ja karjasaadused), mis ka ainsana näitab pidevat suurenemissuuna.

Suhteliselt oleme siin esikohal, absoluutarvudes ületab Poola vastav väljavedu meie oma veel viiekordselt, Lätiga on aga võistlus käimas ka absoluutarvudes:

Toiduainete jne. väljavedu (milj. kr):		
	Eesti	Läti
1928 a.	46,8	42,5
1927 "	38,5	38,0
1926 "	29,8	35,5
1925 "	27,7	29,4
1924 "	14,1	14,1

Majanduslikult ja rahvastikult suurem Läti, kes samuti kui meiega, põllumajanduse peasuunaks võtnud karjamajanduse, on seni meiega

sel alal kõrvuti sammunud, 1925 ja 26 a. isegi veidi ette jõudes, 1928 a. aga uuesti mahajäädes.

Leedu ja Poola karjamajanduslik arenemine on läinud teist rada, spetsialiseerudes ka elusloomade väljaveos, miline seal tunduvalt täiendab toiduainete väljavedu (Leedu 1928 a. 13,6%, Poolas 9,2%).

On muidugi loomulik, et kõik Balti riigid, vedades välja peamiselt toores-, poolvalmis- ja toiduaineid, ostavad esijoonel valmis- ja poolvalmisaineid. Tõepoolest, ühegi riigi sisseveos ei ole nende % alla 40, enamjaolt aga 40—50% vahel ja isegi kõrgem.

Ülejäänud sisseveo ainestiku suhtes erineb Baltikum kahte rühma. Lõunapoolsed Leedu ja Poola katavad omatarvituse viljas ise ja nende toiduainete sissevedu on alla 20%. Põhjapoolsete — Soome, Eesti ja Läti — oma aga ületab 30%, suurenedes järjekindlalt absoluutarvudes. Eriti suure tähtsuse omab siin vilja sissevedu karjamajandusele üleläänud mais ja koloniaalkaupade ost. Elusloomade sissevedu on kõikjal tähtsusetu, väljaarvatud sõjaajal loomadest laastatud Läti, kus see veel 1924 a. oli 2,4%, kuid nüüd samuti alla 0,5% vajus.

3. Väljaveo koostis. Composition de l'exportation.

Ei paku erilisi raskusi koostada Baltikum väljaveo tähtsamate ainete nimestikku. Selleks on küllaldav täiendada Eesti sellekohast loetelu vaid mõne üksiku ainega. Tõepoolest, tab. 4 toodud nimestik, haarates üle 90% Soome, Eesti ja Leedu väljaveost, on kõrgel määral iseloomustav ka Lätile ja Poolale: 75—80% nende väljaveost mahub samuti nende nimetiste alla.

Koostades viie peamise väljaveoainete nimestikud üksikute riikide järgi, saaksime umbes järgmise järjekorra (1928 a. kohta): (v. ltk. 61)

*) Rahvasteliidu andmeil (V. Memorandum sur le commerce international etc.).

	1926	1927	1928	Poola	Soome	Estonia	Lettonia	Lituaania	Pologne	Fiin- lande	Resti	Läti	Leedu	Poola	Soome
Kartul—Pommes de terre	3 888	150	25	2 975	—	2 341	226	105	5 579	4	508	5	52	3 542	—
Oder—Orge	—	26	204	19 171	—	—	244	545	11 516	0,0	—	165	305	10 068	—
Rukis—Seigle	1	59	637	1 293	100	1	91	35	1 780	83	2	260	9	30 406	70
Nisu—Froment	—	9	1	493	—	—	8	1	1 463	0,0	—	9	568	9 568	—
Kaer—Avoine	—	7	181	1 403	140	1	8	16	1 222	104	1	49	42	8 095	7
Lüha ja lihakaup (ka rasky)—Ylandes	5 144	1 042	2 494	28 906	971	4 708	4 384	2 770	28 834	1 983	3 029	4 966	35 48	28 151	3 119
Suhkur igasugune—Sucre	1	—	—	42 394	—	5	—	—	56 273	—	4	—	—	62 538	—
Või—Beurre	33 003	37 729	7 461	27 540	42 880	27 663	29 925	5 098	17 016	44 966	23 771	27 157	4 767	10 343	40 570
Mumad—Oeufs	2 355	7	5 309	60 041	14	1 609	24	4 103	72 846	34	924	—	5 092	57 788	103
Loomatoid—Fourrage	133	679	—	20 911	68	125	1 248	—	29 660	282	90	1 039	—	21 317	69
Eimloomad—Animaux vivants	1 396	751	13 842	96 080	437	1 494	165	13 217	82 145	543	1 005	136	15 368	49 419	470
Tootesaad—Cultures vivres	1 956	4 523	1 359	9 302	10 563	1 330	2 734	759	5 030	10 476	896	2 181	927	5 428	9 452
Tõttelatud nahad—Peaux fabriquées	1 355	2 671	4 945	446	117	226	128	3 410	568	152	2 210	530	1 745	443	213
Paber—Papier de toute espèce	7 607	4 478	443	309	66 155	8 011	3 813	541	732	64 620	9 872	3 897	745	950	63 631
Lauad, plaadid, proppid, paigid jne.—Planches, étais, poutres, traverses etc.	21 406	68 634	11 773	235 549	238 050	13 990	58 655	7 826	255 467	323 750	13 308	29 872	8 400	142 553	278 166
Vineer—Bois de placage	5 553	6	4 301	9 607	21 267	4 975	9	2 262	6 529	15 294	4 415	19	2 025	2 458	13 371
Teehtööos ja paberimass igasugune—Cellulose et pâte à papier de toute espèce	4 697	1 037	9 910	1 208	100 231	1 930	1 007	8 623	1 242	50 389	119	402	9 868	1 553	81 229
Puuvilla lõng—Fil de coton	4 653	648	—	3 643	111	4 497	824	—	4 511	15	3 677	460	—	6 948	8
Puurvillita riie—Tissus de coton	9 423	145	—	14 180	922	8 721	17	—	21 871	903	8 793	8	—	18 102	948
Villane lõng—Fil de laine	1	155	—	14 693	—	4	309	—	18 023	1	6	383	—	11 791	0,0
Villane riie—Tissus de laine	773	1 268	—	7 853	65	712	6	—	6 537	42	476	6	—	5 954	22
Lüha ja takud (ka jääaused)—Lijn, étoupe et déchets	9 804	18 464	17 148	6 949	—	11 245	19 558	24 962	6 680	—	12 672	27 650	21 353	1 850	—
Tsemment—Ciment	968	9	—	2 859	24	1 499	4	—	4 528	4	2 036	12	—	1 138	109
Kivisüsi, koks ja brkietid—Hoville, coke et briquettes	—	45	—	153 478	—	8	44	—	149 762	—	4	121	—	195 471	—
Petrooleum—Pétrole	—	6	—	3 573	—	1	—	—	5 780	—	1	—	—	9 695	—
Väetisained—Engrais	61	1 212	—	5 646	6	26	326	—	3 580	2	3	171	—	4 187	—
Seemned—Semences et graines	107	5 445	4 018	24 162	342	507	6 236	8 657	27 241	443	1 131	7 672	8 275	16 435	462
Sellest: linnaasemend—Dont: graines de lin	95	4 033	2 272	5 536	—	508	4 702	6 938	5 632	—	1 120	4 879	6 766	272	—
Kokku—Ensemble	114 295	150 102	63 613	784 894	542 513	93 603	129 813	83 222	321 444	555 045	88 966	107 769	83 039	728 391	491 729
Väljaveatu üldse—Exportations totales	127 109	185 992	94 373	1 040 965	585 175	105 770	159 056	92 246	1 081 615	589 884	96 250	135 517	95 010	985 501	533 897
Mainitud ainete % väljaveost—% des articles mentionnés	89,9	79,9	89,0	75,4	92,7	90,4	80,9	90,2	75,9	92,7	92,5	82,8	87,5	74,1	92,1

Eesti	Läti	Leedu	Soome	Poola
1. Väi 26,0%	1. Metsamaterjal. ¹⁾ 36,5	1. Lina 18,1	1. Metsamaterjal ¹⁾ 50,9	1. Metsamaterjal. ¹⁾ 21,7
2. Metsamaterjal. ¹⁾ 16,8	2. Väi 20,1	2. Elusloomad 13,6	2. Tselluloos ja pa-berimass 17,1	2. Kivisüsi 14,7
3. Lina (ja takud) 7,7	3. Lina 9,8	3. Metsamaterjal ¹⁾ 12,5	3. Paber 11,9	3. Elusloomad 9,2
4. Puuvilliarite 7,4	4. Seemned 2,9	4. Tselluloos ja pa-berimass 10,5	4. Väi 7,3	4. Munad 5,8
5. Paber 6,0	5. Paber 2,4	5. Väi 7,9	5. Vineer 3,6	5. Suhkur 2,8
Kokku 5 ainet 63,9	71,7	62,6	90,2	54,2

Vaadeldes seda nimestikku, kus ainult viis ainet annavad juba 54—91% väljaveost, saame kaunis reiljeefse iseloomustuse Baltikumi välja-veost. Vähe sellist, et see ei erine ainetiku mitmekesisusega, vaid ka tähtsamad ained on enamvähem samad. Üldiselt võttes, on Baltikumi väljaveos esikohal metsamaterjal ja selle saadused keskmiselt 30% ümber (kuid Soomes üle 80%), ja siis põllumajandussaadused — eriti väi ja lina, milledele Leedus ja Poolas seltsivad veel elusloomad ja munad. Kui sellele lisame loodusest mitmekesisema Poola kivisüsi ja suhkrut, ongi saavutatud üldine ülevaade.

Üksikudel riikidel on muidugi erinevusi, mis näitavad ühe ehk teise ala ettejäudmist. Põhja-poolne Soome on oma väljaveo rajanud peamiselt metsamaterjali ja selle saaduste peale ja seal on ta kõige ükshuitem ja ainetevaesem.

Selle ja lõunapoolse Poola väliskaubanduse vahel, mis Baltikumis mitmekülgeim, moodustavad kolm vahepealset riiki teatava ülemineku. Eesti ja Läti oma kiirelt areneva karjamaajandusega kannavad väljaveo raskuse ikka rõhkemal määral selle saadustele. Leedus samal ajal väljenduvad karjakasvatuse tulemused elusloomade väljaveos. Kõigis kolmes riigis omab veel linakasvatus, mis Soomes puudub ja Poolas väljaveo suhtes tähtsusetu, vahetevahel hinnakonjunktuuri paranemisel järsult suureneva kaalu.

Baltikumi väljaveo võrdlemisi suur sarnasus ei ennusta muidugi, vähemalt ligemas tulevikus, omavahelise läbikäigu suurt kasvamist. Ainetiku vaesus ja oludest tingitud mitmekesisuse puudus toob majandusele raskeid kriisiaegu välisturu hinnastiku langusel vastavatel aladel.

Tab. 5 lubab jälgida mõne tähtsama aine väljaveo arengut koguse järgi 1920 a. peale. Selle paljuütlevad arvud näitavad selgelt, kuidas oma iseseisvuse algul Balti riigid oma praegusist tähtsamaist väljaveoainest suutsid välisturule saata vaid pisemad kogused, ja kuidas nende majanduslikud võimed kordkorralt tugevnesid. Eriti silmaspaistev on see karjasaaduste väljaveos, millest tõepoolest ei millegist alustati.

Mõne tähtsama aine väljaveo areng 1920—28 a. (tonnides)
Développement de l'exportation des quelques articles de 1920—28 (en tonnes).

5.	Eesti Estonie	Läti Lettonie	Leedu Lituanie	Poola Pologne	Soome Finlande
Väi — beurra					
1928	11 222	13 006	2 647	10 074	13 376
1927	9 906	10 761	2 051	7 376	15 077
1926	8 691	10 135	1 747	5 548	13 212
1925	6 445	7 154	932	541	13 192
1924	3 187	3 666	... ²⁾	2	8 248
1923	2 347	2 902	6 566
1922	999	1 032	8 334
1921	128	10	6 465
1920	1 138
Munad — Oufs					
1928	1 568	0	3 502	54 562	6
1927	1 079	24	3 339	65 590	18
1926	705	10	3 472	58 566	57
1925	970	77	3 249	27 071	77
1924	642	44	3 993	10 421	39
1923	356	77	4 528	8 849	24
1922	316	147	...	5 093	220
1921	153	45	593
1920
Tselluloos ja paberimass Cellulose et pâte à papier de toute espèce.					
1928	27 048	7 133	47 860	9 684	653 524
1927	11 008	6 981	40 480	8 789	531 329
1926	1 835	1 792	40 083	14 667	457 220
1925	25	31	37 513	17 387	412 729
1924	1 009	618	...	17 538	431 980
1923	5 738	278 679
1922	237	1 572	...	4 747	249 130
1921	696	191 592
1920	192 526
Lina ja takud — Lin, étoupe et déchets					
1928	6 245	12 183	18 176	16 208	—
1927	9 961	17 067	24 140	17 192	—
1926	11 882	25 456	19 733	14 114	—
1925	8 040	19 799	13 103	15 593	—
1924	11 292	21 156	14 047	13 479	—
1923	10 246	22 919	7 725	5 354	—
1922	10 064	10 480	...	3 790	—
1921	5 618	6 366	—
1920	8 518	—

Mõned Poola väljavedu (täiendavalt tab. 5) iseloomastavad ained
Quelques articles importants de l'exportation de la Pologne.

	Kivisüsi, koks ja briketid Houille, coke et briquettes.	Suhkur igasugune Sucre	Oder Orge
1928	13 031 647	185 682	111 144
1927	11 226 044	202 275	63 986
1926	14 436 603	206 691	138 011
1925	8 157 753	196 030	105 121
1924	11 416 209	240 300	127 691
1923	12 912 791	95 139	20 001
1922	5 489 132	59 250	17 167

Üleilmliku toodangu seisukohalt on Balti riikide väljaveo toodang muidugi võrdlemisi tähtsusetu, ka kogusummas võetult. On siiski üksikuid alasid, kus Baltikumi poolt välisturule minev kogus on tähelepanuväärne ja ulatub kaugelt üle nende riikide võrdleva tähtsuse. See tuleb ette peamiselt põllumajandussaaduste alal. Näiteks, omab Baltikum kaunis ulatusliku tähtsuse linaturul, mille osatähtsust Vene väljaveo suurenemine vähendab.

¹⁾ Palgid, plangud, propsid, laud jne.

²⁾ Mitmesugused pihmasaadused 1640 tonni.

6.

	1928				1927				1926					
	Eesti	Läti	Leedu	Poola	Soome	Estonie Lettonie	Lithuanie	Pologne	Prus-tantide	Eesti	Läti	Leedu	Poola	Soome
Kartul— <i>Pommes de terre</i>	1	152	—	12	1 706	5	1	9	429	2	1	—	—	4
Oder— <i>Orge</i>	1 368	2 531	—	612	477	514	634	660	114	730	492	—	141	708
Rukis— <i>Seigle</i>	9 521	15 092	1 256	22 073	31 767	4 999	10 101	359	24 636	8 669	8 089	293	1 170	24 268
Mais— <i>Maïs</i>	544	76	—	8 604	1 235	83	22	17 177	747	27	36	—	2 666	462
Nisu— <i>Proment</i>	5 111	13 528	84	49 418	103	4 094	11 719	1	60 078	171	10 729	1	2 121	233
Riis— <i>Riz</i>	921	1 692	807	25 503	6 216	540	7 666	672	20 813	4 562	633	512	10 439	5 076
Kaer— <i>Avoine</i>	2 820	3 312	—	4 408	2 444	915	2 140	—	7 665	262	1 220	—	366	714
Nisujahu— <i>Farine de froment</i>	2 190	1 45	—	27 693	40 836	1 090	1 076	—	4 466	29 127	2 859	0,0	290	20 490
Liba- ja lihakaup (ka rasv)— <i>Panutes</i>	480	1 904	—	895	8 882	103	1 076	—	21 900	6 511	427	1 992	10 221	8 488
Heeringad— <i>Harengs</i>	2 961	4 961	3 216	20 727	2 620	2 136	3 410	3 420	19 978	1 833	3 899	—	13 114	2 017
Subkur igasugune— <i>Sucre</i>	6 677	11 283	7 227	66	25 866	7 104	11 372	7 702	80	21 600	9 835	6 607	46	9 858
Tubak ja seadused— <i>Tabac, cigares et cigarettas</i>	1 150	2 947	1 203	14 844	9 910	1 025	3 117	1 297	14 746	9 982	1 848	1 184	16 307	9 096
Loomatoid— <i>Pourrage</i>	2 288	2 262	—	8 090	38 201	1 026	1 116	—	6 445	23 121	1 310	—	2 196	28 769
Elusloomad— <i>Animans vivans</i>	177	814	33	1 146	965	36	1 503	50	2 748	362	62	83	419	121
Tooresnahad— <i>Cuiris cruds</i>	2 564	4 845	1 994	30 667	16 754	1 534	2 208	1 105	26 832	9 995	2 670	320	11 789	9 073
Tõstetud nahad— <i>Peaux fabriquées</i>	1 946	8 401	813	41 766	10 976	1 478	2 393	1 012	38 782	9 346	839	785	23 566	7 005
Paber— <i>Papier de toute espèce</i>	1 141	1 519	2 492	7 200	1 334	797	1 351	2 241	6 665	1 185	627	1 112	2 141	966
Laud, plangud, propsid, paigid jne.— <i>Planches, états, pontres, traverses, etc.</i>	257	1 905	186	2 328	4 858	38	2 085	746	1 246	1 248	217	412	657	1 819
Puuviil— <i>Coton</i>	10 991	4 466	—	135 126	18 368	9 021	3 414	—	126 403	17 766	9 130	—	118 371	18 556
Puuvilla lõng— <i>Fil de coton</i>	378	2 457	2 216	21 650	5 462	650	1 776	1 999	18 009	5 529	501	1 551	11 006	2 702
Puuvilla riie— <i>Tissus de coton</i>	4 060	15 585	40 045	21 105	12 116	2 919	15 254	11 198	15 811	10 549	2 617	10 544	10 085	9 902
Villane lõng— <i>Fil de laine</i>	1 606	3 919	—	29 064	7 922	849	2 677	—	27 525	6 633	891	—	8 506	5 786
Villane riie— <i>Tissus de laine</i>	5 221	6 819	4 757	7 995	24 629	3 796	5 249	3 327	5 789	18 699	2 482	4 571	3 253	16 464
Lina ja takud— <i>Lin, étoupe et déchets</i>	90	233	—	765	1 268	16	249	—	349	399	—	300	557	787
Vih— <i>Laine</i>	1 131	2 497	—	75 800	7 680	1 087	2 438	—	86 284	7 445	1 095	—	52 478	5 700
Tsement— <i>Ciment</i>	1	1 025	1 721	38	3 398	6	1 393	1 645	25	2 461	88	1 114	61	2 162
Põllutõmased ja riistad— <i>Machines et outillage agricoles</i>	2 541	2 461	1 339	15 677	3 634	1 129	3 644	1 167	15 040	3 312	1 296	2 962	6 064	1 888
Veo- ja sõidautod— <i>Automobiles et camions automobiles</i>	1 826	1 185	1 864	38 704	22 767	1 426	1 191	1 365	20 972	692	1 556	526	7 310	13 520
Kivisüsi, koks ja briiketid— <i>Houille, coke et briquettes</i>	1 750	7 852	4 144	3 432	18 634	2 082	9 273	5 210	8 825	20 601	2 369	7 339	4 985	14 266
Petrooleum— <i>Pétrole</i>	1 581	1 891	1 717	2	4 600	1 577	1 497	1 846	—	3 907	1 456	1 402	1 031	3 564
Bensin— <i>Benzine</i>	1 069	1 109	705	—	—	—	—	716	—	—	792	924	384	—
Väetisained— <i>Engrais</i>	2 875	5 077	4 870	37 579	13 461	2 075	4 587	4 590	28 078	14 247	1 869	3 529	10 150	12 519
Seemned— <i>Semences et graines</i>	1 557	5 971	—	10 420	2 361	508	5 020	—	2 073	870	—	—	5 687	1 907
Kohv— <i>Café</i>	287	358	352	14 073	30 436	271	343	401	18 435	25 103	329	461	12 923	24 464
Kokku— <i>Ensemble</i>	79 356	134 099	53 043	673 354	382 757	57 055	113 949	54 069	641 566	290 680	61 128	112 405	46 081	345 963
Sissevedu üldse— <i>Importations totales</i>	131 373	222 005	106 904	1 395 096	750 748	96 420	181 281	99 659	1 243 866	604 735	95 570	188 789	90 307	677 320
Maintud ainete % sisseveost— <i>% des articles mentionnés</i>	60,4	60,4	49,6	48,3	51,0	39,2	62,9	54,3	51,6	49,6	64,0	59,5	51,0	50,7

Lina väljaveo % üleilmliku väljaveo üldkogusest *):

	1928	1927	1926	1925
Eesti	1,43	2,87	2,90	2,48
Läti	3,10	4,60	7,14	6,48
Leedu	3,35	6,51	5,53	4,29
Poola	4,10	4,68	2,38	3,93
Koos	11,98	18,11	17,95	17,19

Üleilmlik lina

väljavedu (1000 kv.)	1928	1927	1926	1925
	3 928	3 707	3 566	3 058

Kordkorralt laieneva osatähtsuse omab või väljavedu, kus eriti Eesti ja Läti kiire edu märgatav.

Või väljaveo osatähtsuse % üleilmliku väljaveo üldkogusest:

	1928	1927	1926	1925
Eesti	2,23	2,04	1,04	1,45
Läti	2,59	2,22	2,26	1,61
Leedu	0,53	0,42	0,39	0,21
Poola	2,19	1,52	1,24	0,12
Soome	2,66	3,11	2,55	2,97
Koos	10,20	9,31	8,78	6,36

Üleilmlik või

väljavedu (1000 kv.)	1928	1927	1926	1925
	5 022	4 850	4 480	4 440

Suurim osatähtsus, mis vast tõeliselt suure % annab, on arvatavasti Soome puusaaduste väljaveol, kuid sellele on raske leida arvilist väljendust, kuna metsamaterjali andmete kokkuvõtmise viis mitmesugustes riikides erineb.

Poola rukki väljavedu a. 1925 ja 1926 andis 11—14% üleilmlikust rukki väljaveost, järgneval kahel aastal oli aga tähtsusetu. Poola suhkru väljavedu andis 1926 a. 2,05% üleilmlikust väljaveost.

4. Sisseveo koostis.

Composition de l'importation.

Vastandiks väljaveole on Baltikumi sisseveo üldjooneks suurem mitmekesisus aineistikus, nii et viie aine loetus ei annaks siin tagajärgi. Siiski, tab. 6, mis koostatud Eesti tähtsamate ainete nimestikus mõne täiendusega ja peaaegu ilma ühendavate rühmituste tarvitamata, annab sellest kaunis täieliku loetelu, mis viimaseil aastail haarab 50—60% kogu sisseveost kõigis riikides. Ülejäänud väiksem pool sisseveost koosneb mitmekesiselise aineistiku kirjust hulgest väikseis koguseis.

Eelpool mainisime juba valmisaduste ja poolvalmisainete ülekaalu sisseveos. Täienduseks sellele võiks märkida kõiksugu masinaid, aparate ja riistu, mis iga riigi sisseveos omab tähtsa koha, kuid millisele raske leida arvilist väljendust, kuna iga riik neid senini omamoodi on rühmitanud.

Kõik kolm põhjapoolset riiki on sunnitud vilja de omatoodangut täiendama sisseveoga,

kuid ka Poolal ja Leedul on tulnud osta vilju, olgugi võrdlemisi väikseis koguseis, nähtavasti oma linnade varustuseks.

Mõne tähtsama aine sisseveo areng 1920-28 (tonnides)
Développement de l'importation des quelques articles (en tonnes) de 1920-28.

7.	Eesti Estonie	Läti Lettonie	Leedu Lituanie	Poola Pologne	Soome Finlande
Rukis — Seigle.					
1928	49 736	82 721	7 675	107 623	105 689
1927	28 203	53 763	2 331	131 363	111 941
1926	58 572	51 997	1 431	6 365	148 958
1925	47 709	72 594	14 638	65 725	155 266
1924	37 951	55 427	...	76	175 255
1923	25 449	35 560	...	166	178 516
1922	11 030	19 531	...	1 595	109 681
1921	2 476	8 359	51 376
1920	1 573	63 816
Nisu — Froment.					
1928	22 038	58 022	440	226 102	470
1927	15 878	46 053	3	265 207	45
1926	15 740	42 530	3	9 395	985
1925	12 827	48 212	...	41 048	166
1924	7 804	51 795	...	7 345	7
1923	16 387	31 901	...	981	140
1922	120	11 417	...	532	662
1921	1	1 835	271
1920	20 707
Nisujahu — Farine de froment.					
1928	7 199	405	0,0	2 923	135 395
1927	6 252	221	0,0	13 012	86 885
1926	6 954	228	14	890	86 145
1925	10 438	357	128	233 864	106 757
1924	9 458	1 243	...	116 268	97 696
1923	13 380	5 139	...	49 931	93 346
1922	14 371	8 684	...	17 056	76 566
1921	11 597	10 070	53 025
1920	1 622	17 760
Suhkur — Sucre.					
1928	24 637	42 237	24 948	96	92 066
1927	22 125	36 215	23 171	124	66 607
1926	20 852	35 531	21 662	10	33 993
1925	18 311	33 511	5 774	180	111 038
1924	15 868	27 112	14 453	74	67 386
1923	14 537	21 400	11 341	1 425	49 468
1922	14 638	20 073	...	11 463	59 940
1921	10 463	10 984	55 348
1920	4 128	25 040
Kohv — Café.					
1928	139	148	189	7 353	18 440
1927	138	146	225	6 984	15 276
1926	160	159	264	8 345	13 290
1925	141	141	337	7 109	18 826
1924	95	129	248	6 993	16 801
1923	295	123	...	5 651	14 265
1922	39	49	...	5 361	13 311
1921	20	128	12 661
1920	197	6 783
Kivisüsi, koks ja brikketid Houille, coke et briquettes.					
1928	95 194	523 382	196 083	248 402	1 076 345
1927	96 339	517 365	222 757	237 324	1 030 348
1926	89 075	412 756	197 068	122 234	566 841
1925	84 820	419 312	141 627	242 476	611 930
1924	98 134	458 084	151 825	387 371	620 040
1923	107 780	484 894	83 243	266 729	524 828
1922	89 011	174 657	...	2 446 737	243 099
1921	26 000	33 006	87 019
1920	917	90 688

Nende ainete sisseveo koguse arengut vaadelles (tab. 7), näeme muuseas, Eesti—Läti—Poolale ühise joonena, jahu sisseveo vähendamist 1926 a. peale, terade sisseveo tõustes, mis nähtavasti oma jahvatustööstuse arendamise mõttes on sündinud. Eriti tähelepanuväärne on selline tõeline üleminek Poolas, kus veerandmiljoni tonni nisu-jahu sisseveo asemel (1925 a.) 1927 a. peale umbes samane arv nisu imporditakse.

*) Rooma põllumaj. instituudi andmeil arvatud.

Meeledejäävaimaks faktiks üksikute ainete alal on kahtlemata kohvi sissevedu Soome. Eesti—Läti—Leedu a poolteistsaja tonni ja suure Poola 7 000 tonni kohvi kõrval importis Soome 1928 a. 18 440 tonni kohvi, 30,5 milj. kr. väärtuses.

Selle arvu suuruselt saame väikse ettekujutuse, kui näeme, et vaid kolmekordselt väiksema rahvastikuga Eesti kogu kohvi import ei küünninud kolmesaja tuhande krooninigi. Soomes polnudki see pealegi rekordaasta: 1925 a. arvud olid kõrgemadki. Kabjuks, puuduvad viimased andmed kohvitarvitamise kohta kohvitootvaid mail, kuid vististi on Soome neid kaugelt ületanud. Kohvitarvitus on Soomes muidugi alati kõrge olnud, viimaste aastate erakorraline suurenemine aga tuleb nähtavasti alkoholi keeluseaduse arvele panna, mis erutusjookide raskuse kannab üle kohvile.

Tähelepanu väärib suhkru sisseveo järjekindel tõus kõigis riikes (peale Poola, kes ise seda toodab), mis kestub, vahepealsete kriisiaastate poolt katkestamatuna. Seda võib võtta teatud määral elatistasapinna üldise tõusuna.

On huvitav märkida, et meie suhkruarvitus elaniku kohta on Leedu omast ligi kaks korda kõrgem, Soome omast jäädes maha.

Veel 1922 a. importis Poola ligi 2,5 milj. tonni kivisütt, 1923 a. peale aga, Ülem-Sileesia ühendamise järele, vaevalt kümnendik sellest arvust, muutudes, vastupidi, kivisüe varustajaks. Teised riigid impordivad kõik vajalise sõe, kus juures Läti tavaliselt 400 tuh. tonnine tarvitus 1927 a. peale suurenes 25% (nähtavasti peamiselt laevastiku juurekasvu tõttu), Soome 500—600 tuh. tonnine aga kahekordistus, jõudes üle miljoni tonni.

Eesti on, tänu oma põlevkivile, juba viis aastat küllaldunud alla 100 tuh. tn. sisseveoga, mis isegi Leedu vastavast sisseveost poole vähem.

5. Omavaheline kaubandus. Commerce entre les États balttes.

Tab. 8 sisaldab kokkuvõtte Baltikumini omavahelisest kaubandusest, kus iga riigi vahetusega kõrvaltatud kahel andmestikul: iga riigi oma andmeil ja teiste riikide andmeil.

Võrdluste teostamiseks peab korraga märkima kaks segavat asjaolu 1) Leedu oma andmeil ei näita oma kaubavahetust Poolaga, 2) mittekõrvalasuvate riikide kaubanduses pole transiidina saadetavad kaubad alati õieti arvestatud. Eriti segavalt mõjub viimane asjaolu Poola andmeile, kus suur kogus Eesti ja Soome minevaid kaupu arvestatakse Läti veetuiks, mistõttu tekib peaaegu alaline vahe Poola ja põhjapoolsete riikide andmeil. Nii, näiteks, oli (tuh. kr.)

	Poola väljavedu Lätti (Poola and- med)	Läti sissevedu Poolast (Läti andmed)
1928 a.	24 813	14 724
1927 a.	18 018	14 609
1926 a.	24 032	16 974
1925 a.	23 349	11 556

Vahe on suur, mõnel juhul üle 100%, mis muidugi ainult teistsiti arvestamisega seletatav. Et ebatäpsus sihtmaa arvestamises nähtavasti Poola andmeil peitub, selgub ka Eesti—Poola kaubavahetuse andmete võrdlusest.

Eesti sisseveo tähtsamad ained Poolast mõlema riigi arvestuse kohaselt (1000 kr) (Danzig ühesarvatud)

	Poola väljavedu Eesti (Poola andmeil) 1000 kr			Eesti sissevedu Poolast (Eesti andmeil) 1000 kr		
	1928	1927	1926	1928	1927	1926
Tera ja kaunvili	884	606	3133	1816	464	5710
Sellest: Oder	783	1019	304	363
Kaer	56	475	—	190
Itukis	—	...	2693	—	—	4875
Suhkur	1058	1990	1225	3157	2512	3043
Kivisüsi, koks, briketid	134	254	217	145	301	223
Villane riie ja sellest kaup.	137	91	94	182	84	72
Kokku sissevedu Eesti	2586	3452	5489	6216	4114	10260

Nagu tabelist näha, on Eesti sissevedu Poolast peaaegu kahekordselt suurem, kui seda nähtavad Poola andmed (Danzig mõlemal juhul ühesarvatud). Tähtsamad ained, mis 80—90% koguarvust, on Poolale iseloomulikud kaubad (suhkur, vill jne), millest kogused nähtavasti lõplikult importija Eesti täpsemalt arvestanud. Üksikutele juhtudel võib muidugi tegemist olla ka kauba edasiüübiga väljaspool Poolat.

Peale selle mõjutavad andmeid muidugi vormilised asjaolud—arvestamisaja ebavastavus, kaupade ladudes seismine lühemat või pikemat aega jne. Kõige selle tagajärjel on muidugi andmed mõnel juhul kaunis erinevad.

Siiski, kui võtame, näiteks, Eesti andmed väljaveo kohta teistesse Balti riikidesse (tab. 9) ja teiste poolt arvestatud saadud Eesti kaubad, leiame usaldatava vastavuse. Ka mujal nähtavad Eesti andmed rohkeimat vastamäärat teisile. Eesti sissevedu on juba mainitud põhjusil teiste poolt nende vastavas väljaveos väiksemana arvestatud. Kaunis hästi vastavad ka Soome nii sisse—kui väljaveo andmed teiste omile.

Eestil on elavam läbikäimine, loomulikult, oma ligemate naabritega—Läti ja Soomega. Kaubavahetus mõlemaga on seni olnud peaaegu võrdne, veidi suurema elavusega Läti poolel. Ainult 1928 a. ületas E.—Soome kaubavahetus veidi E.—Läti oma.

E.—Poola kaubavahetus ei jää elavuselt kuigi palju maha kahest enim nimetatust (E. andmeil; Poola omades on suur osa Eestisse minevaid kaupu arvestatud transiitmaale, nähtavasti Läti).

Poolast ligema Leeduga, sellevastu, on kaubavahetus võrdlemisi väike.

Nagu teistelgi Balti riikel, on ka Eesti kaubabilans Poolaga passiivne. Vastukaaluks sellele on Eesti vahetuse ülejäädud kolme riigiga kogu aeg olnud aktiivne, mille juures (Eesti andmeil) Eesti väljavedu viimasel kahel aastal on ületanud Eesti sissevedu Läti ja Soomega umbes kahekordselt; Leeduga, väiksete koguste juures, paarikümnekordselt (v. tab. 8).

Kuna see aktiivsus Eesti kasuks on kutsunud välja rahulolematust nii põhja- kui lõunapoolse naabri juures, on seda huvitav vaadelda ühelt seni etfetoomata vaatekohalt—riigi tarvitamisvõime suhtes.

Baltikumi omavahelises kaubavahetuses on tähtsusetud need kaubaained, mida kõik riigid toodavad. Ekspordiks ülejäävad — need, mis teisel puuduvad — on aga siin peaaegu eranditult

tarvitusained, toiduained, riietusartiklid jne. Neid aga saab riik importida ainult teatava tarvitumäära küllastumiseni. Sellepärast omab siin otsustava tähtsuse rahvastiku suurus. Isegi kõigi muude tingimuste tasakaalutamisel ei suuda väiksema rahvastikuga Eesti vedada sisse niipalju mingit tarvitamisainet, kui suurema rahvastikuga naaber omale siit võib osta mingit teist.

Iga Balti riigi väliskaubanduse üldsumma teiste Balti riikidega (1000 kr).
Importations et exportations totales de pays baltes en provenance de ces pays (1000 kr).

9.	1928	1927	1926	1925	1924
Eesti sissevedu Balti riikidest (E. andm.)	12 592	9 210	10 588	9 481	6 656
Balti riikide väljavedu Eestisse (teiste andm.)	8 285	3 061	11 400	8 334	... ¹⁾
Läti sissevedu Balti riikidest	25 196	26 851	30 485	27 722	25 572
Balti riikide väljavedu Lätti	39 274	32 837	41 616	40 752	31 413
Leedu sissevedu Balti riikidest ¹⁾	14 076	14 470	11 335	13 369	...
Balti riikide väljavedu Leedusse	14 566	14 511	11 337	12 940	11 109
Poola sissevedu Balti riikidest	9 628	11 241	3 214	14 445	6 926
Balti riikide väljavedu Poolasse ¹⁾	8 327 ¹⁾	7 829	3 350	4 265	3 539
Soome sissevedu Balti riikidest	23 194	15 050	17 067	12 117	14 757
Balti riikide väljavedu Soome	20 390	15 555	23 578	15 154	...
Eesti väljavedu Balti riikidesse	16 748	12 088	10 475	10 941	11 741
Balti riikide sissevedu Eestist	16 149	12 392	9 977	9 997	... ¹⁾
Läti väljavedu Balti riikidesse	15 296	14 925	10 050	11 970	8 613
Balti riikide sissevedu Lättist	17 701	18 768	10 192	23 946	10 733
Leedu väljavedu Balti riikidesse ¹⁾	6 033 ¹⁾	8 975	10 222	8 019	...
Balti riikide sissevedu Leedust	4 408	6 059	6 862	8 459	10 416
Poola väljavedu Balti riikidesse	46 483	38 921	55 602	43 640	45 856
Balti riikide sissevedu Poolast ¹⁾	41 411 ¹⁾	34 357	40 062	27 483	26 132
Soome väljavedu Balti riikidesse	5 682	3 944	4 598	6 857	3 318
Balti riikide sissevedu Soomest	4 932	4 755	5 546	7 249	...
Üldväljavedu (väljavedajate riikide arvestuse järgi ¹⁾	90 842	78 853	91 287	81 445	...
Üldsissevedu (sissevedajate riikide arvestuse järgi)	84 686	76 331	78 639	77 134	...

Sellelt vaatekohalt on tab. 10 tehtud arvutus, kuipalju Balti riigid ühe oma elaniku kohta vedasid sisse Eesti kaupu ja kuipalju Eesti ühe oma elaniku kohta vedas sisse vastava riigi kaupu. Vaieluste juures oleks tähtis võtta arvesse ka neld tarvitamisvõime potentsiaaliga võrdkaalustatud arve (v. tab. 10).

Kui vaadelda sellelt seisukohalt, siis on Eesti ja Läti-Soome vaheline väliskaubandus umbes tasakaalus; igatahes vahed olid 1928 a. tähtsusetud. Tõepoolest, kui Läti vedas omale sisse meie kaupu oma rahvastiku tarvitamiseks Kr 3,98 eest elaniku kohta, siis meie samal ajal tarvitamine Läti kaupu elaniku kohta isegi veidi rohkem — Kr 3,57 eest.

Soomega oli samane vahetõde meie kasuks — Kr 2,24 ja Kr 2,05 — kuid vahe samuti välke. Nii võiks öelda, et tarvitamisvõime seisukohalt oma naabritega kaubavahetuses ligikaudse tasakaalu olemas saavutanud: igaüks on ostanud vastavalt oma rahvastiku suurusele.

Eesti kaubanduslik vahetõde teiste Balti riikidega tarvitamisvõime seisukohalt (1928 a.—Eesti andmetel).
Bilans du commerce extérieur de l'Estonie avec les autres pays baltes du point de vue de la consommation (en 1928, d'après les données est.).

10.	1000 kr		Välisriik vedas sisse ühe oma elaniku kohta Eesti kaupu (kr) Marchand. eston. importées par chaque pays pour un habitant des pays importat. (kr)	Eesti vedas sisse ühe oma elaniku kohta vastava riigi kaupu Marchand. étrangères importées en Estonie pour un estonien. (kr)
	Eesti väljavedu vasta vasse riiki l'Estonie Exportation de l'Estonie	Sissevedu Eesti (vastava riigi väljavedu Eesti) Importation de l'Estonie		
Läti	6 287	3 987	3,98	3,57
Leedu	1 611	98	0,72	0,09
Poola	940	6 216	0,03	5,56
Soome	7 910	2 291	2,24	2,05
Kokku—Total	16 748	12 592	0,45	11,27

Muidugi ei ole see vaatekoht mõõduandev siis, kui samade kaupade ostmisega mujalt soovitakse ja suudetakse saavutada mingeid teisi paremusi. Tegelikult olukorra iseloomustamiseks ja seletamiseks ei puudu tal aga tähtsus.

¹⁾ Leedul puuduvad andmed kaubavahetuse üle Poolaga. Need on asendatud Poola vastavate andmetega.

Lätil on elavaim kaubavahetus olnud kogu aeg Poolaga. Poola andmed, sisaldades osa transiitkaupu, hindavad seda veelgi suuremaks. Umbes võrdsed arvud Eestiga ja Leeduga ulatuvad vaid kolmandikuni kuni pooleni väliskaubandusest Poolaga. Soomega on arvud poole väiksemad, kui kummagi oma naabriga.

Kõigiga on Läti kaubavahetus kogu aeg olnud passiivne, peale Soome, kus kahel aastal saavutati väike aktiivsus.

Leedul on suurem läbikäimine ainult Lätiga, väike Eestiga, üsna tähtsusetu Soomega ja puudub täiesti Poolaga, Leedu ametlikkude andmete järgi.

Poola andmel on Leedu-Poola kaubavahetus siiski olemas, ja isegi ületab Leedu-Läti kaubavahetust (Leedu arvudel). Kõigi aastate kestel on tunduvad kogused Poola kaupu veetud Leedusse ja Leedu kaupu imporditud Poola, olgugi väikesel määral.

Et siin tegemist pole ka mingi eksitusega transiidi arvestamisel, näitab kaupade koostis, millest tähtsamad olid, näiteks, 1928 a. (1000 kr. Poola väljavedu Leetu):

Suhkur	2 262
Tsement	565
Kivisüsi, koks, briketid	1 768
Puuvillane riie mitmesugune	2 321
Villane ja poolvillane riie	502

Nagu näha, on tegemist just Poola väljaveole iseloomustavate kaupadega, millised töepoolest, otsekohese läbikäimise puudumise peale vaatamata, naabermäale tee leiavad.

Kuidas Leedu neid kaupu arvestas, pole teada; nähtavasti muude riikide hulgas.

Poolal on suurim läbikäimine Lätiga, kuhu minevaiks ta arvestab ka osa Eesti ja Soome kaupu, siis Soome, Leedu ja Eestiga.

Kõigiga on Poola kaubandus olnud aktiivne kogu aja vältel.

Kui nüüd tahaksime arvulist väljendust leida Baltikumi üldisele omavahelisele seotismäärale väliskaubanduse kaudu, siis võiks selleks olla omavahelise kaubanduse % väliskaubanduse üldsummast. Nagu tab. 11 näitab, pole see % kõrge.

Ainult 4,5% oma väljaveo saadusile leiavad Balti riigid senini oma naaberriikides paigutuse, ja 3,2% oma sisseveo kaupadest ostavad Balti riigid oma naabreilt. Needki % näitavad pigemini vähenemise suuna.

Baltikumis on seni võrdlemisi vähe tehtud omavahelise kaubavahetuse laialisemaks soodustamiseks, viimasel ajal osult koguni vastupidiseidki abinõusid tarvitatud, nii et see % muidugi võiks olla kõrgem. Kuid isegi 50% tõusu oletades jääb omavahelise kaubanduse

tähtsus siiski väikseks. Võisteldes omavahel oma sisetoodangu korraldamisel, on Balti riigid kogu aeg esinenud ka välisurgudel, rohkem võistlejatena oma kaupade paigutamisel, kui üksteist täiendavate majandusorganismena.

Balti riikide osatähtsus iga riigi väliskaubanduse üldsummast %.
Importance des pays baltes en commerce extérieur de chaque pays en %.

11.	1928	1927	1926	1925	1924
Sissevedu—Importation.					
Eesti	9,6	9,6	17,4	9,8	8,5
Läti	11,3	14,5	16,1	13,7	13,8
Leedu*)	13,2	14,5	12,6	14,1	...
Poola	0,7	0,9	0,5	1,3	0,6
Soome	3,1	2,5	3,2	2,3	3,3
Kokku	3,2	3,4	4,9	3,8	...
Väljavedu—Exportation.					
Eesti	13,2	11,4	10,9	11,3	15,6
Läti	8,2	9,4	7,4	9,2	7,0
Leedu*)	7,0	9,7	10,8	8,8	...
Poola	4,5	3,6	5,6	4,7	5,0
Soome	1,0	0,7	0,9	1,3	0,7
Kokku	4,5	3,9	4,9	4,6	...

Omavahelise huvimäära kindlakstehtemiseks on parim mõõt väljaveo %. Kuna sissevedu rohkem plaanikindlale korraldamisele, kitsendustele jne. alistub, kergemini teisale juhtida laseb jne., on väljaveokaupadele minemi leidmine raskem ja selle säilitamisest riik rohkem huvitatud.

Sellelt vaatevinklilt näitavad tab. 11 arvud, et suurim huvitatud oma Balti naabrite turust on Eesti, kellel kõigi viie aasta kestel 1924—28 a. Baltikumi on läinud korda paigutada suurim % oma väljaveost (10—15%).

Pealegi näitab see % väikest tõusu suuna, kuna teiste väiksemad % näitavad enamjaolt vähenemistki.

Sellele järgneb Läti oma 7—9%, siis Leedu ja Poola. Soome on rippumatuim Baltikumi turust, kuhu läheb vaevalt 1% võrra Soome kaupu. Vaevalt ongi siin tähelepanuväärset suurenemist oodata, Soome väljaveo suurima üksluisuse juures.

Rohkeimal määral ostab Baltikumist omi kaupu, vastandina sellele, mida oleks võinud oodata, Leedu. Ja sellest suuremosa Poolalt, kellega Leedul ametlikult kaubavahetust polegi (oletades muidugi Poola andmete sellekohast täpsust). Sellele järgneb Läti, siis Eesti, kes ostab tavaliselt 10% ümber Balti kaupu ja siis umbes 3% Soome. Suurim Baltikumi kaubavaraustaja, kellel kõigi Balti riikidega pealegi bilanss aktiivne — Poola, saab Baltikumist alla 1% oma kaupadest. Poola kaubavahetuse suu-

*) Leedul puuduvad andmed kaubavahetuse üle Poolaga. Need on asendatud Poola andmetega.

rust arvesse võttes ei teeks isegi mitmekordne ostude suurendamine Baltikumist eriliselt muudatusi, küll aga võiks olla tähtis väiksemale riikidele, on ju Poola turuna väljaveo kaupadele minemi leidmise mõttes ainukene „tuleviku maa“ Baltikumis.

6. Väliskaubandus-likud suhted teiste riikidega.

Rélatons commerciales avec les autres pays.

Väljaveo kaupade ühelaadilsuse juures on loomulik, et ka välisturgude suhtes Baltikumil samad turud küsimuse alla tulevad.

Tõepoolest, kaugelt üle poole väljaveost suundub Saksa- ja Inglisesse nagu selgub järgnevaist arvest:

	Inglismaale			Saksamaale		
	1928	1927	1926	1928	1927	1926
Eesti	35	31	29	26	30	28
Läti	27	34	34	27	26	24
Leedu	20	25	25	58	52	47
Poola	9	12	17	34	32	25
Soome	35	40	38	16	16	13

Kui Eestis ja Lätis on teatud kõikumine Inglise ja Saksa turu vahel, kord ühe, kord

teise mõju suurenedes, siis Soome on kindlakujuliselt oma väljaveo orienteeritud Inglismaale (35—40%) ja veel kindlamalt Leedu Saksasse (1928 a. 58%). Ka Poolas on kogu aeg mõõduandvaks Saksa turg.

Eestil on minem Inglise turule viimasel ajal järjekindlalt suurenenud, mida teataval määral kaubanduse kvalitatiivse arenguna võib vaadelda.

Sisseveos, sellevastu, on Saksa kaubad järjekindlalt esiplaanil ja märgatav edaspidinegi suurenemise suund.

Sisseveo % Saksast:

	1928	1927	1926
Eesti	30	26	29
Läti	41	41	40
Leedu	50	58	54
Poola	27	26	24
Soome	37	33	35

Teiste tähtsamate riikide osatähisust väliskaubanduses näitab järgnev tabel, kus iga riigi sisseveo ja väljaveo alal mainitud viis 1928 a. tähtsamat välisriiki. Andmed on toodud iga riigi oma arvestuse kohaselt.

5 tähtsama riigi osa iga Balti riigi väliskaubanduses (% väärtusest)
Importance des 5 principaux pays dans le commerce extérieur de chaque pays baltic en %

Väljavedu <i>Exportation</i>						Sissevedu <i>Importation</i>					
	1928	1927	1926	1925	1924		1928	1927	1926	1925	1924
Eesti—Estonie						Eesti—Estonie					
Inglise	34,8	31,5	28,8	25,0	33,5	Saksa	30,3	26,4	29,1	29,5	36,9
Saksa	25,9	29,8	23,1	31,2	22,5	Ühisriigid	18,0	14,2	12,0	23,6	12,5
Soome	6,2	4,5	3,6	3,9	6,6	Inglise	11,0	14,3	12,1	12,2	14,0
Läti	5,0	5,2	6,2	6,6	7,5	Rootsi	5,3	5,2	4,6	4,0	4,0
Rootsi	4,7	4,4	3,3	5,9	5,2	Poola	4,7	4,3	10,4	1,6	1,0
Läti—Lettonie						Läti—Lettonie					
Inglise	27,0	34,0	34,0	34,6	41,5	Saksa	41,2	40,6	39,9	41,5	39,0
Saksa	28,4	26,4	24,3	22,6	16,4	Inglise	9,5	10,6	9,9	13,8	16,2
Belgia	10,8	10,8	14,3	10,5	18,6	Poola	6,6	5,8	6,3	3,7	3,1
N. S. V. L.	9,0	1,7	5,4	4,2	2,6	N. S. V. L.	5,7	7,3	4,5	3,8	6,4
Hollandi	7,2	5,9	2,4	3,3	3,2	Ühisriigid	5,5	2,8	3,9	5,2	4,1
Leedu—Lithuanie						Leedu—Lithuanie					
Saksa	57,7	51,5	46,8	50,7	43,0	Saksa	50,4	53,2	53,8	56,6	62,6
Inglise	20,4	24,8	24,9	24,2	27,9	Ühisriigid	7,0	5,5	4,4	7,3	4,8
Läti	6,8	8,9	10,5	8,5	9,4	Inglise	6,6	6,8	7,9	8,2	8,1
Hollandi	2,1	1,7	0,9	2,3	3,1	Cehhoslovakkia	4,5	5,2	6,3	5,5	4,3
Belgia	1,7	2,0	2,8	1,0	1,0	Läti	3,6	3,8	3,1	5,5	3,6
Poola—Pologne						Poola—Pologne					
Saksa	34,8	32,0	25,3	39,0	42,4	Saksa	26,9	25,5	23,6	30,3	34,2
Austria	12,4	11,0	10,3	12,5	10,1	Ühisriigid	13,9	12,9	17,4	13,8	12,4
Cehhoslovakkia	11,8	10,1	8,8	11,3	7,9	Inglise	9,3	9,4	10,4	8,0	7,5
Inglise	9,0	12,2	17,1	8,3	10,5	Prantsuse	7,4	7,5	7,4	5,9	4,9
Taani	3,1	2,9	4,0	1,8	1,6	Austria	6,6	6,5	6,8	9,7	11,7
Soome—Finlande						Soome—Finlande					
Inglise	35,4	40,1	38,1	37,0	40,3	Saksa	37,0	32,5	34,8	31,9	20,0
Saksa	15,8	15,8	12,7	13,4	9,1	Ühisriigid	14,7	15,4	14,1	14,7	13,3
Hollandi	8,2	9,0	10,3	9,2	9,8	Inglise	12,4	14,5	12,8	17,0	18,7
Belgia	7,5	6,0	5,3	6,5	6,4	Rootsi	8,2	8,2	7,4	6,5	6,2
Prantsuse	6,8	4,7	7,2	4,9	8,1	Hollandi	4,7	4,3	5,9	5,6	4,8

7. Seseonilised võnked.

Fluctuations saisonnières.

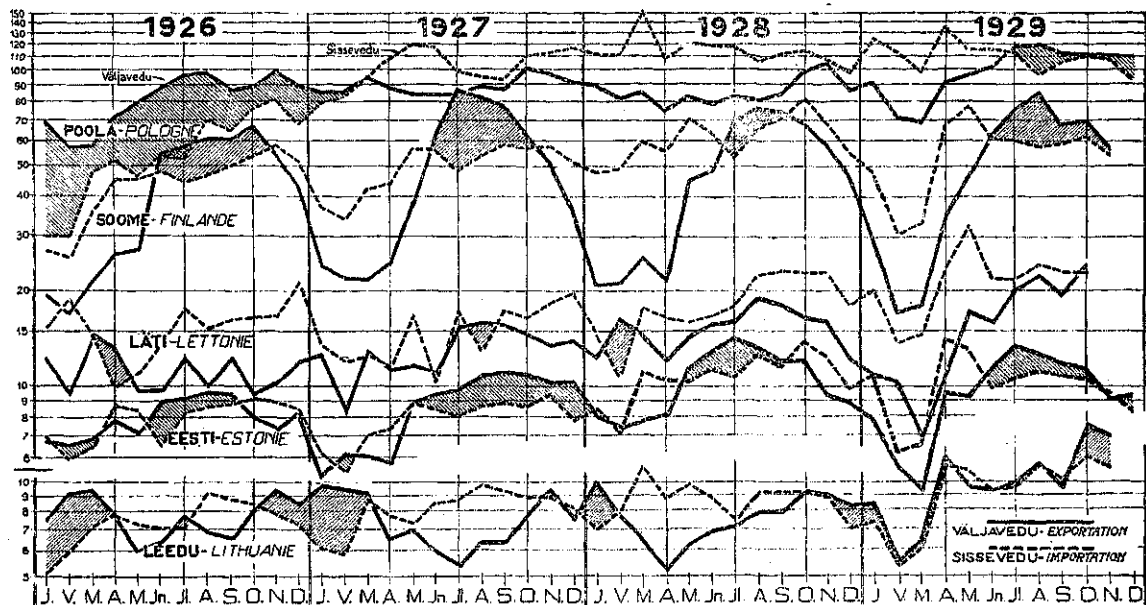
Diagramm lhk. 69 logaritmilises mõõdus näitab võngete ulatust ja omavahelist suhet ühtlaselt kõigi viie riigi kohta 1926—29 a. Arvude aluseks on väärtus kroonides.

Eesti, Soome ja Läti väliskaubanduse käigus avalduvad selged ja enamvähem ühised sesoonlikkuse jooned. Väljavedu on tavaliselt maksimumis aasta kolmandal veerandil—juulist septembrini, kuna miinimum on esimesel veerandil—

jaanuarist märtsini. Sisseveo maksimum on sügise ja talve vahetusel, viimasel veerandil, oktoobrist detsembrini, miinimum jaanuaris—veebruaris. Enamjaolt aasta algab vaikusega

väliskaubanduses, nii sisseveo kui väljaveo väiksusega, et suvel rohkeneda väljaveo poolel ja sissetulevat raha paisata talvekuude sisseostudele.

Milj. kr.

Balti riikide väliskaubanduse käik 1926—29 a.
Mouvement du commerce extérieur des pays baltes de 1926—29.

Väliskaubanduse enamosa langeb seega aasta teisele poolele ja kõverate tõus selles suhtes on peaaegu reeglipärane. Selgeimalt ja kontrastimalt avalduvad need jooned Soome väliskaubanduses, kus väljaveo suur kõikumus on suurim teiste riikidega võrreldes.

Leedu ja Poola, kus karjasaaduste ega metsamaterjalide sesoonlikkuse mõju puudub, näita-

vad suuremat ebareeglipärasust, ühtlasi pole aga ka kõikumuste äärmused seal nii suured. Leedu väljaveos tundub muidugi viljasaagi realiseerimine, mis talve peale langeb. Poolas ei näe sedagi mõju. Mõlemal aga on väliskaubandus samuti miinimumis aasta algusel. Väliskaubanduse aktiivsus langeb seal, kus ta olemas, tavaliselt väljaveo maksimumi ajajärgu peale.

Balti riikide kohta enim Keskbüroo väljaandels ilmunud artiklid ja andmed:

Võrdlusandmeid Balti riikest 1920—26. I. — A. Tooms, Eesti Statistika 1927 a., lk. 629—634.

RAHVALIIKLEMINE ÜLE PIIRI 1929 a. MOUVEMENT de la POPULATION TRAVERSANT la FRONTIÈRE en 1929.

Sisu: 1) Ülepiiriliiiklejate bilans, lhk. 70. 2) Ülepiiriliiiklejate dokumendid, lhk. 70. 3) Liiklejate riikondlus, lhk. 71. 4) Eesti kodanikkude liiklemine, lhk. 72. 5) Eestlaste ja lätlaste liiklemise vahakord, lhk. 73. 6) Liiklejate sugu, lhk. 73. 7) Liiklemisintensiivsus kuude järgi, lhk. 73. 8) Liiklemisintensiivsus piiripunktes, lhk. 74. 9) Piiriseaduste rikkumised, lhk. 74.

1. Ülepiiriliiiklejate bilans.
Balance des personnes traversant la frontière.

Eelmiste aastate eeskujul toome sissejuhatuses igaaastase ülepiiriliiiklemise bilansi, millest selgub üldarvudes sisse- ja väljasõitnute üldpilt 1920—29 a.

Ülepiiriliiiklejate bilans 1920—29 a.

1.	Sissesõitnud <i>Entrées</i>	Väljasõitnud <i>Sorties</i>	Sisse (+) ehk väljasõitnute (-) ülekaal <i>Excédents des entrées ou des sorties</i>
1929	200 640	261 878	- 738
1928	246 551	247 218	- 667
1927	192 690	194 441	- 1 751
1926	127 405	130 282	- 2 857
1925	35 994	39 219	- 3 225
1924	35 330	35 734	- 404
1923	39 719	38 068	+ 1 651
1922	35 879	30 330	+ 5 543
1921	46 564	30 233	+ 16 266
1920	19 476	195	+ 19 281

Et Eestist iga aasta ikka rohkem valgub välja kui sisse, on saanud meie oludes paratamatuks nähtuseks. Jälgides kümne aasta liiklemist võib eraldada siin kahte ajajärku. Esiteks aastaid 1920—23 võiks nimetada immigratsiooni valdavaks perioodiks. Sel ajal toimub peamiselt opteerimine Venemaalt ja teiste väliseestlaste sisse-ränd kodumaale. Palju voolab sisse ka Vene pagulasi. Alates 1924 aastaga aga muutub pilt vastupidiseks. Väljasõitnud ülekaalustavad sissesõitnud, milline nähtus kujuneb eriti suureks 1925—26 a. Neid aastaid võib pidada väljarännu kulminatsiooniks. Siit peale raugneb aegamööda väljarännutung; kuid umbes 1 000—1 500 väljarän-

dajat Eesti kodanikka leidub veel 1929 a. Aastaid 1924—29 võiks seega nimetada emigratsiooni valdavaks perioodiks.

Üldiselt peab märkima ülepiiriliiiklejate igaaastast kasvu suuna. 1929 a. jooksul on käidud üle piiri 522 018 korral, milline arv ületab iga eelmise aasta oma. Esijoones põhjustab ülepiiriliiiklejate järjekindla tõusu riikide vahelised kokkulepped välispasside nõutavuse kaotamises. Nii Lätiga 1925 a. lõpul. Soomega saavutati kokkulepe 1929 a. millega 1. juulist 1929 a. seati sisse välispasside asemel n. n. reisikaardid, missuguste eest tasu välispassidega võrreldes väike ja saamiskord lihtne. Peale selle on sõlmitud paljude riikidega liiklemist hõlbustavad kokkulepped viisade ja viisamaksude, kaotamises ning maksvusaja pikendamises diplomaatiliste ja transiitviisade nõutavuse kaotamises jne. Need kõik on mõjunud reisijate arvu tõusule soodustavalt.

2. Ülepiiriliiiklejate dokumendid.

Documents des personnes traversant la frontière.

Nagu tähendatud eelpooltoimub sisepassidega (päevapiidiga varustatud isikutunnistustega) liiklemine vaid Eesti ja Läti vahel.

Soome vahel on maksvusel erilised selleks väljaantavad reisikaardid. Ülejäänud riikidega läbikäimises on nõuetavad aga harilikud välispassid. Alljärgnev tab. sisaldab eritelu vastavate liiklemisdokumentide järgi.

Liiklemisdokumendid 1927—29 a.—Documents des personnes traversant la frontière 1927—29.

2.	Sisepassid (isikutun.) <i>Passeports ordinaires</i>			Reisikaardid <i>Cartes de voyage</i>			Välispassid— <i>Passeports pour l'étranger</i>			Kokku— <i>Total</i>		
	Sissesõitnud	Väljasõitnud	Vahe (±)	Entrées	Sorties	Difference (±)	Sissesõitnud	Väljasõitnud	Vahe (±)	Sissesõitnud	Väljasõitnud	Vahe (±)
1929	213 563	212 166	+ 1 397	5 834	6 403	- 629	41 243	42 749	- 1 506	200 640	261 878	- 738
1928	207 432	206 373	+ 1 059	—	—	—	39 119	40 845	- 1 726	246 551	247 218	- 667
1927	157 953	157 340	+ 613	—	—	—	34 787	37 101	- 2 364	192 690	194 441	- 1 751

Sisepassidega liiklejad moodustavad ümmarguselt $\frac{5}{6}$ kõigist liiklejaist, kuna välispassidega liiklejad vaid $\frac{1}{6}$. Sisepassidega liiklemine on enam ühtlasem kogu aasta, märgatavat tõusu võib märkida vaid suvekuudel. Välispassidega liiklemine selle vastu tõuseb suvekuudel mitmekordseks võrreldes talvekuudega. Loomulik, suvel külastavad meid paljud välismaalased huvireisijatena ja suvitajatena. Samuti siirduvad suvekuudel paljud Eesti huvireisijad, ekskursandid, terviseparandajad välismaale. Kuna sisepassidega liiklemine, enam piiriääre elanikonda puudutav nähtus, seega kohalist ilmet kandeid ja vaid kahe riigi vaheline asi, mille intensiivsusest riigile tulu maksubilansi paranduse näol peaaegu pole, siis seda huvipakuvam peaks olema teiste välismaalaste sissesõitnute rohkenemine. Kui 1928 a. välismaalastele osalt põhjust andis Eesti külastamiseks ülemaaline laulupidu, siis peab 1929 a. rohkenevat välismaalaste sissesõitnute hulka lugema huvitõusuks Eesti kui turistidema ja ta suvituskohdade vastu, kui ka äsja alanud propaganda tulemuseks.

1929 a. 1928 a. 1927 a.
Sissesõitnud välismaalasi 34 320 27 570 23 777
(1927 a. arvud = 100) . . 144,3 116,0 100,0

Esitatud andmetest selgub järjekindlalt sissesõitnute välismaalaste tõus.

Tähelepanu pälvib nähtus, mis ilmneb sisepassidega sissetulnute ja väljaläinute vahel. Nimelt sissetulnud ületavad juba kolmandat aastat väljaläinud. Emb-kumb, kas varemalt Läti töödele siirdunud kodanikud hiljuti seal maksmahakanud välismaalaste töökeeluga Lätist hakanud tulema tagasi või ei arvestata üksikuis läbilaskepunktides küllaldase täpsusega isikutunnistustega liiklejad? Välispassidega väljasõitnute ülekaal on tõenäoline, seletatav väljarännuga.

3. Liiklejate riik-kondlus.

Sujétion des personnes traversant la frontière.

Allpool tab. 3. esitame üleriiklikke riikkondluse järgi. Riikkondlust arvutatakse eelmiste aastate esikujul vaid suuremate ja lähemate riikide kohta, kuna kaugemad ja harvem meid külastanud riikide kodanikud esinevad kokkuvõetult muude riikide all.

Piirist ülesõitnute riikkondlus 1929 a.—*Sujétion des personnes traversant la frontière.*

3.	Sissesõitnud			Väljasõitnud			Entrées %			Sorties %		
	M.	N.	K.	M.	N.	K.	1929	1928	1927	1929	1928	1927
Eesti	132 372	131 185	55,68	57,26	57,11	55,60	56,72	57,54
Estonie	7 113	4 574	11 077	6 774	4 968	12 642						
			1 070			1 494						
Ameerika—Amérique	652	538	1 190	669	535	1 204	0,46	0,36	0,42	0,46	0,35	0,42
Austria—Autriche	281	41	322	272	30	302	0,12	0,09	0,09	0,12	0,09	0,08
Belgia—Belgique	55	9	64	52	14	66	0,02	0,03	0,02	0,02	0,02	0,03
Helveetsia—Suisse	147	67	214	150	69	219	0,08	0,09	0,09	0,08	0,09	0,09
Hollandi—Pays-Bas	183	54	237	177	48	225	0,09	0,08	0,11	0,09	0,08	0,11
Inglise—Angleterre	1 116	833	1 949	1 121	820	1 941	0,75	0,72	0,78	0,74	0,72	0,78
Itaalia—Italie	120	45	165	132	39	171	0,06	0,06	0,07	0,06	0,06	0,07
Leedu—Lithuanie	466	131	597	461	120	581	0,23	0,23	0,23	0,22	0,23	0,23
Läti	81 191	80 981	32,83	33,31	32,92	32,84	33,87	32,94
Letton.	3 277	1 112	4 389	3 495	1 365	4 860						
N. S. V. L. (Vene)—U. R. S. S.	1 353	167	1 525	1 422	262	1 684	0,59	0,96	1,11	0,64	0,98	1,24
Poola—Pologne	525	245	770	535	229	764	0,30	0,34	0,40	0,29	0,35	0,40
Prantsuse—France	234	64	348	296	58	354	0,13	0,16	0,16	0,14	0,17	0,17
Rootsi—Suède	1 112	389	1 501	1 086	420	1 506	0,58	0,51	0,45	0,58	0,50	0,49
Saksa—Allemagne	4 110	1 399	5 509	4 070	1 399	5 469	2,11	1,74	1,74	2,09	1,75	1,78
Soome s. välispassid.—passep. p. l'étr.	5 283	3 354	8 637	4 668	3 133	7 801	5,14	3,18	3,51	4,89	3,11	3,37
Fintlan.	4 764	4 969						
Taani—Danemark	376	115	491	405	110	515	0,19	0,20	0,22	0,20	0,20	0,22
Cehhoslovakkia—Tchécoslovaquie	352	61	413	348	71	419	0,16	0,11	0,16	0,16	0,11	0,15
Ungari—Hongrie	116	45	161	119	46	165	0,06	0,07	0,10	0,06	0,08	0,10
Muud riigid—Autres pays	341	120	461	344	115	459	0,18	0,19	0,23	0,18	0,17	0,23
Riikkondluseta—Sans sujétion	430	183	613	1 009	393	1 402	0,24	0,20	0,36	0,54	0,32	0,41
Kokku	213 563	212 166	—	—	—	—	—	—
Total	27 697	13 546	41 243	28 505	14 244	42 749	—	—	—	—	—	—
	5 834	6 463	—	—	—	—	—	—
Üldse—Gr. total	260 640	261 378	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Nagu näha tabeli suhtarvudest, moodustavad eestlased ja selle järgi lätlased suurema osa kõigist liiklejaist. See on eestkätt sisepassidega liiklejate rohkusest, kuid ka välispassidega liiklejate arvult ei küüni ükski välisriik Eesti välispassidega liiklejate hulga. Ühtlasi peab märkima eestlaste ja lätlaste liiklemise osatähtsuse languse, mis küll väike, ent siiski tõenduseks teiste Eestist külastanute välismaalaste arvu suurenemises. Mil määral sagedaselt ja

hulgalt ühegi riigi kodanikud—välispassidega reisijad—sõitnud sisse ja välja näitab paremini tab. 4., milles hüljatud sisepassidega liiklejad.

Välismaalastest on suurimal arvul käinud Eestis soomlased. Kui jälgida huvireisijate liiklemist, siis leiame viimaseid nende hulgas kõrgeimal määral. Teiseks kõigi sissesõitnud soomlaste reisu lõppsiht pole ainult Eesti, vaid hulk soomlasi kasutavad teistesse välisriikidesse sõiduks liiklemiseks üle Eesti.

Välispassidega liiklejate riikdudlus % 1927—29 a.—*Sujetion des personnes traversant la frontière avec passeports pour l'étranger.*

4.	Sissesõitnud—Entrées.														Väljasõitnud—Sorties.													
	Eesti ^{*)}	Ameerika	Austria	Belgia	Helveetia	Hollandi	Inglise	Itaalia	Leedu	Läti	Leetonia	N.S.V.L. (Vene)	U. R. S. S.	Poola	Prantsuse	Rootsi	Saksa	Soome	Taani	Tehhoslovaakia	Ungari	Muud riigid	Riikdudluseta	Kokku	Total			
1929	27,1	2,5	0,7	0,2	0,4	0,5	4,1	0,4	1,3	9,3	3,4	1,6	0,7	3,2	11,7	25,5	1,0	0,9	0,3	1,0	1,3	100,0						
1928	29,5	2,3	0,6	0,2	0,6	0,5	4,5	0,4	1,8	11,0	6,1	2,1	1,0	3,3	11,0	20,0	1,2	0,7	0,5	1,2	1,6	100,0						
1927	31,6	2,3	0,5	0,1	0,5	0,6	2,1	0,4	1,9	13,1	6,2	2,2	0,9	2,5	9,7	19,5	1,3	0,9	0,6	1,3	2,0	100,0						
1929	28,7	2,5	0,6	0,1	0,5	0,5	3,9	0,4	1,2	9,9	3,4	1,6	0,7	3,1	11,1	25,9	1,1	0,8	0,3	0,9	2,8	100,0						
1928	31,6	2,1	0,5	0,1	0,6	0,5	4,3	0,4	1,7	11,5	6,0	2,0	1,0	3,0	10,6	18,8	1,2	0,7	0,5	1,0	1,9	100,0						
1927	34,7	2,2	0,5	0,1	0,5	0,6	2,0	0,3	2,0	12,2	6,5	2,1	0,9	2,6	9,3	17,7	1,1	0,8	0,5	1,2	2,2	100,0						

Järgmisel aastal võimaldub nende arvu määrata vast kindlamalt, sest kes sõitnud sisse reiskaartidega, nende reisi lõppsiht on kindlasti ainult Eesti, kuna välispassidega reisijad peale Eesti ka edasi lähevad teistesse riikidesse. Toetudes esitatud andmetele võime märkida soomlaste suurt huvi tõusu Eesti vastu. 1929 a. võis soomlasi kohata suurel hulgal meie suvituskohades. Ka sakslaste, inglaste ja rootslaste juures võib märgata 1928/29 a. Eesti külastamise suurenemist, eriti võib tähendada seda sakslaste kohta. Sellevastu Vene kodanikkudest reisijate arv on vähenenud 1929 a. ligi poole võrra. Samuti langenud on Läti välispassidega reisijate osatähtsus, kuid see ei tähenda üldist Eestisse tulnute arvu vähenemist, sest selle vastu on kasvanud lätlaste sisepassidega liiklemise määr.

Üldse on Eestis käinud 44 riigi kodanikke.

Olgu veel märgitud, et 1929 a. vältel paljud riikdudlused isikud (Vene emigrandid) Eestist rändasid välja, peaausjalikult Prantsusmaale, määral, nagu näitab tab. 3. toodud sisse- ja väljasõitnute vahe.

4. Eesti kodanikkude liiklemine.
Mouvement des sujets estons.

Nagu ilmnes sisepassidega liiklejate lätlaste juures Eesti sissesõitnute ülekaal, seda silmatorkavam on sarnane nähe Eesti kodanikkude

juures. 1928 a.—2 293 ja 1929 a.—1 187 tuli üle piiri sisepassidega eestlasi rohkem sisse kui läks välja. Millega sarnane nähe seletatav, kas—nagu eelpool tähendatud—1926—27 a. või varemalt Läti siirdunud eestlased on tulnud Eestisse tagasi või lihtsalt piiripunktides tehtud igakuulised kokkuvõtted on osaliselt puudulikud, seda ei läinud korda teha selgeks ka asjaosalistelt asutistelt järgipärides.

Eesti kodanikkude liiklemise dokumendid 1927—29 a.—*Documents des sujets estons.*

5.	Sisepassid— <i>Passep. ordin.</i> (isikutunnist.)			Reiskaartid— <i>Cartes de voyage</i>			Välispassid <i>Passeports pour l'étranger</i>			Kokku— <i>Total</i>		
	Sisse sõitnud	Välja sõitnud	Vahe (±)	Entrés	Sorties	Differen- rence (±)	Sisse sõitnud	Välja sõitnud	Vahe (±)	Sisse sõitnud	Välja sõitnud	Vahe (±)
1929	132 372	131 185	+ 1 187	1 070	1 494	- 424	11 687	12 642	- 955	145 129	145 321	- 192
1928	129 627	127 334	+ 2 293	—	—	—	11 549	12 888	- 1 339	141 176	140 222	+ 954
1927	99 972	98 998	+ 974	—	—	—	10 960	12 887	- 1 927	110 032	111 885	- 1 853

Reiskaartidega liiklemist Eesti-Soome vahel pole eestlased kasutanud sel määral kui soomlased, kelle arv ületab eestlaste oma ligi neljakordselt. 1 jaanuariks jäi Soome 424 eestlast, kes sinna siirdunud reiskaartidega. Välispassidega väljasõitnute arv on pea ühtlane kolmel aastal. Väljasõitnud ületavad aga tagasitulnud iga aasta kahanevas suunas. See vahe langeb kahtlemata väljarännanute arvele. Väljarännatud on esijoo- nes ookeanitagustele maadele—Austraaliasse, Kaanadasse, P. A. Ühisriikidesse ja Lõuna Ameerikasse—Brasiiliasse ning Argentiinasse.

Vaadeldes välispassidega Eesti kodanikkude liiklemist üksikute kuudel peab eeskätt mainima esimese poolaasta täielikku igakuu-

list väljasõitnute ülekaalu, mis tõuseb eriti kõrgele aprilli-juuni kuudel. Osalt nähtavasti mõjutavad sellast nähet kevadised ekskursioonid välisriikidesse, sest juulis-augustis on need taas tulnud tagasi. Edasi septem-ber-oktoober annavad jälle miinus ülejäägi, kuna detsembris väljamaal õppivate ja teiste püha- deks kodumaale sõitvate mõjutusel jääb ülekaal sissesõitnutele.

Piiripunktidest on kõige enam sõidetud läbi Tallinast—peaausjalikult suvekuudel ja Valgast ühtlasemalt tervel aastal. Ühtlasi on Valga kau- du rohkem sõidetud välja kui sisse. Nähtavasti kasutavad väljarändajad esialgu raudteed. Liik- lemine Narva punkti kaudu annab sissesõitnute

*) Ühes reiskaartidega liiklejatega.

Välispasidtega eestlaste liiklemine piiripunktides 1929 a.

6.	Siseseõitnud Entrées			Väljasõitnud Sorties			Vahe + või - Différ. ±
	M.	N.	K.	H.	F.	T.	
Tallinn	3236	2519	5755	3388	2503	5951	- 196
Valga	2558	1490	4057	2945	1879	4824	- 767
Narva	596	318	914	578	284	862	+ 52
Mõisaküla	132	79	211	99	76	175	+ 36
Haapsalu	247	-	247	243	7	250	- 3
Teised ja piirivalvep. Autrescord de la front.	344	159	503	421	159	580	- 77
Kokku—Total	7113	4574	11 687	7674	4968	12 642	- 955

ülekaalu mis laseb kinnitada Venemaale väljarännu, vähemalt Eesti kodanikkude, pea täielikku puudumist.

5. Eestlaste ja lätlaste liiklemisvahekord.

Différences en mouvement
des estons et lettons.

Reisikaartidega liiklemisel Eesti-Soome vahel ilmselt soomlaste Eestit külastamise suurem saadus Jälgides Eesti-Läti vahelist sisepassidtega liiklemist tuleb ilmsiks eestlaste suurem tarvidus Lätis käimises, kui lätlastel Eestis. Sellane vahekord on jäänud kindlaks ja püsivaks. 100 eestlase kohta käis üle piiri lätlasi 1929 a.—62, 1928 a.—61, 1927 a.—59.

Domineeriv osa, ligi 70%, kõigist sisepassidtega liiklejaist käivad üle piiri Valga raionis, eeskätt Valga linna läbilaskepunktides, mispärast on põhjust arvata esijoonel Valga linna ja lähema ümbruse elanikkonna suuremat ripuvust Lätist eluvajaduste rahulduses kui lätlastel Eesti Valgast. Osalt on mõjunud eestlaste arvu suurenemises kaasa suvised Eesti-Valga elanikkude pühapäevased väljasõidud Lätti, kui ka soodsa supeluskoha (Pedja jõgi) asumine Läti territooriumil. Lisaks sellele vast veel asjaolu, et Eesti territooriumil asuvad lätlased kui Eesti kodanikud käisid kirikus Läti Valgas.

6. Liiklejate sugu.

Répartition d'après
le sexe.

Soo eritlemist võimaldub tuua vaid välispasidtega liiklejaist.

Piirist ülesõitnute sugu % 1929 a.—Répartition d'après le sexe en % 1929.

7.	Siseseõitnud Entrées		Väljasõitnud Sorties	
	M.	N.	F.	G.
Riiklondlus—Sijets de:				
Eesti—Estonie	60,9	39,1	60,7	39,3
Läti—Lettonie	74,7	25,3	71,9	28,1
Soom—Finlande	61,2	38,8	59,8	40,2
Saksa—Allemagne	74,6	25,4	74,4	25,6
N.S.V.L.(Vene)—U.R.S.S.	89,0	10,9	84,4	15,6
Muud riigid—Autres pays	69,0	31,0	69,4	30,6
Riiklondusea—Sans sijet.	70,1	29,8	72,0	28,0
Kokku—Total 1929	67,2	32,8	66,7	33,3
1928	65,7	34,3	64,9	35,1
1927	67,0	33,0	66,3	33,7

Tabellis on arvatud sugu suuremal arvul liiklenud riikide kodanikkudest, kuna ülejäänud toodud kokkuvõetult. Üldiselt moodustavad mehed kõigist ülepiiriseõitnutest $\frac{2}{3}$ ja naised $\frac{1}{3}$, mille vahekord püsivad juba eelmistest aastatest. 1928 a. oli naiste % märksa suurem, kuna 1927 a. võrdne 1929 a. Suurima, üle üldise keskmise, naiste liiklejate — pea võrdse määraga — esinevad Eesti ja Soome, siis muud riigid, Läti ja Saksa. Äärmiselt vähe leidub naisi 1929 a. Vene kodanikkudest reisijate hulgas, kuna eelmistel aastatel see % oli kõrgem.

7. Liikleemisintensiivsus kuude järgi.

Intensité du mouvement
d'après les mois.

Üldiselt kujuneb liiklemisintensiivsus 1929 a. kuude järgi pea sarnaselt nagu eelmistel aastatelgi — juuni-augusti kuude tunduvalt suurema liiklemismääraga. Madalamaks osutub liiklemine veebruaris, selle järgi novembris ja jaanuaris.

Üldiselt kujuneb liiklemisintensiivsus 1929 a. kuude järgi pea sarnaselt nagu eelmistel aastatelgi — juuni-augusti kuude tunduvalt suurema liiklemismääraga. Madalamaks osutub liiklemine veebruaris, selle järgi novembris ja jaanuaris.

Liikleemisintensiivsus kuude järgi % 1929 a.—Intensité du mouvement d'après les mois en % 1929.

8.	Siseseõitnud—Entrées							Väljasõitnud—Sorties						
	Tallinn	Valga	Narva	Mõisaküla	Muud Autres	Piirivalve- punktid Cord de la fr.	Kokku Total	Tallinn	Valga	Narva	Mõisaküla	Muud Autres	Piirivalve- punktid Cord de la fr.	Kokku Total
Jaanuar—Janvier	2,0	6,0	9,2	7,9	3,9	7,5	6,7	1,9	0,0	9,3	7,4	4,5	7,5	6,7
Veebruar—Février	1,6	4,5	7,8	5,7	3,2	5,8	5,1	1,4	4,6	7,9	5,6	3,8	5,5	4,9
Märts—Mars	1,7	7,7	9,1	6,5	5,0	8,0	7,8	1,7	6,9	9,7	6,7	5,0	8,2	7,3
Aprill—Avril	1,9	7,1	9,0	8,7	4,5	8,8	7,8	2,4	8,5	8,8	9,1	5,7	8,9	8,1
Mai—Mai	10,9	8,0	8,0	8,6	7,0	9,4	9,4	9,3	8,2	8,0	8,9	10,7	9,5	9,4
Juuni—Juin	17,1	11,0	7,9	12,5	16,7	10,9	11,7	14,8	10,5	8,6	11,3	10,7	11,3	11,5
Juuli—Juillet	25,5	10,4	9,2	9,9	26,7	9,9	11,9	24,9	10,4	8,1	9,2	21,5	9,7	11,8
August—Août	18,4	11,8	9,5	12,2	10,3	9,9	11,0	21,9	10,5	9,7	13,0	15,2	9,9	11,3
September—Septembre	9,6	9,0	8,0	7,4	4,9	7,7	8,0	11,2	10,6	8,2	7,5	6,7	7,8	8,5
Oktoober—Octobre	5,3	8,5	7,9	6,9	6,9	7,2	7,1	5,0	8,8	7,5	6,4	6,9	7,0	7,6
November—Novembre	3,1	7,4	7,6	5,2	5,0	7,1	6,7	3,1	7,5	7,4	5,8	5,3	7,0	6,6
Detsember—Décembre	2,9	8,6	6,8	9,5	5,9	7,8	7,3	2,4	7,7	6,8	9,1	4,0	7,7	7,1
Kokku—Total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Tabellis toodud üldise sisse- ja väljasõitnute suhtarvud näivad olema ilmselt mõjutatud piirivalvepunktide liiklejate arvust, milles rõhuv enamus sisepassidtega liiklejad, seetõttu on üldar-

vud ühtlasemad tervel aastal. Vaadeldes aga üksikute piiripunktide liiklemisintensiivsusust, saame teistsugusema pildi. Nii tõuseb liiklejate arv Tallinna sadamas suvel 12—16 kordseks,

kuna talvel toimub reisijate liiklemine õige vähesel määral. Läbi Valga ja Narva sünnib seevastu liiklemine ühtlasemalt tervel aastal. Muudes punktides—mille hulgas sadamalinnad Pärnu, Haapsalu, Kuressaare jne.—toimub liiklemine sarnaselt Tallinnale.

8. Liiklemisintentsiivsuse piirpunktides.
Intensité du mouvement d'après les cordons.

Nagu tähendatud eelpool langeb üldisest ülepiiri liiklejate arvust $\frac{3}{10}$ Eesti-Läti piirjoonel asuvate läbilaskepunktides toimuva sisepassidega liiklejate arvele, seetõttu ei võimaldu näidata sellast liiklemist üksikute punktide järgi, vaid need on võetud kokku piirivalvepunktide all.

Välispassidega reisijate liiklemine sünnib peamiselt kahes punktis: Tallinnas — sadama linnas ja Valgas ainukeses otsekoheselt — peale Vene piiril asuvate — välismaile viivas raudtee sõlmes. Venemaaga läbikäimine toimub Narva kaudu. Reisijate liiklemine nimetatud punktis on aga õige väiksearvuline, mis isegi kahanenud eelmise aastaga võrreldes märgatavalt. Teistes punktides, eriti Tallinnas, ilmneb aga ülepiiriliiklejate arvu tunduv tõus. Seega võime märkida aast-aastalt lääne- ja lõunapoolsete riikidega läbikäimise elavnemise suuna, mis selgelt ilmneb sealpoolsete riikide kodanikkude reisijate arvu hoogsas tõusust.

Piirist ülesõitnud piirpunktide järgi 1929 a.—Personnes passées la frontière d'après les cordons de la frontière en 1929.

9.	Sisõõitnud—Entrées				Väljasõitnud—Sorties			
	Sisepassidega	Välispassidega	Reisi-kaartidega	Kokku	Passeports ordinaires	Passeports pour l'étranger	Carte de voyage	Total
Tallinn	88	22 094	5 050	27 827	48	21 183	6 357	27 588
Valga	16 161*)	13 878	1	30 040	15 705*)	16 161	5	31 931
Narva	—	2 347	—	2 347	—	2 468	—	2 468
Mõisaküla	4 040	601	—	4 641	3 862	561	—	4 423
Haapsalu	—	303	—	303	—	298	—	298
Paldiski	—	89	11	100	—	83	9	92
Pärnu	9	76	—	85	—	13	—	110
Kuressaare	718	418	169	1 905	721	322	90	1 133
Koikküla	1 998	7	—	1 405	1 530	24	—	1 554
Mõniste	842	5	—	847	796	16	—	812
N.-Jõesuu	—	11	2	13	—	35	2	37
Kärda	—	—	—	—	—	8	—	8
Loksa	—	—	1	1	—	—	—	—
Piirivalvepunktid	190 312*)	1 414	—	191 726	189 431*)	1 498	—	190 924
Kokku	213 563	41 243	5 834	260 640	212 166	42 749	6 463	261 378

Salaja ülepiirikäijad ja piiriseaduste rikkumised 1929 a.
Nombre de personnes passées la frontière illégalement et cas d'infractions aux lois en 1929.

10.	Ülepiiri tulnud Entrées	Võlgnutes tagasi saadetud Renv. après l'entr. illégale	Üle piiri läinud Sorties	Võlgnute üli(+) või alla(—) Excedent ou dé- fict des entrées	Käesole piiri minna Tentatives de passer la front.	Kokku piiri- sead. rikkumisi Total des cas d'inf. aux lois
Riikondlus Sujets de:						
Eesti—Estonie	298	—	244	+ 54	21	389
Läti—Lettonie	75	—	10	+ 65	2	81
Vene—Russie	27	9	1	+ 17	—	27
Soome—Finlande	3	—	—	+ 3	—	3
Muud riigid—Autres pays	9	—	—	+ 9	—	9
Riikondluseta Sans sujétion	24	6	12	+ 6	4	30
Kokku—Total 1929	436	15	267	+ 154	27	539
1923	899	89	268	+ 42	52	568
1927	464	88	349	+ 27	61	621
1926	808	108	579	+ 126	318	1186

9. Piiriseaduste rikkumised.
Infractions aux règlements sur les frontières.

Lõpuks esitame tab. 10. salaja ülepiirikäijaist ja piiriseaduste rikkumistest.

Salaja ülepiirikäijaid ei sisalda eelpool toodud kokkuvõtted. Siin oleks märkida üle piiri tulnute igaaastane ülekaal — 4 aasta jooksul 349 isikut, millist arvu iga-aastases rahvastiku arvu arvutusbilanssis pole võetud arvesse. Nende hulk osutab kolmel viimasel aastal väikseid kõikumisi kahanemise suunas. 1926 ja eelmistel aastatel oli vastav arv veel erakorraliselt kõrge. 1929 a. piiriseaduste rikkumiste hulgaga — 539 juhtu — oleme jõudnud aga määrani, mida tuleb lugeda meie oludes juba paratamatuks, s. o. normaalseks.

*) Valga punktist läbikäinute arv käib vaid raudtee politsei piirkonnast ülekäinute kohta, kuna muudest Valga linna läbilaskepunktidest läbikäinud on arvestatud piirivalvepunktide hulgas.

Rahvaliiklemise kohta enim Keskbüroo väljaandels ilmunud arütkid ja andmed:

- Rahvaliiklemine üle piiri 1928 a., G. Tomberg, Eesti Statistika Nr. 89(4), 1929 a., lhk. 207—210.
Rahvaliiklemine üle piiri 1927 a., G. Tomberg, Eesti Statistika Nr. 78(5), 1928 a., lhk. 288—291.
Väljaränd 1927 a., H. Reiman, Eesti Statistika Nr. 77(4), lhk. 233—235.
Väljaränd Eestist 1926 a., H. Reiman, Eesti Statistika Nr. 66(5), 1927 a., lhk. 290—291.
Väljaränd Eestist, H. Reiman, Eesti Statistika Nr. 57(12), 1926 a., lhk. 1—5.
Rahvaliiklemine üle piiri ja sisemaal 1925—26 a., H. Reiman, Eesti Statistika Nr. 68(7), 1927 a., lhk. 384—389.
Välja- ja sissereänd Umas 1920—24 a., A. Tooms, Eesti Statistika Nr. 57(12), lhk. 5—10.

ALG- JA KESKKOOLID 1928/29 õ/a. ÉCOLES PRIMAIRES et SECONDAIRES pendant l'année scolaire de 1928/29.

Sis: I. Algkoolid. 1) Koolide, klasside ja õpilaste arv ning koosseis, lhk. 75. 2) Algkooli õpilaste koosseisu moodustumine, lhk. 78. 3) Õppetöö korralikkus, lhk. 78. 4) Algkooli õpilaste edasijõudmine, lhk. 79. 5) Algkoolide tulud ja kulud, lhk. 80. 6) Algkooli õpetajate koosseis, lhk. 81. II. Keskkoolid. 7) Keskkooli klasside ja õpilaste arv ning koosseis, lhk. 82. 8) Keskkooli õpilaste koosseisu moodustumine, õppetöö korralikkus ja edasijõudmine, lhk. 83. 9) Keskkoolide tulud ja kulud, lhk. 87. 10) Keskkooli õpetajate koosseis, lhk. 88.

I. ALGKOOLID. — ÉCOLES PRIMAIRES.

I. Koolide, klasside ja õpilaste arv ning koosseis.

Nombre de classes et d'élèves des écoles primaires.

Koolide arv. Algkoolide töötas 1928/29 õ/a. lõpul ülerligi 1300 —linnes 141, maal 1159.

Eelmisel õ/a. oli kooli 1333. Aasta jooksul on järelikult koolide arv vähenenud 33 võrra: suletud linnas 7, maal 33—üldse 40 kooli, avatud linnas 2, maal 5.

1300 töötavast koolist oli avalikke 1268 (1927/28—1286), era—32 (47). Algkooli keskkoolide juures oli 1928/29 õ/a. üldse 33, neist ühisel majandamisel keskkooliga 14 ja iseseisvaid 19.

Lätis oli üldhariduslikke algkooli (rahvakooli) 1928/29 õ/a. 1931, Leedus—2650 (1927/28 õ/a.).

Klasside arv 1928/29 õ/a. on algkooli esimese nelja klassi (I—IV) arv, võrreldes eelmise õ/a., vähenenud 59 võrra, kuna omakord 6 aastase sundusliku algkooli maksmapaneku tähtaja (I. I. 30 a.) lähenemine nõudis 166 vanema klassi (V, VI) juureavamist. Klasside üldarv on lõputulemusel kasvanud 107 võrra:

Oli klasse 1927/28 õ/a.—5869, on 1928/29 õ/a. 5976.

Algkooli klasside arv (ühes keskk. juures tööt. algkooliklassiga).
Nombre de classes des écoles primaires (y compris les classes auprès des écoles secondaires).

I. Mand ühes linnaga <i>Arrondissements avec les villes</i>	Arv 1928/29— <i>Nombre de classes</i>							Klasside arv 1927/28 õ/a.	<i>Nombre de classes pendant l'ann. scol. 1927/28</i>	Klasside üldarv = 100 <i>Nombre total de classes = 100</i>					
	I	II	III	IV	V	VI	Kokku Total			I	II	III	IV	V	VI
Viru	136	137	190	172	89	61	885	872	21,0	21,1	21,5	19,4	10,1	6,9	
Järva	72	73	72	66	57	51	391	381	18,4	18,7	18,4	16,9	14,6	13,0	
Harju	155	169	147	169	143	122	905	872	17,1	18,7	16,2	18,7	15,8	13,5	
Lääne	99	100	97	95	55	33	479	473	20,7	20,9	20,2	19,8	11,5	6,9	
Saare	80	78	79	58	25	20	340	352	23,5	22,9	23,2	17,1	7,4	5,9	
Pärnu	106	98	102	104	89	47	541	504	19,6	17,2	18,8	19,2	16,5	8,7	
Viljandi	83	83	84	83	44	35	412	406	20,1	20,1	20,4	20,2	10,7	8,5	
Tartu	185	190	184	176	92	75	902	906	20,5	21,1	20,4	19,5	10,2	8,3	
Valga	38	40	41	40	32	32	223	221	17,0	17,9	18,4	17,9	14,4	14,4	
Võru	102	97	104	100	57	42	502	486	20,3	19,3	20,7	19,9	11,4	8,4	
Petseri	93	96	94	88	14	11	396	394	25,5	24,3	23,7	22,2	8,5	2,8	
Kokku—Total	1199	1206	1194	1151	697	529	5976	5869	20,1	20,2	20,0	19,3	11,6	8,8	
1927/28	1211	1216	1216	1166	553	507	5889	—	20,6	20,7	20,7	19,9	9,4	8,7	
1926/27	1219	1236	1247	1193	536	476	5907	—	20,6	20,9	21,1	20,2	9,1	8,1	
1925/26	1245	1281	1291	1168	501	446	5932	—	21,0	21,6	21,8	19,7	8,4	7,5	
1924/25	1288	1349	1293	1154	481	409	5974	—	21,6	22,6	21,6	19,3	8,1	6,8	
1923/24	1341	1363	1286	1126	443	380	5939	—	22,6	22,9	21,6	19,0	7,5	6,4	
1922/23	1369	1385	1274	1073	410	360	5871	—	23,3	23,6	21,7	18,3	7,0	6,1	

Õpilaste arv. Vaatamata sellele, et koolieasse jõudnud (1920 a. sünd.) laste arv, võrreldes eelmise aastaga on suurenenud umbes 800 lapse võrra (arvutus 1922 a. rahvalug. saadud arvu alusel) ja et 6 aastase algkooli sunduse teostamise tõttu ka vanemate—V ja VI—klasside õpilaste arv teatud tõusu näitab, kahaneb õpilaste arv eelmiste aastate eeskujul siiski veel ka 1928/29 õ/a. (—2068 õpil. = 2,1%). Põhjustab seda algkooliealiste 8—14 a. van. laste üldarvu vähenemine umbes 4000 võrra 1928/29 õ/a.

8—14 a. van. lapsi:	8 a. van.:
31/XII 1927 a. 113 000	14800
„ 1928 „ 109 000 (—4000)	15600(+ 800)
„ 1929 „ 106 000 (—3000)	17700(+2100)

Õpilaste arvu kahanemist klasside järgi vaadeldes, selgub, et õpilaste arvu langust mõjutavad vaadeldaval õ/a. just III ja IV klassid:

	I—II kl.	III—IV kl.	V—VI kl.	Kokku õpil.
1928/29 õ/a.	36 662	35 419	20 758	92 839
1927/28 „	35 887	39 440	20 080	94 907
	+ 1275	— 4021	+ 678	— 2068

Iga 10 000 elaniku kohta tuli meil õpilasi 1927/28 õ/a. 851,2, 1928/29 õ/a. — 881,5.

Meie naaberriikes olid need arvud järgmised:

Lätis	882,5 (1928/29 õ/a.)
Soomes	934,7 (1927/28 „)
Leedus	647,7 (1927/28 „)

Leedus on laste koolisaatmine vabatahtlik ja selle tõttu jääb suur hulk kooliealisi lapsi seal hoopis ilma õpetuseta, millega seletatav ka koeffitsiendi madalus.

Soomes ja Lätis maksab samuti nagu meilgi koolisundus.

Õpilaste arv klasside järgi. Ka õpilaste suhteline arv klasside järgi (õpilaste üldarv = 100) 1928/29 õ/a., võrreldes eelmisega, näitab langust just III ja IV ja tõusu teisis klassides. Õpilaste keskmine arv klassis on ühe punkti võrra tõusnud ainult I ja II klassis, kuna kõigis teisis veelgi vähenenud, eelmise aastaga võrreldes. Klassikomplekti kohta tuli õpilasi üleriigi 1928/29 õ/a. 65% seaduses ettenähtud normist (40):

	Linnes	Maal	Üleriigi
1928/29 õ/a.	31	25	26
1927/28 „	31	26	27

Algkooli õpilaste arvu vahekorrist üksikuis klassis ja keskmisest õpilaste arvust klassi kohta viimaseil aastail annab ülevaadet tab. 2.

Algkooli õpilaste arv klasside järgi (õpilaste üldarv = 100)
Nombre d'élèves des écoles primaires d'après les classes
(total des élèves = 100).

2.	I II III IV V VI					
	1928/29 õppeaasta — Année scolaire	20,1	19,4	19,3	18,9	19,0
1927/28	19,2	18,1	20,5	21,0	11,7	9,5
1926/27	17,1	18,5	22,8	21,5	11,9	8,8
1925/26	17,0	21,0	22,2	20,5	10,2	8,1
1924/25	20,1	21,5	22,7	19,1	9,5	7,1
1923/24	22,9	23,0	23,4	18,1	8,2	5,0
1922/23	23,6	24,8	23,3	17,1	7,0	4,2
1928/29 õ/a. keskm. klassi kohta Moyenne par classe 1928/29	16	15	15	15	17	16
1927/28	15	14	16	17	20	18
1926/27	14	15	19	18	21	19
1925/26	15	18	20	19	22	20
1924/25	18	19	21	20	23	20

Õpilaste sugu. Sooliselt on õpilaste koosseis viimaseil kahel aastal muutuseta. Poisid on ülekaalus nii maa- kui linnakooles.

1928/29 õ/a. 1926/27 õ/a.

	Maal (ka eelmisel)	Linnes	Üleriigi
Poeglapsi	51,8%	51,7%	51,8%
Tütarlapsi	48,2 „	48,3 „	48,2 „
Poeglapsi	50,8%	50,2%	50,2%
Tütarlapsi	49,2 „	49,8 „	49,8 „
Poeglapsi	51,5%	51,8%	51,8%
Tütarlapsi	48,5 „	48,7 „	48,7 „

Iga 100 tütarlapse kohta tuli poeglapsi 1928/29 õ/a.: maal 107,5, linnes 108,3, üleriigi 106,3.

Õpilaste vanus. Linnes on võrreldes 1926/27 õ/a. suhteliselt tublisti juure võtnud vanusrühm alla 8 a., teised vanusrühmad, 8—14 ja 15 a. ja van., on vähenenud. Ka maal on alla 8 a. van. õpilaste arv suurenenud.

Üldiselt — üleriigi võttes — püsib samal kõrgusel, võrreldes 1926/27 õ/a., vanusrühm 15 a. ja van., kaotanud on normaalvanusrühm (8—14 a.) 0,8% võrra ja sama palju juure saanud vanusrühm alla 8 a.

	Kuni 8 a.	8—14 a.	15 a. ja van.
1928/29 Maal	1 121 õpil.	63 481 õp l.	3 235 õpil.
Linnes	1 226 „	22 343 „	1 433 „
Kokku	2 347 (2,5%)	85 824 (92,5%)	4 668 (5,0%)
1926/27 õ/a. Kokku	1 796 (1,8)	94 166 (93,2)	5 056 (5,0)

Algkooli õpilaste vanus (üldarv = 100)
Répartition des élèves des écoles primaires d'après l'âge
(nombre total = 100.)

3.	Kuni 8 a. Moins de 8 a.			8—14 a. 8—14 a.			15 a. ja van. 15 a. et plus		
	P.	T.	K.	G.	F.	T.	P.	T.	K.
Linnaud—Villes									
1928/29	4,7	5,1	4,9	89,6	89,2	89,4	5,7	5,7	5,7
1927/28
1926/27	3,5	2,9	3,2	90,1	90,0	90,0	6,4	7,1	6,8
1925/26
1924/25	3,1	2,8	2,9	89,9	89,5	89,7	7,0	7,7	7,4
1923/24	2,6	2,6	2,6	89,7	89,2	89,4	7,7	8,2	8,0
1922/23	2,3	2,4	2,3	90,3	89,9	90,1	7,4	7,7	7,6
Maad—Arrond.									
1928/29	1,5	1,8	1,6	93,0	94,2	93,6	5,5	4,0	4,8
1927/28
1926/27	1,2	1,3	1,2	93,7	95,1	94,4	5,1	3,6	4,4
1925/26
1924/25	0,7	0,8	0,7	93,8	95,1	94,4	5,5	4,1	4,9
1923/24	0,8	0,8	0,8	93,7	95,1	94,4	5,5	4,1	4,8
1922/23	0,7	0,7	0,7	93,5	94,7	94,0	5,8	4,6	5,3
Üldse—Total									
1928/29	2,4	2,7	2,5	92,0	92,9	92,5	5,6	4,4	5,0
1927/28
1926/27	1,8	1,7	1,8	92,8	93,7	93,2	5,4	4,6	5,0
1925/26
1924/25	1,3	1,3	1,3	92,8	93,6	93,2	5,9	5,1	5,5
1923/24	1,3	1,3	1,3	92,7	93,4	93,1	6,0	5,3	5,6
1922/23	1,1	1,1	1,1	92,6	93,0	93,1	6,3	5,3	5,8

Õpilaste rahvus. Õpilaste rahvusliku koosseisu tabeleid käsitades ja arvused eelmiste aastatega võrreldes, tuleb silmas pidada, et 1927.28 õ/a. ja varem ei arvestatud õpilaste rahvusliikidesse jaotusel õpilase riik kondlusega. Alates aga 1928/29 õ/a. läbitöötamisel on tehtud vahe õpilase-Eesti kodaniku ja välismaalase-õpilase vahel, liigitades rahvuse järgi ainult Eesti kodanikke; kõik välismaalased, riikondlusele ja rahvusele vaatamata, paigutatakse rahvustabeli lõppu ühte erirühma (välismaalased), kuna tähtis pole mitte rahvus etnograafiliselt, vaid administraatiivselt seisukohalt.

Välismaalased algkooli-õpilased elavad ja õpivad meil peaaegu erandita linnes, moodustades, nagu selgus 1928/29 õ/a. koolide õppearuandest, 3,1% linnade algkooli õpilaste üldarvust. Kuuluvad nad valdavalt enamuses vene ja saksa rahvuse ja kasutavad ka nimetatud rahvuskooli peajasjalikult (venelased on pea-

aegu kõik kodakondsuseta isikud, n. n. end. Vene kodanikud).

Välismaalaste väljalangemise tõttu rahvustabelist on eestlaste rahvuslik osatähtsus

1928/29 õ/a. 0,5% võrra tõusnud (venelaste ja sakslaste arvel): Eestlasi Muulasi
 1928/29 õ/a. 88,4% 11,6%
 1927/28 „ 87,9 „ 12,1 „

Algkooli õpilaste rahvus % (õpilaste arv välismaalasteta = 100) — Nationalité des élèves des écoles primaires en %.

4.	Eestlased Estoniens			Venelased Russes			Sakslased Allemands			Rootslased Suédois			Lätlased Lettons			Juudid Juifs			Muud Autres			Kokku Total			Välismaalased Sujets étrangers			
	P.	T.	K.	G.	F.	T.	P.	T.	K.	P.	T.	K.	P.	T.	K.	P.	T.	K.	P.	T.	K.	P.	T.	K.	P.	T.	K.	
Linnad—Villes	84,9	85,4	85,1	7,1	6,7	6,9	4,9	5,0	5,0	0,3	0,1	0,2	0,5	0,6	0,6	0,5	1,7	1,5	1,6	0,8	0,7	0,7	100	100	100	3,1	3,0	3,1
Maad—Arrond.	89,6	89,5	89,5	8,9	8,9	8,9	0,2	0,3	0,3	0,3	0,8	0,8	0,3	0,3	0,3	0,3	0,0	—	0,0	0,2	0,2	0,2	100	100	100	0,1	0,1	0,1
Üldse—Tot. 1928/29	83,3	88,4	88,4	8,4	8,3	8,3	1,4	1,6	1,5	0,7	0,6	0,6	0,4	0,5	0,4	0,4	0,5	0,4	0,4	0,3	0,3	0,3	100	100	100	0,9	0,9	0,9
1927/28	88,0	87,7	87,9	8,5	8,7	8,6	1,6	1,7	1,7	0,7	0,6	0,6	0,7	0,4	0,5	0,4	0,5	0,4	0,4	0,3	0,4	0,3	100	100	100
1926/27	85,1	88,1	88,1	8,3	8,4	8,4	1,6	1,7	1,7	0,7	0,6	0,6	0,6	0,4	0,4	0,4	0,5	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	100	100	100
1925/26	88,2	88,5	88,4	8,2	8,0	8,1	1,5	1,6	1,6	0,7	0,6	0,6	0,6	0,5	0,4	0,5	0,5	0,4	0,4	0,4	0,5	0,4	100	100	100
1924/25	89,2	88,6	88,4	8,2	7,9	8,0	1,6	1,6	1,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,5	0,5	0,5	0,5	0,4	0,5	0,4	0,4	0,4	100	100	100
1923/24	87,9	88,5	88,2	8,3	7,8	8,1	1,7	1,8	1,8	0,7	0,6	0,6	0,6	0,5	0,5	0,5	0,5	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	100	100	100
1922/23	89,0	90,1	89,5	8,0	7,3	7,7	0,8	0,8	0,8	0,7	0,7	0,6	0,7	0,6	0,5	0,6	0,4	0,3	0,3	0,5	0,4	0,4	100	100	100

Õppekeel. Eestlasi õppis eesti õppekeelega koolis 1928/29 õ/a. 98,6%. Viimase 5 a. jooksul on see arv täiesti stabiilne. Eestlaste

suhtarvu kõigis koolis kooli õppekeele järgi viimase 7 a. jooksul selgitab tab. 5.

Eestlaste arv algkoolis keelte järgi (% iga õppekeele rühma üldarvust) — Elèves de la nationalité estonienne dans les écoles primaires, suivant la langue d'enseignement.

5.	Õppeaasta Année scolaire	Eesti Estonienne		Eesti-vene Esto-Russe		Eesti-saksa Esto-Allemande		Eesti-rootsi Esto-Suédoise		Eesti-läti Esto-Lettonne		Eesti-soome Esto-Finnoise		Vene Russe		Vene-läti Russe-Lettonne		Vene-juudi Russe-Juive		Saksa Allemande		Rootsi Suédoise		Läti Lettonne		Soome Finnoise		Juudi Juive	
		P.	T.	P.	T.	P.	T.	P.	T.	P.	T.	P.	T.	P.	T.	P.	T.	P.	T.	P.	T.	P.	T.	P.	T.	P.	T.	P.	T.
1928/29	98,9	72,7	—	52,4	87,6	4,6	2,4	0,5	—	0,7	0,2	5,7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1927/28	98,9	73,3	69,2	52,3	87,6	5,7	2,2	1,8	—	0,7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
1926/27	98,9	71,4	75,0	51,0	81,0	8,2	2,1	5,4	—	1,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
1925/26	98,9	72,9	69,0	53,8	—	—	2,1	6,2	—	1,7	—	11,5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
1924/25	98,9	72,8	—	63,6	—	—	2,4	—	—	1,8	—	9,6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
1923/24	99,1	71,7	77,5	57,5	—	—	2,6	—	—	1,6	—	1,7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
1922/23	99,0	69,7	66,7	42,2	—	—	3,3	—	—	1,3	—	1,8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	

Koolikohustus. Maal jäid koolikohustuse alla kuuluvaist lapsist õpetuseta 1926/27 õ/a. keskmiselt 3,1%, vaadeldaval õ/a.—3%. Välja jättes Petserimaad, kus õpetuseta jäänud laste arv ebanormaalselt kõrge, alaneb keskmine kuni 2,8%-ni.

Kõigekorralikum on koolikohustuse täitmine Saare- ja Tartumaal.

Õpetuseta jäid 1928/29 õ/a.:

Saaremaal 1,1%
 Tartu „ 1,2 „

Järva-, Pärnu-, Viljandimaal 2,2%
 Harjumaal 2,3 „
 Võru „ 2,5 „
 Viru „ 3,0 „
 Lääne „ 3,3 „
 Valga „ 3,5 „
 Petseri „ 10,4 „

Linnas on õpetuseta jäänud koolikohus-likkude laste arv tähtsuseta, ei ulatu keskmiselt 1%-ni.

Koolikohuslikud lapsed — Enfants incombant à l'obligation scolaire.

6.	Õpilaste üldarv 31. det. 1928 a.			Koolikohuslikkude laste üldarv 1928/29 õ/a.			Nelst % — Dont %								
	Nombre total d'élèves au 31. déc. 1928			Nombre total des enfants incombant à l'obligation scolaire			Käis koolis Fréquentant l'école			Said koduõpetust Recevant l'enseignement à domicile			Jäid õpetuseta Restés sans		
	P.	T.	K.	G.	F.	T.	P.	T.	K.	P.	T.	K.	P.	T.	K.
Viru	5 187	4 762	9 949	5 021	4 599	9 620	97,1	96,5	96,8	0,1	0,2	0,2	2,8	3,3	3,0
Järva	2 496	2 318	4 814	2 529	2 855	4 884	97,6	97,8	97,7	0,1	0,2	0,1	2,3	2,0	2,2
Harju	4 102	3 798	7 900	4 025	3 781	7 806	97,7	97,4	97,5	0,2	0,2	0,2	2,1	2,4	2,3
Lääne	2 800	2 734	5 534	2 585	2 548	5 133	96,8	95,9	96,4	0,1	0,5	0,8	3,1	3,6	3,3
Saare	2 369	2 191	4 560	2 245	2 134	4 379	99,0	98,7	98,9	—	0,1	0,0	1,0	1,2	1,1
Pärnu	3 139	2 922	6 061	3 052	2 876	5 928	97,8	96,9	97,4	0,3	0,5	0,4	1,9	2,6	2,2
Viljandi	2 311	2 023	4 334	2 079	1 858	3 964	97,4	96,3	97,2	0,5	0,8	0,6	2,1	2,4	2,2
Tartu	5 451	5 254	10 705	4 955	4 776	9 711	98,6	98,6	98,6	0,2	0,1	0,2	1,2	1,3	1,2
Valga	1 069	1 005	2 074	992	974	1 966	98,8	96,0	96,4	0,1	0,2	0,1	3,1	3,8	3,5
Võru	3 468	3 162	6 630	3 288	3 020	6 308	97,6	97,2	97,4	0,0	0,1	0,1	2,4	2,7	2,5
Petseri	2 746	2 576	5 276	2 940	2 881	5 821	91,8	87,1	89,5	0,1	0,1	0,1	8,1	12,8	10,4
Kokku—Total	35 138	32 699	67 837	33 691	31 829	65 520	97,2	96,4	96,8	0,2	0,2	0,2	2,6	3,4	3,0
Ilma Petserimaata	32 392	30 169	62 561	30 751	28 948	58 699	97,7	97,3	97,5	0,2	0,3	0,2	2,1	2,4	2,3
1928/27	38 085	35 528	73 613	—	—	68 004	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1924/25	46 290	42 525	88 815	41 676	39 856	81 532	95,6	95,0	95,3	0,4	0,4	0,4	4,0	4,6	4,3
1923/24	46 257	41 939	88 196	41 995	39 695	81 690	94,9	94,1	94,5	0,4	0,4	0,4	4,7	5,5	5,1

1) 1927/28 õ/a. ja varem õpilaste (Eesti kodanikud ühes välismaalastega) üldarv = 100.

2. Algkooli õpilaste koosseisu moodustumine.

Composition de l'effectif des écoliers

Uued ja vanad õpilased. Õppeaasta jooksul väljastpoolt kooli astunud uute õpilaste arv on üldiselt tõusnud: linnas 26,7% pealt 1927/28 õ/a. 29,5 peale 1928/29 õ/a., maal 26,4 pealt 27,1 peale, keskmiselt üleriigi

26,4 pealt 27,7 peale õpilaste üldarvust.

Eelmisest aastast pärit õpilasi oli 1928/29 õ/a.: klassist klassi üleviiduid 59,8% (1927/28 õ/a. 60,3), neist linnas 59,9, maal 59,7 ja sama klassi istuma jäänuid 12,5% (1927/28 õ/a. 13,3), neist linnas 10,6 ja maal 13,2%.

Algkooli õpilaste klassitulek — Formation de l'effectif des élèves des écoles primaires.

7.	Eelmisest aastast pärit õpilased (% õpil. üldarv.) <i>Élèves restés de l'année passée</i>						Õppeaasta jooksul kooli astunud õpilased (% õpilaste üldarvust) <i>Élèves entrés à l'école au cours de l'année scolaire (% au nombre total d'élèves)</i>			Märkimata <i>Non indiqué</i>		
	Eelmisest klassist üleviidud <i>Élèves passés d'une classe en autre</i>			Sama klassi jäänud <i>Élèves restés en même classe</i>			P.	T.	K.	P.	T.	K.
	P.	T.	K.	G.	F.	T.						
Linnad—Villes:												
1928/29	58,5	61,4	59,9	11,6	9,7	10,6	29,9	28,9	29,5	—	—	—
1927/28	61,7	63,9	62,3	11,0	10,1	10,5	27,3	26,0	28,7	—	—	—
1926/27	62,0	64,7	63,3	11,9	10,5	11,2	26,1	24,8	25,5	—	—	—
1925/26	61,9	65,0	63,5	12,6	10,7	11,0	25,5	24,3	24,9	—	—	—
1924/25	62,5	64,2	63,4	12,1	11,0	11,6	25,4	24,8	25,0	—	—	—
1923/24	59,2	61,9	60,6	11,9	10,4	11,1	28,9	27,7	28,3	—	—	—
1922/23	55,9	58,5	57,2	13,4	12,5	13,0	30,7	29,0	29,9	—	—	—
Maad—Arrond.:												
1928/29	53,7	60,8	59,7	14,6	11,7	13,2	26,7	27,5	27,1	—	—	—
1927/28	58,0	60,9	59,3	15,9	12,0	14,3	26,1	26,6	26,4	—	—	—
1926/27	60,6	63,1	61,8	15,0	12,2	13,7	24,4	24,7	24,5	—	—	—
1925/26	60,0	63,1	61,5	15,4	11,9	13,7	24,6	25,0	24,8	—	—	—
1924/25	56,6	59,1	57,8	14,9	11,4	13,2	28,5	29,5	29,0	0,4	0,4	0,4
1923/24	55,0	57,5	56,2	14,3	11,4	12,0	30,7	31,1	30,9	0,2	0,2	0,2
1922/23	54,3	56,3	55,2	13,9	11,3	12,7	31,9	32,4	32,1	—	—	—
Kokku—Total:												
1928/29	58,6	61,0	59,8	13,8	11,2	12,5	27,0	27,8	27,7	—	—	—
1927/28	59,0	61,7	60,3	14,6	11,9	13,3	26,4	26,4	26,4	—	—	—
1926/27	61,0	63,6	62,2	14,2	11,7	13,0	24,8	24,7	24,8	—	—	—
1925/26	60,5	63,6	62,0	14,7	11,6	13,2	24,8	24,8	24,8	—	—	—
1924/25	58,1	60,5	59,3	14,2	11,3	12,7	27,7	28,2	28,0	0,2	0,3	0,3
1923/24	56,0	58,7	57,4	13,7	11,1	12,4	30,3	30,2	30,2	0,1	0,1	0,1
1922/23	54,7	56,8	55,7	13,8	11,6	12,7	31,5	31,6	31,6	—	—	—

I klassi astujate kirjaoskus. Algkooli I klassi astujate kirjaoskus on veidi paranenud — analfabeetide arv näitab 1,7%-list langust, võrreldes eelmise kooliaastaga:

	1928/29 õ/a.	1927/28 õ/a.
Ei osanud lugeda ega kirjutada	44,0%	43,8%
Oskasid ainult lugeda	22,2	24,1
Kokku	66,2%	67,9%

Oli kirjaoskajaid (oskab lugeda ja kirjutada): 33,3 32,1

Kirjaoskamata koollastujad (% 1 kl. õpilaste üldarvust)
Enfants entrés à l'école d'après savoir lire-écrire (% au total des élèves dans la I classe).

8.	Eelmise klassiga koolist lahkunud % <i>Nombre d'élèves ayant quitté l'école l'année dernière %</i>	Ei osanud lugeda ega kirjutada <i>Ne sachant ni lire ni écrire</i>			Oskasid ainult lugeda <i>Sachant lire seulement</i>		
		P.	T.	K.	G.	F.	T.
		Linnad—Villes:					
1928/29	93,7	45,7	46,7	46,2	22,9	24,3	23,6
1927/28	95,2	45,9	46,9	46,3	24,3	22,3	23,6
1926/27	89,4	46,5	44,4	45,5	23,7	23,3	23,5
1925/26	83,6	42,7	41,4	42,1	21,8	25,5	23,5
1924/25	84,7	42,4	38,2	40,3	15,4	18,7	18,0
1923/24	87,7	41,2	37,0	39,2	18,3	20,1	19,1
Maad—Arrond.:							
1928/29	99,3	44,8	41,8	43,3	20,7	23,0	21,8
1927/28	99,5	44,5	41,6	43,1	23,3	25,3	24,2
1926/27	88,0	41,0	39,8	40,4	21,5	22,4	21,9
1925/26	89,6	37,4	34,5	36,0	23,4	26,2	24,7
1924/25	85,7	38,5	35,9	37,2	23,3	24,3	23,8
1923/24	89,0	34,9	33,4	34,2	23,9	23,5	23,7
Üldse—Total:							
1928/29	98,7	45,0	42,9	44,0	21,2	23,3	22,2
1927/28	99,1	44,8	42,7	43,8	23,6	24,7	24,1
1926/27	88,2	42,3	40,8	41,6	22,0	22,6	22,3
1925/26	89,0	38,4	35,7	37,1	23,2	26,0	24,5
1924/25	85,6	39,1	36,3	37,7	22,0	23,0	22,5
1923/24	88,5	36,1	34,0	35,1	22,8	22,9	22,8

3. Õppetöö korralikkus.

Regularité de l'enseignement

1928/29 õ/a. on õppetöö, võrreldes eelmise aastaga, halvenenud: on suurenenud õppetegevuse algul hiljem kooli ilmunute arv (+0,1%), õppetegevuse lõpul varem lahkunute arv (+1,3%) ja

Õppetegevuse algul kooli mittelilmunud ja õppetegevuse lõpul varem ärajäänud õpilased algkoolis (% üldarvust)
Fréquentation irrégulière de l'école primaire (% au nombre total).

9.	Õppetegevuse algul ei ilmunud kooli <i>Nombre d'élèves absents au commencement de l'année scolaire</i>			Eane õppetegevuse lõppu jäid koolist ära <i>Nombre d'élèves ayant quitté l'école avant la fin de l'année scolaire</i>		
	P.	T.	K.	G.	F.	T.
	Linnad—Villes:					
1928/29	9,6	7,5	8,6	9,8	9,0	8,9
1927/28	9,8	6,3	8,1	9,8	6,9	8,4
1926/27	8,4	6,1	7,3	10,2	8,1	9,2
1925/26	8,6	5,7	7,2	10,9	8,0	9,5
1924/25	8,2	5,0	7,0	10,8	9,1	9,9
1923/24	8,6	5,6	7,1	8,4	6,5	7,7
1922/23	11,3	7,1	9,2	9,6	6,8	8,2
Maad—Arrond.:						
1928/29	20,1	17,0	18,6	12,0	9,8	10,9
1927/28	20,2	17,1	18,7	10,6	8,2	9,4
1926/27	18,5	15,7	17,1	11,3	9,4	10,4
1925/26	19,8	17,5	18,7	13,8	11,5	12,7
1924/25	21,6	18,9	20,3	12,6	10,1	11,4
1923/24	23,9	21,0	22,5	13,4	11,0	12,3
1922/23	31,0	28,1	28,6	18,1	14,7	16,5
Üldse—Total:						
1928/29	17,3	14,5	15,9	11,4	9,3	10,4
1927/28	17,4	14,1	15,8	10,4	7,8	9,1
1926/27	15,8	13,0	14,5	11,0	9,1	10,1
1925/26	17,1	14,6	15,9	13,1	10,6	11,9
1924/25	18,9	15,4	16,9	12,1	9,8	11,0
1923/24	20,0	18,7	18,4	12,9	9,8	11,1
1922/23	26,7	23,0	24,9	16,2	12,8	14,3

tunduvalt, nagu allpool näeme, kasvanud õpilaste puudumispäevade arv.

Iga algkooli õpilane kaotas 1928/29 õ/a. puudumiste tõttu rohkem päevi kui eelmisel õppeaastal keskmiselt maal 2,9 ja linnas 3,2.

Õpilaste puudumispäevade arvu tunduva suurenemise põhjuseks oli ühest küljest gripi taud,

mis õppetöö ajal levines pea üle terve Eesti, takistades tugevasti koolitööd ja, teisest küljest, haruldaselt suured külmad 1929 a. algul, mis sundisid teatud juhtudel õpilast koolist puuduma, eriti maal, kus koolid lapse elukohast kaugel.

Algkooli õpilaste puudumispäevade arv—Nombre des jours d'absence des élèves des écoles primaires.

10.	Puudumispäevade arv—Nombre des jours d'absence							Iga õpilase peale tuli puudumispäevi Nombre des jours d'absence par élève						
	1928/29	1927/28	1926/27	1925/26	1924/25	1923/24	1922/23	1928/29	1927/28	1926/27	1925/26	1924/25	1923/24	1922/23
	Linnad—Villes:	434 193	364 003	430 752	429 970	369 963	445 044	336 874	17,1	13,9	15,6	15,5	12,2	13,4
Maad—Arrond.	1 274 339	1 096 537	1 292 529	1 521 346	1 309 598	1 806 174	1 841 342	18,6	15,7	17,4	18,5	14,9	20,4	21,0
Üldse—Total	1 708 532	1 460 540	1 723 281	1 951 316	1 679 561	2 252 218	2 178 216	18,2	15,2	16,9	17,7	14,2	18,6	19,1

4. Algkooli õpilaste edasijõudmine.

Progrès des élèves des écoles primaires.

Õpilaste edasijõudmises võib märkida vaadeldaval õ/a. võrdlemisi suurt edu: klassikursuse lõpetanute % on 77,3% pealt 1927/28 õ/a. tõusnud 82,9% peale 1928/29 õ/a. (+ 5,6%). Vastavalt on langenud õpilaste arv, kellele kevadel järelekatset määratud 7,6 pealt 2,1 peale (— 5,5%), kuna teiseks aastaks sama klassi jäetud õpilaste % muutuseta (1928/29 õ/a. — 15,0, 1927/28 õ/a. — 15,1%). Paranenud on edasijõudmine peaaegu ühtlaselt nii linna- (+ 6,3%) kui maakooles (+ 5,4%).

Õppetöö edukuse järsu paranemise põhjuseks on asjaolu, et alates 1928/29 õ/a. haridusministeeriumi vastava määruse põhjal õpilased viiakse

klassist klassi nende üldise õppetöö edu ja vaimlise arenemise alusel pädagoogikanõukogu otsusel, kus juures mingisuguseid katsumisi (järeleksamaid) ja suvitöid või õppeülesandeid klassist klassi viimisel algkooles enam ei määrata.

Võttes aluseks õpilaste viimase 5 aasta õppetöö edukuse võrdluse 1928/29 õ/a., saame järgmised indeksid:

	Linnas	Maal	Üleriigi
1928/29 . . .	109,2	108,7	108,8
1927/28 . . .	101,0	101,6	101,4
1926/27 . . .	102,3	99,7	100,4
1925/26 . . .	99,9	101,8	101,3
1924/25 . . .	98,8	100,9	100,3
1923/24 . . .	100	100	100

Algkooli õpilaste edasijõudmine õppimises (õpilaste üldarv õppeaasta lõpul = 100).
Progrès des élèves des écoles primaires (nombre total d'élèves à la fin de l'année scolaire = 100).

11.	Klassikursuse lõpetanud õpilased Élèves ayant passé le cours de la classe			Teiseks aastaks sama klassi jäetud Élèves restés en même classe			Järelekatset määratud Examens supplémentaires		
	P.	T.	K.	G.	F.	T.	P.	T.	K.
	Linnad—Villes:								
1928/29	82,1	85,7	83,9	15,0	11,2	13,1	2,9	3,1	3,0
1927/28	75,7	79,6	77,6	15,2	12,0	13,7	9,1	8,4	8,7
1926/27	77,1	80,2	78,6	15,2	12,3	13,8	7,7	7,5	7,6
1925/26	75,7	77,4	76,7	16,0	13,6	14,7	8,3	9,0	8,6
1924/25	74,6	77,1	75,9	18,0	13,2	14,6	9,4	9,7	9,5
1923/24	76,0	77,6	76,8	15,8	13,7	14,7	8,2	8,7	8,5
1922/23	70,0	73,0	71,2	16,0	13,4	14,6	14,0	13,6	14,2
Maad—Arrond.:									
1928/29	80,4	84,8	82,5	17,7	13,7	15,8	1,9	1,5	1,7
1927/28	74,7	79,8	77,1	17,5	13,6	15,6	7,8	6,6	7,3
1926/27	72,9	78,6	75,7	18,3	14,2	16,3	8,8	7,2	8,0
1925/26	75,1	79,8	77,3	17,0	13,5	15,3	7,9	6,7	7,4
1924/25	74,1	79,2	76,6	17,7	13,6	15,7	8,2	7,2	7,7
1923/24	78,5	78,5	75,9	18,2	14,3	16,3	8,5	7,2	7,8
1922/23	70,4	75,7	72,9	17,6	14,0	15,9	12,0	10,3	11,2
Üldse—Gr. total:									
1928/29	80,9	85,0	82,9	16,9	13,0	15,0	2,2	2,0	2,1
1927/28	74,9	79,7	77,3	16,9	13,2	15,1	8,2	7,1	7,6
1926/27	74,0	79,1	76,5	17,5	13,7	15,6	8,5	7,2	7,9
1925/26	75,2	79,2	77,1	16,8	13,5	15,2	8,0	7,3	7,7
1924/25	74,2	78,7	76,4	17,3	13,5	15,4	8,5	7,8	8,2
1923/24	74,2	78,2	76,2	17,6	14,1	15,9	8,2	7,7	7,9
1922/23	70,2	75,0	72,5	17,2	13,9	15,6	12,6	11,1	11,9

Ka edasijõudmine üksikute klasside järgi näitab 1928/29 õ/a. selle tõttu, et järelekatset

ära muudeti, tõusu kõigis klassides, eriti silmapaistvat aga alates III-dast.

Edasiõudmine klasside järgi algkoolis (klassikursuse lõpetanute % vastava klassi õpilaste üldarvust).

Progrès des élèves des écoles primaires d'après les classes (élèves ayant passé le cours de la classe en % au nombre total des élèves de la classe correspondante).

12.		Klassid—Classes					
		I	II	III	IV	V	VI
Linnad—Villes:	1928/29	90,1	88,8	85,6	81,6	78,0	73,9
	1927/28	88,3	86,0	79,7	72,1	70,0	72,7
	1926/27	87,9	85,3	80,3	73,4	74,6	73,9
	1925/26	86,6	83,2	78,1	67,2	76,2	73,1
	1924/25	84,6	81,8	76,5	67,4	75,7	71,9
1923/24	85,6	83,0	77,5	65,9	76,2	73,8	
Maad—Arrond.	1928/29	82,6	85,1	81,2	79,3	81,5	88,2
	1927/28	80,1	81,3	73,3	72,0	76,3	84,4
	1926/27	78,2	79,1	72,2	72,3	76,2	82,5
	1925/26	79,1	80,5	74,9	73,1	77,7	84,0
	1924/25	77,8	81,1	72,9	72,6	75,8	85,0
1923/24	77,6	79,9	72,5	72,3	74,7	80,5	
Üldse—Total:	1928/29	84,4	86,0	82,3	79,9	80,4	84,0
	1927/28	81,8	82,4	74,7	72,5	73,5	78,9
	1926/27	80,3	80,4	73,8	72,6	75,5	78,3
	1925/26	80,5	81,0	75,5	71,6	77,1	79,0
	1924/25	78,9	81,3	73,7	71,2	75,7	77,7
1923/24	79,1	80,5	73,7	70,5	75,4	76,9	

Algkoolide tulud — Ressources des écoles primaires.

13.		Koolide arv Nombre d'écoles	Kooli ülalpidamiseks saadud (%) — Subventions et autres ressources					Kokku Total
			Riigilt Subven- tions de l'État	Omavalitsusilt Subventions des administr. autonomes	Seltsidelt ja eratsikult Subventions des sociétés et per- sonnes privées	Õppemaksust Réttribution secotaire	Mujalt Autres ressources	
Linnad—Villes:	1928/29	126	47,6	42,7	4,1	3,8	1,8	100
	1927/28	126	31,6	51,8	4,9	6,7	2,0	100
	1926	112	38,6	56,7	1,4	1,6	1,7	100
	1925	109	34,8	59,1	1,8	2,3	2,0	100
	1924	112	33,8	59,4	2,1	3,1	1,6	100
1923	113	32,2	61,4	1,7	3,4	1,3	100	
Maad—Arrond.:	1928/29	1150	63,8	34,6	0,5	0,0	1,1	100
	1927/28	1177	43,7	53,6	0,5	0,1	2,1	100
	1926	1198	48,0	53,2	0,7	0,1	2,4	100
	1925	1218	41,1	55,2	0,7	0,2	2,8	100
	1924	1237	40,0	56,6	0,7	0,2	2,5	100
1923	1245	42,1	54,9	0,9	0,3	1,8	100	
Üldse—Total:	1928/29	1276	59,3	36,6	1,5	1,1	1,3	100
	1927/28	1303	41,3	53,2	1,6	1,3	2,3	100
	1926	1305	42,3	54,2	0,8	0,5	2,2	100
	1925	1327	39,5	56,2	1,0	0,7	2,6	100
	1924	1349	38,4	57,4	1,1	0,9	2,2	100
1923	1358	39,4	56,7	1,1	1,1	1,7	100	

Algkoolide kulud—Dépenses des écoles primaires.

14.		Palkadeks juba- talle ja õpetajale Salaires du direc- teur et du person- nel enseignant	Palkadeks ameti- kele ja teenijale Salaires des em- ployés et du service	Majandus (üür, küte, valgustus) Dépenses économ. (loyer, chauffage, éclairage)	Õppevahendite muretsem. ja raa- matukog. hoidam. Achat de moyens d'enseignement et complément de bibliothèques	Õpilaste toetuseks Secours aux élèves	Muid kulud Autres dépenses	Kokku Total	Märkimata Dépenses non indiquées
Linnad—Villes:	1928/29	65,0	6,5	11,2	2,2	3,3	8,9	100	0,0
	1927/28	63,1	7,1	13,0	2,3	5,1	7,4	100	0,0
	1926	67,2	6,0	11,1	2,3	5,0	8,4	100	—
	1925	67,0	6,1	10,5	2,6	5,0	8,8	100	—
	1924	67,0	5,6	11,4	2,6	4,3	9,1	100	0,2
1923	67,5	5,4	10,7	2,5	4,5	9,4	100	2,0	
1922	81,8	5,2	12,2	2,7	6,7	11,4	100	—	
Maad—Arrond.:	1928/29	73,2	2,0	9,1	2,0	2,4	11,3	100	—
	1927/28	70,8	2,3	10,3	2,2	2,2	12,2	100	—
	1926	71,8	2,0	9,1	2,3	2,8	12,0	100	0,0
	1925	71,3	2,3	10,1	2,4	2,9	11,0	100	0,0
	1924	71,4	2,1	9,8	1,9	2,8	12,0	100	0,1
1923	74,6	2,1	9,1	2,2	3,0	9,0	100	0,0	
1922	71,9	2,1	11,6	1,7	2,8	9,9	100	0,3	
Üldse—Total:	1928/29	71,2	3,3	9,7	2,0	3,2	10,6	100	0,0
	1927/28	69,4	3,5	11,0	2,2	2,9	11,0	100	0,0
	1926	70,7	3,0	9,6	2,3	3,4	11,0	100	0,0
	1925	70,2	3,2	10,2	2,5	3,4	10,5	100	0,0
	1924	70,2	3,0	10,2	2,1	3,2	11,3	100	0,1
1923	72,7	3,0	9,5	2,3	3,4	9,1	100	0,8	
1922	68,9	3,0	11,8	2,0	4,0	10,3	100	—	

¹⁾ 21 õpilase kohta puuduvad andmed. ²⁾ 200 õpilase kohta puuduvad andmed. ³⁾ 148 õpilase kohta puuduvad andmed.

5. Algkoolide tulud ja kulud.

Recettes et dépenses des écoles primaires.

Tulud. Algkoolide tuludes moodustab tähtsama sissetulekuosa riigi toetus palkade maksmiseks aval.

algkoolide õppejõududele. Kuni 1 apr. 1928 a. maksis riik aval algkoolide õppejõudude palgast 50%, linnas ja alevs — linna- või alevivalitsus 50%, ning maal — maavalitsus 40% ja koolide ülalpidajad 10%. Alates aga 1. apr. 1928 a. maksab riik aval algkoolide õppejõudude palgast, arvesse võttes et omavalitsused omi kohustusi raha puudusel ei suutnud täita, 80%, linnas ja alevs — linna- või alevivalitsus sellele lisaks 20%, ning maal — maomavalitsus 10% ja koolide ülalpidaja 10% (v. Riigikogu poolt 1. III. 28 a. vastuvõetud õppejõudude tase seadus, „R. T.“ Nr. 22—28 a.).

Uue seaduse maksmahakkamisega (1. IV. 28 a.), suureneb loomulikult tunduvalt ka riigitoetussummade osatähtsus alkoholi tulude üldsummas:

	Riigisummad	Omap. summad	Muud
1928/29 õ/a.	59,8%	36,8%	3,9%
1927/28 „	41,3 „	53,2 „	5,5 „

Kulud. Võrreldes vaadeldava õ/a. kulused suhteliselt eelmisega, selgub et tõusu näitab pädagoogilise personali palgakulu (+ 1,8% üldkulusummas) ja veidi ka õpilaste toetus (+ 0,3%).

Üldse on kulud aasta jooksul suurenenud Kr 411 137 võrra. Selle summa moodustavad:

Õpetajate palgad	+ Kr 418 597
Kahanemine muude kulude arvel — Kr	7 460
Kokku	+ Kr 411 137

Ühe õpilase peale kulutati 1928/29 õ/a. (kroones):

	Aval. kool	Erakool	Keskmine
Linnes	89	89	89
Maal	79	63	79
Üleriigi	81	86	81 (81,12)
1927/28 õ/a.	75	97	75

5 a. tagasi — 1923/24 õ/a. — oli kulutus 1 õpilase peale Kr 41 (täpsemalt 40,94), järelikult on 5 a. jooksul ühe algkooli õpilase peale kulutatud summa keskmiselt tõusnud 98,1% võrra.

Jaotades koole nende ülalpidaja järgi, on 1 õpilase peale kulutatud:

Ühe algkooli õpilase peale kulutati — Dépenses par élève.

15. Kooli ülalpidaja:	1928/29	1927/28	1926/27	1925/26	1924/25	1923/24	1922/23
Riik — <i>État</i>	202,68	—	—	—	—	—	—
Linn — <i>Ville</i>	87,42	73,17	71,88	64,40	57,67	52,04	43,43
Alev — <i>Bourg</i>	74,59	66,34	56,29	51,68	51,55	39,24	30,33
Maa — <i>Arrondissement</i>	70,46	67,65	83,85	57,61	52,04	45,61	44,41
Vald — <i>Commune</i>	78,83	75,13	65,24	52,00	44,79	37,33	28,80
Selts — <i>Société</i>	103,40	104,57	85,05	71,56	70,61	59,78	37,93
Eraisik — <i>Personne privée</i>	77,39	78,15	65,43	62,53	49,84	45,24	48,52
Linn ja vald — <i>Ville et commune</i>	—	—	85,16	77,12	61,05	49,11	55,90
Linn ja selts — <i>Ville et société</i>	92,59	95,87	50,86	57,20	45,88	40,10	—
Linn ja eraisik — <i>Ville et personne privée</i>	—	—	—	—	—	—	45,25
Alev ja vald — <i>Bourg et commune</i>	—	71,13	44,33	46,78	—	—	—
Alev ja selts — <i>Bourg et société</i>	95,21	74,41	72,19	67,30	—	—	—
Maa ja vald — <i>Arrondissement et commune</i>	—	—	—	58,02	38,60	50,69	35,27
Vald ja selts — <i>Commune et société</i>	76,76	47,01	54,82	43,28	43,79	37,65	9,95
Vald ja eraisik — <i>Com. et pers. privée</i>	—	—	—	28,18	17,61	—	19,50
Keskmiselt — Moyenne	81,12	75,17	66,39	54,80	48,08	40,94	32,77

6. Algkooli õpetajate koosseis.

Personnel enseignant des écoles primaires.

Õpetajaid oli 1928/29 õ/a. algkoolis:

Meessoost 1 906 — 46,9%
Naissoost 2 155 — 53,1 „

Kokku 4 061

Algkooli õpetajad — Personnel enseignant.

16.	Õpetajate arv 1927/28 tegeliku õppetöö lõpul Nombre des instituteurs à la fin de l'année scolaire 1927/28	Aasta jooksul lahknud Ont quitté l'école au cours de l'année scolaire	Aasta jooksul juure tulinud Engagés pendant l'année scolaire	Õpetajate arv 1928/29 tegeliku õppetöö lõpul Nombre des instituteurs à la fin de l'année scolaire 1928/29	Õpetajate koosseis 1928/29 õ/a. algul 96% *) Effect. du person. enseign. au commencement de l'an. scol.				Neist töötasid Dont occupés	
					Kutsesga Ayant diplôme d'instituteur	Neistsemin. harid. Dont avec enseign. de l'école normale d'insl.	Kutsesga Sans diplôme d'instituteur	Kokku Total	Ainult ühes koolis dans une seule écoles	Mühes koolis dans plus. écoles
Linnad — Villes:										
1928/29	100	11,5	13,0	101,5	88,3	19,5	11,7	100	66,8	33,2
1927/28	9,0	4,0	...	89,6	...	10,4	100
1926/27	8,0	3,5	...	87,9	...	12,1	100
1925/26	8,5	6,0	...	89,6	...	10,4	100
1924/25	7,9	2,9	...	85,8	...	14,2	100
1923/24	5,3	3,8	...	86,0	...	14,0	100
Maad — Arrond.:										
1928/29	100	14,0	16,3	102,3	91,4	32,8	8,6	100	96,3	3,7
1927/28	11,0	9,5	...	87,3	...	12,7	100
1926/27	7,4	6,2	...	88,1	...	16,9	100
1925/26	8,6	6,2	...	79,4	...	20,6	100
1924/25	9,1	2,8	...	74,8	...	25,2	100
1923/24	9,0	3,9	...	71,6	...	28,4	100
Kokku — Total:										
1928/29	100	13,2	15,3	102,1	90,4	28,8	9,6	100	87,3	12,7
1927/28	10,4	7,8	...	88,0	...	12,0	100
1926/27	7,6	5,3	...	84,6	...	15,4	100
1925/26	8,6	6,2	...	82,6	...	17,4	100
1924/25	8,7	2,9	...	78,5	...	21,5	100
1923/24	7,7	3,7	...	76,6	...	23,4	100

*) 1928/29 ja 1927/28 õ/a. — õppeaasta algul, 1926/27 ja 1925/26 õ/a. — 31 detsembril, 1924/25 ja 1923/24 õ/a. — õppeaasta lõpul.

Õpetajaist töötas: aval. kooles 3840 (94,8%), erakooles 221 (5,4%); linnas 1238 (30,5%), maal 2823 (69,5%); ainult ühes koolis 3545 (87,3%), mitmes koolis — 516 (12,7%).

Õpilasi tuli 1 õpetaja peale: aval. kooles 23, era — 12. Õpetajate kvaliteet on aasta jooksul halvenenud linna kooles — kutseta õpetajate % tõusis 10,4 pealt 1927/28 õ/a. 11,7% peale

1928/29 õ/a. — ja paranenud 4,1% võrra maakooles.

Õpetajaist olid:

	Kutsetega	Neist õp. sem. har.	Kutseta
Linnas	1 093 (29,8)	213	145 (37,4)
Maal	2 580 (70,2)	845	243 (62,6)
Kokku	3 673	1 058	388

Kutseta õpetajaist moodustavad mehed (218) 56,2%, naised (170) 43,8%.

II. KESKKOOLID. — ÉCOLES SECONDAIRES.

7. Keskkooli klasside ja õpilaste arv ning kooseis.

Nombre de classes et d'élèves des écoles secondaires.

Klasside ja õpilaste arv. Vaadeldaval õ/a. on klasside arv vähenenud keskkoolis 14, õpilaste — 490 võrra:

1928/29 õ/a. oli klasse . . . 582, õpilasi . . . 16841
1927/28 „ „ „ . . . 596, „ . . . 16831

Keskkoolist asus linnas 78, maal 8. Avalikke keskkooli oli üldse 58 (linnas 51, maal 7) 454 klassi

ja 13332 õpilasega, erakeskkooli 28 (linnas 27, maal 1) 128 klassi ja 3009 õpilasega. Ühiskooli oli linnas 51, maal 8; lahuskoolid—eraldi mees- ja naissoost õpilasele, arvult 27 — tegutsesid ainult linnas.

Keskkoolide klasside arvu liikumist ja suhteist vahekorda üksikute maade järgi selgitab tab. 17.

Keskkooli klasside arv — Nombre de classes des écoles secondaires.

17. Msad ühes linnega Arrondissements avec les villes	Arv 1928/29 Nombre de classes							Klasside üldarv = 100 Nombre total de classes = 100					
	I	II	III	IV	V	VI	Kokku Total	I	II	III	IV	V	VI
Harju	32	33	35	32	36	2	170	18,8	19,4	20,6	18,8	21,2	1,2
Viru	16	15	15	16	16	1	79	20,3	19,0	19,0	20,2	20,2	1,3
Järva	6	6	6	6	7	—	31	19,3	19,4	19,3	19,4	22,6	—
Lääne	4	4	4	3	3	3	19	21,1	21,0	21,0	15,5	15,8	5,3
Saare	3	3	3	3	4	1	17	17,7	17,7	17,6	17,6	23,5	5,9
Pärnu	8	8	8	9	8	—	41	19,5	19,5	19,5	22,0	19,5	—
Viljandi	8	9	8	8	9	—	42	19,0	21,4	19,1	19,1	21,4	—
Tartu	22	21	21	21	21	1	107	20,6	19,6	19,6	19,7	19,6	0,9
Vaiga	6	7	6	8	8	—	37	21,7	18,9	16,2	21,6	21,6	—
Võru	6	5	5	5	6	1	28	21,4	17,9	17,9	17,9	21,4	3,5
Petseri	2	2	2	2	3	—	11	18,2	18,2	18,2	18,2	27,2	—
Kokku—Total . . .	115	113	113	113	121	7	582	19,6	19,5	19,4	19,5	20,8	1,2
1927/28	109	117	117	120	124	9	596	18,3	19,6	19,6	20,2	20,8	1,5
1926/27	119	122	129	126	124	7	627	19,0	19,4	20,6	20,1	19,8	1,1
1925/26	125	128	131	127	122	7	640	19,5	20,0	20,5	19,8	19,1	1,1
1924/25	132	136	132	126	111	7	644	20,5	21,1	20,5	19,6	17,2	1,1
1923/24	145	139	131	115	96	6	632	23,0	22,0	20,7	13,2	15,2	0,9
1922/23	140	135	119	98	86	4	582	24,1	23,2	20,4	16,5	14,8	0,7

Õpilaste arv on 1928/29 õ/a. vähenenud kõigis klassides, peale I: I klass + 123, II kl.—63, III kl.—188, IV kl.—59, V kl.—266, VI kl.—37 (+123,—618=—490).

Õpilasi tuli keskkoolis 1928/29 õ/a. keskmiselt 1 klassi kohta: aval. kooles 29, erakooles—24.

Õpilaste arvu suhteist vahekorda klasside järgi viimasel aastail ja keskmist õpilaste arvu klassi kohta üksikuis klassides selgitab tab. 18.

Keskkooli õpilaste arv klasside järgi (õpilaste üldarv = 100).
Nombre d'élèves des écoles secondaires par classes (total des élèves = 100).

18.	I	II	III	IV	V	VI	
Õppeaasta—Année scolaire:							
1928/29	24,7	21,1	19,0	16,9	17,1	1,2	
1927/28	23,2	20,9	19,5	16,8	18,2	1,4	
1926/27	24,3	21,3	20,1	16,9	16,3	1,1	
1925/26	23,9	21,7	20,8	18,1	14,6	0,9	
1924/25	24,7	22,8	19,8	17,5	14,2	1,0	
1923/24	26,6	23,7	19,8	16,1	13,0	0,8	
1922/23	28,1	24,4	19,6	15,4	11,9	0,6	
1928/29 õ/a. keskmine klassi kohta Moyenne par classe en	1928/29	35	30	27	24	23	29
1927/28	36	30	28	24	25	26	
1926/27	35	30	27	23	23	26	
1925/26	35	31	29	26	22	24	

Keskkooli õpilaste vanus (üldarv = 100)
Répartition des élèves des écoles secondaires d'après l'âge
(nombre total = 100).

19.	Alta 15 a. Moins de	15—17 a.	18—20 a.	21—25 a.	Üle 25 a. Plus de	Teadmata Inconnu
	Poissid — Garçons.					
1928/29	16,7	48,6	25,9	4,5	4,3	—
1927/28	15,0	47,7	27,0	5,3	5,0	0,3
1926/27
1925/26
1924/25	13,2	46,9	28,4	8,3	3,2	...
1923/24	11,9	47,0	29,4	8,7	3,0	...
	Tüdrukud — Filles.					
1928/29	17,5	51,7	26,0	3,8	1,0	—
1927/28	16,9	50,5	27,4	3,8	1,4	0,6
1926/27
1925/26
1924/25	13,9	52,4	28,9	4,2	0,6	...
1923/24	14,0	52,6	28,5	4,3	0,6	...
	Kokku—Total.					
1928/29	17,1	50,2	26,1	4,1	2,5	—
1927/28	16,0	49,2	27,2	4,5	3,1	0,5
1926/27
1925/26
1924/25	13,6	49,7	28,6	6,2	1,9	...
1923/24	13,0	49,9	28,9	6,6	1,7	...

Õpilaste vanus. Võrreldes vaadeldava õ/a. õpilaste vanust eelmise õ/aastaga, tuleb konstateerida õpilaste vanusliku koosseisu noorenemist:

	kuni 18 a.	18 ja üle
1928/28 õ/a oli õpilasi	67,3%	32,7%
1927/29 " " "	65,2%	34,8%

Õpilaste sugu. Poeglapsi on keskkoolis vähem kui tütarlapsi, kuna, nagu eelpool nägime, algkoolis poisid ülekaalus.

Võrreldes eelmise õ/a. on poeglaste arv veelgi veidi vähenenud:

	1928/29 õ/a.	1927/28 õ/a.
Poeglapsi	47,8%	48,1%
Tütarlapsi	52,2%	51,9%

Õpilaste rahvus. Välismaalast keskkooli õpilaste eraldamise tõttu õpilastest — Eesti kodanikest (v. selgitav märkus algkooli õpilaste rahvuse arvestamise kohta, lhk. 76) tõusis eestlaste rahvuslik osatähtsus 82,6% pealt 1927/28 õ/a. 85,0 peale 1928/29 õ/a. Sündis see peaaesjalikult vene ja osalt ka saksa rahvusest õpilaste arvel:

	Eestlased	Venel.	Sakslased	Muud
1928/29 õ/a.	85,0	4,6	7,5	2,9
1927/28 õ/a.	82,6	6,3	7,7	3,4

Õpilased - välismaalased moodustavad 2,7% keskkooli õpilaste üldarvust, koosnevad enamuses kodakondsuseta venelasist ja õpivad oma vastavais rahvuskoolis.

Keskkooli õpilaste rahvus % (õpilaste arv välismaalasteta = 100%).
Nationalité des élèves des écoles secondaires en %.

20.	Eesti kodanikud — Sujets estons											Välismaalased Sujets étrangers.		
	Eestlased Estoniens	Venelased Russes	Sakslased Allemands	Roosilased Suédois	Lätlased Lettons	Soomlased Finnois	Juudid Juifs	Muud Autres	Poised — Garçons		Tüdrukud — Filles.		Kokku — Total.	
1928/29	84,9	4,4	8,0	0,5	0,3	0,0	1,5	0,4	2,8		2,7		2,7	
1927/28	82,1	6,2	8,4	0,6	0,8	0,0	1,5	0,7	2,8		2,7		2,7	
1926/27	82,3	5,9	8,3	0,6	0,6	0,0	1,5	0,8	2,8		2,7		2,7	
1925/26	82,3	6,1	7,9	0,7	0,7	0,2	1,7	0,4	2,8		2,7		2,7	
1924/25	82,1	6,2	7,6	0,6	1,0	0,0	1,8	0,7	2,8		2,7		2,7	
1923/24	81,9	6,1	7,7	0,5	1,0	0,0	2,2	0,6	2,8		2,7		2,7	
1928/29	85,2	4,8	7,2	0,3	0,5	0,1	1,4	0,5	2,7		2,7		2,7	
1927/28	83,1	6,4	7,1	0,4	0,6	0,1	1,5	0,8	2,7		2,7		2,7	
1926/27	82,6	6,9	6,9	0,4	0,7	0,1	1,6	0,8	2,7		2,7		2,7	
1925/26	81,9	7,3	7,0	0,4	0,9	0,1	1,7	0,7	2,7		2,7		2,7	
1924/25	82,1	7,1	7,0	0,4	1,0	0,1	1,7	0,8	2,7		2,7		2,7	
1923/24	81,9	7,1	6,9	0,4	1,1	0,1	1,9	0,8	2,7		2,7		2,7	
1928/29	85,0	4,6	7,5	0,4	0,4	0,1	1,5	0,5	2,7		2,7		2,7	
1927/28	82,6	6,3	7,7	0,5	0,6	0,1	1,5	0,7	2,7		2,7		2,7	
1926/27	82,4	6,4	7,5	0,5	0,7	0,1	1,6	0,8	2,7		2,7		2,7	
1925/26	82,2	6,8	7,4	0,5	0,8	0,1	1,7	0,5	2,7		2,7		2,7	
1924/25	82,1	6,6	7,3	0,5	1,0	0,1	1,8	0,6	2,7		2,7		2,7	
1923/24	81,9	6,6	7,3	0,4	1,1	0,1	2,0	0,6	2,7		2,7		2,7	

Õppekeel. Eestlaste arv eesti õppekeelega koolis on peaaegu muutuseta (99,2%, 1927/28 õ/a. — 99,1%). Vene ja saksa koolis vähe- neb eestlaste arv iga aastaga.

Oli eestlasi (% iga õppekeele rühma üldarvust):

	Eesti õppekeel.	koolis	Vene koolis	Saksa koolis
1928/29 õ/a.	99,2	3,3	1,2	
1927/28 "	99,1	4,3	1,6	
1924/25 "	99,3	6,9	3,5	

Eestlaste % mitmesuguse õppekeelega koolis alates 1922/25 õ/a. selgitab tab. 21

Eestlaste arv keskkoolis keelte järgi (% iga õppekeele rühma üldarvust)
Élèves de la nationalité estonienne dans les écoles secondaires suivant la langue d'enseignement.

21.	Kooli õppekeel — Langue d'enseignement.																	
	Eesti Estonienne			Eesti-vene Esto-russe			Vene Russe			Saksa Allemande			Läti Lettonne			Juudi Juive		
	P.	T.	K.	G.	F.	T.	P.	T.	K.	P.	T.	K.	P.	T.	K.	P.	T.	K.
1928/29	99,0	99,3	99,2	57,9	52,5	55,5	2,7	3,8	3,3	1,2	1,2	1,2	100,0	77,8	88,2	—	—	—
1927/28	98,9	99,2	99,1	53,8	47,7	51,0	3,7	4,8	4,3	1,8	1,4	1,6	83,4	17,6	25,0	—	—	—
1926/27	99,1	99,4	99,2	51,1	37,3	44,7	5,1	5,4	5,2	2,6	2,2	2,4	25,5	23,8	23,7	—	—	—
1925/26	99,2	99,3	99,3	49,3	28,2	39,3	5,3	5,5	5,4	3,3	2,1	2,7	21,4	11,5	16,7	—	—	—
1924/25	99,3	99,3	99,3	48,8	21,7	35,7	7,9	5,9	6,9	4,1	2,9	3,5	—	—	—	—	—	—
1923/24	99,5	99,3	99,4	45,8	23,1	34,4	7,4	8,6	8,0	4,1	2,9	3,5	—	—	—	—	—	—
1922/23	99,5	99,3	99,4	40,8	24,6	32,4	10,7	11,8	11,3	3,8	3,3	3,5	2,2	4,3	3,2	—	—	—

S. Keskkooli õpilaste koosseisu moodustumine, õppetöö korralikkus ja edasijõudmine.

Effectif et progrès des élèves des écoles secondaires.

Koosseisu moodustumine. Õpilaste üldkoosseis moodustasid 1928/29 õ/a. uued õpilased 28,0% (1927/28 õ/a. 26,9) ja vanad — eelmisest õ/a. pärit õpilased — 72,0%. Viimaste hulgas on eelmisest klassist üleviiduid 66,6 (1927/28 õ/a. 68,7%) ja sama klassi jäänuid 5,4% (4,4). Uute õpilaste rühm koosneb teisist koolist (26,7% õpil. üldarvust) ja kodust (1,3%) sisseastunud

õpilastest. On märgata, et kahel viimasel aastal tung üldharidusl. keskkooli sisseastumiseks värskest 6. kl. algkooli lõpetanute seas, kellest peaaesjalikult komplekteerubki uute õpilaste rühm, on hakanud jälle kasvama, jõudes vaadeldaval õ/a. uuesti 1925/26 õ/a. tasapinnani.

Õppetöö korralikkus. Võrreldes õppetöö korralikkust eelmise õ/a., näeme et puudumistundide arv 1 õpilase peale on keskmiselt suurenenud vaadeldaval õ/a. tervelt 13 tunni võrra (poistel 14. tüdrukul 11), tõustes 53 tunni

1) 1927/28 õ/a. ja varem õpilaste (Eesti kodanikud ühes välismaalastega) üldarv = 100.

Keskkooli õpilaste koosseisu moodustumine (õpilaste arv = 100).
Formation de l'effectif des élèves des écoles secondaires (nombre total des écoles = 100).

22.	Eelmisest aastast pärit õpilased Élèves restés à l'école depuis l'année passée						Teisist koolist sissenastunud õpilased—Élèves venant d'autres écoles						Kodust sissenastunud õpilased Élèves venant de chez leurs parents						Kokku uuesti sissenastunud õpil. Total des élèves entrés à l'école		
	Eelmisest klassist üleviidud Élèves passés d'une classe en autre			Sama klassi jäänud Élèves restés en même classe			Üldse Gr. total			Nõist eelm. õ/a. algk. 6 kl lõp. Dont ayant pas. pend. l'an. scol. préc. le cours de 6 cl. de l'écol. prim.			Varemalt algk. 6 kl. lõpetanud Ayant passé le cours de 6 cl. de l'écol. primair.			Kodusettevalmistusega Élèves à la maison					
	P.	T.	K.	G.	F.	T.				P.	T.	K.	P.	T.	K.	P.	T.	K.			
	P.	T.	K.	G.	F.	T.	P.	T.	K.	P.	T.	K.	P.	T.	K.	P.	T.	K.			
1928/29 ¹⁾	65,4	67,7	66,6	5,7	5,2	5,4	27,5	25,9	26,7	77,3	77,4	77,3	1,1	0,9	1,0	0,3	0,3	0,3	28,9	27,1	28,0
1927/28 ²⁾	65,4	71,4	68,7	4,9	4,0	4,4	28,5	23,2	25,0	61,0	76,0	68,5	0,9	1,1	1,0	0,3	0,3	0,3	29,7	24,6	26,9
1926/27 ³⁾	65,4	69,2	67,4	6,1	5,3	5,7	26,6	24,6	25,9	61,8	56,6	54,2	1,3	0,6	1,0	0,6	0,3	0,4	28,5	25,5	26,9
1925/26 ⁴⁾	66,0	66,2	66,1	5,3	5,9	5,6	27,1	27,1	27,1	79,7	75,2	77,4	1,1	0,4	0,8	0,5	0,4	0,4	28,7	27,9	28,3
1924/25 ⁵⁾	61,4	67,0	65,7	7,2	6,3	6,8	26,9	26,8	26,3	77,5	81,0	79,3	0,7	0,3	0,5	0,8	0,6	0,7	28,4	26,7	27,5
1923/24	69,8	74,2	72,0	5,9	4,9	5,4	22,6	19,1	20,9	75,7	52,4	64,8	0,3	0,6	0,4	1,4	1,2	1,3	24,3	20,9	22,6
1922/23	74,6	80,2	77,3	5,3	5,1	5,2	16,4	13,1	14,7	3,7	1,6	2,6	—	—	—	20,1	14,7	17,3

pealt 1927/28 õ/a. 66 peale 1928/29 õ/a. See rekordiline puudumistundide arvu tõus, millele seltsib veel õppetegevuse ajal mitteilmunud õpilaste (2,9%, 1927/28 õ/a. 2,5) ja enne õppetegevuse lõppu ärajäänud õpilaste (5,9%, 1927/28 õ/a. 4,5) %-di suurenemine, tuleb kirjutada peaaesjalikult haiguste, eriti gripi arvele, mille all kannatasid tugevasti vaadeldaval õ/a. kõik koolid. Puudumistundide arvu suurenemist mõjutas kindlasti ka haruldaselt külm talv 1928/29 õ/a. teisel poolel.

Õppetegevusealgu kooli mitteilmunud ja õppetegevuse lõpul varem ärajäänud õpilased (% üldarvust)

Fréquentation irrégulière de l'école (% au nombre total).

23.	Õppetegevuse ajal etilmuunud kooli Nombre d'élèves absents au commenc. de l'année scolaire			Enne õppetegevuse lõppu jäid koolist ära Nombre d'élèves ayant quitté l'école avant la fin de l'année scolaire			Puudumistundide arv 1 õpilase peale Nombre des heures d'absence par élève		
	P.	T.	K.	G.	F.	T.	P.	T.	K.
	P.	T.	K.	G.	F.	T.	P.	T.	K.
1928/29	3,5	2,5	2,9	6,5	4,9	5,7	64	68	66
1927/28	2,7	2,4	2,5	4,8	4,3	4,5	50	57	53
1926/27	1,8	2,0	1,8	6,3	4,1	5,2	55	61	58
1925/26	2,3	2,0	2,1	5,9	4,6	5,2	58	59	56
1924/25	3,0	2,5	2,7	4,3	4,4	4,3	51	54	52
1923/24	3,0	2,3	2,6	5,0	3,3	4,1	69	63	63
1922/23	1,7	2,0	1,9	3,9	2,9	3,4

Õpilaste edasijõudmine. Õpilaste edasijõudmine, võttes aluseks lõpetanute arvu, on vaadeldaval õ/a. tunduvalt 6,1 võrra—tõusnud, võrreldes eelmise õ/a. keskmisega. Edasijõudmise paranemine väljendub erandita kõigis klassides ja on tingitud peamiselt asjaolust, et alates 1928/29 õ/a. kõigis koolis on kindlamalt hakatud piirama järelekatsete (järeleksamite) määramist õpilastele. Ühenduses sellega on ka järelekatsete % langenud 25,2% pealt 1927/28 õ/a. 18,1 peale 1928/29 õ/a. (—7,1%). Järelekatsete on vaadeldaval õ/a. määratud pädagoogika nõukogude otsusel ainult neile õpilastele, kellest loota, et nad sügisel puudulikes aineis end parandada suudavad, kuna ülejäänud osa õpilast

üldise õppetöö edukuse põhjal kas edasi viidud või juba otsekohe teiseks aastaks sama klassi jäetud. Sama klassi jäänute arv on selle tõttu keskmiselt 1% võrra tõusnud (9,5%, 1927/28 õ/a. 8,5).

Võrreldes õppetöö edukust (klassikursuse lõpetanute arv õpilaste üldarvust) õpilaste 1922/23 õ/a. avaldunud edasijõudmise alusel, (1922/23=100) saame möödunud 6 aasta kohta järgmised indeksite read:

	Poisid	Tüdrukud	Kokku
1928/29 õ/a.	112,5	115,5	114,0
1927/28 "	102,0	106,7	104,4
1926/27 "	105,0	100,5	107,4
1925/26 "	101,5	103,4	102,4
1924/25 "	102,3	102,3	102,2
1923/24 "	100,2	101,1	100,5

Keskkooli ülemastme (III—VI kl.) õpilaste edasijõudmine. Teatavasti jaguneb keskkooli kursuse kaheks astmeks: I ja II klass moodustavad alamastme ühise õppekavaga kõigis koolis, kuna alates III klassist õpetus jaguneb juba erialalistesse harudesse. Seni oleme jälginud keskkooli õpilaste edasijõudmist klasside järgi üldiselt, vahet tegemata õppeharudes. 1928/29 õ/a. õppetegevuse andmed võimaldavad esmakordselt pilku heita ka õpilaste edasijõudmisele keskkooli ülemastme klassis õppeharude järgi.

Keskkooli ülemastme klassis (III—VI) õppis 1928/29 õ/a. tegeliku õppetöö lõpul 8157 õpilast, neist:

	Harud:	% üldarvust:	abs. arv:
Humanitaar	50,0		4080
Reaal	16,8		1368
Kommerts	9,5		778
Majapidamis	8,9		723
Pädagoogika	7,1		575
Muud harud (6 haru)	7,7		633

1) Tallinna kolledži 523 õpilase kohta puuduvad andmed
2) " " 689 " " " "
3) " " 557 " " " "
4) " " 661 " " " "
5) " " 611 " " " "

Keskkooli õpilaste edasijõudmine õppimises — *Progrès des élèves des écoles secondaires.*

24.	Klassikursuse lõpetanud õpil. Élèves ayant passé le cours de la classe	Klassikursuse lõpetanud (õpil. arv õ/a. lõpul = 100) Élèves ayant passé le cours de la classe (nombre des élèves à la fin de l'an. scol. = 100)							
		Teiseks aastaks Järelekatset sama kl. jäet. määratud Restés en Examens même classe, supplém.							
		I kl.	II kl.	III kl.	IV kl.	V kl.	VI kl.		
Poistd — Garçons.									
1928/29	69,2	10,4	20,4	64,4	65,4	64,7	68,1	86,0	97,8
1927/28	62,7	9,7	27,6	58,3	58,6	60,0	58,9	78,1	99,0
1926/27	64,6	8,7	26,7	56,0	65,0	60,5	61,9	83,7	98,8
1925/26	62,4	10,2	27,4	57,2	58,8	58,5	59,9	81,7	97,7
1924/25	62,9	9,8	27,3	58,3	61,2	58,1	60,0	83,0	89,2
1923/24	61,6	10,6	27,8	57,7	60,8	58,5	58,3	80,7	94,5
1922/23	61,5	9,9	28,6
Tüdrukud — Filles.									
1928/29	75,3	8,6	16,1	70,1	71,0	72,8	73,9	91,1	94,4
1927/28	69,6	7,4	23,0	65,9	67,7	65,4	66,1	83,4	95,9
1926/27	71,4	6,9	21,7	65,2	70,5	67,4	67,5	90,6	96,9
1925/26	67,4	7,9	24,7	63,4	65,5	62,0	65,8	83,3	95,0
1924/25	66,7	8,0	24,4	62,9	64,7	65,6	62,8	81,9	92,2
1923/24	65,9	9,6	24,5	62,6	64,3	62,8	62,6	82,4	97,5
1922/23	65,2	8,6	26,2
Kokku — Total.									
1928/29 ¹⁾	72,4	9,5	18,1	67,4	68,4	69,1	71,2	88,8	96,0
1927/28 ²⁾	66,3	8,5	25,2	62,3	63,5	62,9	62,3	81,0	97,5
1926/27 ³⁾	68,2	7,8	24,0	60,8	67,9	64,2	65,0	87,4	97,8
1925/26 ⁴⁾	65,0	9,0	26,0	60,4	62,3	60,3	63,0	82,5	96,4
1924/25 ⁵⁾	64,9	9,3	25,8	60,6	63,1	61,9	61,9	82,4	90,9
1923/24	63,8	10,1	26,1	59,9	62,6	60,8	60,9	81,7	96,3
1922/23	63,5	9,2	27,3

(Tehnika — 2,3%, põllumajandus — 2,1, ehitustehnika — 1,1, klassika — 0,9, aiamaajandus — 0,7 ja kultuuritehnika — 0,6% ülemastme õpilaste üldarvust).

Keskkooli ülemastme (III—VI kl.) õpilaste edasijõudmine (klassikursuse lõpetanute arv) oli 1928/29 õ/a. 76,4%, ehk kõrgem üldisest kõigi klasside (I—VI) keskmisest 4% võrra. Ka klassi-

Keskkooli ülemastme (III—VI kl.) õpilaste edasijõudmine õppimises 1928/29 õ/a. õppeharude järgi.
Progrès des élèves de la partie supérieure (III—VI cl.) des écoles secondaires en 1928/29.

25.	Õppeharud Branches d'enseignement	Klassikursuse lõpetanud õpilased Élèves ayant passé le cours de la classe								
		Klassikursust mitte lõpetanud õpilased Élèves n'ayant pas passé le cours de la classe								
		Neist—Dont						Järelekatset määratud Examens supplémentaires		
		Teiseks aastaks sama klassi jäänud Restés en même classe			Järelekatset määratud Examens supplémentaires					
P.	T.	K.	G.	F.	T.	P.	T.	K.		
Linnad—Villes¹⁾										
Humanitaar ²⁾	72,2	79,0	75,9	8,0	6,5	7,2	19,8	14,5	16,9	
Reaal	69,2	77,6	74,2	9,5	6,8	7,9	21,3	15,6	17,9	
Kommerts	73,4	75,8	73,7	8,4	5,4	8,0	18,2	18,8	18,3	
Majapidamis	74,8	85,8	82,9	4,9	4,2	4,4	20,3	10,0	12,7	
Pädagoogika	—	74,8	74,8	—	8,7	8,7	—	16,5	16,5	
Tehnika	89,3	91,2	90,4	0,9	3,2	2,3	9,8	5,6	7,3	
Ehitustehnika	68,8	71,4	69,2	7,6	7,2	7,6	23,6	21,4	23,2	
Klassika	71,1	33,3	67,4	8,4	22,2	9,8	20,5	44,5	22,8	
Aiamaajandus	71,2	—	71,2	1,4	—	1,4	27,4	—	27,4	
Kokku	60,0	58,8	59,3	4,0	5,9	5,1	36,0	35,3	35,6	
Maad—Arrondissement										
Humanitaar	83,3	85,7	84,4	6,1	1,6	4,2	10,6	12,7	11,4	
Reaal	80,5	84,9	82,4	8,5	3,0	6,1	11,0	12,1	11,5	
Põllumajandus	80,8	73,4	76,8	3,8	3,3	3,6	15,4	23,3	19,6	
Kultuuritehnika	83,0	91,5	86,6	4,0	—	2,3	13,0	8,5	11,1	
Kokku	92,1	86,7	90,6	7,9	—	5,6	—	13,3	3,8	
Kokku—Total										
Humanitaar ³⁾ —Humanitaire	73,0	79,3	76,4	7,9	6,2	7,0	19,1	14,5	16,6	
Reaal—Réelle	69,7	77,8	74,5	9,5	6,7	7,8	20,8	15,5	17,7	
Kommerts—Commerce	73,6	75,4	73,8	8,2	5,0	7,8	18,2	19,6	18,4	
Majapidamis—Ménage	74,8	85,8	82,9	4,9	4,2	4,4	20,3	10,0	12,7	
Pädagoogika—Pédagogique	—	74,8	74,8	—	8,7	8,7	—	16,5	16,5	
Tehnika—Technique	89,3	91,2	90,4	0,9	3,2	2,3	9,8	5,6	7,3	
Põllumajandus—Agricultures	68,8	71,4	69,2	7,6	7,2	7,6	23,6	21,4	23,2	
Ehitustehnika—Construction	83,0	91,5	86,6	4,0	—	2,3	13,0	8,5	11,1	
Klassika—Classique	71,1	33,3	67,4	8,4	22,2	9,8	20,5	44,5	22,8	
Aiamaajandus—Jardinage etc	71,2	—	71,2	1,4	—	1,4	27,4	—	27,4	
Kultuuritehnika—Amélior. du sol	60,0	58,8	59,3	4,0	5,9	5,1	36,0	35,3	35,6	
Kokku	92,1	86,7	90,6	7,9	—	5,6	—	13,3	3,8	

¹⁾ Tallinna kolledžil 523 õpilase ja Pärnu Eesti kooliselti keskk. õhtukursuste 24 õpilase kohta puuduvad andmed.

²⁾ Tallinna kolledžil 669 õpilase kohta puuduvad andmed.

³⁾ 527

⁴⁾ " " 661

⁵⁾ " " 671

⁶⁾ Siin juures ka hum.-reaal (133 õpil.) ja hum.-sots. (130 õpil.) harud.

kursust mittelpetanute (teiseks aastaks klassi jäänud, järelekatsed määratud) arv on ülemastmes vähem üldisest keskmisest:

1928/29 õ/a.:	Üldine keskmine %	
	I—VI kl. kohta	III—VI kl. kohta
Klassikursuse lõpetanud	72,4	76,4
Teiseks aastaks jäänud	9,5	7,9
Järelekatsed määratud	18,1	16,6

Võrreldes keskkooli ülemastme (III—VI kl.) õpilaste edasijõudmise suhtelist vahekorda üksikute õppeharude järgi 1928/29 õ/a. keskmise alusel (76,4% = 100) ja reastades õppeharusid edukuse järjekorras, saame järgmise indekstabeli

(linna ja maa koolid kokkuvõetult):

Õppeharu:	Indeks:
Kultuurtehnika	118,6
Pädagoogika	118,3
Põllumajandus	113,1
Kommerts	108,5
Majapidamis	97,9
Humanitaar	97,5
Reaal	96,6
Klassika	93,2
Tehnika	90,6
Ehitustehnika	88,2
Aiamajandus	77,6

Keskmise edukuse ületavad ülemastme harudest kultuurtehnika, pädagoogika, põllumajandus- ja kommertsharu, kuna teised harud keskmiseni ei küüni.

Klasside järgi keskkooli ülemastme õpilaste edasijõudmist õppeharudes vaadeldes, iga üksiku klassi edukuse keskmist aluseks võttes, selgub järgmine võrdlusülevaade 1928/29 õ/a. kohta (klassi keskmine edukus=100).

III klass:	Edasijõudmise indeks:
Pädagoogika	133,3
Klassika	124,0
Põllumajandus	117,2
Kultuurtehnika	115,8
Kommerts	111,9
Humanitaar	98,7
Reaal	95,9
Majapidamis	92,2
Ehitustehnika	80,2
Tehnika	71,1
Aiamajandus	59,6
IV klass:	
Pädagoogika	131,5
Kultuurtehnika	127,1
Põllumajandus	124,6
Kommerts	108,3
Ehitustehnika	102,7
Tehnika	100,6
Humanitaar	98,6
Majapidamis	96,9
Klassika	93,7
Reaal	91,9
Aiamajandus	50,8

Keskkooli ülemastme (III—VI kl.) õpilaste edasijõudmine 1928/29 õ/a. klasside järgi.
Progrès des élèves de la partie supérieure (III—VI cl.) des écoles secondaires en 1928/29.

26. Õppeharud Branches d'enseignement	Klassikursuse lõpetanud (õpil. arv õ/a. lõpul = 100) — <i>Élèves ayant passé le cours de la classe (nombre des élèves à la fin de l'an. scol. = 100)</i>											
	III kl.			IV kl.			V kl.			VI kl.		
	P.	T.	K.	G.	F.	T.	P.	T.	K.	P.	T.	K.
Linnaud—Villes¹⁾	63,6	72,5	68,4	67,8	73,5	70,9	85,2	90,8	88,3	97,8	94,4	96,0
Humanitaar ²⁾	61,3	71,9	67,6	66,9	72,8	70,5	81,5	80,2	86,9	93,3	—	93,3
Reaal	65,8	68,8	66,1	65,1	70,2	65,6	80,6	87,0	90,1	—	—	—
Kommerts	63,1	81,7	77,3	65,0	80,6	77,1	92,1	97,0	95,5	—	—	—
Majapidamis	—	63,7	63,7	—	69,0	69,0	—	91,7	91,7	—	—	—
Pädagoogika	89,1	94,4	92,1	96,4	90,7	93,6	72,6	86,1	81,2	100,0	94,4	96,5
Tehnika	49,1	—	49,1	74,5	58,3	71,6	83,7	81,3	83,1	—	—	—
Ehitustehnika	59,6	33,3	55,4	73,3	—	73,3	95,2	—	95,2	—	—	—
Klassika	85,7	—	85,7	68,7	—	68,7	69,2	—	69,2	—	—	—
Aiamajandus	42,9	40,0	41,2	25,0	42,9	36,4	100,0	100,0	100,0	—	—	—
Maad—Arrondissements	82,1	79,2	80,7	72,5	83,1	77,0	94,3	98,0	95,7	—	—	—
Humanitaar	86,4	82,8	84,3	57,1	73,7	63,8	96,9	100,0	93,0	—	—	—
Reaal	83,3	55,0	71,4	57,1	63,6	61,1	100,0	100,0	100,0	—	—	—
Põllumajandus	76,5	86,2	81,0	83,3	95,7	88,9	88,9	94,7	90,9	—	—	—
Kultuurtehnika	90,0	60,0	80,0	86,7	100,0	90,5	100,0	100,0	100,0	—	—	—
Kokku—Total	64,7	72,8	69,1	68,1	73,9	71,2	86,0	91,1	88,8	97,8	94,4	96,0
Humanitaar ²⁾	62,2	72,3	68,2	66,4	72,9	70,2	82,0	90,4	87,4	93,3	—	93,3
Reaal	66,3	66,7	66,3	64,9	69,0	65,4	90,7	80,1	90,5	—	—	—
Kommerts	63,1	81,7	77,3	65,0	80,0	77,1	92,1	97,0	95,5	—	—	—
Majapidamis	—	63,7	63,7	—	69,0	69,0	—	91,7	91,7	—	—	—
Pädagoogika	89,1	94,4	92,1	96,4	90,7	93,6	72,6	86,1	81,2	100,0	94,4	96,5
Tehnika	49,1	—	49,1	74,5	58,3	71,6	83,7	81,3	83,1	—	—	—
Põllumajandus	76,5	86,2	81,0	83,3	95,7	88,7	88,9	94,7	90,9	—	—	—
Ehitustehnika	59,6	33,3	55,4	73,3	—	73,3	95,2	—	95,2	—	—	—
Klassika	85,7	—	85,7	68,7	—	68,7	69,2	—	69,2	—	—	—
Aiamajandus	42,9	40,0	41,2	25,0	42,9	36,4	100,0	100,0	100,0	—	—	—
Kultuurtehnika	90,0	60,0	80,0	86,7	100,0	90,5	100,0	100,0	100,0	—	—	—

¹⁾ Tallinna kolledži 523 õpil. ja Pärnu E. K. S. keskkooli õhtukursuste 24 õpil. edasijõudmise kohta puuduvad andmed.
²⁾ Siin juures ka hum.-reaal. (133 õpil.) ja hum.-sots. (130 õpil.) harud.

V klass: Edasiõudmise indeks:

Aiamajandus	112,6
Kultuurtehnika	112,6
Kommerts	107,5
Ehitustehnika	107,2
Majapidamis	108,3
Põllumajandus	102,4
Reaal	101,9
Humanitaar	98,4
Tehnika	93,6
Pädagoogika	91,4
Klassika	77,9

VI klass:

Pädagoogika	100,5
Humanitaar	97,2

9. Keskkoolide tulud ja kulud.

Revettes et dépenses des écoles secondaires

Tulud. Keskkooli tuludes moodustavad 1928/29 õ/a. riigilt saadud summad (57,5%) ja õppemaks (27,1%)

kandvama osa. Võrreldes 1927/28 õ/a. on riigi toetuse ja õppemaksu summa osatähtsus vähenenud 2,8% võrra omavalitsuste ja seltside-erisikute juuremaksu arvel:

Riigilt, õppemaksust: Mujalt:

1928/29 õ/a.	84,6	15,4
1927/28 „	87,4	12,6

Kulud. 86 keskkooli ülalpidamiseks on kulutatud 1928/29 õ/a. üldsummas kr 3 043 035, ehk kr 181 185 (+6,3%) rohkem kui eelmisel õ/a.

Keskkoolide tulud ¹⁾ — *Revettes des écoles secondaires.*

27.		Koolide arv <i>Nombre d'écoles</i>	Riigilt <i>Subvention de l'État</i>	Omavalitsusilt <i>Subventions des administrations locales</i>	Seltsidelt ja erisikult <i>Subventions des sociétés et personnes privées</i>	Õppemaksust <i>Rétribution scolaire</i>	Mujalt <i>Autres ressources</i>
Linnad—Villes	1928/29	78	57,5	7,9	5,5	27,6	1,5
	1927/28	75	59,2	5,8	4,2	25,4	2,4
	1926	77	54,8	6,8	7,2	28,8	2,4
	1925	74	58,8	7,2	6,5	29,5	3,0
	1924	74	58,3	9,1	5,8	28,0	3,8
	1923	74	51,5	13,3	5,8	25,7	2,7
Maad—Arrondissement.	1928/29	8	57,2	14,4	3,0	18,8	0,6
	1927/28	8	60,6	10,5	2,8	24,1	2,0
	1926	8	57,1	13,0	2,2	22,9	4,8
	1925	12	53,3	16,0	2,7	24,3	3,7
	1924	11	55,5	14,5	3,6	21,1	5,3
	1923	11	48,4	13,9	10,3	22,9	4,5
Üldse—Total	1928/29	86	57,5	8,3	5,3	27,1	1,8
	1927/28	83	59,3	6,1	4,1	28,1	2,4
	1926	85	54,9	7,1	7,0	28,5	2,5
	1925	86	53,8	7,9	6,2	29,1	3,0
	1924	85	53,4	9,4	5,7	27,6	3,9
	1923	85	51,4	13,3	6,1	26,4	2,8

Võrreldes kulused üksikute kululiikide järgi, selgub järgnevalt tabelist, et suhteliselt kõik kululiigid, peale õpilaste toetuse, langust näita-

vad. Õpilaste toetuse osatähtsus tõus 1928/29 õ/a. on seletatav sellega, et seni õpilaste õppemaksu vabastamiseks määratud toetussumme

Keskkoolide kulud — *Dépenses des écoles secondaires.*

28.		Paikadeks juhatajate ja õpetajate saatares au attréleur et du personnel enseignant	Paikadeks ametnikete ja teenijate saatares des employés et du service	Majandus (üür, kütte, valgustus) kuludeks <i>Dépenses économiques (loyer, chauffage, éclairage)</i>	Õppevahendite muuremiseks ja raamatukogude täendamiseks <i>Achat des moyens d'enseignement et bibliothèques</i>	Õpilaste toetuseks <i>Secours aux élèves</i>	Muud kulud <i>Autres dépenses</i>	Kokku—Total	Märkimata <i>Dépenses non indiquées</i>
Linnad—Villes	1928/29	64,8	7,9	9,5	3,0	5,3	9,5	100	—
	1927/28	66,3	8,4	10,3	3,4	1,4	10,2	100	0,0
	1926	67,5	7,8	10,2	3,2	1,3	10,0	100	0,0
	1925	66,4	7,9	10,6	3,5	1,5	10,1	100	—
	1924	65,5	7,8	10,3	3,9	1,2	10,3	100	0,1
	1923	67,0	7,7	8,5	4,4	1,7	10,7	100	0,3
1922	63,2	7,3	10,3	5,9	1,9	11,4	100	—	
Maad—Arrond.	1928/29	60,6	6,1	8,3	5,0	2,9	17,1	100	—
	1927/28	67,0	7,1	8,9	5,7	0,1	11,2	100	—
	1926	64,3	6,7	9,3	6,6	0,2	12,9	100	—
	1925	58,0	7,3	12,6	8,7	0,2	13,2	100	—
	1924	60,4	7,3	12,7	8,1	0,2	11,3	100	—
	1923	63,6	5,9	9,0	7,7	0,4	13,4	100	—
1922	61,7	4,9	10,7	7,6	0,4	14,7	100	—	
Üldse—Total	1928/29	64,5	7,8	9,4	3,1	5,2	10,0	100	—
	1927/28	66,4	8,3	10,2	3,5	1,5	10,3	100	0,0
	1926	67,4	7,8	10,1	3,3	1,2	10,2	100	0,0
	1925	65,8	7,8	10,8	3,9	1,4	10,3	100	—
	1924	66,2	7,7	10,5	4,1	1,1	10,4	100	0,1
	1923	66,7	7,6	8,6	4,6	1,6	10,9	100	0,3
1922	63,1	7,1	10,3	6,1	1,8	11,6	100	—	

1) Ülalpidajalt ja kõrvalt saadud summad kokku arvatult.

(1928/29 õ/a. = umbes kr 100 000) koolid kulu- dena ei arvestanud. Samuti olid need toetus- summad välja jäetud ka kooli tuludest. Alates vaadeldavast õ/a. on need toetused arvestatud nii tuludes kui kuludes.

Keskmiselt kulutati ühe õpilase peale (kroones):

1927/28 õ/a.	145
1928/29 „ aval.keskkooles	177
era „	110

Kokku 162

Võrreldes eelmise õ/a. on 1928/29 õ/a. ühe keskkooli õpilase peale langev kulusumma tõus- nud 11,7% võrra.

Viimase 5 a. jooksul aga on kulutus 1 õpi- lase peale suurenenud 57% võrra:

1923/24 õ/a. maksis 1 õpil. keskmiselt	kr 103 = 100%
1928/29 „ „ „	kr 162 = 157 „

Keskmine kulutus 1 keskkooli õpilase peale 1928/29 õ/a. üleriigi võttes on täpselt 2 korda suurem, kui kulutus 1 algkooli õpilase peale (kr 162, kr 81)

Ühe keskkooli õpilase peale kulutati — Dépenses par élève dans les écoles secondaires.

29. Kooli ülalpidaja:	1928/29	1927/28	1926/27	1925/26	1924/25	1923/24	1922/23
Riik—État	227,44	219,76	204,33	199,13	184,21	182,18	159,30
Linn—Ville	163,41	146,59	141,51	122,74	114,45	112,28	75,43
Alev—Bourg	—	—	—	111,07	61,56	87,35	35,72
Maa—Arrondissement	205,14	170,03	146,62	125,23	110,47	92,43	72,11
Selts—Société	136,93	118,69	119,09	104,11	93,78	86,00	66,58
Eraisik—Personne privée	99,37	88,44	85,36	87,30	84,16	79,34	71,15
Linn ja maa—Ville et arrondissement	147,19	141,82	138,42	131,31	160,10	111,80	81,46
Linn ja selts—Ville et société	168,27	52,00	—	—	—	74,00	—
Alev ja maa—Bourg et arrondissement	—	—	—	121,10	94,68	95,86	56,45
Maa, vald ja selts—Arrond., com. et société	—	—	—	—	—	—	77,47
Vald ja eraisik—Commune et pers. privée	—	—	—	—	—	—	45,14
Keskmiselt—Moyenne	161,73	144,72	136,32	121,87	112,88	103,05	77,19

10. Keskkooli õpe- tajate koosseis.

Personnel enseignant des écoles secondaires.

1928/29 õ/a. tegeliku õppe- töö algul oli keskkooles üldse 1493 õpetajat, neist meessoost 970 (65,0%), nais- soost 523 (35,0%)

Õpetajaist töötas:

- a. Avalikes kooles 1087 — 72,8%
Era 406 — 27,2 „

- b. Linnes 1407 — 94,2%
Maal 86 — 5,8 „
- c. Ainult ühes koolis 666 — 44,6 „
Mitmes „ 827 — 55,4 „

Kutsega õpetajaid oli 904 (60,5% õpetajate üldarvust, 1927/28 õ/a. — 60,9), kutseta 589 (39,5% eelmisel aastal 39,1) Kutseta õpetajate üldarvust moodustavad mehed 61,6%, naised 38,4%.

Keskkooli õpetajad—Personnel enseignant des écoles secondaires.

30.	Õpetajate arv 1927/28 tegeliku õppetöö lõpul Nombre des instituteurs à la fin de l'année scolaire 1927/28	Aasia jooksul lõhkmüü Ont géré l'école au cours de l'an. scolaire	Aasta jooksul juure tulnud Engagés au cours de l'année scolaire	Õpetajate arv 1928/29 tegel. õppetöö lõpul Nombre des instituteurs à la fin de l'année scolaire 1928/29	Õpetajate koosseis 1928/29 õ/a. algul %6 1)				
					Effect. du pers. enseign. au commenc. de l'année scolaire				
					Kutsega Ayané diplômé d'instituteur	Kutseta Sans diplôme d'instituteur	Kokku Total	Neist töötas.—Dont occup.	
					Ainult ühes koolis dans une seule école	Mitmes koolis dans plus. écoles			
1928/29	100	15,7	15,6	99,9	60,5	39,5	100	44,6	55,4
1927/28	10,8	8,7	...	60,9	39,1	100
1926/27	7,8	5,6	...	59,0	41,0	100
1925/26	7,7	5,0	...	58,8	41,2	100
1924/25	10,8	3,9	...	51,5	48,5	100
1923/24	8,2	6,1	...	51,5	48,5	100

1) 1928/29 ja 1927/28 õ/a. — õppeaasta algul, 1926/27 ja 1925/26 õ/a. — 31 det., 1924/25 ja 1923/24 õ/a. — õppeaasta lõpul.

Alg- ja keskkoolide kohta Keskbüroo väljaandeks ennem ilmunud artiklid ja andmed:

- Üldhariduslikud rahvuskoolid 1927/28 õ/a., A. Lepp, Eesti Statistika, 1929 a., lhk. 407—419.
- Alg- ja keskkoolid 1927/28 õ/a., A. Lepp, Eesti Statistika, 1929 a., lhk. 142—162.
- Õppenasitised 1922—27 õ/a., A. Lepp, Eesti Statistika, 1928 a., lhk. 200—210.
- Alg- ja keskkoolid 1926/27 õ/a., A. Lepp, Eesti Statistika, 1928 a., lhk. 471—478.
- „ „ „ 1925/26 „ „ „ „ 1927 a., „ 611—623.
- „ „ „ 1924/25 „ Eesti Statistika 1926 a., Nr. 60(5), lhk. 1—20.
- „ „ „ 1923/24 „ „ „ 1925 a., Nr. 43(10), „ 1—54 (Hisa).

Tab. 3. ALG- ja KESKKOOLI ÕPILASTE KOOSSEISU MOODUSTUMINE 1929/29 5/a.
COMPOSITION de l'EFFECTIF des ÉLÈVES des ÉCOLES PRIMAIRES et SECONDAIRES en 1928/29.

	Eelmisest aastast pürit õpilased Élèves restés à l'école depuis l'année passée						Õppeaasta jooksul kooli astunud õpilased Élèves entrés à l'école au cours de l'année scolaire			Aasta jooksul koolis olnud õpilaste arv Total des élèves au cours de l'année scolaire			Kirjaoskamatute arv koolistajute hulgas Nombre d'illettrés parmi les élèves entrés à l'école											
	Eelmisest klassist üle viidud Élèves passés d'une classe en autre			Sama klassi jäänud Élèves restés en même classe			P.	T.	K.	P.	T.	K.	P.	T.	K.	1 kl. õpilaste arv koolis, kus teatud kirjaoskudete kohta antud 1)		Neist—Dont				Arvmetete kooli arv—Nombre d'écol. n'ayant pas fourni des données 2)	1 kl. õpilaste arv neis koolides 3)	
	P.	T.	K.	G.	F.	T.										P.	T.	P.	T.	P.	T.		P.	T.
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
a) Algkoolid — Écoles primaires																								
Linnad—Villes	7 515	7 673	15 188	1 487	1 206	2 693	3 852	3 610	7 462	12 854	12 489	25 343	2 009	2 065	918	960	461	501	8	131	96			
Tallinn	3 083	3 055	6 138	494	417	911	1 573	1 499	3 072	5 150	4 971	10 121	812	734	347	380	220	185	3	35	71			
Haapsalu	131	133	264	10	6	16	32	74	156	223	213	436	42	43	28	29	5	7	1	1	2			
Kuressaare	104	94	198	21	12	33	40	31	71	165	137	302	32	28	18	14	6	7	—	—	—			
Narva	644	669	1 313	210	163	373	277	274	551	1 131	1 100	2 237	190	191	96	92	66	57	—	—	—			
Nõmme	216	211	427	46	19	65	203	171	374	465	401	866	104	108	75	60	12	29	—	—	—			
Paide	95	85	180	24	19	43	19	36	53	138	140	278	14	27	6	5	2	—	—	—				
Paldiski	64	38	103	4	2	6	17	21	38	85	62	147	12	16	7	5	1	—	—	—				
Petseri	102	100	203	22	18	40	55	43	98	179	167	340	41	34	30	28	7	4	—	—	—			
Pärnu	459	458	947	103	88	191	271	233	504	833	809	1 642	156	158	42	57	35	29	—	—	—			
Põltsamaa	80	73	153	16	15	31	68	52	118	162	140	302	22	17	3	4	1	—	—	—				
Rakvere	230	287	517	43	35	83	105	112	217	333	434	817	63	60	39	26	11	18	1	1	1			
Tapa	115	108	223	35	17	52	37	26	63	187	151	338	29	19	6	4	15	11	—	—	—			
Tartu	1 314	1 385	2 699	238	237	475	638	575	1 213	2 190	2 197	4 387	258	384	115	100	35	89	2	75	—			
Tõrva	107	109	216	29	16	45	36	42	78	172	107	330	30	30	5	1	5	6	—	—	—			
Türi	115	93	208	14	16	30	27	31	58	156	140	296	11	17	3	2	5	6	—	—	—			
Valga	321	341	682	83	67	150	115	115	230	519	523	1 042	86	90	40	38	20	27	—	—	—			
Viljandi	173	199	372	60	38	98	284	213	447	467	450	917	63	61	30	33	9	8	1	19	22			
Võru	162	198	360	30	21	51	67	62	119	249	281	530	38	47	28	24	9	15	—	—	—			
Maad—Arron.	20 759	20 037	40 816	5 183	3 871	9 054	9 453	9 037	18 510	35 395	32 985	68 380	7 398	7 069	3 313	2 952	1 532	1 625	7	51	38			
Viru	2 998	2 924	5 922	868	604	1 472	1 368	1 282	2 650	5 234	4 810	10 044	1 008	911	436	359	215	222	—	—	—			
Järva	1 590	1 538	3 128	352	243	595	586	561	1 147	2 538	2 342	4 870	418	406	163	145	81	108	1	15	6			
Harju	2 726	2 647	5 373	475	289	761	920	880	1 800	4 121	3 813	7 934	757	690	344	279	178	186	—	—	—			
Lääne	1 741	1 770	3 511	276	192	468	790	789	1 573	2 807	2 745	5 552	614	598	280	169	164	174	—	—	—			
Saare	1 340	1 212	2 552	319	253	572	726	748	1 472	2 385	2 211	4 596	535	511	326	290	85	104	—	—	—			
Pärnu	1 833	1 814	3 647	480	300	786	866	834	1 700	3 159	2 954	6 113	653	627	169	138	193	194	2	6	5			
Viljandi	1 310	1 231	2 541	288	208	496	734	610	1 344	2 332	2 049	4 381	468	396	108	76	107	76	1	2	2			
Tartu	3 080	3 110	6 190	980	792	1 772	1 432	1 396	2 818	5 482	5 298	10 780	1 050	1 115	490	474	222	287	2	15	17			
Valga	633	617	1 250	155	113	268	285	280	565	1 073	1 010	2 083	218	194	87	69	76	74	—	—	—			
Võru	1 972	1 913	3 785	544	478	1 022	1 000	909	1 909	3 516	3 200	6 716	806	762	379	328	156	161	—	—	—			
Petseri	1 536	1 381	2 917	466	390	862	750	776	1 532	2 758	2 359	5 311	831	859	581	627	55	59	1	13	8			
Algkool. Õg pr.	23 274	27 730	56 004	6 670	5 077	11 747	13 305	12 667	25 972	48 249	45 474	93 723	9 397	9 134	4 231	3 918	1 993	2 126	15	182	134			
1927/28	29 181	28 580	57 770	7 200	5 538	12 741	13 076	12 257	25 393	48 463	46 384	95 847	9 402	8 867	4 209	3 787	2 217	2 130	11	95	94			
1926/27	31 863	31 480	63 348	7 416	5 798	13 214	12 980	12 254	25 234	52 259	49 532	101 791	8 134	7 400	3 439	3 019	1 791	1 671	140	951	922			

b) Keskkoolid — Écoles secondaires.

	Eelmisest aastast pürit õpilased—Élèves restés à l'école depuis l'an. passée						Uuesti sisseastunud õpilased — Élèves entrés à l'école												Aasta jooksul koolis olnud õpilaste arv Total des élèves au cours de l'année scolaire						
	Eelmisest klassist üle viidud Élèves passés d'une classe en autre			Sama klassi jäänud Élèves restés en même classe			Teisist koolist Élèves venant d'autres écoles			Neisteelm. õppeaastal algkooli 6 kl. lõpetan. Dont ayant passé l'année scolaire précédente de l'école prim.			Kodust—Ven. de chez leurs parents			Kokku Total									
	Varemalt algk. 6 kl. lõpetanud Ayant passé le cours de 6 cl. de l'école primaire			Koduse ettevõimistuse Élevés à la maison			P.			P.			P.												
	P.	T.	K.	G.	F.	T.	P.	T.	K.	P.	T.	K.	P.	T.	K.	P.	T.	K.		P.	T.	K.			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24		
Harju 5)	1628	1967	3595	116	95	211	860	778	1442	546	604	1150	26	81	57	7	10	17	899	817	1516	2443	2879	5322	
Viru	556	765	1321	64	55	119	193	256	449	100	151	251	1	2	3	2	1	3	196	259	455	818	1079	1895	
Järva	207	287	494	15	16	31	79	115	194	51	77	128	2	4	6	1	1	1	81	120	201	303	423	728	
Lääne	159	158	317	4	3	7	54	69	123	49	55	104	2	1	3	1	1	2	57	71	123	220	232	452	
Saare	106	90	196	11	19	30	34	40	74	33	39	72	—	—	—	—	—	—	34	40	74	151	149	300	
Pärnu	305	298	603	29	37	66	112	129	241	93	104	197	5	4	9	2	2	4	119	135	254	453	470	923	
Viljandi	316	505	821	25	26	51	161	161	322	134	139	273	4	8	12	—	—	—	165	169	334	508	700	1206	
Tartu	1081	1139	2220	114	112	226	523	434	957	391	397	728	39	21	54	9	8	17	585	463	1028	1760	1714	3474	
Valga	272	247	519	26	50	76	140	110	250	101	101	202	—	—	—	—	—	—	140	110	250	433	407	845	
Võru	242	206	448	22	20	42	91	89	180	83	76	159	7	4	11	—	—	—	98	98	191	362	319	681	
Petseri	114	103	217	10	7	17	50	34	84	44	30	74	2	1	3	—	—	—	52	35	87	176	145	321	
Keskk. Õg. sec.	4986	5765	10751	436	440	876	2103	2213	4316	1625	1713	3335	82	76	158	21	23	44	2206	2112	4518	7623	8517	16145	
Andmed puud. Üldse—Total.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sel. seminarid.	260	339	605	7	4	11	77	109	186	62	65	127	7	7	14	—	—	—	84	116	200	337	459	836	
Keskk. 1927/28	5177	6134	11311	8																					

Tab. 1. ÜLDANDMED ALG- ja KESKKOOLIDE KOHTA 1928/29 õ/a. —

	Koolide arv — N. d'écoles					Õpilaste arv 31 detsembril 1928 —													
	Avalatud 1928/29 õ/a. Ouverts p. l'an. secl. 1928/29		Suhtitud 1928/29 õ/a. form. penult. l'an. secl. 1928/29		Tõlvastid 1928/29 õ/a. Fonctionnant en 1928/29	Klasside arv Nombre de classes	Klassi komplektide arv — Nombre de complexes de classes	I kl. — classe			II kl.			III kl.			IV kl.		
	1	2	3	4				5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
a) Algkoolid (ühes algkooliga keskkoolide juures) —																			
Linnad — Villes	1	2	7	141	883	810	2116	2118	4234	2159	1977	4136	2242	1974	4216	2255	2078	4333	
Tallinn	2	1	3	44	318	299	843	772	1615	803	753	1556	850	767	1617	908	837	1745	
Haapsalu	3	—	—	6	29	20	44	45	89	55	41	96	32	31	66	34	28	62	
Kuressaare	4	—	—	3	16	12	32	28	60	42	21	63	29	34	63	30	16	46	
Narva	5	—	1	11	76	72	194	187	381	183	179	362	223	199	422	199	229	428	
Nõmme	6	—	—	5	28	26	103	103	206	82	73	155	86	65	151	91	63	154	
Paide	7	—	—	2	14	10	14	27	41	23	24	47	24	22	46	27	22	49	
Paldiski	8	—	—	1	6	6	12	16	28	13	12	25	11	11	22	17	7	24	
Petseri	9	—	—	1	12	12	40	34	74	30	35	65	32	31	63	26	23	49	
Pärnu	10	—	—	12	61	55	156	156	311	128	117	245	154	109	257	149	138	287	
Põltsamaa	11	—	—	3	8	8	22	17	39	24	22	46	10	18	34	17	23	40	
Rakvere	12	—	—	3	43	38	61	61	122	71	66	137	65	71	136	60	73	133	
Tapa	13	—	—	1	10	10	28	18	46	38	30	68	38	30	68	27	18	45	
Tartu	14	1	—	23	142	138	326	383	709	374	359	724	410	349	759	399	346	745	
Tõrva	15	—	—	2	14	13	30	39	69	35	27	60	39	31	70	34	20	54	
Türi	16	—	—	1	9	9	10	14	24	36	25	61	20	21	41	35	25	60	
Valga	17	—	—	7	41	37	85	90	175	95	99	194	97	79	176	81	94	175	
Viljandi	18	—	—	1	6	6	32	30	80	81	181	92	59	151	73	74	147	145	
Võru	19	—	—	4	24	20	37	47	84	37	44	81	48	35	78	50	42	92	
Maad — Arrondissements	20	5	33	1159	5093	2728	7282	7051	14433	7228	6631	13859	7213	6483	13696	6738	6436	13174	
Viru	21	—	3	33	194	700	1001	903	1904	1055	915	1970	1169	972	2141	984	942	1926	
Järva	22	—	1	73	358	185	427	405	832	437	407	844	431	382	816	468	406	871	
Harju	23	—	—	116	553	285	754	691	1445	876	726	1602	762	693	1445	805	805	1680	
Lääne	24	1	6	103	450	250	614	595	1209	603	628	1231	587	522	1109	522	508	1030	
Saare	25	1	7	82	324	165	529	510	1039	512	487	999	502	536	1038	487	476	963	
Pärnu	26	1	2	103	480	356	651	621	1272	565	492	1057	593	526	1121	569	576	1145	
Viljandi	27	—	3	83	372	190	465	395	900	426	375	801	448	390	838	471	414	865	
Tartu	28	—	8	181	760	436	1092	1120	2212	1106	1166	2312	1212	1078	2290	1122	1090	2212	
Valga	29	—	—	31	168	96	215	194	409	178	191	369	190	179	369	160	184	344	
Võru	30	—	3	107	478	250	795	760	1555	708	599	1307	707	681	1388	621	646	1267	
Petseri	31	—	—	80	384	190	839	857	1696	762	705	1467	607	584	1141	459	389	844	
Algkoolid — Ecoles primaires	32	—	40	1300	5976	3538	9498	9169	18667	9387	8608	17955	9455	8457	17912	8993	8514	17547	
Neist keske. ühisel majandamisel olevad algkoolid	33	—	3	11	82	72	121	156	277	127	185	312	111	173	284	131	161	312	
Algkoolid 1927/28	34	15	28	1333	5869	3509	9853	8821	18174	9014	8199	17215	10313	9171	19484	10620	9936	19958	
1926/27	35	12	23	1345	5907	3614	9934	8270	17304	9761	8904	18665	11878	11203	23081	10851	10816	21697	
b) Keskkoolid —																			
Harjumaa	36	1	—	28	170	—	607	704	1311	607	561	1168	548	601	1149	407	522	929	
Sellest: Tallinn	37	1	—	25	165	—	590	681	1271	597	544	1141	538	589	1127	400	512	912	
Paldiski	38	—	—	3	5	—	17	23	46	10	17	27	10	12	22	7	10	17	
Virumaa	39	—	—	1	13	—	196	251	447	150	227	377	157	200	357	153	195	348	
Sellest: Narva	40	—	1	5	31	—	99	95	188	62	87	149	74	72	146	61	77	138	
Rakvere	41	—	—	6	35	—	74	132	206	73	113	186	56	103	159	66	91	157	
Jõhvi	42	—	—	1	8	—	22	16	38	8	17	25	15	16	31	19	10	35	
V.-Maarja	43	—	—	1	5	—	7	8	15	7	10	17	12	9	21	7	11	18	
Järvamaa	44	—	—	5	31	—	79	116	195	68	102	170	50	78	128	52	67	119	
Sellest: Paide	45	—	—	2	16	—	17	53	78	34	56	90	23	41	64	28	35	53	
Tapa	46	—	—	1	5	—	20	15	35	13	10	23	11	18	20	5	22	27	
Türi	47	—	—	1	5	—	22	28	50	11	20	31	7	10	17	8	14	22	
Ambla	48	—	—	3	19	—	20	20	40	10	16	26	9	9	18	11	6	17	
Läänemaa — Haapsalu	49	—	—	3	19	—	53	57	110	44	55	99	37	47	84	29	37	66	
Saaremaa — Kuressaare	50	—	—	2	17	—	37	38	75	28	30	58	28	22	50	24	19	43	
Pärnumaa	51	—	—	6	41	—	112	144	266	100	99	199	68	87	155	106	74	180	
Sellest: Pärnu	52	—	—	4	31	—	84	114	198	71	76	147	52	72	124	85	63	143	
Abja	53	—	—	1	5	—	21	13	34	15	13	28	10	5	15	17	6	23	
Vändra	54	—	—	1	5	—	7	17	24	14	10	24	6	10	16	4	5	9	
Viljandimaa	55	—	—	5	42	—	138	153	291	106	156	292	97	141	238	76	117	193	
Sellest: Viljandi	56	—	—	4	35	—	111	139	250	82	128	210	83	120	203	54	108	162	
Põltsamaa	57	—	—	1	7	—	27	14	41	24	28	52	14	21	35	22	9	31	
Tartumaa	58	—	—	13	107	—	445	492	847	381	344	705	325	315	640	268	320	588	
Sellest: Tartu	59	—	—	12 ¹⁾	102	—	429	387	816	344	324	668	313	296	609	249	310	559	
Otepää	60	—	—	1	5	—	16	15	31	17	20	37	12	19	31	19	10	29	
Valgamaa	61	—	—	6	37	—	122	119	241	83	106	189	76	61	137	81	60	111	
Sellest: Valga	62	—	—	5	29	—	87	94	181	62	78	140	60	47	107	61	44	105	
Tõrva	63	—	—	1	8	—	35	25	60	21	28	49	16	14	30	20	16	36	
Võrumaa	64	—	—	5	28	—	97	85	182	59	78	137	77	36	113	63	45	108	
Sellest: Võru	65	—	—	4	23	—	75	71	146	48	66	114	61	32	93	55	37	92	
Räpina	66	—	—	1	5	—	22	14	36	11	12	23	16	4	20	8	8	16	
Petserimaa	67	—	—	2	11	—	44	38	77	43	38	81	21	27	48	32	20	52	
Sellest: Petseri	68	—	—	1	10	—	44	33	77	43	38	81	21	27	48	32	20	52	
Laura	69	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Keskkoolid — Ecoles second.	70	1	1	36	582	—	1930	2102	4032	1649	1796	3445	1484	1615	3099	1291	1476	2767	
Neist seminarid	71	—	—	5	27	—	71	73	144	56	72	128	37	71	128				

RENSEIGNEMENTS GÉNÉRAUX sur les ÉCOLES PRIMAIRES et SECOND. pour l'ANNÉE SCOL. 1928/29.

Nombre d'élèves au 31 décembre 1928

V kl.			VI kl.			Kokku - Total			Neist keskkool. üh. majand. olev algkool, õpilasi kool. prim. auup. des écoles second.			Õpetajate arv õppe- aasta algul - Nombre d'instituteurs au com. de l'an. scolaire			Õpilasi tuli - N. d'élèves			Koolide üldapidam. kulutused summa 1928/29 eelarve aastal (kr) - Somma des dépenses pour l'entretien des écoles en 1928/29 (en kr) 2)			Ühe õpilase peale kullutatud keskmiselt (kr) - Moyenne des dépenses par élève (en kr) 2)			
P.	T.	K.	P.	T.	K.	P.	T.	K.	P.	T.	K.	P.	T.	K.	P.	T.	K.	P.	T.	K.	P.	T.	K.	
2083	2093	4176	1839	2068	3907	12694	12309	25002	769	1191	1960	1238	28	31	20	2030	956	89	1					
902	845	1747	783	897	1685	5094	4871	9965	472	672	1144	457	31	33	22	785	953	91	2					
31	33	64	27	31	58	223	212	435	28	33	61	45	15	22	10	89	274	105	3					
16	10	25	16	19	35	105	137	242	—	—	—	17	19	25	18	21	544	71	4					
174	175	349	142	121	263	1115	1090	2205	46	36	82	98	29	31	23	171	296	81	5					
50	60	110	48	20	77	460	393	853	—	—	—	33	30	33	26	69	973	77	6					
31	31	52	19	9	43	138	140	278	—	—	—	23	20	28	12	32	683	112	7					
19	7	26	13	9	22	85	62	147	—	—	—	10	25	25	15	13	758	94	8					
30	24	54	20	19	39	178	166	344	—	—	—	13	29	29	26	28	776	84	9					
127	137	264	111	144	255	824	795	1619	—	—	—	81	27	29	20	140	146	87	10					
43	23	66	35	34	69	157	137	294	—	—	—	12	37	37	25	18	947	64	11					
67	80	147	53	82	135	377	433	810	70	119	189	69	19	25	12	57	279	02	12					
24	28	52	22	24	46	177	148	325	—	—	—	11	33	33	30	23	462	92	13					
336	381	717	309	372	681	2154	2181	4335	90	252	342	203	31	31	21	386	323	77	14					
19	30	49	17	20	37	172	167	339	—	—	—	15	24	26	23	24	555	72	15					
26	12	38	28	38	66	155	135	290	—	—	—	10	32	32	29	18	504	64	16					
81	80	167	79	73	152	518	521	1039	—	—	—	46	25	28	23	86	961	84	17					
67	79	146	75	75	150	458	412	900	—	—	—	51	28	30	17	72	074	80	18					
70	53	93	67	57	94	244	278	522	63	79	142	41	22	26	13	39	448	104	19					
4100	3829	7929	2477	2269	4746	35138	32699	67837	—	—	—	2823	13	25	24	5342	561	79	20					
613	663	1306	335	367	702	5187	4762	9949	—	—	—	431	13	24	23	769	977	78	21					
443	413	856	287	305	592	2496	2318	4814	—	—	—	203	13	26	24	403	424	82	22					
517	573	1120	288	320	608	4102	3798	7900	—	—	—	304	14	23	26	580	570	73	23					
318	361	679	156	120	276	2800	2754	5534	—	—	—	262	12	21	21	402	982	84	24					
198	122	320	141	60	201	2319	2191	4560	—	—	—	170	14	28	27	382	442	66	25					
469	465	954	270	242	512	3139	2922	6061	—	—	—	258	13	24	23	511	682	85	26					
288	251	539	213	198	411	2311	2023	4334	—	—	—	190	12	23	23	400	171	93	27					
569	499	1068	350	361	711	5451	5254	10705	—	—	—	448	14	25	24	911	707	84	28					
177	152	329	149	105	254	1069	1005	2074	—	—	—	97	12	22	21	178	386	86	29					
390	304	684	257	172	429	3468	3162	6650	—	—	—	264	14	26	25	469	975	71	30					
48	20	74	31	19	50	2746	2530	5276	—	—	—	196	11	28	27	351	185	67	31					
6183	5922	12105	4316	4337	8653	47832	45007	92839	769	1191	1960	4061	16	26	23	7373	517	81	32					
120	254	371	159	242	401	769	1191	1960	—	—	—	191	21	17	10	—	—	—	33					
5683	5370	11053	4554	4473	9027	48937	45970	94907	903	1579	2482	4101	16	27	23	6962	380	75	34					
5853	5311	11384	4442	4445	8987	51849	49169	101018	2292	2379	4671	4246	17	28	24	6397	520	66	35					
Écoles secondaires																								
561	551	1132	39	30	69	2789	2969	5758	—	—	—	516	34	—	—	1085	322	149	36					
575	544	1119	39	30	69	2739	2900	5639	—	—	—	594	34	—	—	1068	809	149	37					
6	7	13	—	—	—	50	69	119	—	—	—	12	24	—	—	19	453	163	38					
125	109	294	8	20	28	789	1062	1851	—	—	—	194	23	—	—	350	719	165	39					
64	76	146	—	—	—	354	407	761	—	—	—	126	25	—	—	126	444	150	40					
41	79	120	8	20	28	318	538	856	—	—	—	89	24	—	—	167	934	161	41					
13	4	17	—	—	—	77	69	146	—	—	—	14	18	—	—	32	804	225	42					
7	10	17	—	—	—	40	48	88	—	—	—	11	18	—	—	23	637	267	43					
53	58	111	—	—	—	302	421	723	—	—	—	79	23	—	—	125	575	171	44					
29	29	58	—	—	—	131	204	335	—	—	—	39	21	—	—	60	004	179	45					
6	11	17	—	—	—	55	76	131	—	—	—	14	26	—	—	20	853	146	46					
10	10	20	—	—	—	56	82	140	—	—	—	13	28	—	—	24	931	178	47					
8	8	16	—	—	—	58	59	117	—	—	—	13	29	—	—	19	787	189	48					
43	28	71	11	8	19	217	232	449	—	—	—	48	24	—	—	132	043	259	49					
19	23	42	9	14	23	145	146	291	—	—	—	34	17	—	—	63	631	219	50					
60	61	124	—	—	—	446	468	914	—	—	—	97	22	—	—	173	618	190	51					
37	56	93	—	—	—	329	381	710	—	—	—	76	23	—	—	121	897	172	52					
13	4	17	—	—	—	76	41	117	—	—	—	10	23	—	—	25	878	221	53					
10	4	14	—	—	—	41	46	87	—	—	—	11	8	—	—	25	843	297	54					
69	126	195	—	—	—	486	693	1179	—	—	—	84	28	—	—	170	824	145	55					
57	101	161	—	—	—	387	599	986	—	—	—	69	28	—	—	140	633	143	56					
12	22	34	—	—	—	99	94	193	—	—	—	15	28	—	—	30	291	157	57					
263	279	542	15	17	32	1077	1377	3354	—	—	—	271	31	—	—	580	830	153	58					
245	267	512	15	17	32	1596	1601	3190	—	—	—	260	31	—	—	500	116	154	59					
18	12	30	—	—	—	82	76	158	—	—	—	11	32	—	—	20	714	131	60					
60	60	126	—	—	—	428	406	834																

Tab. 1. Üldandmed alg- ja keskkoolide kohta 1929/30 õ/a. (järg)

		Koolide arv - N. d'écoles					Õpilaste arv 31 detsembril 1928															
		Avatud 1928/29 õ/a. Ouvverts p. l'an. scol. 1928/29		Sulunud 1928/29 õ/a. Ferm. pend. p. l'an. scol. 1928/29		Tööstatid 1928/29 õ/a. Fonctionnaires en 1928/29		Klasside arv 1928/29 õ/a. Nombre de classes		Klassikomplektide arv 1928/29 õ/a. Nombre de complets de classes		I kl. - classe			II kl.		III kl.			IV kl.		
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	
		P.	T.	P.	T.	P.	G.	F.	G.	F.	P.	T.	K.	G.	F.	P.	T.	K.	P.	T.	K.	
Koolide jaotus avalike ja erakoolideks																						
a) Algkoolid (ühes algkooliga keskkoolide juures)																						
Linnad:	avalikud	78	1	5	119	777	722	1908	1959	3867	1964	1790	3754	2057	1802	3959	2038	1892	3930			
	era	79	1	2	22	106	83	234	370	613	268	323	591	185	187	357	217	180	403			
Maad:	publiics privées	80	5	31	1140	5057	2716	7387	7099	14346	7207	6603	13310	7201	6163	13664	9715	6410	13125			
	avalikud	82	6	36	1268	5834	3437	9245	8968	18213	9171	8393	17564	9253	8205	17523	8753	8302	17055			
	era	83	1	4	32	142	101	253	201	454	216	215	431	197	192	389	240	212	452			
Linnad:	avalikud	84	1	1	51	416	—	1581	1620	3201	1299	1375	2674	1150	1250	2380	970	1139	2100			
	era	85	—	—	7	127	—	234	370	613	268	323	591	254	304	558	236	275	511			
Maad:	avalikud	86	—	—	27	38	—	115	103	218	82	98	180	80	72	152	85	62	147			
	era	87	—	—	3	38	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Kokku:	avalikud	88	1	1	58	454	—	1690	1723	3419	1381	1473	2854	1230	1311	2541	1055	1201	2250			
	era	89	—	—	28	138	—	234	379	613	268	323	591	254	304	558	236	275	511			

Tab. 2. ÕPILASTE EDASIJÕUDMINE ÕPIMISES ALG- JA KESKKOOLIS 1928/29 õ/a.

		I klass - classe								II klass - classe								III klass - classe									
		Õpilaste üld-arv õppeaasta lõpul		Klassikursuse lõpetanud õpilased		Teiseksaastaks klassi jäetud		Järelekaetud määratud		Nombre total d'élèves à la fin de l'année scolaire		Élèves ayant passé le cours de la classe		Restés en même classe		Examens supplémentaires		Õpilaste üld-arv õppeaasta lõpul		Klassikursuse lõpetanud õpilased		Teiseksaastaks klassi jäetud		Järelekaetud määratud		Õpilaste üld-arv õppeaasta lõpul	
		P.	T.	P.	T.	P.	T.	P.	T.	G.	F.	G.	F.	G.	F.	G.	F.	P.	T.	P.	T.	P.	T.	P.	T.	P.	T.
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
a) Algkoolid																											
Linnad - Villes	1	2027	2045	1806	1864	218	180	3	1	2080	1922	1813	1741	297	181	—	—	2163	1917	1824	1668	338	246	1	3	2149	1998
Tallinn	2	809	753	748	700	57	53	—	—	787	735	714	682	73	58	—	—	833	750	747	686	86	83	—	—	865	806
Haapsalu	3	41	39	40	37	1	2	—	—	53	41	51	39	2	2	—	—	23	94	27	32	1	—	—	—	34	27
Kuressaare	4	81	27	28	22	3	5	—	—	41	20	36	19	5	2	—	—	28	31	19	29	8	—	—	—	27	18
Narva	5	190	183	157	167	10	15	3	1	175	173	134	155	41	18	—	—	219	195	162	156	50	38	1	1	195	223
Nõmme	6	95	95	85	85	30	10	—	—	74	72	67	67	7	5	—	—	84	63	69	56	15	7	—	—	88	62
Paide	7	12	16	12	16	—	—	—	—	18	12	11	12	2	—	—	—	11	11	11	11	—	—	—	—	16	7
Paidiski	8	14	27	14	27	—	—	—	—	21	21	17	20	4	1	—	—	22	21	18	19	4	2	—	—	27	23
Petseri	9	35	32	27	30	8	2	—	—	27	31	22	25	5	6	—	—	28	29	23	22	5	7	—	—	18	21
Pärnu	10	145	148	129	129	16	17	—	—	121	118	104	101	17	17	—	—	146	103	105	89	41	13	1	—	140	134
Põltsamaa	11	21	16	19	15	2	1	—	—	22	21	20	20	2	1	—	—	15	17	11	17	4	—	—	—	15	20
Rakvere	12	57	55	49	46	8	9	—	—	68	63	55	58	13	5	—	—	63	67	56	58	7	11	—	—	58	69
Tapa	13	28	19	22	19	4	—	—	—	37	28	31	25	6	3	—	—	38	29	31	27	7	2	—	—	29	17
Tartu	14	321	368	280	321	41	47	—	—	357	340	318	299	39	41	—	—	385	337	328	289	57	48	—	—	373	329
Tõrva	15	39	39	24	36	6	3	—	—	33	27	27	24	6	3	—	—	39	31	37	26	2	5	—	—	34	26
Türi	16	11	17	11	17	—	—	—	—	34	25	30	24	4	1	—	—	20	20	16	18	4	2	—	—	35	24
Valga	17	81	90	63	81	13	9	—	—	94	95	84	79	10	16	—	—	98	76	74	80	19	16	—	—	77	91
Viljandi	18	77	77	61	72	16	5	—	—	88	57	68	51	25	6	—	—	70	70	50	67	14	3	—	—	69	71
Võru	19	35	46	32	44	3	2	—	—	35	43	29	42	6	1	—	—	42	33	34	23	8	5	—	—	48	38
Maad - Arondis	20	7022	6652	5707	5609	1256	1008	59	35	6875	6325	5691	5545	1115	728	69	52	6890	6211	5383	5252	1395	890	102	79	6413	6156
Viru	21	966	867	789	738	170	126	7	5	1085	892	847	776	138	111	5	5	1138	944	867	812	257	126	14	6	945	923
Järva	22	407	387	352	354	54	53	1	—	420	397	370	363	50	34	—	—	421	368	340	321	73	47	2	—	454	392
Harju	23	736	678	628	604	196	73	4	1	847	710	726	648	115	60	6	2	748	668	628	597	116	68	4	3	846	789
Lääne	24	587	587	495	533	85	50	7	4	584	610	514	571	57	41	13	4	571	509	481	450	72	44	18	15	513	487
Saare	25	516	499	441	430	72	62	3	7	503	480	428	430	71	46	3	4	489	521	387	458	92	56	10	7	477	468
Pärnu	26	638	609	503	518	127	89	8	2	552	480	453	429	88	42	11	9	579	518	466	444	102	65	11	9	548	555
Viljandi	27	447	384	370	326	73	57	4	1	415	371	351	323	82	38	2	5	429	374	349	320	78	48	2	6	451	399
Tartu	28	1051	1082	818	831	220	193	13	8	1065	1081	849	924	209	150	7	7	1172	1056	861	854	291	187	20	15	1081	1046
Valga	29	206	182	171	152	34	29	1	1	172	183	143	161	28	22	1	—	184	165	151	134	30	27	3	4	155	180
Võru	30	774	738	577	586	190	149	7	4	684	583	536	466	138	81	10	6	673	650	477	512	181	126	15	12	605	615
Petseri	31	694	641	565	509	135	130	4	2	599	532	474	419	114	103	11	10	478	438	372	350	103	86	3	2	340	302
Kokku - Total	32	9049	8697	7513	7473	1474	1188	62	36	8955	8247	7504	7286	1392	909	69	52	9043	8128	7092	6920	1733	1126	103	82	8561	8154
Alg- 1927/28	33	9110	8619	7321	7182	1470	1194	319	243	8305	8034	7066	6808	1307	897	432	329	10026	8924	7185	6963	2168	1392	673	564	9714	9711
koolid 1926/27	34	8788	8080	6912	6631	1541	1212	335	237	9541	8997	7470	7189	1578	1074	493	434	11572	10959	8148	8484	2549	1776	875	699	10601	10560
b) Keskkoolid																											
Harju 1)	35	584	678	387	497	72	77	125	104	505	517	323	367	61	43	121	107	441	556	276	417	60	40	105	99	380	507
Viru	36	178	237	114	169	28	26	36	42	130	218	90	159	13	22	33	37										

Renseignements généraux sur les écoles primaires et second. pour l'année scol. 1928/29. (suite).

Nombre d'élèves au 31 décembre 1928

V kl.			VI kl.			Kokku - Total			Neist keskkool. üh. majand.olev. algkool. õpilasi. Dont dans les écoles prim. sup. des écoles second.			Õpetajate arv õppeaasta algul - Nombre d'instituteur au com. de l'ann. scolaire			Õpilasi tuli - N. l'élèves			Koolitöö üliõpilam. koolitööd summa 1928/29 eelarve aastal (kr) - Sommes dépensées pour l'entretien des écoles en 1928/29 (en kr)			Ühe õpilase peale kulutatud keskmiselt (kr) - Moyenne des dépenses par élève (en kr)		
P.	T.	K.	P.	T.	K.	P.	T.	K.	P.	T.	K.	P.	T.	K.	Klassi peale Par classe	Klassikomp- lekti peale Par complet de classe	Õpetaja peale Par instituteur						
1861	1862	3723	1568	1841	3409	11396	11146	22542	321	326	647	1035	29	29	29	31	22	1928	751	89	78	89	78
222	231	459	271	227	498	1298	1162	2460	448	865	1313	203	23	23	23	28	12	102	205	89	79	80	80
4088	3805	7893	2477	2269	4746	35025	32559	67534	—	—	—	2805	13	25	25	24	24	5333	70	73	81	81	81
12	24	36	—	—	—	113	140	253	—	—	—	18	7	7	7	14	14	9	931	81	82	82	82
5949	5667	11616	1045	4110	8155	46421	43705	90126	321	326	647	3840	15	26	26	23	23	7261	921	81	82	82	82
234	255	489	271	227	408	1411	1302	2713	448	865	1313	221	19	19	19	27	12	111	596	86	86	86	86

Écoles publiques et privées.

Écoles primaires.

889	1074	1963	63	108	171	5052	6555	12507	—	—	—	1004	80	80	—	—	—	2373	311	174	84	84	84
381	311	695	30	—	30	1406	1592	2998	—	—	—	403	24	24	—	—	—	473	682	110	85	85	85
8	46	128	—	—	—	444	351	825	—	—	—	83	22	22	—	—	—	193	362	291	86	86	86
5	6	11	—	—	—	5	6	11	—	—	—	3	11	11	—	—	—	2	2680	244	87	87	87
971	1120	2491	63	108	171	6396	6936	13332	—	—	—	1087	29	29	—	—	—	2566	678	177	88	88	88
380	317	706	30	—	30	1411	1598	3000	—	—	—	406	24	24	—	—	—	476	302	110	89	89	89

Écoles secondaires.

889	1074	1963	63	108	171	5052	6555	12507	—	—	—	1004	80	80	—	—	—	2373	311	174	84	84	84
381	311	695	30	—	30	1406	1592	2998	—	—	—	403	24	24	—	—	—	473	682	110	85	85	85
8	46	128	—	—	—	444	351	825	—	—	—	83	22	22	—	—	—	193	362	291	86	86	86
5	6	11	—	—	—	5	6	11	—	—	—	3	11	11	—	—	—	2	2680	244	87	87	87
971	1120	2491	63	108	171	6396	6936	13332	—	—	—	1087	29	29	—	—	—	2566	678	177	88	88	88
380	317	706	30	—	30	1411	1598	3000	—	—	—	406	24	24	—	—	—	476	302	110	89	89	89

PROGRÈS des ÉLÈVES des ÉCOLES PRIMAIRES et SECONDAIRES en 1928/29.

IV klass - classe						V klass - classe						VI klass - classe						Kokku - Total											
Klassikursuse lõpetanud õpilased		Teiseks aastaks klassi jäetud		Järelekatset määratud		Õpilaste üld- arv õppeaasta lõpul		Klassikursuse lõpetanud õpilased		Teiseks aastaks klassi jäetud		Järelekatset määratud		Õpilaste üld- arv õppeaasta lõpul		Klassikursuse lõpetanud õpilased		Teiseks aastaks klassi jäetud		Järelekatset määratud		Õpilaste üld- arv õppeaasta lõpul		Klassikursuse lõpetanud õpilased		Teiseks aastaks klassi jäetud		Järelekatset määratud	
P.	T.	P.	T.	P.	T.	P.	T.	P.	T.	P.	T.	P.	T.	P.	T.	P.	T.	P.	T.	P.	T.	P.	T.	P.	T.	P.	T.	P.	T.
1693	1690	454	307	1	1	1985	2034	1498	1635	393	276	94	123	1766	1998	1359	1612	154	145	253	241	12169	11914	9993	10210	1824	1335	352	369
693	709	166	97	1	1	864	838	637	680	175	101	52	57	749	872	595	708	70	71	85	93	4903	4754	4129	4145	636	458	138	151
33	25	1	2	—	—	25	33	21	32	4	1	—	—	27	30	22	24	1	3	4	3	208	204	194	189	10	12	4	3
18	10	9	3	—	—	16	13	14	15	2	4	—	—	16	18	10	18	1	5	15	12	158	128	125	112	28	16	5	4
132	167	63	56	—	—	171	170	132	136	38	40	1	4	139	117	109	98	13	8	17	16	1089	1061	826	864	241	175	22	22
17	49	17	13	—	—	46	55	38	50	3	5	—	—	42	27	32	21	1	2	11	4	431	374	362	328	58	42	11	6
15	7	1	—	—	—	16	7	15	7	1	—	—	—	12	9	12	9	—	—	—	—	80	62	76	62	4	—	—	7
21	22	6	1	—	—	30	20	25	20	5	—	—	—	18	24	10	21	3	—	5	3	132	136	105	129	22	4	5	3
15	16	3	5	—	—	28	23	18	19	10	4	—	—	20	19	15	16	1	1	4	2	156	155	120	128	32	25	4	2
101	109	39	25	—	—	121	136	93	101	18	21	10	14	108	137	81	116	11	7	16	14	791	774	615	645	142	100	26	29
13	18	2	2	—	—	44	23	40	22	4	—	—	—	35	35	30	30	1	1	5	4	132	132	133	122	14	6	5	4
45	56	13	13	—	—	58	75	51	67	7	8	—	—	51	81	45	74	—	1	6	6	355	410	301	357	48	47	6	6
26	14	3	3	—	—	23	24	18	15	5	9	—	—	20	21	10	13	—	1	10	7	173	138	138	113	25	18	10	7
202	267	81	61	—	—	321	358	225	259	68	53	28	40	299	351	215	243	34	39	50	69	2056	2083	1658	1678	320	289	78	116
28	17	6	3	—	—	19	30	14	24	5	6	—	—	17	20	15	17	—	—	2	3	172	167	146	144	25	20	2	3
30	24	5	—	—	—	26	12	16	12	10	—	—	—	27	38	16	29	—	5	6	4	153	136	119	134	28	8	6	4
64	77	13	14	—	—	78	88	57	69	18	14	—	—	75	70	60	65	2	—	13	5	496	505	407	431	75	69	13	17
54	68	15	6	—	—	66	79	54	74	9	3	3	2	74	73	63	62	3	5	8	6	444	490	351	394	32	28	11	8
37	35	11	10	—	—	36	49	30	43	6	6	—	—	35	56	29	53	—	1	6	2	231	265	191	245	34	18	6	2

Écoles primaires.

4976	4990	1342	1094	95	72	3956	3699	3110	3142	689	459	157	93	2401	2202	2108	1953	133	109	160	140	33547	31245	26375	26491	5930	4278	642	476
710	728	219	183	16	12	626	644	465	531	124	80	37	33	328	329	295	318	14	13	17	28	5036	4629	3973	3901	987	639	96	89
352	328	99	62	3	2	425	401	343	394	74	64	8	1	283	295	251	269	15	10	17	16	2410	2240	2014	1949	365	272	31	19
681	672	162	115	3	2	523	552	429	494	91	56	8	4	275	311	250	280	10	13	15	18	3978	3338	3295	600	3893	40	30	23
410	418	82	62	21	7	312	348	259	306	40	33	13	9	155	119	142	109	11	3	2	7	2722	2606	2301	2387	347	233	74	46
388	393	86	72	5	3	182	113	152	98	20	13	10	2	135	59	127	54	3	1	5	4	2301	2140	1921	1863	344	250	36	27
401	444	138	103	9	8	475	459	373	369	78	56	24	14	264	240	218	205	21	16	25	19	3056	2861	2414	2429	554	371	89	61
367	331	82	64	2	4	275	243	219	216	43	19	13	8	208	197	181	182	10	9	17	6	2225	1968	1837	1703	348	235	40	30
808	802	261	233	17	11	555	481	425	406	110	62	20	13	940	844	276	297	25	26	39	21	5264	5090	4032	4104	1116	851	116	75
129	139	23	40	3	1	177	149	136	123	41	24	—	2	147	101	124	89	14	8	9	4	1041	960	854	798	170	150	17	12
477	495	113	108	13	12	371	298	282	234	65	52	24	12	253	170	230	144	9	9	14	17	3368	3052	2579	2487	696	522	83	63
280	240	77	52	3	10	30	11	27	11	—	—	—	—	15	7	14	6	—	—	—	—	2156	1931	1712	1585	423	372	21	24
6689	6680	1796	1401	96	73	5941	5733	4608	4777	1082	735	251	221	4167	4200	3467	3565	287	254	413	381	45716	43159	36968	36701	7754	5613	994	845
6794	7285	1841	15																										

Tab. 4. ÜPILASTE RARVUS JA KOOLIPÕPPEKEEL ALG- JA KESKKOOLIS 1928-29 õ/a. (osaia HINDRIGI ARVUD) - NATIONALITÉ DES ÉLÈVES ET LA LANGUE D'ENSEIGNEMENT EN 1928/29.

Koolide Nüüdised	Eesti kodanikud - Sujelised esions												Välismaalased (Sujelised ahangrangers)						Üldse Grand total												
	Festilased Estoniens			Venelased Russes			Sakslased Allemans			Rootslased Suedots			Lätlased Lettons			Jumid Juis			Muuksed Autres e			Kokku Total			P. T. K.			P. T. K.			
	P.	T.	K.	G.	F.	T.	P.	T.	K.	P.	T.	K.	P.	T.	K.	P.	T.	K.	P.	T.	K.	P.	T.	K.	P.	T.	K.	P.	T.	K.	
Linnad - Villes	141	10567	10839	20806	886	815	1701	611	608	1219	37	18	55	62	73	185	210	179	889	77	158	12450	12111	24581	404	378	782	12954	12489	25343	
Eesti	103	10118	9659	19077	85	72	157	5	16	13	1	14	13	10	23	16	18	34	28	22	45	10279	9987	20266	18	20	38	18	20	38	
Eesti-vene	2	389	412	801	88	84	172	2	1	8	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	482	518	1005	27	16	43	3	3	10	
Vene	13	47	55	105	689	640	1329	8	10	18	3	4	4	1	6	10	17	44	19	15	35	787	758	1545	213	209	422	309	309	529	
Vene-jumid	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	82	60	142	9	10	19	91	70	181	
Saksa	18	6	7	13	24	18	42	590	592	1182	9	11	20	11	17	28	30	64	23	25	48	697	700	1397	137	121	258	884	821	1655	
Rootsi	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	12	5	18	3	2	5	15	15	22	
Läti	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	44	44	84	4	4	8	40	44	84	
Jumid	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	61	61	105	2	2	4	63	63	107	
Maad - Arrondissements	1159	31656	29492	61448	3145	2915	6063	63	101	164	302	258	560	116	105	221	21	44	105	65	68	35349	32939	68286	46	46	92	33395	32935	66389	
Eesti	1045	31485	29300	60785	191	149	340	33	46	79	8	5	13	42	27	68	2	41	105	33	31	31794	29558	61352	16	17	33	31810	29575	61385	
Eesti-vene	7	30	102	182	31	29	60	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	172	173	347	1	1	2	172	175	347		
Eesti-rootsi	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	44	45	89	4	4	8	45	45	89	
Eesti-läti	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	16	17	33	31	31	31	31	31	31		
Eesti-soome	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2879	2887	5666	21	19	40	2900	2706	5606	
Vene-läti	89	37	41	78	2837	2432	5458	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	30	55	85	9	10	19	194	108	212	
Vene	2	5	9	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	203	180	383	9	10	19	203	180	383	
Saksa	5	9	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	46	45	91	16	15	31	46	45	91	
Rootsi	3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	16	16	31	5	5	11	16	15	31	
Läti	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
Soome	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
Algkoolid - Ecoles primaires	1300	42228	39831	89051	4031	3730	7761	674	709	1363	339	276	615	178	178	356	212	179	391	142	147	4799	45050	92349	450	424	874	48249	45474	93723	
Eesti	1148	41608	39159	80782	276	221	497	44	51	95	21	6	27	55	37	92	18	18	36	56	53	190	42073	39545	81618	29	37	66	42102	39545	81664
Eesti-vene	4	306	422	624	119	113	283	2	1	3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	172	175	347	16	16	32	172	175	347	
Eesti-rootsi	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	44	45	89	4	4	8	44	45	89	
Eesti-läti	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	16	17	33	31	31	31	31	31	31	
Eesti-soome	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3666	3445	7111	294	228	462	3900	3673	7573	
Vene-läti	96	84	99	189	3516	3272	6788	8	11	19	3	1	4	8	12	20	17	27	44	30	28	104	105	212	9	10	19	104	108	212	
Vene	2	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	82	82	142	9	10	19	82	86	161	
Vene-rootsi	2	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	217	217	418	131	127	271	217	217	418	
Vene-läti	23	10	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	757	755	1482	146	131	277	878	869	1759	
Rootsi	2	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	215	185	400	3	2	5	215	187	405	
Läti	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	86	86	175	8	8	16	86	89	175	
Soome	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	11	11	22	5	5	11	11	11	22	
Jumid	2	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	61	61	105	2	2	4	61	63	107	
Linnad - Villes	78	6160	6789	12049	398	398	737	621	601	1222	36	27	63	23	42	65	116	120	236	33	32	7398	8029	15357	220	236	456	7548	8265	15813	
Eesti	52	6082	6679	12711	8	11	29	13	11	24	18	3	21	3	12	15	5	4	9	11	5	6001	6795	12816	3	6	6004	6729	12822	12622	
Eesti-vene	8	99	79	172	48	49	97	13	7	20	1	1	2	0	9	15	26	26	52	12	23	151	126	277	20	13	33	171	139	310	
Vene	12	12	20	32	257	300	557	13	7	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	35	327	386	718	110	139	249	437	325	962	
Vene-rootsi	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	41	41	82	6	6	16	41	40	82	
Saksa	14	9	10	19	25	38	69	585	582	1177	17	23	40	10	18	28	20	33	53	10	22	41	32	383	67	75	142	758	801	1594	
Läti	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	9	9	18	1	1	2	9	9	17	
Jumid	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	24	24	48	6	6	12	24	24	48	
Maad - Arrondissements	8	463	377	840	4	3	7	2	2	5	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	384	384	854	1	1	1	384	384	854	
Eesti	7	463	377	840	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	470	470	878	843	1	1	1	470	470	878
Vene	86	6828	7166	13789	343	401	744	621	601	1222	36	27	63	25	46	71	116	120	236	34	32	7798	8413	16211	221	236	457	8019	8649	16668	
Keskikoolid - Ecoles secondaires	59	330	453	809	10	12	23	13	11	24	16	3	21	3	12	15	5	4	9	12	5	337	459	876	4	3	7	459	459	876	
Neist: Samitarid	59	6495	7156	13651	10	12	23	13	11	24	16	3	21	3	12	15	5	4	9	12	5	6566	7103	13659	4	3	7	6566	7106	13666	
Eesti	9	99	79	172	48	49	97	13	7	20	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	151	126	277	20	13	33	171	139	310	
Vene	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	392	392	724	110	139	249	442	531	973	
Vene-rootsi	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	41	41	82	6	6	16	41	40	82	
Läti	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	9	9	18	1	1	2	9	9	17	
Jumid	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	24	24	48	6	6	12	24	24	48	
Soome	1	1	1	1	1																										

Tab. 6. OPETAJATE ARV JA LIKUMINE 1928/29 s.a.—NOMBRE ET MOUVEMENT DU PERSONNEL ENSEIGNANT EN 1928/29.

Linnad—Villes.	Opetajate arv õppeaasta tegeliku õppetöö ajal Nombre du personnel enseignant au commencement de l'année scolaire												Opetajate liikumine—Mouvement du personnel enseignant																														
	Kutsesga d'Institutuur				Kutsesga d'Institutuur				Kokku Total				Labkunnud aasia jooksul—Ont quitté l'école pendant l'année				Tagandali ametiist Retenés des fonctions				Kokku Total				Valiti Engagés pendant l'année																		
	M.	N.	N.	K.	M.	N.	N.	K.	M.	N.	N.	K.	M.	N.	N.	K.	M.	N.	N.	K.	M.	N.	N.	K.	M.	N.	N.	K.	M.	N.	N.	K.											
Tallinn	453	640	1093	159	54	213	87	58	145	530	6981	1238	39	27	66	140	2	2	2	2	72	28	36	133	2	2	2	2	75	65	140	77	51	158	539	699	1238	1928/29 s.a. tegeliku õppet. ajal NOMBRE ET LIKUMINE fin de l'ann. scolaire 1928/29					
Hiispaalu	134	284	418	46	20	66	22	17	39	156	301	457	11	11	21	21	1	1	1	1	15	13	13	36	1	1	1	1	24	25	49	55	155	300	455	300	455						
Kuressaare	4	8	12	2	1	3	4	4	10	21	24	45	1	1	2	2	1	1	1	1	3	3	3	9	1	1	1	1	4	4	8	1	1	2	4	2	4	6	10	2	4	6	10
Narva	35	60	95	10	5	15	3	3	8	16	60	95	4	3	7	7	2	2	2	2	6	6	6	18	2	2	2	2	5	7	12	9	37	60	97	60	97						
Nõmme	12	17	29	7	2	9	4	4	10	18	17	33	2	2	4	4	1	1	1	1	4	4	4	12	1	1	1	1	5	7	12	10	18	32	54	18	32	54					
Paide	4	10	14	1	1	2	1	1	3	4	10	14	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	3	1	1	1	1	2	2	4	4	9	13	23	13	23						
Paidiski	5	2	7	1	1	2	1	1	3	4	5	7	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	3	1	1	1	1	1	1	2	4	9	13	23	13	23						
Petseri	34	48	77	8	4	12	4	4	10	18	48	77	2	2	4	4	1	1	1	1	5	5	5	15	1	1	1	1	6	10	16	10	38	45	81	45	81						
Pärnu	7	5	12	4	2	6	2	2	4	6	12	21	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	3	1	1	1	1	4	4	8	7	28	41	69	41	69						
Põltsamaa	24	38	62	4	2	6	4	4	10	18	38	62	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	3	1	1	1	1	4	4	8	10	38	45	81	45	81						
Rakvere	9	7	10	3	1	4	3	3	7	11	10	14	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	3	1	1	1	1	4	4	8	7	28	41	69	41	69						
Tapa	7	10	14	3	1	4	3	3	7	11	10	14	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	3	1	1	1	1	4	4	8	7	28	41	69	41	69						
Tartu	6	5	11	2	2	4	2	2	4	6	11	20	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	3	1	1	1	1	2	2	4	2	8	11	18	18	32						
Tõrva	19	31	40	8	4	12	4	4	10	18	40	66	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	3	1	1	1	1	2	2	4	2	8	11	18	18	32						
Turi	28	15	43	14	7	21	6	6	14	24	33	54	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	3	1	1	1	1	2	2	4	15	25	32	54	54	97						
Viljandi	17	20	37	3	2	5	3	3	7	11	20	37	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	3	1	1	1	1	2	2	4	15	25	32	54	54	97						
Võru	12	15	22	5	3	8	3	3	7	11	15	22	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	3	1	1	1	1	2	2	4	15	25	32	54	54	97						
Võru	12	15	22	5	3	8	3	3	7	11	15	22	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	3	1	1	1	1	2	2	4	15	25	32	54	54	97						
Võru	12	15	22	5	3	8	3	3	7	11	15	22	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	3	1	1	1	1	2	2	4	15	25	32	54	54	97						
Võru	12	15	22	5	3	8	3	3	7	11	15	22	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	3	1	1	1	1	2	2	4	15	25	32	54	54	97						
Võru	12	15	22	5	3	8	3	3	7	11	15	22	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	3	1	1	1	1	2	2	4	15	25	32	54	54	97						
Võru	12	15	22	5	3	8	3	3	7	11	15	22	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	3	1	1	1	1	2	2	4	15	25	32	54	54	97						
Võru	12	15	22	5	3	8	3	3	7	11	15	22	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	3	1	1	1	1	2	2	4	15	25	32	54	54	97						
Võru	12	15	22	5	3	8	3	3	7	11	15	22	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	3	1	1	1	1	2	2	4	15	25	32	54	54	97						
Võru	12	15	22	5	3	8	3	3	7	11	15	22	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	3	1	1	1	1	2	2	4	15	25	32	54	54	97						
Võru	12	15	22	5	3	8	3	3	7	11	15	22	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	3	1	1	1	1	2	2	4	15	25	32	54	54	97						
Võru	12	15	22	5	3	8	3	3	7	11	15	22	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	3	1	1	1	1	2	2	4	15	25	32	54	54	97						
Võru	12	15	22	5	3	8	3	3	7	11	15	22	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	3	1	1	1	1	2	2	4	15	25	32	54	54	97						
Võru	12	15	22	5	3	8	3	3	7	11	15	22	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	3	1	1	1	1	2	2	4	15	25	32	54	54	97						
Võru	12	15	22	5	3	8	3	3	7	11	15	22	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	3	1	1	1	1	2	2	4	15	25	32	54	54	97						
Võru	12	15	22	5	3	8	3	3	7	11	15	22	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	3	1	1	1	1	2	2	4	15	25	32	54	54	97						
Võru	12	15	22	5	3	8	3	3	7	11	15	22	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	3	1	1	1	1	2	2	4	15	25	32	54	54	97						
Võru	12	15	22	5	3	8	3	3	7	11	15	22	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	3	1	1	1	1	2	2	4	15	25	32	54	54	97						
Võru	12	15	22	5	3	8	3	3	7	11	15	22	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	3	1	1	1	1	2	2	4	15	25	32	54	54	97						
Võru	12	15	22	5	3	8	3	3	7	11	15	22	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	3	1	1	1	1	2	2	4	15	25	32	54	54	97						
Võru	12	15	22	5	3	8	3	3	7	11	15	22	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	3	1	1	1	1	2	2	4	15	25	32	54	54	97						
Võru	12	15	22	5	3	8	3	3	7	11	15	22	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	3	1	1	1	1	2	2	4	15	25	32	54	54	97						
Võru	12	15	22	5	3	8	3	3	7	11	15	22	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	3	1	1	1	1	2	2	4	15	25	32	54	54	97						
Võru	12	15	22	5	3	8	3	3	7	11	15	22	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	3	1	1	1	1	2	2	4	15	25	32	54	54	97						
Võru	12	15	22	5	3	8	3	3	7	11	15	22	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	3	1	1	1	1	2	2	4	15	25	32	54	54	97						
Võru	12	15	22	5	3	8	3	3	7	11	15	22	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	3	1	1	1	1	2	2	4	15	25	32	54	54	97						
Võru	12	15	22	5	3	8	3	3	7	11	15	22	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	3	1	1	1	1	2	2	4	15	25	32	54	54	97						
Võru	12	15	22	5	3	8	3	3	7	11	15	22	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	3	1	1	1	1	2	2	4	15	25	32	54	54	97						
Võru	12	15	22	5	3	8	3	3	7	11	15	22	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	3	1	1	1	1	2	2	4	15	25	32	54	54	97						
Võru	12	15	22	5	3	8	3	3	7	11	15	22	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	3	1	1	1	1	2	2													

Tab. 7. ALG- ja KESKKOOLIDE TULUD (kroones) 1928/29 a.
RECETTES des ÉCOLES PRIMAIRES et SECONDAIRES (en kr) en 1928/29.

	Arvestatud koolide arv Écoles ayant fourni des données	Kooli ülalpidaja poolt väljaantud summad — Sommes dépensées par l'entrepreneur de l'école				Kooli ülalpidamiseks kõrvalt saadud summad Subventions et ressources						Üldse — Grand total
		Riik — État	Omavalitsus Administration loc. autonome	Seits, asutis ja eraisik Société et per- sonne privée	Kokku — Total	Riigilt Subventions de l'État	Omavalitsusilt Subventions des administ. loc. autonomes	Seitselt, teis- leit asutisilt ja eraisikult Subv. des soci- étés, inst. et des person. privées	Oppemakust Rétribution scolaire	Muult Autres ressour- ces	Kokku — Total	
a) Algkoolid *) — Écoles primaires.												
Tallinn	37	—	365 895	10 121	376 016	333 430	1 284	10 958	51 440	12 911	410 023	786 039
Haapsalu	5	5 844	10 080	3 810	19 734	18 140	409	—	924	—	19 473	39 207
Kuressaare	3	—	4 506	2 850	7 356	11 950	1 000	1 987	200	155	15 292	22 648
Narva	10	—	56 775	13 329	70 104	96 487	1 568	140	—	3 137	101 832	171 436
Nõmme	5	—	27 333	1 536	28 869	35 843	1 272	1 835	—	1 442	40 392	69 261
Paide	2	—	11 685	2 740	14 425	14 411	225	—	878	2 392	18 259	32 683
Paldiski	1	—	3 630	—	3 630	7 853	2 275	—	—	—	10 128	13 758
Petseri	2	—	11 910	—	11 910	16 766	200	—	—	—	16 966	28 876
Pärnu	12	—	59 692	—	59 692	78 529	50	1 334	481	63	80 457	140 149
Põltsamaa	3	—	8 082	—	8 082	10 423	337	128	—	88	10 074	19 056
Rakvere	5	—	25 820	3 397	29 217	27 095	—	—	320	646	28 061	57 278
Tapa	1	—	9 488	—	9 488	12 924	1 050	—	—	—	19 974	23 462
Tartu	21	—	170 064	4 830	175 494	166 254	—	10 490	23 599	12 255	211 598	387 092
Tõrva	2	—	8 099	—	8 099	15 694	762	—	—	—	16 456	24 555
Türi	1	—	7 295	—	7 295	11 209	—	—	—	—	11 209	18 504
Valga	7	—	34 352	3 110	37 462	49 145	—	48	—	614	49 807	87 269
Viljandi	6	—	25 704	—	25 704	34 774	432	3 433	275	3 252	42 166	71 711
Võru	3	—	16 351	2 867	19 218	19 309	220	—	581	100	20 230	30 448
Linnad — Villes	126	5 844	857 361	52 431	915 636	960 236	11 084	30 727	77 696	37 053	1 116 790	2 032 432
Nende ülalpidaja:												
Riik — État	1	5 844	—	—	5 844	—	—	—	640	—	640	6 484
Linn — Ville	91	—	826 518	—	826 518	877 934	4 450	9 765	1 512	26 833	920 494	1 747 012
Maa — Arrondissement	3	—	3 980	—	3 980	10 283	50	3 561	1 800	—	15 694	19 674
Vald — Commune	3	—	3 469	—	3 469	10 446	1 603	—	275	11	12 355	15 804
Seits — Société	16	—	—	36 441	36 441	15 122	3 569	15 126	46 173	4 480	84 470	120 911
Eraisik — Person. privée	6	—	—	—	—	2 827	1 272	1 835	28 316	1 077	35 327	35 327
Linn ja seits — Vil. et soc.	6	—	23 394	15 990	39 384	43 624	140	440	780	2 852	47 836	87 220
Virumaa	191	—	207 837	9 183	217 020	490 135	50 702	1 233	220	10 214	561 534	778 554
Järvamaa	73	—	130 837	—	130 837	247 066	30 525	163	—	3 909	281 063	412 500
Harjumaa	114	—	102 850	1 080	103 930	361 046	49 368	664	185	9 608	420 871	584 801
Läänemaa	102	—	111 071	—	111 071	310 993	41 094	54	761	1 816	354 738	465 789
Saaremaa	82	—	61 188	—	61 188	205 394	31 801	675	—	3 850	241 720	302 908
Pärnumaa	102	—	138 096	5 324	143 420	320 351	28 246	1 626	566	9 187	369 976	513 306
Viljandimaa	82	—	129 274	—	129 274	232 078	33 235	430	—	4 154	270 707	400 071
Tartumaa	181	—	251 470	3 993	255 463	559 967	91 846	1 553	535	7 077	680 978	916 441
Valgamaa	81	—	44 676	—	44 676	117 938	14 833	89	220	1 570	134 200	178 870
Võrumaa	106	—	105 167	204	105 371	323 256	40 948	292	84	4 151	367 791	478 102
Petserimaa	66	—	54 012	—	54 012	262 636	33 830	472	—	1 005	298 016	352 658
Maad — Arrondissements	1150	—	1 396 478	19 784	1 416 262	3 430 760	465 078	7 251	2 871	56 574	3 982 234	5 378 496
Nende ülalpidaja:												
Alev — Bourg	17	—	64 961	—	64 961	136 405	14 183	1 823	651	2 027	155 039	220 050
Maa	1	—	1 776	—	1 776	6 129	700	—	10	116	6 955	8 731
Vald	1119	—	1 327 225	—	1 327 225	3 271 219	448 831	4 375	1 865	53 777	3 780 067	5 107 292
Seits	10	—	—	15 058	15 058	5 246	772	1 053	45	628	7 742	22 800
Eraisik	1	—	—	780	780	1 651	209	—	—	—	1 860	2 640
Alev ja seits	1	—	1 026	3 742	5 668	7 526	—	—	—	21	7 547	13 215
Vald ja seits	1	—	500	204	794	2 584	383	—	—	7	2 974	3 768
Algkoolid — Écoles primaires	1276	5 844	2 253 839	72 215	2 331 896	4 390 996	476 162	37 978	80 267	93 627	5 079 030	7 410 928
Nende ülalpidaja:												
Riik	1	5 844	—	—	5 844	—	—	—	640	—	640	6 484
Linn	91	—	826 518	—	826 518	877 934	4 450	9 765	1 512	26 833	920 494	1 747 012
Alev	17	—	64 961	—	64 961	136 405	14 183	1 823	651	2 027	155 039	220 050
Maa	4	—	5 736	—	5 736	16 412	760	3 501	10	1 918	22 649	28 406
Vald	1122	—	1 330 694	—	1 330 694	3 281 685	450 434	4 375	2 140	53 788	3 792 492	5 123 036
Seits	26	—	—	51 499	51 499	20 368	4 341	1 053	45	628	7 742	22 800
Eraisik	7	—	—	780	780	1 651	209	—	—	—	1 860	2 640
Linn ja seits	6	—	23 394	15 990	39 384	43 624	140	440	780	2 852	47 836	87 220
Alev ja seits	1	—	1 026	3 742	5 668	7 526	—	—	—	—	7 547	13 215
Vald ja seits	1	—	500	204	794	2 584	383	—	—	—	2 974	3 768
Algkoolid 1927/28	1309	—	2 338 980	67 840	2 406 820	2 901 800	1 893 500	45 240	124 230	146 490	4 611 260	7 017 480
1926	1305	—	2 156 640	37 830	2 194 470	2 746 170	1 354 770	18 730	239 370	145 120	4 292 160	6 486 450
b) Keskkoolid *) — Écoles secondaires.												
Tallinn	25	125 798	109 252	17 608	252 743	361 720	9 801	37 815	383 931	11 894	810 170	1 082 913
Haapsalu	3	118 066	—	1 135	120 101	—	642	448	9 635	1 217	11 942	182 043
Kuressaare	2	—	6 180	3 563	9 743	41 754	790	1 968	8 478	—	52 988	62 731
Narva	5	—	8 744	23 993	32 737	70 401	100	578	21 778	2 169	95 010	127 747
Paide	1	—	3 045	5 779	8 824	30 750	430	379	18 103	717	50 379	59 203
Paldiski	5	—	4 859	—	4 859	11 773	—	84	3 592	30	15 419	20 273
Petseri	1	54 344	—	—	54 344	—	450	635	4 640	2 428	8 155	62 497
Pärnu	4	—	15 679	3 071	18 750	60 829	1 150	7 504	28 758	2 027	100 298	119 048
Põltsamaa	1	—	4 258	—	4 258	19 777	—	—	6 828	603	27 208	31 406
Rakvere	6	74 610	1 592	5 781	81 973	47 139	3 596	519	35 907	1 029	88 190	170 163
Tapa	1	—	1 313	—	1 313	14 584	—	—	4 606	50	19 540	20 853
Tartu	12	69 128	21 439	18 926	109 493	204 668	3 020	14 895	168 672	14 493	465 748	575 241
Tõrva	1	—	2 000	—	2 000	17 821	—	—	8 854	494	27 169	29 169
Türi	1	—	6 845	—	6 845	14 462	—	—	3 301	303	18 086	21 931
Valga	5	—	4 688	234	4 922	56 664	—	760	22 824	1 449	81 697	86 619
Viljandi	4	—	8 031	—	8 031	12 102	32 974	—	6 140	34 715	3 397	139 828
Võru	4	65 545	—	—	65 545	41 395	6 678	640	20 997	1 550	71 200	186 805
Linnad — Villes	78	508 366	197 915	84 251	790 532	1 137 040	26 687	72 353	700 554	43 844	2 070 433	2 861 035

*) Vaata märkus lkh. 99, tab. 2.

Tab. 7. Alg- ja keskkoolide tulud (kroones) 1928/29 a. (järgi) - Revenues des écoles primaires et secondaires (en kr) en 1928/29 (suüto).

	Arvestatud koolide arv	Kooli ülalpidaja poolt väljatutud summad				Kooli ülalpidamiseks kõrvalt saadud summad						Kokku	Üldse
		Riik	Omavalitsus	Seltsisõprus ja eraisik	Kokku	Riigilt	Omavalitsusilt	Seltsidel, teistele asutistele ja eraisikutelt	Õppamaksust	Mujalt	Kokku		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Nende ülalpidaja:													
Riik	8	508 386	—	—	508 387	—	3 607	899	19 048	3 515	27 069	535 455	
Linn	22	—	150 713	—	150 713	549 920	1 070	7 848	214 229	7 909	780 076	931 089	
Maa	11	—	19 174	—	19 174	132 735	1 320	563	41 863	2 227	178 708	197 882	
Selts	28	—	—	79 595	79 595	107 535	15 270	58 436	321 290	14 147	576 684	656 279	
Eraisik													
Linn ja maa	9	—	28 028	—	28 028	39 612	4 800	2 897	80 702	1 984	129 995	132 661	
Linn ja selts	9	—	—	1 990	1 990	19 970	—	—	1 715	106 107	13 356	348 440	376 474
Virumaa	2	—	—	—	—	32 679	—	—	—	7 309	706	28 605	30 595
Järvamaa	2	—	—	—	—	14 449	—	—	—	2 291	1 437	49 142	56 366
Pärnumaa	1	—	—	—	—	491	—	—	—	—	4 368	390	19 098
Tartumaa	1	—	—	—	—	12 394	—	—	—	2 000	1 484	39 341	51 735
Võrumaa	1	—	—	—	—	7 224	—	—	—	5 836	5 49	20 710	20 710
Peserimaa	1	—	—	—	—	491	—	—	—	927	4 354	37 263	44 951
Maad - Arrondissements													
Nende ülalpidaja - Ent. par.	8	—	—	—	—	7 888	—	—	—	—	1 550	12	2 062
Maa	6	—	—	—	—	27 797	—	—	—	—	—	—	167 725
Selts	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	196 186
Keskkoolid - Écoles second.													
Sel. seminarid	8	508 386	225 712	84 915	819 013	2 491 171	27 147	77 698	827 447	56 709	2 238 209	3 052 221	
Nende ülalpidaja:													
Riik	8	508 386	—	—	508 386	—	3 607	899	19 048	3 515	27 069	535 455	
Linn	22	—	150 713	—	150 713	549 920	1 070	7 848	214 229	7 909	780 076	931 089	
Maa	11	—	46 971	—	46 971	230 659	1 320	578	71 370	14 531	328 661	370 632	
Selts	30	—	—	80 250	80 250	181 742	15 770	58 554	323 632	14 708	599 450	679 715	
Eraisik													
Linn ja maa	9	—	28 028	—	28 028	39 612	4 800	2 897	80 702	1 984	129 995	132 661	
Linn ja selts	9	—	—	1 990	1 990	19 970	—	—	1 715	106 107	13 356	348 440	376 474
Keskkoolid 1927/28	83	460 850	152 130	63 870	676 850	1 251 440	22 630	54 110	812 430	70 500	2 210 650	2 887 300	
1926	85	424 500	188 180	129 110	741 790	1 251 410	28 210	83 970	868 290	77 390	2 309 270	3 051 060	

Tab. 8. ALG- ja KESKKOOLIDE KULUD (kroones) 1928/29 a. - DÉPENSES des ÉCOLES PRIMAIRES et SECONDAIRES (en kr) en 1928/29.

	Arvestatud koolide arv	Palkadeks juhatajatele ja õpet. Salaires du directeur et du personnel enseignant					Majanduskuludeks Dépenses économiques	Kantseleerikuludeks Frais de bureau	Õppevahendite müüres. ja raamatukog. läend. et compl. de biblioth.	Õpilaste toetusena Secours aux élèves	Inventari muutmiseks Achat d'inventaire	Majalade parandamiseks Reconstructions	Mitmesuguseks muuks outarbeks Autres dépenses	Märkimata kulud Dépens. non spécifiées	Kõik kulud kokku Total des dépenses
		Riigilt Subvention de l'Etat	Omavalitsusilt Subvention des admin. auton.	Seltsidel, asutistelt ja eraisik. ning õppemaks. priv. des soc. et la retr. scolaire	Kokku - Total	Palkadeks ametnikele ja teenijale Salaires des employés et du service									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Tallinn	37	31808	141012	41847	501347	57702	81536	4801	13228	49347	17812	34229	25451	—	785053
Haapsalu	5	21071	4649	3091	28811	1838	3109	—	925	1235	730	1649	761	—	39274
Kuressaare	3	11408	2454	2582	16505	714	1475	—	216	1769	59	395	252	—	21544
Narva	10	92388	23700	3231	119319	12267	18800	391	3460	9215	1093	3169	3482	—	171296
Nõmme	5	34097	9982	1803	45882	2318	6300	333	4080	2429	6245	593	1363	—	69073
Palde	2	18986	3903	3781	21070	1241	5906	269	474	425	171	1092	1435	—	32683
Paldiski	1	7853	2533	—	10386	535	1877	143	81	60	13	214	449	—	13768
Peseri	2	16766	5206	—	21972	910	3656	98	437	383	—	453	667	—	28776
Pärnu	12	75600	17968	1334	94911	6280	11911	90	2003	8651	2003	7055	6582	50	14040
Põltsamaa	3	10423	2812	—	13235	540	2687	177	604	837	201	320	340	—	18947
Rakvere	5	25999	8288	2742	37029	3273	6756	403	1096	2753	330	4130	1440	—	57279
Tapa	1	12593	3469	—	16062	1112	1609	292	1146	648	634	1188	871	—	23462
Tartu	21	157822	55575	20122	239519	30244	56335	1989	9082	21789	6034	6392	14322	—	386323
Tõrva	2	15474	3947	—	19421	795	2212	135	598	320	113	273	683	—	24555
Türi	1	11209	3314	—	15523	680	7282	195	289	476	119	100	840	—	18604
Valga	7	47201	14212	2013	63426	3609	10307	1181	1313	3384	588	2512	551	—	86963
Viljandi	6	33194	9791	5587	48572	4295	8717	514	3590	1936	1720	605	2105	—	72074
Võru	3	18499	5563	1940	25992	3105	2811	107	703	2037	317	1864	2797	—	39448
Linnad - Villes	126	923741	319268	96973	1339082	131478	227596	11856	43924	107694	38222	66674	64380	50	2030956
Nende ülalp.															
Riik	1	3239	—	—	3239	565	794	37	521	187	720	123	298	—	6484
Linn	91	810074	303019	2605	1145698	112733	189543	9730	38488	102213	35104	62802	54416	—	1744820
Maa	3	10353	2419	3698	16370	960	582	217	536	32	232	326	289	50	19694
Vald	3	10226	2280	—	12506	401	1719	119	192	289	118	187	288	—	15781
Selts	16	15047	1240	65345	81652	8016	19582	1195	1368	679	1409	1305	5710	—	120576
Eraisik															
Linn ja maa	6	2827	1272	17270	21369	2351	7348	370	1597	46	447	204	2569	—	36101
Linn ja selts	6	42055	9038	7155	58248	6452	14031	382	1222	4257	532	1657	810	—	87591
Virumaa	101	475314	81905	6074	563293	20843	60654	3438	16744	18450	9878	54158	22510	—	709977
Järvamaa	73	249206	35888	—	279094	9634	40993	1877	14095	5908	4279	30326	11918	—	403424
Harjumaa	114	349073	56089	300	405444	14245	63024	2738	11920	13338	8182	37474	23996	—	595070
Läänemaa	102	306885	48974	161	350620	7031	25707	1550	5822	11007	3993	33435	24456	—	462082
Suuremaa	82	201578	39577	—	238155	4437	23274	679	2889	5040	4287	18434	5267	—	302442
Pärnumaa	102	308296	71446	972	381714	10495	44785	2040	10797	15319	7881	30224	10127	—	511682
Viljandimaa	82	229106	33917	—	263023	9433	50599	1567	9142	10723	7950	34040	12734	—	400171
Tartumaa	181	541782	88594	2083	632459	10700	85979	3742	20352	25951	8901	82997	34580	—	911797

Tab. 8. Alg- ja keskkoolide kulud (kroones) 1928/29 õ/a. (järg)
Depenses des écoles primaires et secondaires (en kr.) en 1928/29 (suite).

Arvestatud koolide arv	Palkadeks juhat ja õpetajatele					Palkadeks ametnike ja teenijate	Majandusku- ludeks	Kantselitu- ludeks	Õppevahendite muretsemiseks ja raamatuko- gunde täiendam.	Õpilaste toe- tuseks	Inventari muretsemiseks	Majade parun- damiseks	Mitmesuguseks mooks ostarb.	Märkimata kulud	Kõik kulud kokku
	Riigilt	Omavalit- sust	Sellistelt, asutust ja eraskuult	ning õppe- maksust	Kokku										
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
Vulgamaa	31	113932	16557	—	130489	3532	20078	617	2304	4746	1955	11417	3248	—	173386
Võrumaa	106	311065	47857	—	359522	8115	39747	2002	9619	13472	6255	22226	9017	—	409975
Petserinmaa	86	257983	48139	—	306122	4249	25455	231	2625	8453	1514	948	1385	—	351185
Maad—Arvold. Nende ülalp.:	1150	3333822	565923	9390	3909335	105840	485455	20481	106499	130716	65035	356679	159521	—	5342561
Alev	17	131668	31078	161	162907	5390	15189	1106	4640	7144	1548	13519	6923	—	218857
Maa	1	5908	1137	—	7045	310	1010	40	90	220	—	—	16	—	8731
Vald	1119	3179950	539268	44	3710282	101121	464146	19203	90686	122155	62960	341441	151547	—	5072591
Erisk	10	5002	772	9385	15159	1053	1053	24	986	527	196	900	831	—	22527
Erisk	1	1616	209	—	1825	—	780	—	94	—	65	—	—	—	2670
Alev ja selts	1	7126	1770	—	8902	400	1180	—	1089	543	278	813	189	—	13424
Vald ja selts	1	2552	663	—	3215	60	384	14	8	32	33	—	15	—	3761
Algkoolid Nende ülalp.:	1276	4257563	885191	105663	5248417	240318	713051	32337	150423	238410	103257	423353	223901	50	7373517
Riik	1	3239	—	—	3239	595	794	37	521	187	720	123	208	—	6484
Linn	91	840074	303019	2605	1145698	112733	183543	9739	38488	102213	35104	62892	54416	—	1744826
Alev	17	131668	31078	161	162907	5390	15189	1106	4640	7144	1548	13519	6923	—	218857
Maa	4	16161	3556	3698	23415	1270	1592	257	626	252	232	326	305	50	38325
Vald	1122	3190170	532568	44	3732788	101522	405862	19319	90878	122405	63098	341608	151835	—	5083875
Selts	26	20069	2012	74790	96311	9069	9069	1289	2354	1206	1265	2211	6541	—	143103
Erisk	7	4443	1481	12720	23194	2351	8128	170	1507	111	447	204	2569	—	38771
Linn ja selts	6	42055	9048	7155	58248	6452	14031	382	1222	4257	532	1657	810	—	87501
Alev ja selts	1	7126	1770	—	8902	406	1180	24	1089	543	278	813	189	—	13424
Vald ja selts	1	2552	663	—	3215	60	384	14	8	32	33	—	15	—	3761
Alg- 1927/28 koolid 1926	1303	2786590	1895420	147810	4829820	240780	763900	35860	152750	202340	97080	450560	182530	1800	6962389
	1305	2598370	1876710	46930	4522010	193370	613410	29620	145220	215380	103210	423370	146200	1030	6397520

b) Keskkoolid *) — Õpetes secundaires.															
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
Tallinn	25	416014	55489	212551	684053	92841	112201	6441	27477	61570	15312	22900	43074	—	1065809
Haapsalu	3	71402	—	3674	75076	11792	17138	554	6019	8041	6759	1981	4703	—	132043
Kuressaare	2	40249	—	5902	46151	5320	3756	414	1184	5206	661	728	661	—	63831
Narva	5	70146	1771	13081	85598	7626	12761	847	1805	5588	1287	8743	2189	—	120444
Paide	3	30680	1813	10201	42694	3565	5306	789	2478	1675	613	543	2341	—	66000
Paldiski	1	11773	540	—	12313	1885	3002	59	639	428	130	780	417	—	10453
Petseri	1	35418	—	—	35418	3959	4408	280	3379	2754	3062	950	7297	—	62487
Pärnu	4	60183	1773	18176	80112	6692	14230	373	3132	4723	1229	4940	6266	—	121897
Põltsamaa	1	19777	310	—	20087	2580	1863	200	1941	1191	215	735	1479	—	30291
Rakvere	6	58781	2792	10742	111315	12589	13991	1261	5978	9364	2116	3690	7630	—	107934
Tapa	1	14884	582	—	15466	1261	1612	375	624	790	272	110	343	—	20853
Tartu	12	305212	4692	47753	357657	47336	49891	3570	15687	30474	6915	14177	34109	—	560116
Tõrva	1	12722	—	1206	18478	990	4903	256	1451	1696	545	—	940	—	29169
Türi	1	13732	1110	—	14842	1040	1282	497	1942	836	492	190	4040	—	24091
Valga	5	50664	—	3324	59888	8528	6884	442	2334	3758	400	1849	2313	—	86556
Viljandi	4	42975	1520	—	11576	96071	5599	11688	1183	4751	6433	925	3025	—	78558
Võru	4	86008	—	2997	89005	8700	5664	613	4141	7122	1239	2695	15253	—	134572
Linnad—Villes Nende ülalp.:	78	1421150	72391	350783	1844324	225023	270850	18124	84912	151649	42922	67976	141213	—	2846993
Riik	8	329451	—	—	329451	40977	54681	2630	23802	29379	17621	7244	26429	—	532214
Linn	22	547993	64495	20	612508	82083	73042	5821	28832	58871	12624	28799	29054	—	931625
Maa	5	131660	3611	—	135271	16832	13110	1611	8652	10037	1599	3622	6863	—	197637
Selts	25	142820	243	290659	433722	44591	67269	4895	6572	30256	7343	11975	51163	—	609986
Erisk	5	29112	—	54810	83922	9670	26824	865	2745	3860	843	1495	4108	—	138322
Linn ja maa	8	226144	4042	1266	231392	28567	33306	2065	14198	18778	2735	11235	23157	—	365463
Linn ja selts	2	13970	—	4088	18056	2603	3618	217	111	468	157	75	499	—	25746
Võrumaa	3	32078	572	2291	35541	5084	3023	3147	1455	890	1231	4716	5541	—	55441
Pärnumaa	1	14249	—	555	14804	1560	894	127	538	900	98	—	781	—	19787
Põltsamaa	2	27747	492	—	28239	2254	9751	744	3222	1305	352	1453	5401	—	151721
Tartumaa	1	13707	—	1002	14709	740	822	166	2012	862	267	355	961	—	20714
Võrumaa	1	22039	—	—	22939	1600	1794	121	1009	1036	399	885	14126	—	44790
Petserinmaa	1	500	—	1020	2420	140	50	—	20	—	—	—	89	—	2688
Maad—Arvold. Nende ülalp.:	8	111820	1064	5768	118652	11978	16324	1613	9378	5648	2001	3924	26021	—	196042
Riik	6	97813	1064	2846	101523	11088	15452	1446	7816	4986	1794	3509	25024	—	172618
Linn	2	14207	—	2922	17129	880	872	167	2662	662	262	355	1000	—	23394
Selts	2	1532970	73455	356551	1962976	237001	287174	19737	94790	157297	44923	71900	167237	—	3042035
Keskkoolid Sel. seminarid Nende ülalp.:	86	220360	—	—	220360	28075	33895	1549	9819	24300	6518	5168	15536	—	355409
Riik	8	329451	—	—	329451	40977	54681	2630	23802	29379	17621	7244	26429	—	532214
Linn	22	547993	64495	20	612508	82083	73042	5821	28832	58871	12624	28799	29054	—	931625
Maa	11	229273	4675	2846	236794	27630	28702	3057	16468	15023	3333	7531	31887	—	370285
Selts	30	157027	243	293581	450851	45471	68141	5062	8694	30918	7610	15580	52163	—	684380
Erisk	5	29112	—	54810	83922	9670	26824	865	2745	3860	843	1495	4108	—	138322
Linn ja maa	8	226144	4042	1266	231392	28567	33306	2065	14198	18778	2735	11235	23157	—	365463
Linn ja selts	2	13970	—	4088	18058	2603	3618	217	111	468	157	75	499	—	25746
Kesk- 1927/28 koolid 1926	89	1512240	52950	334480	1859870	239240	291560	20700	100900	36780	52210	83840	136930	50	2861850
	85	1515900													

KUNSTVÄETISTE TÄRVITAMINE 1928/29 a.

(1929 a. üleskirjutuse andmete eelkokkuvõtte alusel).

EMPLOI des ENGRAIS ARTIFICIELS en 1928/29.

(d'après les données du recensement agricole).

1929 a. põllumajanduslik üleskirjutus annab esimese täpsema ülevaate kunstväetiste tarvitamisest Eestis. Seni on käsitada olnud ainult väetiste sisseveo andmed, kuid kuidas need väetised ülemaa jagunesid, selle kohta ei saanud ülevaadet. Üleskirjutus näitab, kui palju ja mis liiki väetisi tarvitasid meie talundid 1928/29 a. põllule ning heina- karjamaale.

Üleskirjutuse programmi ülekoormatus pole võimaldanud aga, kahjuks, veel kaugemale minna: millistele viljadele on läinud põllumaale antud kunstväetised. Selle küsimuse vastamine annaks aluse hinnanguks — kui õieti on kasutatud kunstväetiste ostuks kulutatud kapital. Teatavasti nõuab kunstväetiste tarvitamine kauis suurt oskust ja teadmisi, milliseid praegune

põllumees pole mitte vanematelt põlveldelt päri- nud vaid peab ise õppima ja ka paraku kallist kooliraha maksma.

Üldise ülevaate kunstväetiste tarvitamisest pakub tab. 1 milles on võetud kokku kogu kunstväetiste tarvitus väetiste liikide, kõlvikute ja maade järgi.

Juba esimene pilk tabelile näitab, et kunstväetised on läinud peamiselt põllumaale, ning väga suures ülekaalus on fosforväetised. Fosforväetiste liigist on ennesõjaaegsega võrreldes meil veel suurema tähtsuse omandanud superfosfaat, kuna toomasjahu nii suhteliselt kui ka absoluutselt jäänud tahaplaanile. Muude fosforväetiste all on mõeldud kondijahu ja eesti fosforiit. Kaaliväetistest on valdavas

Kunstväetiste tarvitus 1928/29 a. (1929 a. üleskirjutusandmete eelkokkuvõtte).—Emploi des engrais artificiels en 1928/29 a.

1.	Fosforväetised (kotti) <i>Engrais de phosphore (sacs)</i>						Kaaliväetised (kotti) <i>Engr. potassiques (sacs)</i>				Lämmastikväetised (kotti) <i>Nitrates (sacs)</i>		Kokku (kotti) <i>Total (sacs)</i>				
	Kokku <i>Total</i>		Sellest—Dont				Kokku <i>Total</i>		Sel. kaalis. <i>D. 40% seis potassiques</i>		Kokku <i>Total</i>		Sel. õililisalp. <i>D. salpêtre de chât</i>		Põllule	Heinakarja- maale	Üldse <i>Gr. total</i>
			Superfosfaat <i>Superphosp.</i>		Toomasjahu <i>Scorie Thom.</i>												
	Põllule	Heina- karja- maale	Põllule	Heina- karja- maale	Põllule	Heina- karja- maale	Põllule	Heina- karja- maale	Põllule	Heina- karja- maale	Põllule	Heina- karja- maale	Põllule	Heinakarja- maale	Üldse <i>Gr. total</i>		
Viru	21430	1550	19320	1100	1100	250	7660	910	6940	810	6200	118		3920	85290	2578	37868
Järva	29690	1280	28120	970	730	150	9400	480	9070	600	3778	86		3320	42868	2046	44914
Harju	36250	5030	31460	3490	3480	1010	10860	3010	10580	2840	5580	220		3690	52610	8260	60870
Lääne	22460	1310	21460	970	780	14	4120	480	4100	440	1690	30		1460	23270	1820	30090
Saare	1710	140	1570	90	40	20	643	70	640	60	590	3		530	2943	213	3156
Pärnu	55800	3640	51630	2990	3490	310	10000	970	9930	890	2420	40		1970	68220	4650	72870
Viljandi	44680	1910	42210	1230	1580	520	3840	990	3740	920	2930	30		2220	56480	2929	59409
Tartu	60480	2750	74930	2210	3650	350	14520	1070	14270	1020	6230	292		4290	101280	4112	105342
Vaiga	13420	310	9460	210	8710	70	8170	112	8130	110	956	30		750	17546	452	17998
Võru	26560	910	21940	400	1540	140	6340	242	6190	230	3970	50		1340	36670	902	37572
Petseri	15280	131	14760	100	380	30	864	24	860	20	480	7		320	16634	162	16796
Kokku—Total	347570	18661	316860	13750	20410	2990	76357	8543	74450	7740	31834	915	23810	458761	28124	486885	

(järg) — (suül.).

	Kunstväetisttarvitatus—Quantité des engr. empl.		Väetiste koosseis % (kottide järgi) <i>Répartition des engrais en % (nombre des sacs)</i>						Põllule tarvitatud kunstväetiste väärtus—Valeur des engrais employés pour champs (1000 kr.)					Väetiste koosseis % (väärtuse järgi) — Répartit. des engrais en % (d'après la valeur)			
	100 ha põllumaa kohta kotti	Põllule 100 ha de champs (sacs)	Põllumaale <i>Champs</i>			Heinakarjam. <i>Pour les prés et pâturages</i>			Engrais de phosphore pour champs	Engr. potassiques	Nitrates	Gr. total	Kesk. 100 ha põllu-alaamaa kohta kr.	Fosforväetised	Kaaliväetised	Lämmastikväetised	
			Fosforväetised	Kaaliväetised	Lämmastikväetised	Fosforväetised	Kaaliväetised	Lämmastikväetised									
Viru	28,3	13,1	60,7	21,7	17,6	60,1	35,3	4,6	128,6	80,4	142,6	951,6	282	36,6	22,9	40,5	
Järva	52,4	21,0	69,3	21,9	8,8	62,6	33,2	4,2	178,1	98,7	86,9	363,7	445	49,0	27,1	23,9	
Harju	57,4	33,4	68,9	20,5	10,6	60,9	33,4	2,7	217,5	113,4	127,9	458,8	501	47,4	24,7	27,0	
Lääne	33,9	7,3	79,4	14,6	0,9	72,0	26,4	1,6	134,7	43,3	38,9	216,9	298	62,1	20,0	17,9	
Saare	7,4	1,1	58,1	21,8	20,1	65,7	32,0	1,4	10,2	6,8	13,6	30,6	77	39,5	22,1	44,4	
Pärnu	68,4	28,7	81,8	14,7	3,5	78,3	20,8	0,5	334,5	105,0	55,6	405,4	497	67,6	21,2	11,2	
Viljandi	59,4	20,9	79,1	15,7	5,2	65,2	38,5	1,3	268,1	92,8	68,1	429,0	451	62,5	21,0	15,9	
Tartu	58,6	23,1	79,5	14,3	6,2	66,9	26,0	7,1	482,9	152,4	149,3	778,6	412	62,0	19,6	18,4	
Vaiga	36,5	12,6	76,5	18,1	5,4	68,9	24,8	6,6	80,5	33,3	22,0	136,8	282	59,3	24,5	10,2	
Võru	27,5	11,5	71,9	17,3	10,8	67,6	26,8	5,6	158,1	66,8	91,3	316,0	237	50,0	21,1	28,9	
Petseri	30,8	3,8	91,9	5,2	2,9	80,9	14,8	4,3	91,9	9,0	11,0	111,9	207	82,0	8,1	9,0	
Kokku—Total	44,4	17,4	75,8	16,6	7,6	66,4	30,4	3,2	2085,4	861,7	801,2	3688,3	357	56,6	21,7	21,7	

ülekaalus 40% -line kaalisool, kuna enne söda tarvitati selle kõrval rohkem madalaprotsendilisi kaalisoolasid. Lämmastikväetistest on esikohal tsüilsalpeeter, sellele järgneb väävelhapu ammonium.

Sama tabel kujutab väetiste tarvitust maade järgi: 1) palju on tarvitatud kõiki väetisi kokku kottides (ä 100 kg) 100 ha põllu- ja 1000 ha heina- karjamaa kohta; 2) tarvitatud väetiste liikide protsendilist vahet.

Selgub, et põllumaa väetamisel on esikohal Pärnumaa, järgnevad Viljandi- ja Harjumaa. Heina- karjamaade väetamise alal, mis keskmiselt umbes 25 korda nõrgem, on esikohal Harju, järgneb Pärnumaa. Kõige nõrgem on kunstväetiste tarvitus mõlemil kõlvikul Saaremaal.

Kui arvata keskmiselt 3 kt. kunstväetist põllumaa ha kohta, mis superfosfaadi suure ülekaalu juures loomulik, siis on Pärnumaal väetatud 100 hektarist 23 ha, ehk ligi $\frac{1}{4}$ kogu põllupinnast, mis pole sugugi mitte vähe, — kui aga vast väetiste koostis poleks olnud nii ühekülgne.

Kui vaadelda põllumaa väetust ratsionaalsuse seisukohalt, s. o. mida enam lähineb väetus täisväetusele, ehk mida tähtsama koha fosforväetiste kõrval omandavad kaali- ja lämmastikväetised, siis on nõrgema väetise tarvitajad maad (peale Petseri) edukamad. Lämmastikväetiste % on kõige suurem Saare- (20,1%) ja Virumaal (17,6%); kõige ühekülgsem on väetus Petseri-, siis Pärnumaal, kus fosforväetiste % on 80—90; selle lähised ka Viljandi-, Tartu-, Valga- ja Läänemaa. Lõuna-Eesti kõrgem fosforväetiste % võib olla tingitud esiteks sellest, et siin on mullad loomult fosforivaesemad, teiseks, et siin on need teraviljaga ja linaga eriti selles osas välja kurnatud; kolmas põhjus võib olla osalt ka see, et siin oli kunstväetiste tarvitamine juba enne söda kaunis sisse juurdunud, kuna kohtadel, kus hakati kunstväetisi rohkem tarvitama viimastel aastatel, on saanud rohkem mõjuda agronoomiline selgitustöö, kus propageeritud just ratsionaalset täisväetust või kaali-fosfaati.

Põhja-Eestis (peale Läänemaa), on kaaliväetiste % kõrgem. Peale nimetatud selgitustöö on siin oluline, et P.-Eesti paepealsed (rihk-) mullad on loomult vaesemad kaali poolest, mis suunas neid ka siin levinud kartulikasvatust kehtvalt rohkem kurnanud.

Heina- ja karjamaadel on väetiste vahekorrad õigemad: need maad on eriti kaalinõudjad ning vastavalt sellele siin ka kaali % suurem.

Sama tabel näitab 100 ha põllumaale tarvitatud väetiste väärtust ja selle suhet üksikute väetiste liikide vahel. See on saadud ümberarvutuse teel, kus juures ühtlase mõõdupuu saamiseks on ülemaa fosforväetiste 100 kg hinnaks 6 kr, kaaliväetiste — 10,5 kr, lämmastik-

väetiste — 23 kr. Väetusekulu järele asetuvad üksikud maad omavahel natuke teistsuguses järjekorras, kui kottide arvu järele. Silmapaistvalt ettepoole nihkub Virumaa. Jättes tähelepanemata Saaremaa, kus kunstväetiste tarvitamine üldse väga madal, märgime eriti Virumaa ad. Näib, et Virumaa edeneb järjekindlalt, ostes väetisi jõudumööda, kuid tarvitades neid õigemini. Harjumaa suuremat väetiste tarvitamist näib mõjutavat ka Tallinna linn oma alavilja tarvitusega, mille kasvatamisel rohkem kunstväetisi kulub; kuid ka põllumaa saab siin ikkagi õigemini väetatud.

Üleskirjutuse andmetest saab järeldada ka, kui suur % põllupinnast saab meil kunstväetust. Selle arvutuse aluseks tuleb võtta fosforväetiste tarvitus, sest üksikult teisi väetisi pea kunagi ei tarvitata (üksikuid juhtudel vast ainult salpeetrit rukkiorasele). Keskmiseks fosforväetuse määraks võib võtta meil umbes 2½ kt. superfosfaati. Kokku on läinud põllumaale 347.570 kotti fosforväetisi, sellega oleks siis väetatud 139.028 ha, ehk 13,5% põllupinnast.

Harilikult arvatakse veel, palju tuleb väetisolluseid põllumaa ha kohta. Nende arvudena saame: fosforhapendit (P_2O_5) 6,00 kg, kaalit (K_2O) 2,91 kg, lämmastiku (N) 0,57 kg.

Üksikasjalisema pildi kunstväetiste tarvitamisest valdada järgi annab kartogramm mis kujutab kõigi väetiste tarvitamist kottides 100 ha põllu-alamaa kohta.

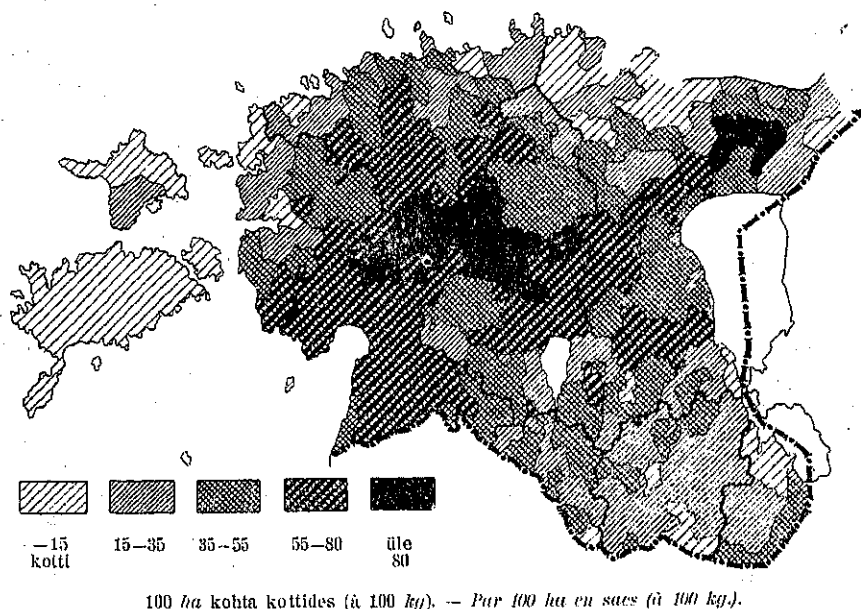
See võimaldab ka kunstväetiste tarvitamise võrdlust teiste põllumajandusliikide momentidega, et järeldada, millega on meil seotud tugevam või nõrgem kunstväetiste tarvitus.

Nagu juba ette näha, ei saa siin olla täielikku ühtesattumist, võib leida vaid teatud tendentse. Kunstväetiste tarvitamine on alles uue tegur meie põllumajanduses, et juba sügavamaid jälgi jätta, näit., viljasaakidesse; ka jätab ta selleks mõndagi soovida omal ratsionaalsuses. Ühel pool on see ammu sisse juurdunud, teisel aga rohkem viimaste aastate samm (Harju). Üleskirjutuse andmed on vaid üheaastased, kuna võrreldavad momendid on fikseeritud järjekindlalt igal aastal, — sellepärast on kindlate järelduste tegemine raske. Ka muidki segavaid momente tuleb vahele.

Üldiselt paistab silma, et meie edukamad põllumajanduslikud raioonid on ühes ka väetamise alal ees.

Võrreldes käesolevat kartogrammi 1924—26 a. statistilistel andmetel koostatud põllumaa viljakuse valdkonnade kartogrammiga („E. Stat.“ 1927 lk. 174), leiame, et üldjoontes on viljakamad valdkonnad ka 1929 a. tugevama kunstväetise saanud; sama pildi annavad ka

Kunsväetiste tarvitatus 100 ha põllu-alamaa kohta.
 Emploi des engrais artificiels pour 100 ha des champs et jardins.

1927 a. kartogrammid (E. Põllumajandus, 1927) ning niipalju, kui veehüda 1928 a. ei seganud, ka selle aasta omad (E. Põllumajandus, 1928), samuti ka 1929 a. saakide andmed; lahkuminevad on paiguti eriti põlluheina saagid, kuid siin on vähem edukamates raioonides valdavalt ühe-aasta ristkhein, mille saagid loomulikult suuremad kui mujal 2-3 aasta põlluheina omad. Osa pindalaid, kus maaviljakuse andmed on häid, kunstväetiste tarvitatus aga alla keskmise, erinevad kas looduselt rikka põllupinnaga, nagu Tarvastu, Rannu ja osa Virumaad, või ratsionaalsema väetiste vahekorraga, nagu Virumaa loode-osa, kus fosforväetiste % 35-50 vahel; ka on vaesemaid maid (Harju), kus tugevamale väetusele vaatamata põllutoodang veel nii kõrgele ei küüni.

Vaadeldes viljakasvatuse valdkondi („E. Stat.“ 1927, nr. 66-5), näeme, et tugevama väetuse valdkonnad sattuvad ühte põlluheina- ja teravilja-põlluheina-lina valdkondade. Sellevastu teravilja-lina ja teravilja-kartuli (peale Alutaguse) valdkonnad on iseloomulikud madala kunstväetiste tarvituse poolest. Kartuli valdkond on ühes ka iseloomulik madalama fosforväetiste % -ga (35-55).

Põhja-Eesti ja Põhja-Eesti käib vähese kunstväetiste hulga ühes ka suur kesa % . Virumaal ja Saartel ning Läänemaal on vähema kunstväetiste tarvitamise puhul ka põllumaa % vähem ning lauda sõnnikut rohkem; ka on siin

viletsamate maade tõttu kunstväetiste tarvitamise võimalused (eeltingimused) halvemad.

Võrumaal aga on vahekorrad teistsugused, kuid siiski kunstväetiste tarvitamine nõrk; (siin on ka palgalise tööjõu ja masinate tarvitatus nõrgemad). Ei saa öelda, et igal pool seal, kus laudasõnnikut rohkem, kunstväetuse tarvitatus oleks vähem ja ümberpöörduvalt: Kesk-Eestis ja Alutagusel on palju sõnnikut, Võru-, Valga- ja Põhja-Eesti vahel (Eesti Põllumajand., Statist. Album, 1928) ¹⁾.

Arenenum piimakarjapidamine on üldiselt samades valdkondades, kus ka kunstväetist rohkem külvatakse; siin on lehmade ja hobuste arv talundi kohta suurem, väiksem % lambaid, lehma kontrolli all enam; ka puhastatud põllumajanduse kogutoodang üldiselt enamasti samades valdkondades suurem (E. Põllumaj., Statist. Album).

Nii on kunstväetiste tarvitatus üldiselt seal suurem, kus piimakarjapidamisega ja karjasöödakasvatusega kaugemale edasi jõutud või sellel alal suurema hooga praegu edasi töötatakse. Erinevused ja üksik-ajad selguvad üleskirjutuse lõppkokkuvõtete valmidest.

Järgmine tab. 2 toob eelkõikuvõtteid mõnede maade järgi väetiste tarvitamisest talundlike- ja suurusrühmade järgi:

¹⁾ Tugeva sõnniku alusel just piisabki kunstväetuse paremine mõjule.

Kunstvæetiste tarvitatus talundliikide ja suurusrühmade järgi ¹⁾ — *Emploi des engrais d'après le genre et l'étendue des exploitations.*

2.	Kunstvæetist tarvitatud Quantité des engrais employée (en sacs)		Tarvitatud kunstvæetiste koosseis % — <i>Rép. des engr. en % (n. des sacs)</i>					
	100 ha põllumaa kohta kotti Pour 100 ha les champs	1000 ha heina-kar- jamaa kohta kotti Pour 1000 ha les prés et pâturages	Põllule — <i>Pour les champs</i>			Heina-karjamaale <i>Pour les prés et pâturages</i>		
			Fosfor- væetised %	Kaali- væetised %	Lämmastik- væetised %	Engrais de phosphore (sacs) %	Engrais potassiques %	Nitrites %
Ostutalundid — <i>Exploit. achetées</i>	47,0	14,4	76,4	17,2	6,4	69,4	29,0	1,6
Riigirenditalundid — <i>Exploit. arren- tées de l'État</i>	40,3	6,1	81,5	13,1	5,4	75,4	21,8	2,8
Asundustalundid — <i>Exploit. nouvel. fondées</i>	40,6	15,6	73,1	18,1	8,8	68,0	27,7	4,3
Talundid — <i>Etend. de</i>								
1 — 5 ha	46,7	18,1	73,2	19,2	7,6	68,6	27,8	3,6
5 — 10 "	41,4	11,7	77,7	14,5	7,8	70,7	26,7	2,6
10 — 20 "	44,7	12,9	77,8	15,1	7,1	72,1	25,8	2,1
20 — 30 "	45,8	18,3	78,4	15,2	6,4	73,9	13,6	2,5
30 — 50 "	50,4	17,3	77,8	16,0	6,2	70,5	28,4	1,1
50 — 100 "	58,6	27,2	77,8	16,9	5,3	70,5	27,8	1,7
100 ja enam ha et plus.	85,0	85,8	53,8	27,1	19,1	60,1	36,7	3,2

Paistab silma suurem kunstvæetiste tarvitatus ostu- ja asundustalundis, vähem, eriti heinamaadel riigirenditalundis. Væetiste suhtelised arvud on kõige paremad asundus-, siis ostu- ja lõpuks riigirenditalundis.

Talundite suurusrühmades paistab silma järjekindel tugevam ja ratsionaalsem væetamine talundi suurusega kasvavas suunas, kus erandiks on ainult 1—5 ha-lised talundid.

Lõpuks pealume veel meie kunstvæetistete tarvitamise hinnangul ja väljavaadetel sellel alal.

Kunstvæetistete tarvitamise arengus võiks märkida kolm iseloomulikumast astet.

Esimene aste on — talveviljade väetamine fosforvæetistega. Ainult kehvade laudasõnnikut saavad põllumaad kurnatakse kevade teraviljakasvatusega üldiselt kõigepealt fosforhapest. Laudasõnnikus on suhteliselt kõige vähem just viimast. Fosforvæetus kõrvaldab selle terava münimüü ja annab saagis kohe märgatava tõusu; ka orase talvekindlus võidab. Sel astmel on fosforvæetiste % kogu kunstvæetistest 100 ligilädi. Nähes fosforvæetiste kasu sõnnikuga väetatud talvevilja põldudel, hakatakse andma seda ka teistele viljadele. Üldise mulja fosfori puuduse juures mõjub fosforvæetis esialgu ka siin, eriti kaerule, linale ja ristlikheinale, peamiselt savikomadel ja torutatud maadel, kus kas kaali või lämmastiku looduslik varu suurem. Kuid ühekülgne fosforvæetus on ajutise mõjuga, kui laudasõnnikut on vähe; tõstes esialgu viljasaaki, kurnab see seda enam mulda teiste ainete osas.

Üleminekul teisele astmele tuleb fosforvæetistele lisaks esiteks sulpeeder, siis kaali; viimast seda enam, mida kaugemale areneb karjakasvatuse. Sulpeeder tuleb esijoones nõrkade annustena kevadel talveoraste parandamiseks, siis ka väikesel viisil tõuviljale. Ka kaalisoole tuleb esiteks rikkipõllule, kus ta ka ristlikusse mõjub, siis aga karjakasvatuse arenedes juba ristlikheina (kipsi asemel) ja juurevilja-viljadele; ka linale antakse paiguti veidi kaali. Põhja-Eesti loomuliik kaalivaesemad ja kartulid kurnatud muldad hakkavad varem avaldama kaalimulga. Ülemineku astmel langeb fosforvæetiste % 75—80 peale, kaali tõuseb 15—20% ja lämmastik 2—5% ni.

Teisel astmel on ikkagi veel talveviljad tähtsamad kunstvæetistete saajad, saades enamasti täisvæetust (kaali ja lämmastiku siiski nõrgemalt kui fosfori). Teiseks tähtsaks väetise saajaks kujuneb põlluhein, samuti juurvili, mille pindala aga alles väike. Põlluhein saab kaalifosfaati, juurvili täisvæetust. Täisvæetust hakkab saama ka osa kartuli pindalast, samuti osa suveviljade pindalast; kuid ikka on ülekaalus fosforvæetis.

Järjest kasvab karjamaade ja niitude parandus, mis nõuavad fosfor- ja kaalivæetust. Sellel astmel võib arvata fosfor-, kaali- ja lämmastikvæetiste vahekorraks 55—65:25—30:10—15 (arvates kottides superfosfaadina, 40% kaalisooluna ja salpeetrina). Muidugi vastavalt kasvab ka väetatava pindala suurus. See aste võiks olla iseloomulik meie karjatundidele, mis oma peasissetuleku saavad piimkarjast. Meie mõned paremad karjatundid on juba sellest astmest ülegi jõudnud, nii et neis fosfor-, kaali ja lämmastikvæetiste protsendid on juba 50:25—30:20—25 (riigimõisates olid need arvud 1929. a. vastavalt 59:35:6).

Kolmas, intensiivne aste on, kus pea kõik viljad saavad ratsionaalse tuvega täisvæetuse ning lämmastikvæetiste % tõuseb 25—35-nt, on meil veel kaugel ees.

Need astme-arvud on iseloomulikud vaid suuremate maade alade suhtes, kus mulla ja viljade mitmekesisus ning laudasõnniku hulgas suuremas talundite arvus vastastikku tasanduvad, — mitte aga üksikute talundite väetuse hindamisel. Laudasõnniku hulga suurendamine ja selle väärtuse tõustes leiab õigustamist ka suurem fosforvæetiste %.

Meie kunstvæetistete tarvitamist selle arengu mõõdupuuga hinnates leiame, et viibime üleminekul esimesest astmest teise (suhe 75,8:16,6:7,6), kus juures Lõuna-Eesti maad, eriti Põhja-Eesti, Harju- ja Virumaast maha jäävad. Kuna karjapidamine meil nõuab praegu võimalikult rohkem söötasid, et karja tugevamalt sööta, siis liigub meie väetuse tarvitatus loomulikult rohkem karjasööda pindalade poole, nimetatud väetuse arenemise 2 astmele.

On põhjust arvata, et ümmarguselt 50% meie põllumaal tarvitatud fosforvæetistest on läinud talveviljadele, 25% ristlikheinale, 10% suveviljale, 10% kartulile ja 5% juurviljale; kui oletame need pindalad sealjuures e-v. õieti varustanud ka kaaliga ja lämmastikuga, oleks meie tarvitatud kunstvæetiste vahekord kujunenud: 58%:27%:15%, ehk 347.570 kotti fosforvæetiste kohta 158.250 kt. kaalivæetisi ning 93.600 kt. lämmastikvæetisi. Kui meil tulevikus juhitakse rohkem väetisi just karjasööda pindaladele, siis võib jääda kallite lämmastikvæetiste % esialgu madalamaks. ²⁾

¹⁾ Talundliikide kokkuvõtte on valmistatud järgmistest maade järgi: Viru, Järva, Lääne, Saare, Pärnu, Viljandi ja Valga, kuna talundsuurus järgi: Viru, Viljandi ja Pärnu.

²⁾ Need arvud ei taha aga olla lõplikult hindamise mõõdupuuk, sest üle maa pole väetuse aste ja tingimused mitte ühesugused; lähemalt saab otsustada vaid üksikriikude lõppkokkuvõtte ja täiendavate andmete kogumise järele. Igatahes karjasööda pindaladele läheb meil alles vähem % väetisi, kui see õige oleks tasuvuse seisukohalt. Kuid edu läheb juba näiliselt selles suunas.

LOOMAPIDAMISE ARENG TALUNDTÜÜPIDE JÄRGI.

DÉVELOPPEMENT de L'ÉLEVAGE du BÉTAIL d'APRÈS les TYPES de L'EXPLOITATION.

S i s u: 1) Hobused, lhk. 104. 2) Veised, lhk. 106. 3) Lambad, lhk. 106. 4) Sead, lhk. 106. 5) Kanad ja kuked, lhk. 107. 6) Kokkuvõte, lhk. 107.

Põllumajandusliku tootmise arendamisel tihti tuleb puutada kokku küsimusega, millised majapidamisvormid või talundtüübid kõige enam edasijõudmist näitavad. Andmete puudusel polnud võimalik seda küsimust seni käsitada, kuna nüüd üleskirjutuse andmete saamisega avaneb võimalus vastust leida ka sellelaadilistele küsimustele. Käesoleval juhul võtame vaatlusele meie tähtsama talundharu, nimelt loomapidamise, mille kohta on üleskirjutuse andmed lõpukujul valmis. Üldandmeil on teada, et loomapidamine meil kuni 1927 a. arenes järjekindlalt, kuna 1927 ja 1928 ikaldusaasta tagajärjel oldi sunnitud tõmbuma tagasi. Nende kahe äärmiselt ebasoodsa aasta kestel vähendati hobuseid 24,1 tuh. (10,5%), veiseid 30,0 tuh. (4,7%), lambaid 190,7 tuh. (28,6%) ja sigu 75,5 tuh. (31,3%). Kuigi veiste arv üldsummas vähenes, suudeti ometi lehmade arvu hoida alal ja isegi suurendada 19,8 tuh. võrra (1,1%). Samuti suurendati õige tunduvalt kanade arvu, mille pidamine meil iga aastaga on laienenud. Neist andmeist selgub, et loomapidamine omas koosseisus on meil viimaseil aastail üleelanud tunduvald muudatusi. Käesoleval juhul vaatleme, kuidas need muudatused on avaldunud üksikute talundtüüpide järgi. Seda võimaldavad 1925 a. ja 1929 a. üleskirjutuse andmed, mille võrdlenine näitab, millistes talundeis missugused muudatused on nende aastate kestel olnud. Neist aastaist 1925 ja 1926 olid põllumajanduse tõusu, 1927 ja 1928 tagasimineku aastad. Selles mõttes pakuvad need andmed erilist huvi, kuna käivad heade ja halbade aastate kohta ning näitavad, kuidas mitmesugused talundtüübid on suutnud ühelt poolt edasi jõuda ja teiselt, halbadel aastatel vastu panna. Talundliikest võtame vaatlusele kolm tähtsat, nimelt ostutalundid, riigi (end. mõisa) renditalundid ja asundustalundid, mida jaotame suuruse järgi kuni 10 ha, 10—30 ha ja üle 30 ha põllumajandusliku maaga. Suurusrühmade järgi võtame vaatlusele ka kõik talundid riigis. Talundite arv riigis kasvas 183 tuh. peale 1929 a. 126 tuh. vastu. 1925 a. (5,3%), sellejuures kuni 10 ha-liste arv kasvas 31 tuh. pealt 45 tuh. peale, 10—30 ha-liste arv — 55 tuh. pealt 59 tuh. peale, kuna üle 30 ha-liste arv vähenes 29.736 pealt 29.000 peale.

1. Hobused. Varem aastail mõnedes piirkondades kasvatati hobuseid ka müügi jaoks, kuna nüüd müügi-võimaluste kitsenemisega piirduakse pea ainult oma tarvete rahuldamisega. Selle tõttu on hobusekasvatuse piirkondades, peaaegajalt Järva- ja Viljandimaal hobuste arv vähenenud. Kuid hobuste arv on vähenenud ka mujal, mis näitab, et hobuse tööjõu kasutamisel piirduakse vähemaga. Kõigi talundite kohta vähenes hobuste arv 200,6 tuh. peale 1929 a. 214,3 tuh. vastu 1925 a. (6,4%). Samal ajal kasvas talundite arv ja seega talundi kohta arvatult vähenes hobuste arv veelgi tunduvalt. Ühe talundi kohta tuli hobuseid 1925 a. 1,60 ja 1929 a. 1,50, seega vähenes 0,19 hobuse võrra ehk 11,2%. Hobuste arv vähenes, mitmesuguseis talundtüüpes kaugelki mitte ühtlaselt. Talundi kohta arvatult hobuste arv vähenes kõige enam riigi- (end. mõisa) renditalundeis (16,8%), sellejärele ostutalundeis (13,7%) ja asundustalundeis (kõigest 4,2%). Seega asundustalundid hobuste vähendamise alal on kõige enam pannud vastu ja hobuste üldarv on neis isegi suurenenud, kuna ostu- ja riigirenditalundeis on ka üldarv vähenenud. Sellejuures võib panna tähele, et asundustalundite hobuste vanuslik koosseis on muutunud võrdseks teistele. (Hobuste arvust oli 3 a. ja vanemaid 1925 a. 84,8%, 1929 a. 73,1%). Hobuste arv on vähenenud kõige enam väikestes talundeis (kuni 10 ha). Näib olevat, et väikesed talundid varem püüdsid pidada hobust, et selle varal oma töid korda saata. Tihti aga väikestes talundeis hobune pole täite tööga koormatud ja selle pidamine läheb kalliks, mispärast oldi sunnitud seal hobuseid enam vähendama, kui suuremates talundeis. Üle 10 ha-listes talundeis hobuste arv on vähenenud ostu- ja riigirenditalundeis enam-vähem võrdselt. Sellevastu asundustalundeis vähenenud on 10—30 ha-listes, kuna üle 30 ha-listes pole vähenenud, vaid on isegi juurekasvanud. Need andmed võimaldavad ka panna tähele, mil määral üksikud talundtüübid on varustatud hobuste poolest üldse. Kahes esimeses (kuni 10 ha ja 10—30 ha) suurusrühmas pindalaliselt on võrdsed talundid ja selle läbi võrdlus võimalik. Viimases rühmas (üle 30 ha) ostutalundite keskmine suurus ületab teised ja seepärast

Tab. 1. Hobuste ja veiste arv talunditüüpide järgi 1925 ja 1929 a.
L'effectif des chevaux et du bétail d'après le genre de l'exploitation de 1925 et 1929.

	Kõik talundid Total des exploitations				Talundid kuni 10 ha Exploitat. ayant moins 10 ha				10 - 30 ha				Üle 30 ha—Plus de 30 ha								
	Neist 3 a. ja van.		Hobuseid kesk. talundi kohta	+ suurenem. vähenem. %	Total	de 3 ans et de plus		Nüües chevanz par expl.	Augmentat. + dim. (en %)	Neist 3 a. ja van.		Hobuseid kesk. talundi kohta	+ suurenem. vähenem. %	Neist 3 a. ja van.		Hobuseid kesk. talundi kohta	+ suurenem. vähenem. %				
	Kokku	Arv				%	Nombre			%	Kokku			Arv	%			Kokku	Arv	%	
Hobused — Chevaux																					
Kõik talundid	{ 1925	214278	172990	80,7	1,69	—	27711	25494	92,0	0,67	—	92126	75588	82,0	1,66	—	94441	71908	76,1	3,18	—
	{ 1929	200629	148269	73,9	1,50	-11,2	26531	19007	73,9	0,59	-11,9	91060	68025	74,7	1,54	-7,2	83038	60631	78,0	2,88	-10,1
Ostutalundid	{ 1925	110825	85813	77,4	2,19	—	6100	5503	91,2	0,76	—	37400	29876	79,9	1,74	—	67325	50374	74,8	3,17	—
	{ 1929	102704	76315	74,3	1,89	-13,7	6440	4872	75,7	0,93	-17,1	37118	28166	75,9	1,58	-9,2	59146	48277	73,2	2,85	-10,0
Riigirenditalun.	{ 1925	29351	23909	79,4	1,66	—	4151	3687	88,8	0,75	—	13155	10575	80,4	1,67	—	12045	9041	75,1	2,88	—
	{ 1929	28009	20423	72,9	1,39	-16,3	3785	2914	76,9	0,56	-25,3	13341	9827	73,7	1,47	-12,0	10952	7692	70,3	2,56	-9,5
Asundustalun.	{ 1925	42599	36128	84,8	1,43	—	7376	6822	92,5	0,73	—	30261	25301	83,6	1,70	—	4956	4005	80,8	2,61	—
	{ 1929	43848	32052	73,1	1,37	-4,2	8090	5872	72,6	0,71	-2,7	30544	22344	73,2	1,62	-4,7	5214	3836	78,0	2,64	+1,1
Veised — Bétail																					
		Neist lehm.		Dont les vaches																	
Tot. pour toutes les exploitations.	{ 1925	536139	343503	64,1	4,24	—	62017	49235	79,5	1,50	—	221711	144828	65,3	3,99	—	252405	149470	59,2	8,49	—
	{ 1929	591220	395181	66,8	4,43	+4,5	67554	53944	79,9	1,50	+0,5	259335	175506	67,7	4,38	+9,8	264331	165731	62,7	9,08	+6,9
Exploitations achetées	{ 1925	288567	177977	61,7	5,69	—	12963	10123	78,1	1,61	—	98127	60433	64,9	4,34	—	182477	107421	58,9	8,62	—
	{ 1929	315133	205932	65,4	5,80	+1,9	15052	12336	78,8	1,53	-5,0	107782	73132	67,9	4,59	+5,8	191899	120513	62,9	9,30	+7,9
Exploit. arren-tées de l'Etat	{ 1925	72480	44531	61,4	4,10	—	8823	6676	75,6	1,59	—	32227	20355	63,2	4,09	—	31430	17500	55,7	7,39	—
	{ 1929	81370	52813	64,9	4,04	-1,5	9593	7447	77,6	1,41	-11,3	38516	25567	66,4	4,26	+4,2	33261	19799	59,5	7,78	+5,3
Exploit. nouvel-ement fondées	{ 1925	92681	61649	66,5	3,10	—	14481	11466	79,3	1,43	—	66364	42937	64,7	3,72	—	18852	7246	61,1	6,85	—
	{ 1929	116447	79313	68,1	3,63	+17,1	14465	14249	78,7	1,60	+11,9	82775	55087	66,6	4,40	+18,3	15572	9977	64,1	7,88	+20,1

Tab. 2. Lammaste, sigade ja kodulindude arv talunditüüpide järgi 1925 ja 1929 a.
L'effectif des ovins, porcins et volaille d'après le genre de l'exploitation.

	Kõik talundid Total des exploitat.			Talundid kuni 10 ha Exp. ayant moins 10 ha			10 - 30 ha			Üle 30 ha—Plus de 30 ha			
	Kokku	Kesk. talundi kohta	+ suurenemine vähenemine %	Total	Nombre par exploitation	Augmentat. (+) dim. (-) (en %)	Kokku	Kesk. talundi kohta	+ suurenemine vähenemine %	Kokku	Kesk. talundi kohta	+ suurenemine vähenemine %	
Lammaste arv — Nombre des ovins.													
Kõik talundid	{ 1925	681 082	5,38	—	101 594	2,40	—	307 575	5,54	—	291 893	9,32	—
	{ 1929	458 764	3,44	-36,1	61 378	1,36	-44,77	220 227	3,72	-32,9	177 159	6,00	-38,0
Ostutalundid	{ 1925	347 313	6,85	—	20 947	2,60	—	124 792	5,82	—	201 574	9,52	—
	{ 1929	238 043	4,29	-37,4	13 213	1,29	-50,4	89 113	3,80	-34,7	130 714	6,31	-33,7
Riigirenditalundid	{ 1925	96 658	5,47	—	13 785	2,49	—	45 908	5,75	—	37 570	8,33	—
	{ 1929	67 236	3,34	-38,9	8 359	1,23	-50,0	33 812	3,74	-35,0	25 067	5,86	-33,6
Asundustalundid	{ 1925	140 062	4,69	—	30 559	3,02	—	96 650	5,42	—	12 853	6,78	—
	{ 1929	95 736	3,01	-35,8	18 385	1,62	-46,4	68 832	3,66	-32,5	9 469	4,79	-29,4
Sigade arv — Nombre des porcins.													
Tot. pour toutes les exploitations	{ 1925	211 294	2,49	—	47 419	1,15	—	131 776	2,87	—	132 099	4,44	—
	{ 1929	360 436	1,95	-20,7	37 214	0,82	-28,7	114 139	1,93	-18,6	109 083	3,76	-15,3
Exploitations achetées	{ 1925	163 327	3,22	—	9 096	1,13	—	54 882	2,56	—	99 369	4,69	—
	{ 1929	140 638	2,59	-19,6	8 439	0,82	-27,4	49 049	2,09	-18,4	83 150	4,01	-14,5
Exploitations arren-tées de l'Etat	{ 1925	40 702	2,30	—	6 289	1,13	—	18 720	2,37	—	15 743	3,70	—
	{ 1929	34 444	1,71	-25,7	5 470	0,51	-28,3	16 295	1,80	-24,1	12 679	3,97	-19,7
Exploitations nouvel-ement fondées	{ 1925	59 038	2,03	—	13 434	1,33	—	40 250	2,26	—	5 354	2,82	—
	{ 1929	53 119	1,65	-18,7	11 336	1,00	-24,8	36 493	1,94	-14,2	5 290	2,68	-5,0
Kanade ja kukkede arv (üle 6 kuu) — Nombre des poules et coqs (plus de 6 mois).													
Kõik talundid	{ 1925	602 849	4,76	—	127 397	3,08	—	205 533	4,78	—	209 919	7,06	—
	{ 1929	817 710	6,13	+28,8	164 965	3,74	+21,4	384 830	6,50	+36,0	267 915	9,21	+30,4
Ostutalundid	{ 1925	283 888	5,60	—	22 516	2,79	—	10 7554	5,02	—	153 818	7,26	—
	{ 1929	387 630	7,14	+27,5	34 378	3,41	+22,2	15 5785	6,64	+32,3	196 967	9,51	+31,0
Riigirenditalundid	{ 1925	77 106	4,36	—	18 642	3,36	—	34 323	4,35	—	24 141	5,67	—
	{ 1929	108 448	5,29	+23,6	24 886	3,66	+8,9	51 922	5,74	+32,0	31 640	7,40	+30,5
Asundustalundid	{ 1925	127 251	4,26	—	31 639	3,12	—	83 491	4,68	—	12 121	6,39	—
	{ 1929	201 181	6,26	+46,9	49 319	4,36	+39,7	132 917	7,06	+50,9	18 945	9,59	+50,1

ületab ka loomade poolest. Ühe talundi kohta arvatult (esimese ja teise suurusrühma järele otsustades) kõige enam on hobustega varustatud asundustalundid, kes ületavad isegi ostutalundeid esimese (kuni 10 ha) rühma järgi 12,7% ja teise — 2,5%. Nõrgemad hobuste poolest on riigirenditalundid, kes hobuste alal on kõige vähem jõudnud edasi.

2. Veised — *Bétail*. Piimakarja arv, ikaldusaastate peale vaatamata on laienenud, olgugi kaugelki mitte sel määral nagu see esialgu kavatsatud oli. 1925 a. võrreldes veiste arv on kasvanud 586,1 tuh. pealt 591,2 tuh. peale (10,8%), samal ajal lehmade arv on kasvanud 843,6 tuh. pealt 895,2 tuh. peale (15,0%). Nii on karja koosseis muutunud piimalehmade kasuks, mis sündis peaaesjalikult 1928 ikaldusaasta tagajärjel, mil oldi sunnitud noortkarja vähendama söödapuudusel. Ühe talundi kohta arvatult veiste juurekasv teeb välja kõigest 4,5%, mis tuleb sellest, et talundite arv on kasvanud. Kuidas on veisekarja arenemine läinud üksikuis talundtüüpes? Üidarvuliselt veisekarja arv on suurenenud kõigis kolmes vaadeldavais talundliiges. Võrreldavama kujutise veisekarja arenemisest annab aga keskmine talundi kohta. See näitab, et veisekarja juurekasv moodustab ostutalundis 1,9%, asundustalundis 17,1%, kuna riigirenditalundis on vähenenud 1,3%. Seega kõige enam juurekasvu on annud asundustalundid, kelle karja koosseis on ühtlasi ka kõige lemmarikkam (68,1%). Üksikute suurusrühmade järgi võttes üldiselt kogu talundite kohta riigi väiketalundid (kuni 10 ha) keskmiselt on jäänud karjaarvu suhtes täitsa samale tasapinnale (1,50 veist talundi kohta), nagu see oli 1925 a., nii pole sel alal sugugi jõudnud edasi. Selle vastu üle 10 ha-listes talundis keskmine edasijõudmine võrdub 10—30 ha rühmas 9,8% ja üle 30 ha rühmas 6,9%. Neil kõigil kolmel talundliigil, mis käesoleval juhul võetud vaatlusele, võib panna tähele, et veisekarja arenemine on sündinud enam suuremates talundis. Väiketalundis (kuni 10 ha) on ostu- ja riigirenditalundliikes veisekarja arv vähenenud, esimeses 5,0%, teises 11,3%, kuna juurekasvu näitab asundustalundite liik 11,9%. Teises rühmas (10—30 ha) on veisekarja arv kõigis liikides juurekasvanud, jällegi asundustalundis kõige enam (18,3%), samuti on olukord ka kolmandas (üle 30 ha) rühmas. Nende andmete järele otsustades kõigis suuruses asundustalundid on meie tähtsama loomapidamise haru, nimelt piimakarja alal viimaseil aastail kõige enam edasiläinud, selle järele ostutalundid ja vähem riigirenditalundid. Veisekarja arvu poolest kuni 10 ha asundustalundid ületavad juba ostu- ja riigirenditalun-

deid, kuna 10—30 ha rühmas jäävad veel ostutalundeist vähe maha (ainult 4,3%), ületades aga riigirenditalundeid.

3. Lambad. — *Ovis*. Lambakasvatust kannatas suuresti 1928/29 p. a., kus äärmiselt vihmade ilmastiku tõttu karjatamise olud olid eriti rasked. Ebasoodsad olud mõjutasid suurt haigestumist ja surevust. Kuid söödapuudusel oldi sunnitud lambaid, kui vähema tasuvusega loomi, tapma esijärjekorras. Selle tagajärjel lambakasvatust arvuliselt kannatas kõige enam. 1925 a. võrreldes vähenes lammaste arv 681,0 tuh. pealt 458,7 tuh. peale (32,7%) s. o. ühe kolmandiku võrra. Iseloomulik on panna tähele, et lammaste arv on vähenenud kõigis talundliikes pea ühesugusel määral (36—39%) ümber talundi kohta, kuna teiste loomade juures on muutused erinevad. Sellest võiks nagu järeldada, et lammaste arendamise peale pole üheski talundliigis erilist rõhku pandud. Lammaste arv on vähenenud, samuti kui veiste juureski võis panna tähele, kõige enam väike (kuni 10 ha) talundeis, kus vähenemine talundi kohta ulatub kuni 50%-ni. Teistes suurusrühmades on vähenemine väiksem. Lammaste arvu poolest kuni 10 ha talundis asundustalundid ületavad, kuna suuremates talundis jäävad teistest alla.

4. Sead. — *Porcins*. Seakasvatust piimakarja kõrval moodustab tähtsa loomapidamise haru, mille arendamisele viimasel ajal on hakatud erilist tähelepanu pöörama. 1927 ja 1928 a. läks seakasvatust tagasi õige suurel määral. Selle põhjuseks oli halb teraviljasaak ja ka ebakindlad turuhinnad. 1925 a. võrreldes vähenes talundite sigade arv 311,3 tuh. pealt 260,4 tuh. peale (16,4%). Talundi kohta arvatult vähenes sigade arv 20,7%. Sigade arv vähenes üldiselt kõigis talundliikes ja -suurusrühmes, sellejuures aga mitte ühtlasel määral. Kõige enam vähenes sigade arv talundi kohta riigirenditalundis (25,7%), selle järele ostutalundis (19,6%) ja asundustalundis (18,7%). Suuruse järele, kõige enam vähenes talundis kuni 10 ha (28,7%), siis 10—30 ha (18,6%) ja üle 30 ha (15,3%). Need andmed näitavad, et seakasvatuse alal jällegi ühelt poolt asundustalundid ja teiselt — suuremad talundid vähemate kaotustega on välja saanud. Sigade juures kordub sama nähtus, mis teistegi loomade juures, et talundi kohta arvatult kuni 10 ha asundustalundid ületavad teiste talundliikide sama rühma sigade arvu, kuna rühmas 10—30 ha jäävad ostutalundeist veel maha, aga ületavad riigirenditalundeid. Üle 30 ha talundeid ei saa võrrelda liikide järgi, kuna üksikud liigid ei sisalda võrdse suurusega talundeid.

5. Kanad ja kuked. Talundite kõrvalharuna on arendatud kanakasvatust, mis seni on näidanud järjekindlalt iga aastaga laienemist. Talundite kanade ja kukkede arv on võrreldes 1925 a. kasvanud 602,8 tuh. pealt 817,7 tuh. peale (35,6%), misjuures talundi kohta keskmiselt juurekasv moodustab 28,8%. Kanakasvatus on laienenud kõigis talundliikes, nimelt riigirenditalundeis 23,6%, ostutalundeis 27,5% ja asundustalundeis 46,9%. Asundustalundeis on kanakasvatus arenenud sedavõrd jõudsalt, et ületab juba kõigis suuruses rühmades ostutalundeid, kuna 1925 a. üle 10 ha-listes talundeis veel taha jäid. Suuruse järele kiiremat arenemist näitavad üle 10 ha-lised talundid. Väiksed talundid (kuni 10 ha), kus õieti peaks arvama kanakasvatusele edu, pole neil aastail teistele järgi saanud.

6. Kokkuvõte—Résumé. 1925 ja 1929 a. üleskirjutuse andmete võrdlusest selgub, et meie tähtsama talundharu, nimelt loomapidamise alal neil aastail asundustalundid, kõige enam on jõudnud edasi ja pannud vastu seal, kus oldi sunnitud tõmbama koomanale. Selle vastu riigi (end. mõisa) renditalundid on näidanud kõige vähem edenemist, samuti kõige vähem on pannud vastu aladel, kus oldi sunnitud tõmbama kokku. Suuruse järele on üle

10 ha-lised talundid märksa enam edenenu ja enam pannud vastu, kui alla 10 ha-lised talundid, seega näivad viimastest olema elujõulisemad. Kuni 10 ha-lised talundid moodustavad aga meie talundite üldarvust ligemale 35%. Tahame näha nende tootmises edu, tuleb nähtavasti neile enam tähelepanu pühendada.

Seisukorra hindamisel kahtlemata tuleb pidada silmas, et ikaldusaastate tõttu väiksemate talundite kaotused protsendiliselt tihti moodustavad suurema osa, kui suuremate talundite kaotused. Väiksemate talundite võrdlemisi väikse karja arvu juures ühe looma kaotus teeb välja suure protsendi, kuna suurema karja juures sarnane kaotus ei tundu niivõrd suurelt. Samuti võib arvata, et asundustalundite arengule mõjus kaasa nende parem maa, mis ikaldusele pani kõvemini vastu ja selle läbi võimaldas suuremat saaki. Selles suhtes eriti halvemas seisukorras oldid riigirenditalundid, kelle kohad asenevad tihti ääremaa del ja loomu poolest on halvemad.

Üleskirjutuse andmete lõppkokkuvõtete valimiseega on võimalik võtta vaatlusele kõiki meie põllumajanduse tähtsamaid tootmisharusid ja uurimust teostada märksa üksikasjalikumalt ja rühmituse järele. Sellest selgub siis täielikumalt meie üksikute talundtüüpide olukord ja kuivõrd nad neil aastail on edenenu või läinu tagasi.

1929 a. põllumajanduse üleskirjutuse tulemuste kohta Keskbüroo väljaandeks varem ilmunud artiklid ja andmed: Maaparanduse seisukord, Eesti Statistika 1929 a. lhk. 665—666. Maapidamine ja viljade kasvupinnad 1929 a., Eesti Statistika 1929 a., lhk. 590—593. Loomade arv ja koosseis 1929 a., Eesti Statistika 1929 a., lhk. 594—596.

JOOKSVATE ANDMETE SAAVUTAMISKORD.

MÉTHODES D'ÉTABLISSEMENT DES DONNÉES PUBLIÉES DANS LES TABLEAUX COURANTS.

Standardnumeraatsioon.

Jooksvate igakuuliste tabelite otsimise kergendamiseks on tarvilisel alaline standardnumeraatsioon: iga tabel kannab alati üht ja sama numbrit. Tab. nr. 2 käib alati väljaveo kohta, tab. 14 Vabariigi piiridest ülesõitnute arvu kohta jne.

See numeratsioon ei muutu ka siis, kui mõni tabel peaks mingisuguseil põhjusil välja jääma või tehniliselt mitu lehekülge kaugemale pandama kui seda tema number näitab, — sisukorras võib tabeleid alati ainult nende numeratsioonil järgi otsida.

Ka vormilt püsivad standardnumeraatsiooniga tabelid terve aasta kestel muutmata: ühtegi lahtrit või andmete rida ei võeta vähemaks (juure võib tulla). See kindlustab soovivate võrdluste identtuse.

Iga kalendriaasta lõpul tuleb numeratsioon kui ka tabelite sisu revidcerimisele.

Samuti on edaspidi kuukirjas avaldavate mitmesuguste aastäulevade tabeleis eraldatud standardnumeraatsiooniga kõik tabelid, mida on kavatsatud avaldada samal vormil ka järgnevatel aastail.

Teksttabelid ja need suuremad tabelid, mida tulevikus pole kavatsatud avaldada samal vormil, kannavad harilikku järjekorranumbrit tabelpea sees, pahemal nurgal. Standardnumeraatsioon aga paiguneh tabeli pealkirja alguses.

(„Tab....“)

Jooksvate andmete saavutamiseviis.

Järgnevalt toome lühikese üle-vaate jooksvate andmete saavutamiseviisi ja osalt ka kokkuvõtmise korra üle, nende standardnumeraatsiooni järjekorras.

Tab. 1—4. Väliskaubandus. Väliskaubanduse andmete kokkuvõtmist teostab Riigi Statistika Keskbüroo tolliametite kauba-revideerimise aktidest välja kirjutatud kaartide järgi; posti kaudu toimitatava väliskaubanduse kokkuvõtteid — postiraamatist väljakirjutatud kaartide järgi. Tallinnas teostavad neid väljakirjutusi Keskbüroo ametnikud.

Andmed kauba väärtuse kohta on täiel ulatusel kontrollitud välisturu andmete ja Riigi Statistika Keskbüroo aukorrespondentide ja kaubanduslike ettevõtete poolt ülesantud usaldusvääriliste hindade järgi.

Kuukirjas ilmuvad andmed sisaldavad kaubarühmade järgi ka läbikäiku üksikute riikidega. Avaldatud kaupade juures on nimetatud ainult see riik kust suuremal arvul kaupa tuli, ehk kuhu — läks. Üksikute ainete sisse- ja väljaveo kohta kõigi riikide järgi avaldatakse andmed ainult aastakokkuvõttes, mis eriväljaandena ilmub ja ka muid täiendavaid andmeid toob.

Kuid Riigi Statistika Keskbürool on andmeid ka iga üksiku aine sisse- ja väljaveo kohta igal kuul, milliseid sellekohasel vajadusel võib saada.

Arvestamise objektiks on sisseveos:

- a) väljamaa kaubad, mis lõplikult tarvitamiseks sisse veetud,
- b) väljamaa kaubad, mis ajutiselt täiendavaks ümbertöötamiseks sisse veetud, peale N. S. V. L. kaupade,
- c) omamaa kaubad, mis välisriikest tagasi veetud peale täiendavat ümbertöötamist ehk turu puudusel.

Väljaveos:

- a) omamaa saadused, mis välisriikesse müüdüd ehk müügis välja veetud,
- b) omamaa saadused, mis välisriikesse täiendavaks ümbertöötamiseks veetud,
- c) väljamaa kaubad, mis siseturul olnud müügis ehk täiendavaks ümbertöötamiseks, peale N. S. V. L. kaupade.

Arvestamise siinapliguks nii sisse- kui väljaveos on kaupade tollikorraldusest väljajaskmine, s. o. sisseveos tollimaksude õiendamise ning väljaveos kaupade väljasaate moment.

Kauba kaal on vastavalt tollitariifi nõudele brutto ja netto arvestatud. Tollivabad kaubad on bruttokaalus arvestatud, kui korda ei lähe nettokaalu kindlaks määrata.

Kauba väärtuseks sisseveos loetakse kauba eest makstud summa, ühes arvatud veokulud Eesti piirini (cif), väljaveos — kauba eest saadud summa ühes veokuludega kuni Eesti piirini (fob).

Riik: Sisseveos arvestatakse kauba päritolu riik: kui see teada pole, kauba müüja riik ning viimase mitteteadmisel kauba saatja riik. Väljaveos on arvestatud kauba tarvitaja riik ehk kauba ostja riik ning mõlema eelmise mitteteadmise puhul riik, kuhu kaup saadetakse.

Transiidis arvestatakse läbi Eesti veetud väljamaa kaubad. Arvestusmomentiks on kaupade Eesti territooriumist väljaveo moment.

Algandmed transiidi arvestamiseks saadakse tolliametilt ärakirjade näol revideerimisaktidest. Transiid arvestatakse ainult kaalu järgi ja nimelt bruttokaalus. Kokkuvõtteid tehakse aasta kohta üksikasjaliselt iga aine ja kauba saaja ja saatja riigi järgi, — kuu kohta aga võetakse kokku ainult läbikäinud kaupade üldarv.

Tab. 6. Riigigrandteede tegevus. Andmed laiaroopalise ning kitsaroopalise raudtee tegevuse kohta võetakse kokku igakuuliselt Riigi Raudteevalitsuse poolt algdokumentide järgi.

Tab. 7. Laevasõidu alal saab Riigi Statistika Keskbüroo tented iga sisse- ja väljasõitnud laeva kohta tolliametilt. Võetakse kokku iga kuu — Tallinna sadama kohta sisse- ja väljasõitnud laevade arv ja maht, kaup ja reisijad, liigitatult lipu ja tähtsamate tuleku-mineku sadamate järgi — teiste sadamate kohta võetakse kokku ainult liigitamata üldarvud. Aastakokkuvõttes tehakse ühtlasi kõigi sadamate kohta, liigitades sisse- ja väljasõitnud laevade arvu ja mahtu ning laevadel veetud kaupa ja reisijaid lipu ja sadama järgi.

Tab. 8—11. Pankade äriselsude kokkuvõtted teostatakse Riigi Statistika Keskbüroo poolt erapankade (aktisipanga-, linnapanga ja pangakontor) ja tähtsamade ühispankade poolt kokkuseatavate aruannete järgi, mida need asutised Rahaministeeriumile esitama on kohustatud (sentakse kokku iga kuu 20-dal 1 kuupäeva peale).

Tab. 12. Riigi sissetulekud: Andmed riigi tegelikkude kulude ja tulude üle saadakse Riigikassalt sellekohaste kuukokkuvõtete ja aastaaruannete näol.

Tab. 13. Valuuta ja väärtapaberite hinnad: Tallinna börsi kursid arvutatakse Riigi Statistika Keskbüroo poolt Pankade nõukogu büroo poolt saadetavate kursisedelite alusel.

Tab. 14. Vabariigi piiridest ülesõitnud: Andmed Eesti sisse- ja väljasõitnute üle võetakse kokku piiripunkttest läbisõitnud isikute nimestikkude järgi. Kuukirjas avaldatavad tabelid sisaldavad neid tunnuseid, mida võimalik on saavutada iga üksiku välispassiga reisiija kohta piiripunktide nimestikust, nimelt, sugu ja riikkondsust.

Ülepiirisõitjate sooligituses võivad mõningad vähemad ebatüpsused ette tulla, kuna piiripunktide nimestikus lihti üksikute reisiijate sugu selgusetuks jääb.

Arvestatakse mitte ainult täiskasvanud isikuid, kellel igal-ühel omaette välispass, vaid ka nendega ühes sõitvad lapsed, kes vanemate passil märgitud.

Peale välispassidega sisse- ja väljasõitjate arvestatakse reisikaartidega ülepiiri käijaid Eesti ja Soome kodanikke ning sisepassidega ülepiirikäijaid Eesti ja Läti kodanikke üksikute piiripunktide järgi, kuna piirivalve punktidest ülekäijad vaid kokkuvõetna avaldatakse. Soolõigitust nimetatud andmed ei sisalda.

Tab. 15. Andmed linnade rahvastiku üle võetakse kokku igakuuliselt linnade aadressilaudade või vastavate linnade poliitseiasutiste aruannete järgi.

Tab. 16. Liikvel oleva raha kohta saadakse andmed Eesti panga hriiseisust (avaldatakse mõni päev pärast tähtaegu) ja riigikassalt.

Tab. 18. Pankade vahelise arvekoja tegevuse kohta annab andmeid Eesti Pank, mille juures arvekoda asub.

Tab. 19. Protestitud vekslite kohta saadetakse andmed notariinuste poolt Eesti Pangale, milline teeb kokkuvõtted kuu jooksul protestitud vekslite arvu ja summa kohta ja need Keskbüroole edasi annab.

Tab. 20. Andmed aktsiaseltside ja osühisuste asutamise, likvideerimise ja põhikapitali suurendamise ning vähendamise kohta võetakse kokku Majanduse ministeeriumi poolt väljantud aktsiaseltside ja osühisuste registreerimise ja osakapitali summa muutmise lubade, ning saadud ettevõtete likvideerimise teadaannete põhjal.

Tab. 21. Aktsiisi Peavalitsuse kontrolli alla kuuluva tööstuse toodangu kohta saadakse andmeid nimetatud Peavalitsuselt. Andmeid põlevkivitoodangu üle saadakse Riigi Põlevkivitööstuselt ning nad käsitavad ainult viimase tegevust.

Tab. 22. Loomahaiguste statistika. Kõik ametlikud loomaaarstid, kelle ülesandeks on tarvilikul korral loomadele abi anda ja taudide vastu võitlemiseks sunduslikke abinõusid maksuma panna, on ühtlasi kohustatud Loomatervishoiu Peavalitsusele oma tegevusest aru andma. Selle juures peavad nad kõiki haigusid, milliseid konstateerivad, vastavale teatelehtedele registreerima ja neid iga kuu lõpul (taudijuhtumused — otsekohe peale registreerimist) ära saatma. Need teated ja aruanded on loomahaiguste statistika aluseks. Iga kuu esitatud materjal töötatakse Keskbüroo poolt läbi ja avaldatakse kuukirjas.

Tab. 23. Tapamajade toodangu statistika. Tapamajad saavad iga kuu oma aruanded Loomatervishoiu Peavalitsusele. Need aruanded töötatakse Keskbüroos läbi ja tehakse iga kuu üldised kokkuvõtted tapamajades tapetud ja järelevaadatud loomade arvu ning nende lihtoodangu üle.

Tab. 24. Suur müügihinnad kujutavad aritmeetilisi keskmisi Tallinna börsikomitee juures asuva hindade koteerimise komisjoni poolt 4 korda kuus koteeritud hindadest.

Tab. 25. Toidualnete maksumus kalorilise sisalduse järgi arvutatakse Tallinna kohta tab. 26 avaldatavate hindade alusel. Arvutusviisi kohta vaata üksikasjaliselt „E. St.“ 1927. lhk. 389.

Tab. 26. Toidu- ja esimese järgu tarbeainete väikemüügihindade üle kogutakse andmeid omavalitsuste kaudu kohalikele turgudele ning turul müügit puuduvate ainete kohta vastavaist kohalikest kaupadest. Andmeid kogutakse hinna alam- ja ülemäärana ning nõutavama sordi hinna kohta. Ained on rühmitatud kahte rühma, ühe rühma ainete hindade kohta kogutakse andmeid neli korda kuus (1., 8., 5. ja 12. kuupäeval), teise rühma ainete kohta kord kuus (15. kuupäeval).

„Tähtsamate ainete turuhindade“ tabelis nr. nr. 1—11, 16—20, 25—34, 36—47 ja 68—76 all avaldatud andmed kuuluvad esimesesse rühma, teised — teise rühma. Tabelis on toodud hinnad nõuetavama sordi kohta, kusjuures esimesse rühma kuuluvate ainete kohta toodud hinnad kujutavad aritmeetilisi keskmisi sellekohaseist neli korda kuus, kogutud andmeid. Kaupluste hinnad on tabelis väljendatud kursisivnumbritega.

Tab. 27 ja 28. Suur müügi- ja elumaksumusindeksite koostamisviiside kohta ilmuvad igas kuukirjas vastavate tabelite juures selgitavad märkused.

Tab. 29. Tööturu alal saab R. S. K. tööborsidelt kuuaruanded, millised kokkuvõtetult näitavad tööjõu pakkumist ja nõudmist tööborsides üleriiklikus ulatuses ametalade ja tööstusharude järgi. Peale üleriikliku kokkuvõtte avaldatakse andmed tööturu seisukorrast veel eraldi linnade järgi, kus asuvad tööborsid. Peale tööborside andmete avaldatakse veel andmeid kolme eravahetaliituskontori tegevusest, millised tootlevad tööborsidega ühtlaselt sihte. Keskbüroo saab andmed kätte iga järgneva kuu keskpaigas.

Tab. 30. Andmed töötajate arvust suur- ja kesktööstuses ilmuvad igakuuliselt. Peale töötajate üldarvu ja tööliste arvu liikumise absoluutarvudes avaldatakse tabelis subtarvud indeksite näol tööstuses tegeva tööjõu kasvamisest või kahanemisest. Suurtööstuses üldkokkuvõttes tuuakse erisena andmed 20—49 töötajaga ettevõtete kohta. Algallikaina on kuuteatelehed ettevõtete isikliku koosseisu liikumisest, milliseid Keskbüroo saab tööinspektorite kaudu iga järgneva kuu teise poole kestel.

Kuna tööstusettevõtete isikliku koosseisu (tööjõu) tabelis andmed antakse alvalt tööstusharude pearyhmade järgi, vajadus aga osutub saavutada ülevaadet üksikasjalikust töötajate arvust tööstusharude alljaotuste ulatusel, siis antakse sellekohased kokkuvõtted kuus korda aastas — 1 jaanuarist ja 1 juulist.

Tab. 31. Töömõtuste arvu jooksvas statistikas on andmete algallikad ja sellega ka arvestatavate ettevõtete ulatus sama, mis tab. 30.

Tab. 32. Tööstustööliste arvu liikumise indeksid (1-ks kuupäevaks) tuuakse iga kuu tab. 30. Hõlpsamaks võrdluseks ajas on indeksid toodud ses tabelis pikema aja kohta.

Tab. 33. Andmed nakkushaiguste liikumise üle avaldatakse arstide poolt Keskbüroole saadetud isiklike registreerimiskaartide alusel.

Tab. 1. Väliskaubandus detsembris 1929 a.

Rühm, kuhu kuulub, erisises kättesaadav	Dans les chiffres du tableau les marchandises passées en transit ne sont pas comprises. Traffic de perfectionnement, réexportation et réimportation sont compris.										
	Inglise Angleterre	Läti Lettonie	N.S.V.L. U.R.S.S.	Poola-Danzig Polagne-Danzig	Prantsuse France	Rootsi Suède	Saksa Allemagne	Cehhoslovakia Tchécoslovaquie	Ühisriigid Ühts-Unts	Muud riigid Autres pays	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Eesti-Läti ühine nomenklatuur <i>Nomenclature unifiée pour l'Estonie et Lettonie</i>											
A. Sissevedu tonnides — Importation en tonnes.											
5	I. Elusloomad (arv-nombre)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
1	II. Toidu- ja maitseained, joogid	557,3	0,1	703,0	2566,1	43,9	42,7	4920,6	338,8	1262,2	1511,3
1,4	2. Tera- ja jahvatatud viin	307,8	—	—	677,4	84,1	42,5	1710,7	—	1155,1	1146,1
2	3. Aia- ja juurvili	0,0	—	5,0	10,0	1,0	—	3,8	0,1	38,5	284,8
2	4. Karjasaadused	0,1	—	—	—	—	—	0,1	—	66,8	14,2
4	5. Kala, kalasaadused ja vähid	247,1	0,0	0,2	—	0,8	0,0	0,0	—	0,9	0,4
1	6. Muud toidu- ja maitseained ning joogid	2,3	0,1	697,8	1878,6	8,0	0,2	2996,7	338,7	0,8	105,7
6	7. Loomasööt	—	—	—	—	—	—	209,7	—	—	10,1
4,7	III. Toores- ja poolvalmisained	13331,4	1307,0	4094,9	533,6	4,0	3463,1	1033,4	0,5	3007,4	1393,1
8	8. Loomariigiained (peale rasvade)	—	1,4	—	—	—	19,8	3,1	—	9,0	117,8
9	9. Seemned, taimed ja nende osad	0,0	0,1	189,8	0,2	2,8	—	10,9	0,5	16,0	80,9
10	10. Metsamaterjal	—	1160,0	2429,0	50,3	—	—	0,5	—	—	16,2
10	11. Paberitooresained	—	—	—	—	—	—	—	—	—	411,7
12	12. Tekstiiltooresained	15,2	23,7	2,0	3,2	—	—	4,5	—	383,1	641,7
17,18	13. Ärside ja metallid töötamata (metallimurd)	12,9	—	—	—	—	0,4	252,5	—	0,1	0,0
19-21	14. Mineraalid peale ärside	13221,6	—	166,4	—	—	27,3	469,0	—	—	59,2
19	15. Keemiatööstuse tooresained:	81,6	115,8	1297,1	479,8	1,2	3415,0	292,8	—	2599,2	65,5
20	a) sellest õli, rasvad, valgud, kummi toorelt väetisained	81,0	14,0	1296,0	479,8	1,2	3,6	92,6	—	821,2	65,1
6	IV. Valmisaadused	194,0	117,7	101,6	98,6	92,6	505,2	1819,7	53,8	37,6	1089,9
8	16. Nahad töötletud ja nahkkaup	0,1	0,1	0,0	0,0	—	0,1	2,7	—	—	0,1
9	17. Puittootussaadused	0,2	9,1	10,7	6,4	0,0	0,3	4,8	0,0	0,0	40,7
11	18. Paberitööstussaadused	0,5	30,2	—	—	0,4	3,5	47,5	3,0	0,2	76,9
12,13	19. Tekstiilitööstussaadused	10,9	3,5	0,8	1,0	6,0	15,4	37,6	5,0	0,0	10,4
14	20. Metallid	87,0	21,5	—	—	50,1	129,0	698,3	0,0	—	584,8
15	21. Põllumajandusmasinad ja riistad ¹⁾	21,2	1,8	—	0,3	0,1	33,8	175,4	3,3	9,0	0,1
15	22. Jõu- ja tööstusmasinad	52,2	11,4	0,0	41,6	0,4	22,9	103,4	3,9	1,4	62,0
15	23. Metallkaup	0,9	—	0,2	—	0,0	16,7	24,0	0,2	0,6	6,9
16	24. Elektrimasinad—aparaadid ja tarbeasjad	3,4	0,1	—	—	0,7	0,1	10,6	0,2	0,3	2,8
17	25. Instrumendid, aparaadid ²⁾ ja laskeristad	0,8	0,0	—	—	7,8	0,0	1,4	—	19,1	7,9
19,21	27. Keraamika ja muud mineraalkaubad	4,0	20,9	20,7	2,6	0,2	202,8	404,5	9,9	0,1	44,3
22	28. Keemiatööstussaadused	13,3	19,5	69,1	43,7	27,1	53,7	210,8	33,1	6,8	293,7
22	29. Muud eraldi nimetatama kaubad	0,0	0,0	0,1	—	0,0	0,0	3,0	0,1	—	0,5
12,13,22	V. 30. Kallismetallid ja -kiivid	—	—	—	—	—	—	0,0	—	—	0,0
	Kokku { kg %	14082,7	1424,8	4889,5	3198,3	140,5	4011,0	7773,7	398,1	4307,2	3994,3
	November 1929	31,9	3,2	11,0	7,2	0,3	9,1	17,6	0,9	9,7	9,0
	1/I—31/XII 1929	12742,3	890,0	2558,0	11808,7	79,6	3837,2	8385,6	368,1	1269,8	6046,2
		110776,8	20313,1	46019,6	61867,6	3914,8	32239,3	122020,2	3214,2	38179,7	62505,7
B. Sissevedu kroonides — Importation en kr. (couronne d'Estonie, égale 100/100 grammes de l'or pur (100 marks antérieurs).											
5	I. Aitmaux vivants	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	1. Denrées alimentaires et coloniales, boissons	150724	60	55536	453234	26481	12324	350397	69280	337307	454984
1,4	2. Céréales et produits de minoterie	83106	—	—	83577	9479	11700	251758	—	229949	298818
2	3. Produits des potagers et des vergers	3	—	2889	2512	1395	—	1568	90	35607	96721
3	4. Produits de l'élevage du bétail	285	—	—	—	—	—	210	—	70662	14608
4	5. Poissons, leurs produits et écrevisses	65216	20	525	—	3094	28	10	—	234	76
4	6. Autr. denrées aliment. et coloniales et boissons	2114	40	52122	372145	12513	596	62848	68190	855	102552
1	7. Fourrage	—	—	—	—	—	—	38993	—	—	2220
6	III. Matières premières et demi-fabriquées	373095	56377	229696	54400	8090	226979	173187	319	97242	1019563
4,7	8. Produits animaux (non compris grais et huiles)	—	3151	—	—	—	16052	43118	—	10497	157657
8	9. Semences, plantes vivantes et leurs parties	100	92	33754	27	7781	—	20391	319	14922	121623
9	10. Produits forestiers	—	11680	44513	2619	—	—	26	—	—	9577
10	11. Matières pour papier	—	—	—	—	—	—	—	—	—	35175
10	12. Matières textiles	30038	28092	2042	3158	—	—	12367	—	692303	621267
12	13. Minéraux et métaux bruts	34688	—	—	—	—	1460	18213	—	300	5
17,18	14. Minéraux (non compris minéraux)	292652	—	7472	—	—	3514	18945	—	—	1891
19-21	15. Matières chimiques	15817	13382	141915	48596	909	205923	60127	—	254408	72348
19	a) dont huiles, graisses, résine et caoutch. brut	15617	4001	141516	45544	909	2223	38339	—	111468	70338
20	b) engrais	—	9381	—	—	—	203700	18085	—	—	—
6	IV. Produits fabriqués	258532	134365	57003	47378	128258	378996	1676798	97926	82637	512090
8	16. Peaux apprêtées et articles en cuir et peau	1049	800	—	144	—	1106	38399	—	—	1764
9	17. Ouvrages en bois	531	5309	2615	3090	87	990	10208	90	100	2026
9	18. Articles en papier et imprimés	3813	22861	—	—	1288	3708	54076	3893	627	38178
12,13	19. Articles textiles	97869	22569	1654	10007	78158	12057	285233	42580	160	68127
14	20. Métaux ouvrés	26306	2748	—	—	6240	49276	111938	65	—	64441
15	21. Outillage et machines agricoles	—	—	—	—	—	38481	15012	—	—	3728
15	22. Machines motrices et machines industrielles	56735	2850	—	737	264	128796	519100	5881	17415	19610
15	23. Articles en métaux non spécialement dénommés	25946	9083	34	19152	556	32473	214563	2199	3496	32955
15	24. Machin. et appareils électriques et leurs parties	3400	—	5100	—	222	64218	99115	2519	3484	44155
16	25. Instruments, appareils et armes à feu	22027	961	—	—	6791	1655	67999	2802	3999	20712
17	26. Moyens de transport	1481	70	—	—	14266	80	4044	—	38362	18363
17	27. Céramique et autres produits minéraux	4880	11500	1427	3493	485	12666	97547	15930	657	54876
19,21	28. Produits chimiques	15869	55089	44878	10755	24329	33415	138830	21130	14329	131893
22	29. Autres articles non spécialement dénommés	126	188	1300	—	522	80	20679	930	—	4284
12,13,22	V. 30. Métaux et pierres précieuses, perles et coraux	—	—	—	—	—	—	314	—	—	250
	Total { kr %	782351	190802	342240	560012	163429	618299	2200686	166525	1392371	1986887
	November 1929	9,9	2,8	4,0	6,7	1,0	7,4	26,2	2,0	16,5	23,6
	1/I—31/XII 1929	725031	303912	308870	836550	161328	551519	3002944	227366	934293	2554288
		12360405	2950989	5208174	9518928	4091538	6740091	37107256	2753783	10509961	25725388

1) Siin ka piimatäit, sisseaadod. 2) Peale elektriparaatide.

Commerce extérieur en décembre 1929.

Kokku Total	%	Dets. Déc. 1928	1/1-31/12 1929	Belgia Belgique ¹⁾	Hollandi Pays-Bas	Inglise Angleterre	Läti Letonie	N.S.V.L. U.R.S.S.	Rootsi Suede	Saksa Allemagne	Soome Finlande	Taani Danemark	Muud riigid Aukres pays	Kokku Total	%	Dets. Déc. 1928	1/1-31/12 1929
11	12	13	14	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
A. Väljavedu tonnides - Exportation en tonnes.																	
11 946,0	27,0	22 244,0	200 711,6	282,3	—	262,4	31,9	87,1	51,9	813,9	1 178,9	—	102,2	2 791,5	8,2	1 433,6	33 691,0
5 073,8	11,5	13 027,7	72 995,0	—	—	—	—	—	—	—	1,3	—	—	1,3	—	2,0	42,4
202,8	0,7	1 811,2	6 124,1	—	—	—	—	—	30,0	0,3	1 074,6	—	—	51,2	3,4	467,0	13 541,7
81,2	0,2	27,1	920,0	—	—	240,2	0,3	—	12,7	806,8	67,2	—	—	13,3	3,3	876,8	16 358,4
240,4	0,5	574,6	10 533,3	0,2	—	2,7	9,1	87,1	9,0	5,1	2,7	—	—	34,5	0,4	22,9	1 956,7
6 029,0	13,6	6 326,7	31 696,7	—	—	9,4	6,1	—	0,4	1,7	33,1	—	—	3,2	0,2	15,1	327,9
219,8	0,5	472,7	6 511,9	262,1	—	10,2	16,4	—	—	—	—	—	—	288,7	0,9	49,2	861,5
28 158,4	63,7	16 890,7	235 783,3	2 587,6	2 644,1	11 825,5	407,7	—	24,4	4 654,1	190,1	11,1	2 725,6	25 097,2	73,7	35 627,2	32 177,5
151,0	0,4	46,8	1 203,3	—	—	—	3,9	—	1,6	3,7	1,0	11,1	23,5	44,8	0,1	39,5	813,7
301,3	0,7	385,6	5 476,3	—	—	—	29,4	—	—	112,6	—	—	—	634,2	1,9	4,3	2 891,3
3 662,7	8,3	41,9	265 89,8	2 114,6	2 644,1	9 326,2	15,9	—	—	—	—	—	134,5	14 225,3	41,9	21 057,2	2 402 76,8
411,7	0,9	481,6	3 110,9	358,3	—	1513,5	302,7	—	—	—	0,7	—	2 351,0	4 525,1	13,3	3 094,6	39 160,7
1 073,5	2,4	648,5	9 723,5	114,7	—	520,5	19,6	—	2,6	139,4	89,4	—	88,6	968,8	2,9	1 106,5	7 574,8
266,0	0,6	130,4	2 443,5	—	—	—	—	—	7,8	1 478,9	—	—	117,6	1 004,3	4,7	1 049,0	8 244,7
13 943,6	31,5	10 909,1	711 437,8	—	—	—	—	—	2 913,0	98,4	—	—	—	3 011,4	8,8	8 781,3	22 735,7
8 348,6	18,9	4 248,8	75 738,2	—	—	0,2	42,2	—	12,3	6,5	0,7	—	—	20,4	0,2	5 23,9	3 195,0
2 855,8	6,5	1 889,9	31 139,0	—	—	—	7,5	—	12,2	2,5	0,7	—	—	14,3	0,1	320,5	2 967,3
3 713,1	8,4	990,1	38 478,7	—	—	—	33,0	—	—	—	—	—	—	33,0	0,1	200,0	1 311,0
4 115,7	9,3	3 981,1	61 517,1	128,8	117,8	1 797,2	268,4	758,7	172,6	331,8	1 053,0	308,3	1 224,2	6 160,8	18,1	5 619,8	89 326,7
3,2	0,0	10,7	99,7	0,0	0,0	41,7	0,2	—	0,0	0,7	0,0	—	—	0,0	0,2	1,8	106,7
72,3	0,2	54,6	1 589,5	188,3	37,5	1 510,7	—	—	7,0	194,9	5,7	—	29,7	75,0	5,8	1 609,1	20 876,2
162,1	0,4	291,4	2 897,5	20,5	88,4	113,4	20,3	758,7	67,6	3,0	0,2	—	1 088,4	2 162,2	6,3	2 596,3	25 624,1
90,3	0,2	69,6	1 331,0	0,0	0,0	65,5	30,0	—	58,8	99,1	16,9	—	270,8	56,6	1,9	522,7	6 709,9
1 520,6	3,4	1 016,1	26 610,4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2,1	1 134,9
36,8	0,1	430,2	3 567,4	—	—	—	—	—	0,1	—	—	—	0,1	0,2	—	0,8	38,3
249,9	0,6	288,0	2 043,5	—	—	0,1	17,0	—	0,5	4,8	1,2	—	—	23,5	0,1	7,5	561,9
369,3	0,9	340,5	7 125,1	—	—	0,0	0,0	—	—	0,5	—	—	—	1,3	—	17,6	173,3
49,0	0,1	44,9	770,0	—	—	2,1	0,7	—	0,1	1,7	0,7	—	—	3,1	—	8,4	69,5
18,1	0,0	32,2	245,3	—	—	—	0,5	—	0,2	0,1	3,4	—	—	—	—	4,2	27,9
36,8	0,1	30,7	1 298,0	—	—	—	—	—	0,0	0,9	—	—	—	—	—	0,9	8,3
709,8	1,6	603,0	5 772,3	—	—	20,6	196,6	—	38,4	1,1	1 022,6	—	—	1 285,4	3,8	788,0	31 819,7
773,7	1,7	755,8	10 241,8	—	—	40,1	3,2	—	—	0,3	1,4	—	—	1,0	0,2	68,1	2 172,3
3,8	0,0	4,4	776,0	—	—	3,0	—	—	—	9,7	—	—	—	—	—	3,6	20,3
0,0	0,0	0,1	9,1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0,5	1,0
44 220,1	100	43 115,9	501 051,1	2 978,7	2 761,9	13 912,1	708,0	845,8	348,9	5 789,8	2 422,0	320,3	4 052,6	34 049,5	100	42 680,6	441 946,6
47 980,5	—	—	—	8,7	8,1	40,9	2,1	2,5	0,7	17,0	7,1	1,0	11,9	—	—	—	—
—	—	—	—	1 664,5	3 661,4	14 936,3	715,0	956,7	1 550,7	4 452,3	2 520,9	290,2	6 994,8	37 747,7	—	—	—
—	—	—	—	14 008,7	40 985,9	222 934,4	23 750,5	10 851,5	8 550,5	31 575,1	32 181,1	5 087,0	64 259,3	—	—	—	—
B. Väljavedu kroonides - Exportation en kr.																	
—	—	16,4	26,3	—	—	—	16 079	—	—	—	—	—	—	16,1	0,2	10,5	446,8
1 914,3	22,8	4 326,4	36 530,2	43 604	—	570 209	10 269	20 914	22 328	2 257 855	117 662	650	58 127	3 102,6	22,4	1 942,7	41 901,1
908,4	10,5	2 525,2	21 827,4	—	—	—	—	—	—	—	410	—	—	0,4	—	0,7	10,0
140,8	1,7	675,3	2 271,0	—	—	—	—	—	1 800	120	47 582	—	—	4 236	53,8	41,6	1 201,8
85,7	1,0	51,7	971,3	—	—	546 799	622	—	14 962	250 995	59 620	—	—	30 913	2 895,9	34,2	1 848,8
69,2	0,8	170,0	2 690,6	40	—	2 640	4 310	20 914	4 441	4 190	2 774	650	—	16 976	56,9	0,6	18,7
674,0	8,0	823,8	7 842,9	—	—	27 020	2 587	—	1 125	2 559	7 276	—	—	7 062	47,5	0,5	28,0
36,2	0,5	73,8	926,4	43 504	—	1 750	2 800	—	—	—	—	—	—	—	—	—	534,3
3 114,7	37,1	1 989,9	33 303,5	347 015	176 735	554 556	88 704	—	8 577	277 315	113 784	54 860	632 514	3 254,0	33,9	4 094,3	35 253,9
230,5	2,7	102,2	2 041,1	—	—	—	9 160	—	2 344	6 135	2 540	54 890	114 010	189,0	2,0	100,0	2 375,9
199,0	2,4	194,2	3 468,1	—	—	—	9 721	—	—	40 000	—	—	—	233,1	2,4	2,4	978,4
68,4	0,8	8,5	653,6	136 017	176 735	446 752	1 421	—	—	—	—	—	—	8 496	769,4	8,0	1 010,1
35,2	0,4	58,0	331,2	64 213	—	271 874	60 307	—	—	—	—	—	—	422 086	818,5	8,5	544,3
1 389,3	16,5	882,5	14 481,0	146 785	—	652 173	3 395	—	792	168 865	107 555	—	—	71 786	1 151,4	12,0	1 709,9
54,6	0,7	27,3	385,8	—	—	—	—	—	4 361	50 434	—	—	—	3 890	98,7	0,6	51,3
324,5	3,9	206,5	2 320,4	—	—	—	—	—	—	4 370	3 000	—	—	—	7,4	0,1	36,0
813,2	9,7	528,7	8 713,3	—	—	—	384	4 680	1 080	7 521	595	—	—	12 296	26,5	0,3	40,3
433,0	5,2	338,7	5 423,4	—	—	—	698	—	1 000	993	505	—	—	2 590	5,8	0,1	26,7
231,8	2,8	44,7	2 667,3	—	—	—	1 250	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6,0
3 374,0	40,1	3 555,2	52 373,3	45 614	28 257	665 640	153 525	185 964	279 386	532 625	117 902	669 456	532 327	3 216,7	33,5	2 947,9	36 706,3
43,3	0,5	90,2	1 418,2	239	72	137 824	1 637	—	—	7 194	25	—	—	807	148,5	1,0	10,1
48,0	0,5	39,6	783,4	40 475	10 050	316 793	—	—	443	3 967	3 191	6 080	34 505	476,2	5,0	498,9	5 234,7
127,9	1,5	245,7	1 992,3	4 880	17 777	41 155	4 557	185 964	14 967	3 178	97	—	—	239 542	512,1	5,3	683,9
611,4	7,3	679,4	13 767,3	120	358	135 200	126 718	—	236 825	410 259	52 322	659 580	228 193	1 849,3	19,3	1 634,0	20 856,9
261,0	3,1	202,2	4 608,8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	90,0
57,2	0,7	304,2	3 005,9	—	—	—	—	—	198	—	—	—	—	—	—	—	44,8
741,4	8,8	525,5	5 381,1	—	—	—	218	8 754	1 909	18 450	2 240	—	—	200	0,4	—	21
340,5	4,1	315,1															

Tab. 2. VALISKAUBANDUS MUUDE RIIKIDEGA DETSEMBRIS 1929 a. — COMMERCE EXTÉRIEUR avec les AUTRES PAYS en DÉCEMBRE 1929.

Rahvusvaheline statistiliste territooriumide numeratsioon	Sissevedu Importation		Väljavedu Exportation		Nomenclature internationale des territoires statistiques	Sissevedu Importation		Väljavedu Exportation	
	ton	kr	ton	kr		ton	kr	ton	kr
77. Abessinia—Abyssinie	0,5	900	—	—	22. Leedu—Lithuanie	14,7	19 041	15,2	49 704
109. Alžäär—Algérie	2,1	1 140	—	—	93. Lõuna-Aafrika ühend. riigid— Union Sud-Africaine	43,9	20 025	2,4	984
168. Argentina—Argentine	78,4	32 450	180,4	38 682	94. Lõunaslaavia—Yugoslavia	29,0	23 028	0,3	3 897
182. Austraalia—Australie	598,3	126 971	—	—	140. Mehhiko—Mexique	0,2	176	—	—
6. Austria—Autriche	4,2	16 873	0,0	227	147. Nikaaragua—Nicaragua	—	—	4,9	1 100
7. Belgia-Luksemburgi majand. liit Belgo-Luxembourg. Union écon.	727,2	144 904	2 978,7	436 233	23. Norra—Norvège	2,3	1 278	31,6	105 476
109. Boliivia—Bolivie	—	—	1,8	550	52. Persia—Perse	0,0	80	—	—
170. Brasiilia—Brésil	7,5	10 353	10,7	2 312	175. Peruu—Pérou	18,0	40 865	37,9	10 126
178. Briti-Guiana—Guyane britannique	—	—	4,1	900	26. Poola-Danzig—Pologne-Dantzig	5 618,1	594 242	181,8	98 235
98-104. Briti-Ida-Aafrika—Afrique d'Est britannique	3,4	5 537	0,3	188	27. Portugal—Portugal	10,5	6 757	—	—
150-153. Briti-Kesk-Ameerika—Amérique 155-161. Centrale britannique	0,2	225	—	—	133. Portugal-Ida-Aafrika—Afrique de Est portugaise	—	—	2,1	500
85-93. Briti-Lääne-Aafrika—Afrique d'Ouest britannique	16,2	15 610	—	—	129-132. Portugal-Lääne-Aafrika—Afrique de Ouest portugaise	—	—	1,7	384
8. Bulgaaria—Bulgarie	20,9	58 634	15,1	5 714	14. Prantsuse—France	150,3	173 712	2 812,5	606 898
76. Egiptuse—Egypte	175,0	340 250	58,1	14 761	71. Prantsuse-Indo-Hiina—Indo-Chine française	0,2	253	—	—
173. Ekvator—Equateur	—	—	10,8	3 778	30. Prantsuse Marokko—Maroc franç.	24,8	6 246	—	—
143. Guatemala—Guatemala	0,1	465	2,7	750	121. Prantsuse-Ekvatoriaal-Aafrika— Afrique-Equatoriale française	1,0	1 416	—	—
36. Helveetsia—Suisse	18,0	22 454	0,3	188	106. Rio-de-Oro—Rio de Oro	0,5	604	—	—
40. Hiina—Chine	0,3	448	29,6	21 898	28. Rumeenia—Roumanie	—	—	0,0	265
11. Hispaania—Espagne	154,1	54 869	—	—	149. Salvador—Salvador	0,1	328	9,8	2 400
25. Hollandi—Pays-Bas	185,6	143 681	2 761,9	204 992	142. Santo-Domingo-Dominicaine, Rép.	—	—	2,8	741
72. Hollandi-India—Indes néerlandaises	14,2	28 573	2,0	540	112. Senegal—Sénégal	0,0	30	—	—
65. India—Inde	494,0	229 691	101,0	24 652	13. Soome—Finlande	600,2	181 486	2 422,0	349 348
19. Itaalia—Italie	45,2	35 048	—	—	9. Taani—Danemark	125,9	129 967	320,3	727 872
45. Jaapani—Japon	0,5	1 755	0,0	149	54. Türgi—Turquie	5,0	6 128	0,7	7 175
154. Jamaica—Jamaïque	1,3	2 660	—	—	62. Tseilon—Ceylon	3,3	8 409	6,1	1 340
136. Kaanada—Canada	474,5	112 233	—	—	37. Tšehhoslovakkia—Tchécoslovaquie	308,1	166 523	14,3	2 690
17. Kaanaria saared—Îles Canaries	—	—	3,5	867	171. Ühtlil—Chili	—	—	30,3	7 209
172. Kolumbia—Colombie	17,0	32 283	—	—	16. Ungari—Hongrie	16,9	5 790	0,9	447
15. Kreeka—Grèce	50,8	35 254	288,5	56 926	177. Venezuela—Venezuela	0,8	1 102	3,0	1 090
141. Kuuba—Cuba	82,0	86 705	102,7	19 040	134. Ühisriigid—États-Unis Teadmata riigid	4 307,2	1 939 371	82,0	130 694

Tab. 3. Tähtsamate ainete väliskaubandus detsembris 1929 a. Commerce extérieur des principaux articles en décembre 1929.

Järjek. nr. tüüelikus üksikainete nomenklat.	Resti-Läti ühine nomenklatuur Nomenclature unifiée pour Estonie et Lettonie	ton	kr.	Järjek. nr. tüüelikus üksikainete nomenklat.	Kr—couronne d'Estonie, égale 100/248 gramme de l'or pur (100 marks antérieurs)	ton	kr.
1		2	3	4		5	6
SISSEVEDU — IMPORTATION							
II. Toidu ja maitseained, joogid		11 946,0	1 914 317	292	Õlikoogid	—	—
2. Tera- ja jahvatatud vill		5 073,8	908 387	235	Soojatangud	199,6	31 941
11	Rukis	1 726,7	207 210	236	Muu loomatoit ern.	0,1	32
	Sel.: Saksa	1 129,5	195 542	III. Toores ja poolvalmisained			
	Poola	596,4	71 572	28 158,4 3 114 733			
12	Nisu	2 590,2	505 078	8. Loomariigilained, peale rasvade			
	Sel.: Ühisriigid	1 093,0	213 139	237-241	Loomanahad kuivalt soolatud	151,0	290 505
	Austraalia	586,1	114 289		Sel.: Kolumbia	14,4	80 403
	Saksa	556,0	108 424		India	12,4	26 827
13	Oder	76,0	10 605	237-241	Loomanahad märjalit soolatud	110,1	144 189
14	Kaer	—	—		Sel.: Kuuba	62,0	86 705
16	Mals	—	—		Kaanada	11,9	12 867
21	Nisujahu	545,7	147 343		Leedu	9,9	11 350
	Sel.: Inglise	307,8	83 106	243-257	Karusnahad	0,6	42 715
	Kaanada	107,1	28 917	9. Seemned, taimed ja nende osad		301,3	199 009
	Ühisriigid	58,0	15 818	274, 275	Linaseemned	—	—
20	Manna	21,2	0 213		Päevalillesseemned	24,0	7 222
	Sel.: Prantsuse	13,7	3 983		Kopra	—	—
	Rootsi	7,5	2 250	305, 306	Ristikheinaseemned	—	—
27	Herkulo ehk kaeratangud	11,3	3 089		Tubak lehtedes, kasvudes	86,8	130 624
30	Riis	69,4	18 045		Sel.: Bulgaaria	20,9	58 634
	Sel.: India	69,4	18 045		Taani	19,0	32 353
3. Ala- ja juurvill		292,8	140 785	307	Ühisriigid	15,3	13 972
35	Herned	13,8	3 625		Humalad	3,3	2 505
50	Apelsiinid ja mandariinid	40 129	65 426	11. Paberitooresained			
60	Sidrunid	63,7	23 040	346	Paberimass kuiv	—	—
62	Banaandid	—	—	347	Paberimass märg	350,0	17 910
69-75	Puuvili ja marjad kuivatatud	91,6	68 569	349	Tselluloos kuiv	61,7	17 265
5. Kata, kaasaadused ja vähid		249,4	69 197	349	Tselluloos märg	—	—
	Heeringad	112	65 426	12. Tekstiiltooresained			
6. Mund toidu- ja maitseained ning joogid		6 028,9	673 975	352	Puuvili toores	1 073,5	1 389 284
167	Kohv toores, ubades	10,9	19 474		Sel.: Ühisriigid	576,9	1 074 265
172, 175	Kakao ubades ja pulbris	21,9	20 922	357	Kanep	383,1	692 300
176	Tee igasugune	4,7	14 378		Sel.: India	73,5	48 483
178, 179	Suhkur peenike ja raffinaad	2 367,5	473 642		Lõunaslaavia	32,4	17 800
	Sel.: Poola-Danzig	1 878,7	372 140	359	Dzhuut	29,8	23 000
	Tšehhoslovakkia	338,7	68 190	368	Vill värvimata	380,0	176 325
205, 206	Sool	3 548,9	75 966		Sel.: Inglise	12,7	53 649
207	Kunstvõi	15,5	14 474		Läti	3,5	13 648
213, 217, 221-224	Viinad ja veinid	3,4	8 518		Saksa	3,1	12 500
7. Lõunasööd		219,8	36 213	13. Ärsid ja metallid töötlemata (metallimurd)			
231	Kliid igasugused (loomatoit)	—	—	376	Malm toores	266,0	54 666
	Sel.: Saksa	—	—		307, 398	241,0	12 410
		—	—			13 943,6	324 474
		—	—			35,1	1 556

Tab. 3. Tähtsamate ainete väliskaubandus detsembris 1929 a. (järg).
Commercé extérieur des principaux articles en décembre 1929 (suite).

Järjek. nr. täielikus üksikainete nomenklat.	Eesti-Läti ühine nomenklatuur Nomenclature unifiée pour Estonie et Lettonie	ton	kr	Järjek. nr. täielikus üksikainete nomenklat.	Kr—couronne d'Estonie, égale 100/245 grammes de l'or pur (100 marks antérieurs)	ton	kr
1		2	3	4		5	6
VÄLJAVEDU—EXPORTATION							
I. Elusloomad.							
		79	16 079	13. Ärtsid ja metallid töötlemata (metallimurd)		1 604,3	58 685
1	Hobused (arv)	71	16 055	380 Vanaraud		1 557,1	52 348
2	Veised (väljaarvatud vasikad)			385,386 Sel.: Saksa		1 439,5	48 458
	(arv)			Vanavask		5,3	2 823
5	Sea, põrsad (arv)			Sel.: Rootsi		5,3	2 823
II. Toidu- ja maitseained, joogid							
		2 791,5	3 102 618	14. Mineraalid peale ärtside		3 011,4	7 370
3. Ala- ja juurvill		1 156,2	53 739	408,407 Klips		98,4	3 000
38 Kartul toores		1 154,6	53 112	408 Lubi kustutamata			
57 Onud				15. Keemiatööstuse tooresained		82,3	26 596
4. Karjasaadused		1 140,4	2 895 011	a) Öld, rasvad vaigud, kummi toorelt		37,2	5 788
76 Pekon		114,2	182 797	497 Põlevkiviõli		16,5	1 398
Sel.: Inglise		114,2	182 797	IV. Valmissaadused.			
77 Sealihä värske ja soolatud		2,8	5 093		6 160,8	3 210 696	
78 Sealihä suitset. (singid küljed)		0,7	1 350	16. Nahad töötletud ja nahkkaup		42,5	148 301
79 Loomaliha		67,0	58 321	506,567 Suured parknahad		42,0	140 102
Sel.: Soome		65,5	57 018	17. Puutööstussaadused		1 969,9	476 246
81 Lambaliha		9,0	9 298	593 Vineer		1 613,6	318 665
Sel.: Rootsi		8,3	8 557	Sel.: Inglise		1 423,0	279 550
Soome		0,7	741	Saksa		109,4	21 795
95 Kohupiim				594 Vineerist tootipõhjad		262,0	124 500
96 Või		898,0	2 550 829	Sel.: Saksa		51,9	38 350
Sel.: Saksa		764,8	2 171 984	Prantsuse		73,0	34 000
Inglise		124,1	352 492	Belgia		50,9	25 000
Prantsuse		8,9	25 248	Tikutraut		30,5	7 375
99 Munad		560 680 tk.	75 488	603 Uksed		16,2	7 800
Sel.: Saksa		553 680 "	71 978	607 Niidivõllid		6,3	3 000
Inglise		27 000 "	3 510	Sel.: Belgia		6,3	2 948
5. Kala, kalasaadused ja vähid		151,2	56 935	Inglise		40,9	14 405
100—105 Värsked kalad		49,0	23 744	18. Paberitööstussaadused		2 162,2	512 117
116—120 Kalakonservid		12,5	10 300	634 Pakkimispaber		114,8	43 190
6. Muud toidu- ja maitseained ning joogid		53,8	47 510	635 Rotatsioonipaber		1 450,9	305 184
127 Kartulijahu		33,0	7 160	636,637 Kirjutus- ja trükipaber		595,7	161 966
187 Sokolaad		10,5	31 308	19. Tekstilitööstussaadused		597,7	1 849 255
210 Taraleib, pain normal		6,1	2 436	664,665 Puuvillavatt		9,4	14 537
III. Toores- ja poolvalmisained							
		25 097,2	3 254 000	667—670 Puuvillaniit ja -lõng		128,2	530 323
8. Loomariigained, peale rasvade		44,7	188 979	Sel.: Saksa		53,6	252 970
237—241 Loomanahad kuivalt soolatud		31,0	157 790	Taani		178,412	64 223
Sel.: Uhisriigid		19,4	101 860	Poota-Danzig		14,9	762 595
Taani		11,1	54 809	671—676 Puuvillariie		186,7	762 595
237—241 Loomanahad märjalt soolatud		5,8	14 930	Sel.: Rootsi		55,5	224 050
Sel.: Uhisriigid		4,1	12 150	Taani		49,0	177 927
Läti		1,7	2 780	Saksa		17,9	106 717
243—257 Karusnahad		0,1	4 313	Läti		25,6	103 843
260 Jõhvid		0,6	2 200	696 Pakkimis- ja kotirite		205,9	319 855
270 Soolad		3,3	2 754	Sel.: Taani		149,3	293 344
9. Seemned, taimed ja nende osad		634,2	233 144	Inglise		43,0	65 574
274,275 Linaseemned		634,2	233 144	Saksa		12,3	18 707
10. Metsamaterjal		14 225,3	769 441	Läti		1,2	19 511
310—319, 325 Palgid, prussid, pakud, latid		13 171 kj.	6 270	Sel.: Läti		0,6	9 994
321 Lilprid				Lõunaslaav.		0,2	3 257
322 Propsid		229 958 "	77 230	Taani		0,1	1 400
320,326—329 Kuuse- ja männilauad ja -plangud		3 848,9 st.	668 788	27. Keraamika ja muud mineraalkaubad		1 285,4	76 604
Sel.: Inglise		1 999,19 "	347 540	1016 Tsement		1 219,2	47 848
Hollandi		1 001,54 "	178 785	Sel.: Soome		1 022,6	40 250
Belgia		801,00 "	136 017	Läti		196,6	7 098
333 Krohvimispeerud		60,0 "	15 712	1034 Telliskivid vaapamata			
11. Paberitooresained		4 526,1	818 524	28. Keemiatööstussaadused		62,0	36 337
349 Tselluloos		4 525,5	818 480	1102 Kaseiin		19,4	13 082
Sel.: Prantsuse		2 260,2	405 636	1318 Tuletikud		39,1	16 500
Inglise		1 513,5	271 874				
Belgia		358,3	64 218				
12. Tekstilitooresained		968,8	1 151 351				
354 Lina		870,3	1 114 013				
Sel.: Inglise		503,1	644 003				
Belgia		114,7	146 785				
355 Takud		15,2	13 072				

Tab. 4. Tollametite läbikäik detsembris 1929 a. — Activité des bureaux douaniers en décembre 1929.

	Tallinn	Valga	Pärnu	Narva	Loksa	Haap- salu	Kures- saare	Kunda	Paldiski	Kokku Total
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ton { Sissevedu—Importation	38 227	1 517	1 573	2 876	—	—	—	27	—	44 220
{ Väljavedu—Exportation	17 680	574	7 273	7 019	82	—	—	1 396	20	34 050
Üldläbikäik—Total de l'importation et de l'export.	55 913	2 091	8 846	9 895	82	—	—	1 423	20	78 270
1 000 kr { Sissevedu—Importation	7 817	321	139	119	—	—	—	8	—	8 404
{ Väljavedu—Exportation	7 992,1	627	520	431	4	—	—	11	0,9	9 556
Üldläbikäik—Total de l'importation et de l'export.	15 809,1	948	659	550	4	—	—	19	0,9	17 990

Tab. 6. Riigiraudteed novembris 1929 a. — Chemins de fer en novembre 1929.

1. Tähtsamad andmed pirkondade järgi — Données principales d'après les districts du réseau.

	Rongide arv Nombre de trains	Ärakasutud läbitaske võimaluse % % de l'esp. de la capacité	Reisijate üldarv Voyageurs-km (milj.iers)	Sellest III kl. Dont III cl. (milj.iers)	Istekoh-tade arvu kasutamise % % des places occupées	Tühjade kaubavagunite ütlarvust % des wagons à marchandises non chargés au nombre total des wagons à marchandises	Laaditud kaubavag. keskmine telje koorem*) Poids moyen par essieu d'un wagon chargé	Kaubarongi keskmine kaal (tonnides) Poids moyen d'un train de marchandises	Kaubarongi keskmine telgede arv Nombre moyen d'essieux pour un train de marchand.	
a) Laitaropalisel teed — Voie large										
Auru- ja mootorronges	1 641	—	13 941	12 733	41,2	29,21	4,99	5,91	440	65,73
Sel.: Paidiski — Keila auru-moot.	240	40,00	121	121	23,0	5,60	2,35	3,09	—	—
Haapsalu — Keila	239	39,83	824	809	17,1	20,07	2,65	2,84	143	27,71
Keila — Tallinn	476	92,03	1 122	1 114	72,1	25,82	2,98	3,51	204	37,62
Tallinn — Tapa	521	62,02	3 168	2 774	48,0	30,41	5,77	6,33	518	88,36
Tapa — Narva	320	35,55	1 986	1 854	36,1	40,85	5,31	6,00	495	72,54
Tapa — Kohla	—	—	—	—	—	42,41	5,65	6,24	585	85,54
Tapa — Tartu auru-moot.	401	44,55	3 112	2 690	45,0	8,53	3,31	4,74	354	54,19
Tartu — Valga	732	54,22	2 503	2 297	43,1	19,31	3,31	4,59	322	54,35
Valga — Irboska	219	33,18	1 105	1 074	38,17	21,42	4,48	4,92	302	46,21
Elektrironges: Tallinn — Pääsküla	2 864	—	2 349	2 349	44,6	—	—	—	—	—
Kokku — Total	4 505	—	16 290	15 082	40,6	29,21	4,99	5,91	440	65,73
Oktoobris — Octobre 1929 a.	4 984	—	17 614	16 308	39,6	35,63	4,02	4,71	416	70,45
Novembris — Novembre 1928 a.	4 463	—	15 184	14 184	39,6	27,12	3,75	4,75	411	60,38
1/IV.—30. XI. 1929/30 a.	38 903	—	164 742	154 505	44,3	29,22	4,61	5,48	421	64,94
1/I.—30. XI. 1929 a.	52 739	—	208 858	195 988	42,1	29,94	4,67	5,51	423	64,60
b) Kitsaropalisel teed — Voie étroite										
Sellest: Tallinn — Türi	533	—	1 708	1 479	46,8	15,42	3,06	3,34	303	121,79
Türi — Mõisaküla	308	—	763	682	33,3	20,98	2,72	4,05	86	36,80
Mõisaküla — Pärnu	253	—	454	413	36,1	22,18	2,07	3,29	132	76,00
Liiva — Väina	120	—	56	56	30,3	26,26	3,31	3,96	—	—
Lelle — Papiõid	378	—	487	415	46,5	18,07	2,19	2,56	168	80,14
Türi — Tamsalu	206	—	403	377	37,5	37,22	2,68	3,90	99	51,32
Riisela — Orajõe	84	—	60	60	44,1	45,84	3,29	4,38	156	77,93
Mõisaküla — Valga	124	—	192	173	34,5	30,92	4,09	4,18	—	—
Valga — Mõniste	172	—	124	124	33,87	46,22	3,82	3,85	—	—
Sonda — Mustvee	164	—	181	176	39,6	41,37	2,20	2,44	93	47,53
Kokku — Total	1 830	—	4 428	3 955	40,1	22,79	2,79	3,36	176	50,31
Oktoobris — Octobre 1929 a.	2 316	—	4 301	3 898	36,6	27,00	2,69	3,66	177	77,22
Novembris — Novembre 1928 a.	2 095	—	4 092	3 641	35,7	25,31	2,58	2,86	136	62,57
1/IV.—30. XI. 1929/30 a.	20 800	—	44 771	40 123	46,6	30,96	3,11	3,64	158	74,48
1/I.—30. XI. 1929 a.	26 505	—	57 052	51 461	45,8	31,56	3,28	3,79	153	69,16

	Laitaropalisel teed — Voie large			Kitsaropalisel teed — Voie étroite				
	Novembris	1/IV-30/XI	1/I-30/XI	Novembris	1/IV-30/XI	1/I-30/XI		
	1929	1928	1929/30	1929	1928	1929/30		
2. Kaubavedu — Transport des marchandises								
Kõigi saadetiste kaal — poids (tuh. tn.)	131	132	1 306	1 788	50	60	612	817
tn.-km (tuh.)	15 024	12 790	140 516	194 438	4 012	4 172	46 384	64 404
Sellest maksulised saadetised (tuh. tn.) — Dont les marchandises payables (1000 tn.)	111	107	1 100	1 523	44	55	528	714
tn.-km (tuh.)	12 704	10 053	117 965	164 942	3 331	3 786	39 672	55 685
Sellest: erakaubad — Dont marchandises privées	97	97	1 011	1 389	42	53	509	689
kaal — poids (tuh. tn.)	9 890	9 066	103 280	143 001	3 240	3 622	38 420	53 761
tn.-km (tuh.)	—	—	—	—	—	—	—	—
3. Pagasivedu — Transport des bagages								
Kaal — poids (tuh. tn.)	0,5	0,7	5,3	6,7	0,3	0,3	2,8	3,5
tn.-km (tuh.)	55	65	509	648	20	20	219	286
4. Reisijate vedu — Transport des voyageurs								
Reisijate üldarv — Nombre total de voyageurs	398 003	366 405	3 984 765	4 999 733	112 234	104 323	1 050 365	1 358 639
Sellest Välisühendus — Commun. avec l'étranger	6 121	3 454	48 474	56 804	866	567	8 877	11 328
Dont Kohalik liikumine — Mouvement local	389 882	362 951	3 936 291	4 942 929	111 368	103 756	1 041 488	1 347 311
Sellest: I klassis	273	156	918	1 130	—	—	—	—
II	7 448	6 706	70 242	89 391	5 477	5 044	50 319	68 610
III	388 282	359 543	3 913 610	4 908 212	106 757	99 279	1 000 048	1 290 029
Reisijate üldarv — Voyageurs-km.	16 290 050	15 184 260	164 741 054	205 857 916	4 428 245	4 092 535	44 771 161	57 651 630
Sellest Elektrirongid — Trains électriques	2 348 980	2 299 701	22 574 175	29 161 241	—	—	—	—
Dont Mootorvagunid — Wagons à moteur	—	—	—	—	—	—	—	—
Reisijaid üle tee-km peale — Voyageurs par km exp.	24 169	22 562	244 423	309 878	7 810	7 808	78 961	101 678
Keskmine sõidukaugus — Parcours moyen	41,1	41,4	41,3	41,8	39,5	39,2	42,6	42,43
Magamiskaartide üldarv — Cart. pour wag.-lits vend.	3 427	4 218	33 611	43 957	865	883	7 416	9 797
Jaamaesise-piletite üldarv — Tickets d'entrée vendus	10 620	7 841	111 765	188 394	264	583	4 316	5 857
5. Veerevkoosseisu kasutamine — Exploitation du matériel roulant								
Rong-km üldarv — Trains-km.	237 828	244 441	2 155 289	2 929 837	126 130	145 911	1 268 787	1 713 979
Sellest reisironges — Dont trains de voyageurs	175 294	184 799	1 502 411	2 038 532	95 835	95 162	806 559	1 097 850
Teig-km üldarv — Essieux-km.	7 223 586	7 013 897	71 681 599	95 757 247	5 442 781	6 700 258	61 489 639	81 275 493
Sellest Reisivaguneis — Voitures à voyageurs.	3 111 748	3 153 125	28 654 337	38 127 915	2 044 897	2 062 904	17 115 707	23 472 132
Dont Kaubavaguneis — Wagons à marchand.	4 111 818	3 860 772	49 027 562	57 629 332	3 397 884	4 617 354	44 373 932	57 803 361
Kesk. tig. arv rong. — Moyen des essieux par train	30,37	28,69	33,25	32,68	43,15	45,98	48,54	47,41
Sellest Elektrironges — Trains de voyageurs	23,46	28,72	25,89	25,97	35,22	38,56	39,26	37,15
Dont Elektrironges — Trains électriques	3,76	9,17	8,55	8,79	—	—	—	—
Dont Kaubaronges — Trains de marchand.	65,73	60,38	64,94	64,60	50,31	62,51	74,48	69,16
Kesk. kaub. kaal — Poids moyen d'un train de march.	440	411	421	423	176	136	158	153

*) Keskmine telje koorem kitsaropalisel teel on arvestatud paari telje peale.

Tab. 10. Pankade äriseis 1 detsembril 1929 a.
Situation financière des banques au 1 décembre 1929.

	19 erapanka 19 bang. privées		21 ühispanka 21 bang. cooper.		19 erapanka 19 bang. privées		21 ühispanka 21 bang. cooper.	
	1/XII	1/XI	1/XII	1/XI	1/XII	1/XI	1/XII	1/XI
	1000 kr.				%%			
Aktiva—Actif								
1. Kassa.—Caisse	1 962	1 773	249	292	1,7	1,6	0,7	0,8
2. Jooksvad arved teists rahaasutis Comptes courants	1 139	1 265	1 447	1 506	1,0	1,1	4,1	4,3
a) Sellist Eesti pangas—Dont à la Banque d'Estonie	815	787	0,7	0,7
b) Pt. 1 ja 2 kokku—Total p. 1 et 2	8 101	8 038	1 696	1 798	2,7	2,7	4,8	5,1
4. Panga päralt olevad väärtused—Ef- fets en portefeuille	1 569	1 524	164	157	1,3	1,3	0,5	0,4
a) Väärtpaperid—Effets	1 259	1 230	142	126	1,1	1,1	0,4	0,3
1) Sellist börsil koteeritavad—Dont effets cotés à la Bourse	285	218	0,2	0,2
h, d) Väljamaa rahad, kallismetallid, šekkid ja maksukäs. välisvaluutas— Métaux précieux et effets en valeurs étrangères	310	304	22	31	0,2	0,2	0,1	0,1
5. Laenud—Prêts	76 310	75 032	24 959	24 962	65,4	65,6	71,3	71,0
a) Disk. vekslid—Escomptes	33 542	31 608	13 311	13 280	28,8	27,6	38,0	37,8
1) Sellist sisemaa vekslid—Dont du pays	24 254	23 845	20,8	20,8
b) Tähtajal. laenud—Prêts termin.	1 829	1 785	6 256	6 307	1,5	1,6	18,0	17,9
d) Kto krt. laenud—Autres prêts	40 989	41 639	5 392	5 375	35,1	36,4	15,3	15,3
6. Garantide debitor.—Prêts de gar.	15 469	15 500	1 227	1 400	13,3	13,5	3,5	4,0
7. Korrespondendid—Correspondants	4 318	3 684	899	939	3,7	3,2	2,5	2,7
a) Sisemaa—en Estonie	1 657	1 649	637	687	1,4	1,4	1,8	2,0
{ Loro	1 282	829	215	202	1,1	0,7	0,6	0,6
{ Nostro	48	66	3	2	0,0	0,1	0,0	0,0
b) Väljamaa—à l'étranger	1 381	1 140	44	48	1,2	1,0	0,1	0,1
{ Loro
{ Nostro
8. Protest-eritud vekslid—Effets protestés	541	549	338	357	0,5	0,5	1,0	1,0
9. Osakondade arved—Suocursales	2 707	3 119	34	43	2,3	2,7	0,1	0,1
10. Kinnisvara—Immubles	5 425	5 425	1 107	1 110	4,7	4,7	3,2	3,2
11. Valisvara—Mobiliers	465	458	169	166	0,4	0,4	0,5	0,5
12. Jooksvad kulud, makstud % ja komisj.—Frais courants, intérêts et commis. payés	4 952	4 571	1 299	1 193	4,2	4,0	3,8	3,4
13. Üleminevad summad—Actifs transitaires	846	862	247	240	0,7	0,8	0,7	0,7
14. Muud aktivad—Actifs divers	902	663	2 843	2 770	0,8	0,6	8,1	7,9
a) Liikmete vastutus ¹⁾	—	—	2 459	2 446	—	—	7,0	7,0
Kokku—Total	116 605	114 425	34 982	35 135	100	100	100	100
Passiva—Passif								
1. Panga kapitalid—Capitales et réserves	8 640	8 640	2 210	2 190	7,4	7,6	6,3	6,2
a) Sisemakstud aktsiakapital—Capital versé	6 924	6 924	1 689	1 672	5,9	6,1	4,8	4,8
b) Pagavarakapital—Reserves	1 494	1 494	364	365	1,3	1,3	1,0	1,0
d) Muu erikapital—Reserves spéciales	222	222	157	153	0,2	0,2	0,5	0,4
2. Hoiusummad—Dépôts	48 825	44 169	19 207	19 632	37,6	38,6	54,9	55,9
a) Tähtajal. hoiusummad—Dépôts terminables	11 061	11 731	8 744	8 680	10,0	10,3	25,0	24,7
b) Jooksvad arved—Comptes courants	29 630	30 142	10 194	10 514	25,4	26,3	29,1	29,0
d) Kontokorrentarvete krediidisaldod Autres dépôts	2 534	2 296	269	438	2,2	2,0	0,8	1,3
3. Rediskont—Récompte	14 658	12 732	1 675	1 692	12,6	11,1	4,8	4,8
a) Sellist maksnkohaga sisemaa— Dont payables à l'intérieur du pays	5 145	4 789	4,4	4,2
4. Võlaarved teists. asut.—Créditeurs— Dont établissements du pays	7 438	7 732	3 324	3 083	6,4	6,8	9,5	8,8
a) Sellist sisemaa krediiditasutis— Dont établissements du pays	5 938	5 497	4,6	4,8
5. Pt. 3 ja 4 kokku—Total p. 3, 4	22 146	20 464	4 999	4 775	19,0	17,9	14,3	13,6
6. Korrespondendid—Correspondants	11 487	11 347	895	960	9,8	9,9	2,5	2,7
a) Sisemaa—en Estonie	1 456	1 180	367	394	1,3	1,0	1,0	1,1
{ Loro	1 674	1 800	503	519	1,4	1,6	1,4	1,5
{ Nostro	1 066	845	—	—	0,9	0,7	—	—
b) Väljamaa—à l'étranger	7 271	7 522	25	47	6,2	6,0	0,1	0,1
{ Loro
{ Nostro
7. 8. Maksukäsu ja aktseptid—Acceptations	218	238	7	6	0,2	0,3	0,0	0,0
9. Väljamaksmata %—% restants à payer	659	625	61	64	0,6	0,5	0,2	0,2
10. Väljamaksmata osakasu—Dividendes restants à payer	102	104	125	130	0,1	0,1	0,4	0,4
11. Garantide kreditorid—Créditeurs de garanties	15 469	15 500	1 227	1 400	13,3	13,5	3,5	4,0
12. Osakondade arved—Suocursales	2 857	3 147	34	43	2,4	2,7	0,1	0,1
13. 14. Saadud prots. ja muud tulud— Intérêts et commissions reçus	7 646	7 254	2 749	2 588	6,5	6,3	7,9	7,4
16. Jagamata puhaskasu—Bénéfice net.	—	—	—	—	—	—	—	—
17. Üleminevad summad—Transitoires	1 727	1 214	275	244	1,5	1,1	0,8	0,7
18. Muud passivad—Passifs divers	1 854	1 678	3 193	3 103	1,6	1,5	9,1	8,8
a) Amortisatsioonikapital ²⁾	1 092	1 092	206	203	0,9	0,9	0,6	0,6
b) Liikmete lisakohustus ³⁾	—	—	2 459	2 446	—	—	7,0	7,0
Kokku—Total	116 605	114 425	34 982	35 135	100	100	100	100

¹⁾ Responsabilité des membres. ²⁾ Capital d'amortissement. ³⁾ Responsabilité supplémentaire des membres.

Tab. 11. Üksikute pankade äriseisu summad 1 detsembril 1929 a.
Montant des bilans des banques au 1 décembre 1929.

	1. XII. 1000 kr.	1. XI. 1000 kr.
Erapangad—Banques privées		
Tallinna krediitpank a/s.	30 845	30 708
G. Scheel ja Ko.	29 308	27 783
Eesti kommertsbank	17 704	17 539
Tartu pank	6 765	6 940
Tallinna hinnapank	5 130	5 220
Tallinna aktsiapank	3 874	3 829
Diskonto pank	4 858	4 773
Eesti laenupank a/s.	2 572	2 542
Sakala pank	2 610	2 636
Kaubapank a/s.	2 343	2 313
Pärnu pank	2 280	2 008
Pärnu krediitpank	1 975	1 904
Tartu tööstuspank	1 412	1 451
Valga pank	1 320	1 248
Viru pank	1 051	1 044
Tartu linnapank	1 172	1 163
Tartumaa pank	559	542
Rosen ja Ko	648	553
Võru pank	223	229
Kokku—Total	116 605	114 425

Tähtsamad ühispangad—Principales banques coopératives

Eesti rahvapank	5 015	5 025
Eesti laenu- ja hoiuühisus Tartus	4 051	4 052
Kolmas Tartu laenu- ja hoiuühisus	3 374	3 346
Tallinna majaomanikkude pank	3 599	3 579
Tartu majaomanikkude pank	2 930	3 088
Viljandi ühispank	2 242	2 250
Rakvere ühispank	1 300	1 287
Pärnu Eesti laenu- ja hoiuühisus	1 347	1 290
Tallinna laenu- ja hoiukassa	1 485	1 531
Tallinna juudi ühispank	1 177	1 172
Võru ühispank	1 188	1 201
Paide ühispank	890	905
Jõgeva ühispank	887	893
Põllupidajate ühispank	967	1 007
Põitsamaa ühispank	919	924
Narva ühispank	741	727
Saarde laenu- hoiuühisus	617	629
Põhja-Eesti ühispank	646	654
Võhma ühispank	587	524
Saarte ühispank	589	589
Petseri laenu- ja hoiuühisus	421	518
Kokku—Total	34 982	35 135

Arvestatud pankade üksikasjaline äriseis v. E. St. nr. 90(5) ltk 312–313, (äriseis 1. jaan. peale).

Données sur la situation séparément pour chaque banque v. Rev. nr. 90(5) page 312–313 (au 1 janvier 1929).

Tab. 12. RIIGI SISSETULEKUD NOVEMBRIS (1000 kr.).

RECETTES DE L'ÉTAT en NOVEMBRE (1000 kr.).

Kr = couronne d'Estonie, égale 100/248 gr. de l'or pur (100 mks. antér.).

	1929	1928
Korrallised tulud—Recettes ordinaires:	6 802	7 227
I. OTSEKHESED MAKSDU — CONTRIBUTIONS DIRECTES:		
1. Tulumaks—Impôt sur le revenu	994	902
2. Ari- ja tööstusmaksud — Impôts sur bénéfices industriels et commerciaux	520	443
3. Maa- ja hoonetmaksud — Contributions foncières	293	304
4. Maks kapitali % pealt — Impôt sur les intérêts	36	31
5. Kinnistumaks — Mutations, immédiates et droits immobiliers	42	21
6. Pärandusmaks — Impôt sur les successions	67	73
7. Pärandusmaks — Impôt sur les successions	36	30
II. LÕIVUD JA TASUMAKSUD — TIMBRES ET ENREGISTREMENTS.		
8. Tempelmaks ja lõtvud — Timbres	480	507
9. Patendid ja proovid — Contributions des patentes, droits de vérification	412	425
10. Mõnesugused tasumaksud — Enregistrements	15	18
11. Tollid — Douanes	53	64
12. Aktiisid — Droits et imzes (accises)	2 156	2 367
13. Riigimonopolid — MONOPOLES DE L'ÉTAT.	1 784	1 989
14. Piiritusemonopol — Monopole d'alcool	372	378
15. Riigi ettevõtted ja varandused — ENTREPRISES ET PROPRIÉTÉS DE L'ÉTAT.	1 188	1 219
16. Riigi kapitalid — Fonds de l'État	1 188	1 219
17. Maad, hooned, metsad ja veed — Domaines, forêts et eaux de l'État	195	22
18. Raudteed — Chemins de fer	48	22
19. Sadamad ja laod — Ports et dépôts	1 125	1 116
20. Post, telegraaf, telefon — Postes, télégraphes, téléphones	105	106
21. Mitmesugused riigi ettevõtted — Entreprises diverses de l'État	392	368
22. Mitmesugused riigi varandused — Propriétés diverses de l'État	41	13
III. SEGATULUD—RECETTES DIVERSES:		
23. Segatulud — Recettes diverses	42	31
24. Segatulud — Recettes diverses	42	31
Kokku—Total	6 817	7 234
Eelmisel kuulil p. 20 all saadud tuludest tagasi makstud — Reverses au compte des recettes désign. sous p. 20.	—	—
Sellest tagasi makstud eelmiste aastate maksu — Reversements des années précédentes	15	7
Erakorralised tulud — Recettes extraordinaires	—	—
Operatsioonid fondide ja laenude tagasimaks — Encasement des fonds de roulement	57	15
Rannasõiduliinide eksploateerimine — Exploitation de la ligne de cabotage	3	2
Üldse sissetulekuid — Total des recettes	6 862	7 244

Tab. 14. VABARIIGI PUURIST ÜLESÕITNUT JAANUARIS 1930 a.

NOMBRE DE PERSONNES PASSÉES LES CONFINES DE LA RÉPUBLIQUE EN JANVIER 1930.

	Sissemõitnud Entrées			Väljasmõitnud Sorties		
	M.	N.	K.	M.	N.	K.
Välispasidiega Passeports pour l'étranger						
Eesti — Estonie	371	139	510	402	204	606
Ameerika — États-Unis	25	6	31	19	6	25
Austria — Autriche	23	4	27	22	5	27
Belgia — Belgique	9	1	10	1	1	11
Helveetsia — Suisse	9	3	12	8	3	11
Hollandi — Pays-Bas	20	3	23	28	10	38
Inglise — Angleterre	43	11	54	39	13	52
Itaalia — Italie	4	2	6	5	—	5
Leedu — Lithuanie	38	8	46	39	8	41
Läti — Lettonie	257	63	320	249	75	324
N. S. V. L. (Vene) — U. R. S. S.	122	10	132	125	20	145
Poola — Pologne	30	13	43	34	10	44
Prantsuse — France	29	2	31	29	4	33
Rootsi — Suède	55	7	62	44	8	52
Saksa — Allemagne	247	63	310	218	55	273
Soome — Finlande	105	47	152	114	51	165
Taani — Danemark	32	3	35	16	4	20
Cehhoslovakkia — Tchécoslovaquie	20	5	25	18	1	19
Ungari — Hongrie	9	—	9	9	—	9
Muud riigid — Autres états	17	1	18	13	4	17
Riiklõivudega — Payant anc. sujét.	22	10	32	29	11	40
Reisikaartidega — Cartes de voyage	—	—	—	—	—	—
Eesti	—	—	93	—	—	81
Soome	—	—	50	—	—	52
Sisepasidiega — Passeports ordin.	—	—	—	—	—	—
Eesti — Estoniens	—	—	9 779	—	—	9 575
Läti — Lettons	—	—	5 648	—	—	5 839

	Välispasidiega Passeports pour l'étranger		Piiripunktiõe järgi — D'après les cordons de la frontière.	
Tallinn	427	109	536	877
Valga	694	230	924	739
Narva	157	20	177	149
Mõisaküla	25	11	36	22
Haapsalu	15	—	15	—
Paidiski	10	—	10	9
Pärnu	1	—	1	1
Piirivalvepunktid — D'après les cordons de la garde-frontière	158	31	189	162
Kokku — Total	1487	401	1888	1459
Reisikaartidega — Cartes de voyage				
Tallinn	—	—	143	—
Teised punktid	—	—	—	133
Kokku — Total	—	—	143	133
Sisepasidiega — Passeports ordinair.				
Tallinn	—	—	1	—
Valga	—	—	1320	—
Mõisaküla	—	—	249	—
Pärnu	—	—	2	—
Koikküla	—	—	118	—
Mõniste	—	—	33	—
Piirivalvepunktid	—	—	13 704	—
Kokku — Total	—	—	15 427	—
Üldse — Gr. total	—	—	17 278	—
Detsember 1929	—	—	19 127	—
November 1929	—	—	17 520	—
1929	—	—	—	15 414
1928	—	—	—	17 498
1927	—	—	—	18 617
1926	—	—	—	17 438

Tab. 25. TOIDUAINETE MAKSUMUS KALORILISE SISALDUSE JÄRGI 1925-1930 a. — COÛT DES DENRÉES ALIMENTAIRES À LA BASE DE LEUR VALEUR NUTRITIVE 1925-1930.

	1000 kalori maksumus (sentides) — Coût par 1000 calories (en cents)					
	Keskmineit Moyenne					
	1925	1926	1927	1928	1929	1930
1-2. Sealihha — Viande de porc	54	51	44	51	58	59
3. Seapekk — Lard	22	21	16	19	22	20
4-5. Loomallihha — Viande de boeuf	59	66	59	55	62	52
6-7. Vasikalihha — de veau	50	55	48	50	58	61
8-9. Lambalihha — de mouton	34	37	35	30	41	40
10. Searasv sulatam — Graisse de porc	22	21	16	19	20	21
11. sulat. — Saindoux	22	19	18	20	21	21
12. Loomarasv sulatam — Graiss de boeuf non fondue	14	14	12	12	13	13
14. Teevorst — Suisson	77	83	80	80	89	92
15. Stuk — Jambon	43	43	38	40	49	49
16. Rõimed, värsked — Petits harengs baltiques, frais	57	59	58	58	65	52
17. Kilud, värsked — Esprots frais	52	72	49	48	36	37
18. Haugid — Brochets	142	118	118	128	164	173
19. Ahvenad — Perches fraîches	102	104	96	107	124	147
Tursad — Morues	89	66	53	61	68	46
21. Rõimed, soolat. — Pet. har. balt. salés	48	50	52	56	58	58
22. Kilud — Esprots salés	35	43	36	30	29	29
23. Heeringad — Harengs	36	37	37	37	38	38
29. Rukkijahu — Farine de seigle	7	5	6	7	6	6
Rukkijahu — blutée	10	8	9	9	10	9
30. Sepikujahu — de froment	12	11	11	11	12	12
Nisupüü — blutée	16	17	16	16	14	14
32. Odrajahu — d'orge	9	9	9	9	11	10
34. Odratandud — Gruau d'orge	11	11	10	11	11	11
35. Kruunid — Orge perlé	12	12	12	12	13	13
36. Rukkileib — Pain de seigle	9	8	9	9	8	7
37. Peenleib — demi-bl. de seigle	15	14	14	14	13	13
38. Sepik — de froment	16	16	15	15	15	14
39. Naclasaal — blanc	18	17	18	18	19	19
40. Rõõskpiim — Lait frais	22	22	21	23	26	24
42. Hapukoort — Crème aigre	33	32	31	35	47	47
43. Kohupiim — Caillebotte	37	38	41	44	47	48
44. Või, melerel — Beurre de table	38	35	35	39	37	36
45. köögi — de cuisine	32	31	31	34	34	32
Talmevõi — végétal	18	17	17	17	17	17
Juust šveitsi — Fromage suisse	54	54	54	54	55	55
46. Kanamunad — Oeufs de poule	112	107	99	112	109	132
47. Kartulid — Pommes de terre	10	8	8	12	11	7
48. Porgandid — Carottes	37	47	39	48	104	33
49. Peedid — Betteraves	41	52	58	54	102	44
50. Kaalikad — Navets	43	62	69	65	69	29
51. Hernal — Pois séchés	13	13	13	15	14	12
52. Oad — Fèves	12	14	11	12	16	14
53. Kapsad, hapud — Choucroute	124	276	249	187	244	139
54. värsked — Choux frais	78	172	132	85	177	35
55. Sibulad — Oignons	215	168	145	137	159	167
56. Riis — Riz	14	14	14	15	16	16
57. Manna — Manna	18	18	17	17	17	17
58. Makaronid — Macarons	25	24	21	20	21	21
59. Kartulijahu — Fécule de pom. de terre	15	13	12	15	14	11
60. Suhkur, peenike — Sucre en poudre	12	11	12	11	9	9
61. Mes! — Miel	65	76	65	64	66	65

Tab. 13. VALUUTA JA VÄÄRTPAPERITE HINNAD TALLINNA BÖRSIL JAANUARIS 1930 a.
COURS du CHANGE à TALLINN en JANVIER 1930.

		Kõrgem jaanuar 1930		Madalaim jaanuar 1930		Keskmine							
						jaan. 1930 a.		dets. 1929 a.		I/I-31/XII 1929 a.		jaanuar 1929 a.	
		o.	m.	o.	m.	o.	m.	o.	m.	o.	m.	o.	m.
1. New-York,	100 \$ (dollar)	374,30	375,30	372,45	373,45	373,60	374,60	372,57	373,57	374,07	375,07	373,95	374,95
2. London,	100 £ (Inglis n.)	1821,00	1826,00	1818,00	1823,00	1819,20	1824,20	1818,70	1823,70	1816,93	1821,93	1813,85	1818,85
3. Berliin,	100 Saksa riigi marka	89,40	90,00	88,95	89,55	89,23	89,83	89,22	89,82	89,07	89,67	88,90	89,50
4. Helsingi,	100 Soome marka	9,40	9,45	9,35	9,40	9,38	9,43	9,36	9,41	9,39	9,44	9,39	9,44
5. Pariis,	100 Prantsuse franki	14,70	14,95	14,65	14,90	14,69	14,94	14,69	14,94	14,65	14,90	14,61	14,86
6. Bruxelles,	100 Belgia Belga	52,15	52,65	52,00	52,50	52,08	52,58	52,15	52,65	52,05	52,55	51,97	52,47
7. Zürich,	100 Helveetsia franki	72,40	73,00	72,20	72,80	72,30	72,90	72,44	73,04	72,13	72,73	71,96	72,56
8. Milano,	100 Itaalia liiri	19,60	20,00	19,50	19,90	19,55	19,95	19,50	19,90	19,58	19,98	19,57	19,97
9. Stockholm,	100 Rootsi krooni	100,45	101,05	100,20	100,80	100,31	100,91	100,46	101,06	100,20	100,80	100,00	100,60
10. Kjöbenhavn,	100 Taani krooni	100,15	100,75	99,85	100,45	99,97	100,57	99,98	100,58	99,81	100,41	99,75	100,35
11. Oslo,	100 Norra krooni	100,00	100,60	99,85	100,45	99,99	100,59	99,90	100,50	99,75	100,42	99,59	100,29
12. Praha,	100 Tšehhoslovak. kr.	11,05	11,25	11,05	11,25	11,05	11,25	11,05	11,25	11,08	11,28	11,06	11,26
13. Amsterdam,	100 Hollandi kuldeni	150,55	151,35	150,15	150,95	150,33	151,13	150,37	151,17	150,25	151,05	150,01	150,81
14. Riga,	100 Läti latti	72,05	72,55	71,95	72,45	72,00	72,50	71,98	72,48	72,05	72,55	72,03	72,53
15. Moskva,	100 Cerv. rubla	192,75	194,25	191,50	193,00	192,08	193,58	191,67	193,17	192,21	193,71	191,96	193,46
16. Wien,	100 Austria šillingit	52,70	53,30	52,45	53,05	52,58	53,18	52,48	53,08	52,60	53,20	52,59	53,19
17. Budapest,	100 Ungari pengöd.	65,55	66,25	65,45	66,15	65,49	66,19	65,49	66,19	65,29	65,99	65,19	65,89
18. Warzava,	100 Poola slotti	41,70	42,90	41,60	42,80	41,60	42,80	41,60	42,80	41,65	42,85	41,52	42,72
19. Kaunas,	100 Leedu litti	36,95	37,55	36,75	37,35	36,88	37,48	36,78	37,38	36,91	37,51	36,89	37,49
20. Danzig,	100 Danzigi kuldeni	72,85	73,45	72,70	73,30	72,76	73,36	72,73	73,33	72,68	73,28	72,55	73,15
21. 8% E. hüpot. panga Pantl. (nom.v.1kr.)		—	0,80	—	0,80	—	0,80	—	0,80	—	0,85	—	0,87
22. 1927 a. 7% välislaen(nom.väärt.\$500)		—	1558	—	1494	—	1531,68	—	1505,43	—	1666,21	1669,27	1724,77

Tab. 15. Linnade rahvastik jaanuaris 1930 a.
Mouvement de la population dans les villes en janvier 1930.

	Registreeritud elanikkude arv 1/I 1930 a. Nombre de la population au 1/I 1930			Sisse registreeritud Enregistrés						Välja registreeritud Rayés des listes						Registreeritud elanikkude arv 1/II 1930 a. Nombre de la population au 1/II 1930				
	Kokku	M.	N.	Sündinud Nais-sances		Sisse-sõitnuid Arrivés		Teise korteri sisse-kõliljaid Change-ment du logement		Surnuid Décés		Välja-sõitnuid Départs		Tead-mata kahu Incom-mu		Korterist välja-kõliljaid Change-ment du logement		Kokku	M.	N.
				M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.			
Tallinn	130 282	56 781	73 481	64	51	1 384	1 390	1 606	2 016	65	83	1 241	1 845	459	554	1 202	1 475	130 339	56 868	73 471
Haapsalu	4 400	1 836	2 564	3	3	41	58	30	32	5	4	64	78	—	—	30	32	4 854	1 811	2 543
Kuressaare	4 222	1 870	2 352	1	1	66	51	18	23	—	2	67	48	—	—	18	23	4 224	1 870	2 354
Narva	26 975	11 539	15 416	16	10	234	216	176	296	15	18	215	180	62	65	109	273	20 926	11 524	15 402
Nõmme	12 733	5 655	7 129	8	8	175	246	121	143	8	7	145	173	36	36	115	139	12 825	5 655	7 170
Paide	3 933	1 510	1 873	3	2	83	52	37	41	2	3	102	63	—	—	37	41	3 353	1 492	1 861
Paldiski	1 136	566	580	1	1	8	11	9	8	—	—	6	17	—	—	9	8	1 134	569	575
Petseri	4 121	2 016	2 105	5	5	65	64	48	34	1	1	34	35	—	—	49	42	4 180	2 050	2 130
Pärnu	21 200	9 686	11 514	12	4	256	233	440	501	8	10	257	172	23	21	440	501	21 214	9 688	11 548
Põltsamaa	3 044	1 356	1 688	—	—	72	76	16	14	—	3	36	23	3	1	16	14	3 126	1 389	1 737
Rakvere	12 787	5 356	7 431	5	7	85	109	113	178	13	3	137	151	1	—	112	133	12 684	5 296	7 388
Tapa	3 944	1 898	2 046	3	—	45	42	31	30	—	—	25	21	6	5	34	34	3 970	1 912	2 058
Tartu	67 349	28 551	38 798	21	16	1 174	1 025	694	932	28	24	517	439	207	256	521	657	68 562	29 167	39 395
Tõrva	2 374	992	1 392	1	2	38	44	10	9	3	2	34	26	1	1	7	13	2 389	994	1 395
Türi	3 228	1 481	1 747	1	3	86	35	36	38	2	1	24	29	—	—	36	39	3 249	1 494	1 755
Valga	13 479	6 041	7 438	11	9	107	158	120	148	12	8	171	164	8	4	109	134	13 422	5 979	7 443
Viljandi	12 432	5 733	6 699	—	1	92	114	159	203	5	9	159	150	—	—	154	203	12 316	5 661	6 655
Võru	5 829	2 786	3 043	7	2	79	98	116	109	3	3	75	78	8	5	112	98	5 857	2 790	3 067
Kokku—Total	332 948	145 663	187 285	162	125	4 040	4 012	3 780	4 750	170	181	3 309	3 193	814	948	3 175	3 903	334 124	146 177	187 947
				287		8 052		8 530		351		6 502		1 762		7 078				
Dets. 1929 a.	333 378	146 148	187 230	137	104	3 836	3 636	3 636	4 488	155	185	3 771	3 057	1 033	1 113	3 085	3 869	332 948	145 663	187 285
Jaen. 1929 a.	335 220	149 028	186 192	133	124	5 219	4 723	3 563	4 340	185	201	4 004	3 688	729	810	2 984	3 811	336 910	150 041	186 869

Tab. 26. Turuhinnad jaanuaris 1930 a. — Prix de détail en janvier 1930.

	Mõõduüksus	Tallinn										Paldiski	Rakvere	Narva	Paldre	Haapsalu	Tartu	Viljandi	Pärnu	Võru	Valga	Petseri	Kuresaare						
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10													11	12	13	14	15	16
		Ja. 1930	Dets. 1929	Ja. 1929																									
Hinnad sentides — Prix en cents. ¹⁾																													
Liha, lihaseadused ja rased <i>Vandees et graisses</i>	1. Sealiha, keedulha—Viande de porc II s.	kg.	134	130	119	118	121	113	112	126	99	110	131	117	135	129	113	130	146	131	141	144	144	150	150				
	2. praeliha — " " I	"	144	144	128	123	139	130	128	133	113	130	146	143	161	163	170	170	173	73	73	75	79	68	70	70			
	3. Seapekk—Lard	"	145	150	153	145	158	155	138	151	146	143	161	163	170	170	170	170	170	170	170	170	170	170	170	170			
	4. Loomaliha, supilha—Viande de boeuf II s.	"	71	66	75	60	63	69	87	77	65	73	79	75	79	75	79	78	74	74	74	74	74	74	74	74			
	5. praeliha — " " I	"	106	100	103	100	100	81	103	98	75	100	100	88	94	83	88	78	74	74	74	74	74	74	74	74			
	6. Vasikalha, esim. veerand—Viande de veau II s.	"	72	109	64	79	91	85	63	71	71	73	79	78	74	74	74	74	74	74	74	74	74	74	74	74			
	7. Vasikalha, tagum. veerand—Viande de veau I s.	"	83	120	78	78	103	94	72	81	88	80	89	87	89	87	89	87	89	87	89	87	89	87	89	87			
	8. Lambaliha, esim. veerand—Viande de mout. II s.	"	115	94	103	90	98	97	—	94	90	95	95	—	83	88	78	74	74	74	74	74	74	74	74	74			
	9. Lambaliha, tagum. veerand—Viande de mout. I s.	"	120	105	115	100	105	110	—	102	93	100	110	—	98	93	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
	10. Searasv, sulatatud—Graisse de porc.	"	150	158	153	155	160	156	153	168	169	150	184	170	170	170	170	170	170	170	170	170	170	170	170	170			
	11. Searasv, sulatatud—Saindoux	"	194	200	200	—	150	164	—	175	188	172	185	185	185	185	185	185	185	185	185	185	185	185	185	185			
	12. Loomarasv, sulatatamata—Graisse d. boeuf, n. fond.	"	300	300	100	—	100	95	90	—	100	83	115	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100			
	13. Loomarasv, sulatatud—Graisse de boeuf, fondue	"	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
	14. Teevorst—Saucisson	"	140	140	125	—	125	113	140	122	138	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
	15. Sink—Jambon	"	210	210	175	—	175	165	170	195	150	180	190	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
	16. Riimed, värsked—Petits harengs battiques, frais	"	35	31	39	23	30	27	35	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
17. Kilud värsked—Esprot frais	"	23	22	30	—	30	—	—	—	18	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
18. Haugid — Brochets frais	"	140	99	70	—	118	129	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
19. Ahvenad — Perches fraiches	"	94	88	63	—	57	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
20. Särjed — Gardons frais	"	—	—	50	—	58	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
21. Riimed, soolatud—Petits harengs battiq., salés	"	38	38	38	—	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
22. Kilud soolatud—Esports salés	"	38	33	—	—	40	45	37	34	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
23. Heeringad soolatud—Harengs salés	"	58	58	58	—	58	58	48	59	58	52	52	52	52	52	52	52	52	52	52	52	52	52	52	52				
24. Kilud toosides—Esports en boites	toos ²⁾	50	50	50	—	50	45	50	55	50	45	45	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40				
25. Rukis—Seigle	10 kg.	198	200	250	145	159	148	131	—	148	159	148	148	122	170	148	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
26. Nisu—Froment	"	—	—	330	—	330	—	258	—	250	238	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
27. Oder—Orge	"	160	160	230	130	133	160	135	—	150	120	195	128	125	149	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
28. Kaei—Avoine	"	150	148	180	130	130	136	—	—	111	123	130	145	160	100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
29. Rukijahu—Farine de seigle	"	218	220	250	145	160	154	180	—	161	158	170	153	168	165	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
30. Nisujahu, liht—Farine de froment	"	420	420	400	—	390	—	320	320	—	375	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
31. söcia — blutée	"	—	—	—	—	—	—	354	350	—	370	350	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
32. Odrajahu, niimtoiduks — Farine d'orge (pour alim. de l'homme)	"	370	370	380	—	380	—	285	250	—	260	305	320	227	220	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
33. Odrajahu, loomatoid.—Farine d'orge (p. fourr.)	"	—	—	—	135	135	—	160	—	123	145	160	—	130	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
34. Odratangud—Gruau d'orge	"	35	38	40	28	32	20	32	36	20	30	28	27	25	39	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
35. Kruuhid—Orge perlé	"	45	45	45	—	40	33	37	40	30	30	28	32	35	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
36. Rukikleib—Pain de seigle	"	17	18	21	17	16	16	17	18	16	17	17	20	17	20	17	20	17	20	17	20	17	20	17	20				
37. Pseikleib — demi-blanc de seigle	"	30	32	33	33	40	27	35	38	30	32	35	38	35	38	35	38	35	38	35	38	35	38	35	38				
38. Sepik—Pain de froment	"	35	37	38	43	45	37	35	38	40	36	38	40	36	38	40	36	38	40	36	38	40	36	38	40				
39. Sai—Pain blanc	"	50	50	50	49	60	50	55	55	55	55	60	61	55	61	55	61	55	61	55	61	55	61	55	61				
40. Piim, röösk—Lait, frais	lt.	17	18	20	14	14	15	12	14	13	15	15	14	13	15	15	14	13	15	15	14	13	15	15	15				
41. Koor, hapu — Crème fraiche	"	115	115	120	—	—	—	—	—	100	80	115	80	100	101	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
42. hapu — aigre	kg.	166	168	175	—	—	—	164	—	125	118	—	100	101	101	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
43. Kõhupim — Caillebotte	"	50	53	45	—	45	37	—	—	37	28	25	30	37	33	23	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
44. Või, melerei, rööskakoore—Beurre de ferme, frais	"	285	295	337	—	305	277	319	285	253	219	255	244	288	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
45. köögi—Beurre de cuisine	"	248	250	314	250	258	242	244	206	210	—	215	196	233	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
46. Kanamunad—Oeufs de poule	paar ³⁾	22	21	19	19	16	23	18	17	20	19	20	16	18	16	18	16	15	16	15	16	15	16	15	16				
47. Kartulid—Pommes de terre	10 kg.	71	4)	65	128	—	34	61	—	25	50	60	40	45	45	35	64	—	—	—	—	—	—	—	—				
48. Porgandid—Carottes	"	12	12	25	—	15	12	—	—	13	10	9	10	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
49. Peadid—Bettaraves	"	18	18	38	—	15	12	—	—	11	11	—	10	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
50. Kaalikad—Navets	"	8	8	15	—	15	9	—	—	10	8	—	10	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
51. Herved, kollased, kuivatatud—Pois secs	"	40	40	50	—	50	37	37	—	38	39	35	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
52. Oad, kuivatatud—Fèves sèches	"	55	55	—	—	—	—	—	—	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
53. Kapsad, hapud—Choucroute	"	12	15	38	—	20	—	—	—	15	6	8	12	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
54. värsked—Choux frais	"	8	7																										

Tab. 29. Tööturg detsembris 1929 a. — Marché du travail en décembre 1929.

	Omavalitsuste tööborsid — Bourses du travail des administrations publiques										Eravalitsuskontorid — Agences d'affaires privées																				
	Tööajalaste arv — Nombre de chômeurs					Tööajalaste arv — Nombre de chômeurs					Tööajalaste arv — Nombre de chômeurs					Tööajalaste arv — Nombre de chômeurs															
	M.	N.	H.	F.	M.	N.	M.	N.	H.	F.	M.	N.	H.	F.	M.	N.	M.	N.	H.	F.	M.	N.	M.	N.	H.	F.					
1. Põllu- ja aiandussel — Ouvriers agric. et horticult.	55	51	28	46	5	1	4	50	3	2	14	31	65	53	19	20	21	22	23	24	25	26	19	20	21	22	23	24	25	26	
2. Metsatöölised — Forestiers	6	2	9	4	10	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
3. Kaev- ja muud ning nende saad. töölised	151	171	88	3	18	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	
4. Metalltöölised — Ouvriers dans l'industrie textile	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	
5. Tekstiilitöölised — Ouvriers dans l'industrie textile	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	
6. Tööstustöölised — Ouvriers dans la construction	423	443	15	252	31	15	388	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
7. Puutöölised — Ouvriers dans l'industrie du bois	11	11	9	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
8. Transpord- ja sidetöölised	11	11	9	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
9. Kauplus- ja sidetöölised (ka keimerid)	13	13	25	35	—	—	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	
10. Kantselei- ja kontoriametnikud — Empl. de bureau	51	51	137	11	86	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
11. Majatöölised — Journaliers	1301	2226	4011	794	187	9	55	447	61	1	593	723	568	715	1800	2205	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	
12. Muud töölised — Autres ouvriers	108	34	45	9	1	1	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	
13. Põllumajandus ja aiandus — Agricult. et horticult.	288	253	46	2	—	—	5	30	9	2	4	49	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
14. Metsandus — Exploitation des forêts	46	31	12	6	—	—	26	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
15. Metalltööstus — Industrie des métaux	77	14	21	6	—	—	10	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
16. Tekstiilitööstus — Industrie textile	69	69	22	2	—	—	7	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
17. Puutööstus — Industrie du bois	10	10	2	2	—	—	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
18. Paberitööstus — Industrie du papier	408	408	23	43	—	—	408	47	51	1	196	47	196	47	196	47	196	47	196	47	196	47	47	47	47	47	47	47	47	47	
19. Keharetööstus — Confection de vêtements	55	55	43	2	—	—	13	7	1	1	192	6	192	6	192	6	192	6	192	6	192	6	6	6	6	6	6	6	6	6	
20. Ennustööstus — Constructions	132	132	28	28	—	—	132	190	8	1	194	227	194	227	194	227	194	227	194	227	194	227	227	227	227	227	227	227	227	227	
21. Kaubandusliku iseloomuga ettevõtte — Commerces	401	401	332	133	—	—	30	217	4	6	447	388	447	388	447	388	447	388	447	388	447	388	388	388	388	388	388	388	388	388	
22. Transport ja side — Transport et communication	311	311	65	611	—	—	506	409	6	1	447	388	447	388	447	388	447	388	447	388	447	388	388	388	388	388	388	388	388	388	
23. Isikuteenistus — Service domestique	685	685	311	70	—	—	30	217	4	6	447	388	447	388	447	388	447	388	447	388	447	388	388	388	388	388	388	388	388	388	
24. Muud — Autres industries	868	868	306	277	41	45	261	878	55	10	211	143	253	151	1105	1057	110	121	30	54	18	116	116	116	116	116	116	116	116	116	
25. Tallinna linna	181	181	63	61	—	—	45	261	878	55	10	211	143	253	151	1105	1057	110	121	30	54	18	18	18	18	18	18	18	18	18	
26. Tartu linna ja -maa	234	234	91	91	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
27. Valga linna	110	110	23	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
28. Pärnu linna	436	436	19	37	10	157	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
29. Võru linna	19	19	4	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
30. Rakvere linna	325	325	68	43	10	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
31. Saaremaa	27	27	19	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
32. Võru linna ja -maa	54	54	104	68	73	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
33. Ansis	20	20	11	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
34. Nõmme	2199	3051	1692	1205	288	75	1185	922	71	12	958	959	923	939	2963	3084	212	15	30	544	18	116	116	116	116	116	116	116	116	116	
35. Põhjala	5285	2897	2617	363	1859	1223	10564	7426	2650	448	8360	7952	7668	6972	15514	10204	2294	284	44	83	2403	201	4554	4554	4554	4554	4554	4554	4554	4554	4554
36. Kokku	1215	1850	1787	1854	108	97	621	597	151	25	634	617	578	541	2190	3051	24	44	17	531	31	280	280	280	280	280	280	280	280	280	
37. Detsember 1929 a.	2085	2384	3715	1134	107	83	571	642	84	99	566	66	512	617	5140	2630	169	31	15	310	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	

1) Vähem näidat töl olnud. 2) Sellest maha arvatud tööstuslike hulga vähenemine ar. 3) 1 jaanuaris 1929 a. 4) Täiend. kurde 1 kauplevaks jäänd töötute ja vabakohalade keskmine arv. 5) Sellest Põhjalaal 69 töötut. 6) Ouvriers des industries extractives, des produits d'extraction et ouvriers verriers. 7) Ouvriers des transport et des communications. 8) Emploies de magasins (aussi garçons d'école). 9) Industries extractives et transformation de leurs produits.

Tab. 30. Tööstusettevõtted ja töölolu 1-ks jaanuariks 1930 a.
Entreprises industrielles et leur main-d'oeuvre au 1 janvier 1930.

Ettevõtte arv—Nombre d'entreprises	Tööstajate üldarv—Nombre général des travailleurs				Nelst tööliisi—Dont ouvriers				Tööliisist ja teenijalist alaealist (alla 18 a.) Minejurs parmi les ouvriers et service	Tööliised—Ouvriers	Kokku—Total
	Töölolu 1930—An 1930	1930—An 1930	1930—An 1930	1930—An 1930	1930—An 1930	1930—An 1930	1930—An 1930	1930—An 1930			
I. Murrud ja kaevandused	16	2 065	233	2 491	174	69,3	2 377	2 198	92,5	60	
II. Mineraalide tihbertöötamine	19	1 823	191	1 511	172	67,0	1 092	1 021	85,7	91	
III. Metallitööstus	42	4 128	117	4 030	64	88,4	3 872	3 511	61	151	
IV. Keemiatööstus	13	637	32	604	23	30,4	514	492	22	8	
V. Naabiatööstus	10	461	4	457	27	91,1	397	373	27	8	
VI. Tekstiil- ja nahatööstus	25	10 086	675	9 054	442	95,6	8 314	8 875	95,3	270	
VII. Puit- ja puutööstus	43	3 028	235	2 848	180	94,1	2 611	2 415	196	31	
VIII. Paberitööstus	18	2 353	35	2 342	11	99,5	2 033	2 024	9	31	
IX. Polügraafiatööstus	20	1 288	50	1 266	3	100,0	1 075	1 051	1	1	
X. Toidu-, maitseainete- ja jookide tööstus	45	2 531	138	2 548	17	100,7	1 994	2 014	6	76	
XI. Kehakatte- ja puukaukade tööstus	7	1 188	94	1 103	85	92,8	1 077	993	84	39	
XII. Ehitustööstus	13	679	266	652	27	95,0	561	535	26	24	
XIII. Elektrifitseerimise ning gaasi- ja veevarustuse tööstus	7	696	17	704	8	101,1	476	482	6	35	
XIV. Puhastustööstus	3	154	8	162	8	105,2	149	157	8	8	
Kokku suur- ja kesktööstus—Total	281	31 162	2 320	29 995	1 164	96,3	27 342	26 168	1 174	756	
Sellest { ettevõtted 50 ja üle tööajaga—les entreprises prises, ayant plus de 50 travailleurs	124	26 535	907	1 633	25 589	94,6	23 452	22 450	952	553	
Dont { ettevõtted 20–49 tööajaga—les entreprises, ayant 20–49 travailleurs	157	4 627	249	4 404	218	95,3	3 940	3 718	222	203	
1929 a. detm. arvud—Chiffres de décembre 1929:	267	31 388	1 463	31 162	226	99,3	27 527	27 342	185	808	
Kokku suur- ja kesktööstus—Total	267	31 388	1 463	31 162	226	99,3	27 527	27 342	185	808	
I. Industries extractives	18	1 677	13	1 500	17	89,8	1 521	1 371	15	7	
II. Industrie minière	18	1 677	13	1 500	17	89,8	1 521	1 371	15	7	
III. " des métaux	67	701	27	655	45	93,5	660	615	45	66	
IV. " chimique	19	241	25	220	21	91,3	185	161	21	3	
V. " des caïres et peaux	19	181	13	192	11	106,1	158	168	10	18	
VI. " textile	48	540	19	529	19	98,0	490	468	12	13	
VII. " du bois	64	320	27	71	476	44	91,5	468	436	11	
VIII. " du papier	11	137	15	123	14	88,5	119	108	92	11	
IX. " poligraphique	11	428	16	111	5	101,2	106	109	1	2	
X. " de l'habillement et des boissons etc.	40	1 092	216	1 198	166	110,1	853	881	128	63	
XI. Confection de vêtements et fab. de mercerie	120	570	17	518	32	90,9	543	506	50	27	
XII. Constructions	47	48	2	46	5	89,6	42	37	5	3	
XIII. Usines électriques, à gaz d'éclairage et distribution d'eau	4	48	7	43	5	89,6	42	37	5	3	
XIV. Industrie du veloyage	6	54	1	53	2	100,0	43	42	1	—	
XV. Industries diverses	7	84	3	82	2	75	75	75	—	—	
Kokku kesktööstus—Total (entreprises moyennes)	474	4 793	386	4 674	29	99,4	4 173	4 121	52	237	
Üldse suur- ja kesktööstus—Grand total (entreprises grandes et moyennes)	755	35 855	1 513	34 672	1 195	96,7	31 515	30 289	1 226	993	
Üldse suur- ja kesktööstus—Grand total	755	35 855	1 513	34 672	1 195	96,7	31 515	30 289	1 226	993	
1929 a. detm. arvud—Chiffres de décembre 1929:	463	4 632	360	4 703	71	101,5	4 123	4 173	50	241	
Kokku kesktööstus—Total (entreprises moyennes)	463	4 632	360	4 703	71	101,5	4 123	4 173	50	241	
Üldse suur- ja kesktööstus—Grand total (entreprises grandes et moyennes)	750	36 020	1 852	35 865	155	99,6	31 650	31 515	135	1 049	

Tab. 31. TÖÖNÕNETUSED TÖÖSTUSETTEVÕTTEIS DETSEMBRIS 1929 a.
Accidents du travail dans les entreprises industrielles en décembre 1929.

	Suurtööstus (20 ja üle tööt. ettevõtted) Grand. entrep. (plus de 20 travailleurs)	Sellest—Dont		Keskööstus (5—19 töötaja- ga ettevõtted) Entreprises moyennes (de 5—19 travail- leurs)	Kokku Total	Novembris Novembre 1929
		Üle 50 töötaja- ga ettevõtted Entr. ayant plus de 50 travail- leurs	20—49 töötaja- ga ettevõtted Entr. ayant 20—49 tra- vailleurs			
I. Murrud ja kaevandused	64	64	—	—	64	94
II. Mineraalide ümbertöötamine	16	16	—	—	16	21
III. Metallitööstus	65	50	15	5	70	80
IV. Keemiatööstus	8	2	6	—	8	7
V. Nahatööstus	3	2	1	—	3	9
VI. Tekstiilitööstus	132	132	—	2	134	139
VII. Puutööstus	48	44	4	—	48	37
VIII. Paberitööstus	20	20	—	—	20	24
IX. Põllgraaftööstus	—	—	—	—	—	2
X. Toidu-, maitseain. ja jookide tööst.	27	24	3	—	27	8
XI. Kela- ja pudukaupade tööstus	—	—	—	—	—	—
XII. Ehitustööstus	5	5	—	—	5	14
XIII. Elektrijaam. ning gaasi- ja veevar.	3	3	—	—	3	5
XIV. Puhastustööstus	—	—	—	—	—	—
Kokku—Total	391	362	29	7	398	440
Kokku—Total 1/I—31/XII. 1929 a.	5 648	5 087	561	148	5 796	—

Tab. 32. TÖÖSTUSTÖÖLISTE ARVU LIHKUMISE INDEKSID (1-ks kauplevaks).
Nombres-indices du mouvement du nombre de main-d'oeuvre dans les entreprises industrielles (au 1-er du mois).

	A. Liikuv al baasil (eelmine kuu = 100 järgmise kuu jaoks) A. Base mouvante (chaque mois précédent = 100 par rapport au mois suivant)										B. Indeksid baasil: 1. I. 1927 = 100 B. Base: 1. I. 1927 = 100	
	Töötajad ¹⁾ —Travailleurs en général ¹⁾					Tõelised—Ouvriers					Töötajad ¹⁾	Tõelised
	Suur- ja kesk- tööstus	Suurtööstus	Sellest		Keskööstus (5—19 tööt.)	Entreprises grandes et mo- yennes	Grandes entreprises	Dont		Entreprises moyennes (5—19 ouv.)		
1929 Jaanuar	97,5	97,2	97,8	98,5	99,7	97,1	98,8	97,5	98,0	98,8	107,5	108,7
Veebruar	104,3	104,1	102,9	111,9	105,3	104,6	104,4	103,1	112,4	105,6	112,1	113,7
Märts	101,8	101,9	101,1	106,9	101,5	102,1	102,2	101,3	106,8	101,5	114,2	116,0
Aprill	101,0	101,1	100,6	103,8	100,0	101,1	101,3	100,7	104,3	99,9	115,3	117,3
Mai	99,7	99,7	99,5	101,0	99,1	99,0	99,6	99,3	100,9	99,5	114,9	116,8
Juuni	106,8	107,9	108,5	105,0	100,4	107,7	108,3	109,5	105,4	101,0	122,8	125,8
Juuli	101,2	101,6	101,4	102,5	99,2	101,4	101,7	101,5	103,1	99,1	124,3	127,6
August	95,4	95,1	95,5	99,0	97,2	94,9	94,6	95,0	92,2	97,1	119,2	121,7
September	96,2	95,5	95,1	97,4	101,7	95,5	94,9	94,6	97,0	101,3	114,7	116,5
Oktoober	97,9	97,5	98,1	94,0	100,6	97,1	97,3	98,0	93,2	100,5	112,3	113,8
November	98,7	98,9	98,9	98,4	97,7	98,6	98,8	98,6	98,2	97,8	110,8	112,3
Detsember	99,9	99,3	99,6	98,4	101,5	99,6	99,3	99,9	101,2	98,8	110,3	111,8
1930 Jaanuar	96,7	96,3	96,4	95,3	99,4	96,1	95,7	95,9	94,4	98,8	106,7	107,4

Tab. 33. NAKKUSHAIGUSED DETSEMBRIS 1929 a. — Maladies contagieuses en décembre 1929.

	Typhus ab- dominalis	Paratyphus	Typhus ex- anthematic.	Febris recurrens	Malaria	Variola	Morbilli	Scarlatina	Diphtheria	Dysenteria	Lepra	Encephalit. lethargica	Meningiit. cerebr. epid.	Trachoma	Tubercu- losis	Kokku Total
Linnad—Villes	26	19	—	—	—	—	411	70	46	—	1	—	—	—	—	634
Tallinn	10	2	—	—	—	—	241	20	41	—	—	—	—	—	27	348
Huapsalu	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Kuressaare	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Narva	—	—	—	—	—	—	11	5	1	—	—	—	—	—	—	21
Nõmme	—	—	—	—	—	—	90	1	1	—	—	—	—	—	—	93
Paide	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
Paldiski	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Petseri	—	—	—	—	—	—	43	—	—	—	—	—	—	—	—	43
Järva	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16
Põhja-Saaremaa	—	—	—	—	—	—	—	11	—	—	—	—	—	—	—	—
Rakvere	—	—	—	—	—	—	19	—	—	—	—	—	—	—	—	20
Tapa	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2
Tartu	9	16	—	—	—	—	—	23	2	—	1	—	—	—	12	69
Tõrva	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Türi	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1
Valga	2	—	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	6	11
Viljandi	2	1	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	6
Võru	1	—	—	—	—	—	6	1	—	—	—	—	—	—	—	8
Maad—Arrond.	19	4	—	—	—	—	232	67	22	—	1	—	—	7	57	409
Viljandi	1	—	—	—	—	—	43	16	4	—	—	—	—	—	4	67
Järva	1	—	—	—	—	—	1	2	3	—	—	—	—	—	4	9
Harju	1	1	—	—	—	—	55	9	3	—	—	—	—	—	5	76
Lääne	2	—	—	—	—	—	1	1	1	—	—	—	—	—	3	14
Saare	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	13
Pärnu	3	—	—	—	—	—	3	3	—	—	—	—	—	—	6	21
Viljandi	1	—	—	—	—	—	—	11	3	—	—	—	—	—	4	19
Tartu	5	3	—	—	—	—	3	14	5	—	—	—	—	3	6	39
Valga	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	4
Võru	1	—	—	—	—	—	125	3	—	—	—	—	—	—	11	140
Petseri	—	—	—	—	—	—	1	2	3	—	—	—	—	—	—	7
Kokku—Total	45	23	—	—	—	—	643	137	68	—	2	—	—	12	113	1043

1) Tõelised, tehniline personaal, ametnikud ja teenijad. — Ouvriers, personnel technique, employés et service.

Numeratsioon ja lahtrite järjekord muudetud Numération des colonnes est changée		Liikvel olev raha (kuu 1-ks) Circulation fiduciaire (au 1 de mois)					Pangad (kuu 1-ks) Banques (au 1 du mois)									Pankade vaheline arvекoda Mouven. de la chambre de compensation						
		Eesti panga tähed Billets de la banque d'Estonie		Vahetusraha - Monnaie et billets subsidiaires			Liikvel olev raha ja vahetusraha Circulation fiduciaire et monnaie et subsidiaires			Riigi sissevõetud Recettes de l'Etat			Arisels - Bilans			Hoiumsum - Dépôts			Laenuid - Prêts		Tšekkide arv - Nombre des chèques	Summa - Montant
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17				
																			Kokku Total	Selles: 1-2 Kronid 1-2 Couronnes	Eesti panga kassades - Dans la caisse de la banque d'Est.	Eesti panga
Aastas kokku 1921	5 468	1 061	3 773	20 798	4 146				
Total 1922	7 077	3 856	4 948	37 253	6 921				
1923	7 640	3 758	5 228	45 012	8 529				
1924	7 475	3 388	4 948	53 361	10 263				
1925	7 751	3 544	5 251	60 385	10 718				
1926	8 571	3 560	5 287	71 291	11 523				
1927	8 941	3 684	5 287	79 011	19 046				
1928	9 216	4 175	5 287	77 794	20 030				
1929				
Keskmine kuus 1921	2 740	456	1 061	3 773	...	407	550	...	826	492	1 733	346				
Moyenne mens. 1922	3 437	560	3 856	4 948	...	1 169	1 139	...	1 802	1 528	3 101	577				
1923	3 758	637	3 758	5 228	...	977	1 573	...	3 769	2 698	3 751	711				
1924	3 388	829	3 388	4 948	...	1 028	1 610	...	4 606	2 974	4 447	855				
1925	3 544	946	3 544	5 251	...	1 004	1 749	...	5 198	3 278	5 032	893				
1926	3 560	714	3 560	5 287	...	803	2 130	...	6 049	3 739	930	...	5 041	960				
1927	...	3 798	377	287	...	745	8 122	7 028	1 800	811	2 829	1 090	5 804	5 030	1 293	6 584	1 587					
1928	...	3 468	383	240	59	768	7 359	9 824	2 710	687	4 084	1 676	2 778	6 638	1 043	6 483	1 669					
1929	3 851	...	6 563	11 260	3 367	629	4 448	1 932	2 889	7 492	2 430					
1929 Jaanuar - Janvier	3 643	300	243	51	4 033	1 068	7 297	10 593	3 157	666	4 482	1 894	3 185	7 323	2 391	6 587	1 567					
Veebruar - Février	3 513	365	225	70	3 878	632	6 910	10 816	3 209	499	4 856	1 882	3 187	7 678	2 482	5 715	1 341					
Märts - Mars	3 576	369	230	72	3 945	883	6 880	11 167	3 281	498	4 463	1 897	3 134	7 680	2 417	6 160	1 405					
Aprill - Avril	3 628	383	243	58	4 009	963	6 826	11 434	3 301	514	4 327	1 888	3 163	7 735	2 400	6 274	1 707					
Mai - Mai	3 473	367	229	74	3 840	670	6 591	11 492	3 274	611	4 400	1 902	3 005	7 658	2 397	6 430	1 703					
Juuni - Juin	3 159	365	227	76	3 524	761	6 257	11 507	3 344	748	4 562	1 944	2 797	7 544	2 418	6 221	1 580					
Juuli - Juillet	3 159	374	235	68	3 533	688	6 152	11 319	3 425	663	4 435	1 977	2 755	7 347	2 424	7 064	2 034					
August - Août	3 309	384	245	57	3 693	774	6 146	11 220	3 426	624	4 487	1 981	2 616	7 279	2 430	6 079	1 789					
September - Septembre	3 434	394	250	48	3 828	695	6 255	11 171	3 457	562	4 084	1 970	2 807	7 264	2 452	6 350	1 675					
Oktoober - Octobre	3 579	397	250	44	3 976	698	6 433	11 294	3 521	638	4 459	1 972	2 636	7 249	2 479	7 090	1 876					
November - Novembre	3 634	405	257	36	4 039	686	6 548	11 442	3 513	701	4 417	1 963	2 754	7 503	2 496	7 001	1 730					
Detsember - Décembre	3 516	397	251	44	3 913	...	6 428	11 069	3 498	701	4 382	1 921	2 833	7 681	2 496	6 223	1 614					

Väliskaubandus (järg) -

10 tuh. kr. (en 10 000 kr.)		Tähtsamad väljaveoalised (tonnides) - Articles principaux d'export.					Tähtsamad sisseveoalised (10 tuh. kr.) - Articles principaux										
		Tsement Ciment	Tulekud Ammunitions	Lina Linen	Tsement Ciment	Või Butter	Munad (uh. tk.) Oeufs (million)	Kartulid Pommes de terre	Teravili Céréales	Jahu Farines	Heeringad Herrings	Suhkur Sucre	Tubak Tabac	Puuvilja Coton	Puuviljarite Tissus de coton	Villane rite Tissus de laine	Raud Fer
41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58
Aastas kokku 1921	...	5 227	6 468	128	1 893	19 570
Total 1922	99	10	9 659	20 751	999	3 730	46 601	146	425	113	499	102	176	230	200	188	250
1923	92	29	9 327	22 115	2 347	4 169	14 618	692	321	202	534	111	1 089	590	152	210	303
1924	188	70	10 433	45 253	3 137	9 039	21 538	1 252	283	221	695	132	836	214	143	204	309
1925	164	127	7 574	41 205	6 445	13 148	23 161	1 361	350	327	528	165	1 448	321	146	282	238
1926	204	112	10 326	51 267	8 691	10 605	10 786	1 480	296	332	590	185	913	262	245	252	246
1927	150	95	8 794	38 791	9 906	15 078	35 653	1 055	214	214	710	102	902	292	347	281	208
1928	97	79	5 629	25 050	11 222	23 514	38 067	1 906	220	296	668	115	1 099	406	487	344	175
1929	86	93	5 865	23 627	12 359	22 312	18 339	1 894	183	265	588	126	1 125	310	418	366	201
Keskmine kuus 1921	436	530	11	150	1 631
Moyenne mens. 1922	8	2	805	1 729	89	310	3 884	12	35	9	42	9	15	20	17	16	21
1923	8	2	777	1 676	106	347	1 218	58	27	17	45	9	91	19	18	18	26
1924	15	6	870	3 771	269	828	1 794	104	24	18	58	11	91	12	17	20	26
1925	17	9	611	3 434	537	1 096	1 930	113	32	27	44	14	121	27	12	24	20
1926	17	9	861	4 272	724	884	3 890	123	20	28	49	15	76	22	20	19	21
1927	13	8	733	3 233	826	1 340	2 971	88	18	18	59	9	75	24	20	23	17
1928	8	7	489	2 087	935	1 980	3 172	159	18	25	56	10	92	34	41	29	15
1929	7	8	489	1 969	1 050	1 859	1 112	158	15	22	49	10	94	26	35	30	17
1929 Jaanuar - Janvier	2	9	1 206	526	386	...	2	231	15	14	48	13	156	33	29	17	8
Veebruar - Février	1	1	632	328	300	...	2	98	15	11	39	9	35	32	46	15	7
Märts - Mars	2	1	252	1 048	361	112	13	29	45	6	53	25	33	2	5
Aprill - Avril	4	17	1 093	655	886	93	416	329	15	8	55	9	110	45	73	23	13
Mai - Mai	12	12	527	3 082	753	1 804	5 196	218	18	8	52	12	99	41	44	40	26
Juuni - Juin	10	4	466	4 981	1 328	3 355	1 861	167	12	14	43	9	75	20	17	75	14
Juuli - Juillet	12	8	273	3 150	1 906	3 500	1 446	190	23	60	58	12	76	13	16	56	18
August - Août	6	11	100	1 732	1 556	2 078	2	104	11	47	59	11	93	29	44	38	12
September - Septembre	14	7	20	3 874	1 838	4 124	678	136	15	35	55	11	94	32	54	36	11
Oktoober - Octobre	5	12	49	1 633	1 497	3 454	2 768	134	18	24	40	10	109	16	32	27	30
November - Novembre	7	10	367	1 999	840	2 424	1 116	96	12	10	48	10	117	14	21	16	27
Detsember - Décembre	5	2	870	1 219	898	581	1 155	72	15	7	47	13	107	10	21	21	31

1) 10 000 kroonides, 1921-24 milj. mk - En 10 000 couronnes, 1921-24 en millions mk.

2) Ilma Eesti panga kassades olnud vahetusrahadeta.

Numeratsioon ja lahtrite järjekord muudetud Numération des colonnes est changée		I a e v a n d u s — Navigation						Kapitali emissioonid—Émissions des capitaux									
		Välissõit — Long cours				Rannasõit—Cabotage		Akttseltsed ja osahisused — Sociétés par actions et anonymes									
		Tallinna sadamasse Port de Tallinn		Teistes sadamatesse Autres ports		Tallinna vana- ja uussadamasse Danc ports de Tallinn		Teistes sadamatesse Autres ports		Asutatud Sociétés fondées		Kapitali suuredand—Augmentation de capitaux		Likvideeritud Liquidations		Kapitali vahendat.—Diminut. de fonds	
		arv n-bre	%)	arv n-bre	%)	arv n-bre	%)	arv n-bre	%)	Arv n-bre	Summa Mont. 10000 kr. en 10000 kr.1)	Arv n-bre	Summa Mont. 10000 kr. en 10000 kr.1)	Arv n-bre	Summa Mont. 10000 kr. en 10000 kr.1)	Arv n-bre	Summa Mont. 10000 kr. en 10000 kr.1)
78	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91		
Aastas kokku	1921	
Total	1922	1 766	749	806	75	2 263	99	2 306	148		
	1923	1 650	668	1 091	90	2 754	128	3 609	280		
	1924	1 372	570	1 076	115	1 819	98	3 483	215		
	1925	1 571	654	995	114	1 755	92	4 480	264		
	1926	1 324	580	1 174	146	1 522	86	4 151	259	28	182,5	9	214,7	8	66,5		
	1927	1 504	702	1 108	148	1 458	78	4 682	253	28	169,5	12	37,7	7	49,0		
	1928	1 601	753	1 213	179	1 291	82	4 825	274	28	557,4	21	176,5	10	193,3		
	1929	1 598	775	907	118	1 498	91	4 828	297	—	—	—	—	—	—		
Keskmine kuus	1921		
Moyenne mens.	1922	147	62	67	6	272	8	197	12		
	1923	136	56	91	8	280	11	306	19		
	1924	114	47	90	10	152	8	290	18		
	1925	131	55	88	9	146	8	373	22		
	1926	110	48	98	12	137	7	346	20	2,3	15,2	0,7	17,9	0,7	5,5		
	1927	128	59	97	12	122	7	390	21	2,3	14,1	1	4,0	0,6	4,1		
	1928	133	63	101	15	109	7	402	23	2,3	46,4	1,7	14,7	0,8	8,6		
	1929	133	65	70	10	125	8	402	25	—	—	—	—	—	—		
1929	Jaanuar—Janvier	90	44	3	1	20	1	82	2	7	65,0	2	13,7	1	9,0		
	Veebruar—Février	18	13	—	—	1	—	1	1	—	—	—	1	0,5	—		
	Märts—Mars	12	8	—	—	—	—	—	—	2	8,0	2	57,0	—	—		
	Aprill—Avril	76	53	—	—	—	—	6	—	3	81,8	1	2,5	—	—		
	Mai—Mai	144	72	97	9	127	5	567	24	2	8,0	1	5,0	—	—		
	Juuni—Juin	187	73	135	13	233	12	710	42	4	26,0	—	—	1	1,5		
	Juuli—Juillet	227	123	156	22	201	14	693	50	3	11,5	—	—	—	—		
	August—Août	174	120	107	24	325	17	696	48	1	12,0	—	—	—	—		
	September—Septembre	152	63	89	15	245	14	639	41	1	7,5	1	25,0	—	—		
	Oktoober—Octobre	191	69	127	10	156	12	632	37	3	30,0	1	20,0	8	50,9		
	November—Novembre	170	73	122	16	87	9	479	32	1	5,0	4	15,5	—	—		
	Detsember—Décembre	152	62	71	8	43	4	318	20	2	6,0	1	10,0	—	1		

		T o o d a n g (aktiisilalused ettevõtted) Production des entreprises soumises à l'excise								D e m o g r a a f i a — Démo							
		Rahvalikumine linnades Mouvement de la population dans les villes															
		Vireet (tuh. hl.) Mont (milliers de hl.)	Pärmil (ton.) Levier (ton.)	Paberrosse (milj. tk.) Cigarettes (million)	Tubakat (ton.) Tabac (ton.)	Tulekike (milj. toosi) Allumettes (million de boîtes)	Hõise (milj. tk.) Fèves à cigarettes (million)	Lakõõre (hl.) Liqueurs (hl)	Veine (hl.) Vins (hl)	Põlevikivi toodang (tuh. ton.) Production de la schiste combustible (milliers de ton.)	Sündinud Nécessaires	Sissesõitnud Arrivées	Korteris sisse- kolijaid Changement de logement	Surinud Dérés	Väljasõitnud Départs	Teadmata kuhu Inconnus	Kortestist välja- kolijaid Changement de logement
102	103	104	105	106	107	108	109	110	111	112	113	114	115	116	117		
Aastas kokku	1921	29	72	114	272	33	330	1306	258	96	
Total	1922	87	123	320	860	63	537	1 593	777	139	
	1923	144	161	665	444	74	465	1 622	746	202	
	1924	144	175	608	420	123	459	1 315	1 005	235	
	1925	147	163	974	300	207	463	1 558	2 752	239	2 052	126 951	75 228	3 328	120 786	11 691	
	1926	109	165	829	292	167	460	1 867	1 410	335	2 384	114 877	79 148	3 754	105 283	11 850	
	1927	108	178	1 026	251	176	428	1 954	1 276	250	2 320	124 944	96 085	3 916	108 877	16 009	
	1928	115	200	1 094	239	181	387	2 585	1 870	318	2 345	129 389	91 605	3 744	112 950	17 434	
	1929	103	202	1 110	260	132	363	2 950	1 810	356	2 305	128 056	100 682	4 478	114 423	26 463	
Keskmine kuus	1921	2	6	9	17	3	28	109	22	8		
Moyenne mens.	1922	7	10	27	32	5	45	132	65	12		
	1923	11	13	55	37	6	39	135	62	17		
	1924	12	15	56	35	10	38	110	84	20		
	1925	12	14	81	25	17	39	130	220	20	171	10 579	6 269	277	10 066	974	
	1926	9	14	69	24	14	38	156	118	28	199	9 573	6 596	318	8 774	998	
	1927	9	15	85	21	15	36	163	106	21	193	10 412	8 057	326	9 073	1 334	
	1928	10	17	91	30	11	32	215	156	27	195	10 782	7 634	312	9 412	1 453	
	1929	9	17	92	22	11	30	197	151	28	197	10 671	8 390	373	9 535	2 205	
1929	Jaanuar—Janvier	8	15	92	22	11	30	158	113	29	257	9 942	7 903	386	7 692	1 539	
	Veebruar—Février	6	15	73	18	10	25	194	114	24	176	6 199	6 198	609	5 665	8 251	
	Märts—Mars	9	22	79	22	11	27	239	220	30	195	6 356	6 652	614	6 291	5 198	
	Aprill—Avril	12	13	82	30	11	27	223	183	31	191	8 517	7 436	376	7 908	1 615	
	Mai—Mai	11	18	97	25	10	26	184	234	32	180	8 226	8 132	381	10 219	1 895	
	Juuni—Juin	8	17	108	25	5	27	196	53	35	181	11 115	8 859	324	18 943	2 341	
	Juuli—Juillet	13	14	118	28	13	33	151	123	34	179	13 804	8 155	297	15 253	1 896	
	August—Août	11	15	105	24	13	39	159	19	36	155	18 059	8 593	269	12 703	1 481	
	September—Septembre	9	15	94	22	14	33	207	308	28	209	18 865	10 365	292	8 804	1 725	
	Oktoober—Octobre	8	17	91	19	14	36	227	85	29	233	11 465	10 571	323	8 214	1 744	
	November—Novembre	7	17	93	19	14	33	221	249	28	168	9 486	9 693	317	5 898	1 642	
	Detsember—Décembre	8	24	83	16	7	27	200	110	20	241	7 422	8 125	340	6 283	2 196	

1) 10 000 kroonides, 1921—24 milj. mk.—En 10 000 couronnes, 1921—24 en millions mk. 2) Maht tuh. ton.—En milliers de tonnes.

Tööstus - Industrie

Hajatusandidel liikmised Membres des caisses de matritie	Töötajate arv suurtoöstustes Nombre des employés dans les grandes entreprises					Tööbõrside tegevus Activité des bourses du travail				
	Üldarv Nombre total	Võimaseid kuu- päeval Au dernier du mois	Neist töölisti Dont ouvriers		Üldse registreeri- tud tööliste arv Nombre total des étom. enregistrés	Tööliste arv viima- seks kuupeevaks N. des éom. enreg. au dernier du mois	Üldine vahakoh- tade arv Nombre total des places vacantes	Vabakohjade arv võimaseid kuupeev. N. des places vac. au dernier du mois	Tööd saanudte arv kuius - Placements au cours du mois	
			Üldarv Nombre total	Võimaseid kuiuspeev. Au dernier du mois						
92	93	94	95	96	97	98	99	100	101	
19 499	32 467	30 094	28 613	26 339	12 050	6 929	3 247	555	2 692	
14 634	33 983	31 002	30 071	27 788	9 096	4 624	3 007	10 422	2 397	
33 359	33 787	32 147	29 914	28 328	7 515	4 165	2 023	647	1 976	
33 665	34 657	32 064	30 738	28 208	6 010	3 014	1 059	101	1 558	
34 349	37 210	34 599	33 229	30 705	5 193	2 169	914	70	844	
37 004	37 927	35 141	33 084	31 240	3 095	1 110	616	45	571	
37 047	38 193	34 126	31 126	30 172	1 746	780	570	77	493	
...	35 922	32 579	31 898	28 647	1 499	609	462	63	399	
...	84 240	31 752	30 255	27 869	1 547	902	460	55	406	
...	33 609	31 353	29 635	27 527	3 300	3 005	1 500	145	655	
...	82 351	31 162	28 929	27 342	6 911	5 288	1 187	68	1 119	
...	32 319	29 995	28 400	26 168	8 548	6 116	2 092	227	1 802	

graphie Loomataudid - Epizooties Suurmüügilindeksid (geom. keskm.) - N. indices des prix de gros (moy. géom.)

Püripunkt. kaudu Par les cordons de la frontière ¹⁾		1913 = 100																			1922 = 100		
Sisse sõitnud Arrivées	Välja sõitnud Départs	Põrmatand Amphruz	Tõttand Mollens	Marutand Egusu	Kärrmatand Scabies	Sisepõrmatand Erysipelas suis	Tõttand Denrées attim.	Sisseveetavad ained Articles d'importation					Väljaveetavad ained Articles d'exportation					Üldindeks N. indice général	Tõttand Denrées attim.	Tõttussaadused Matières premières et produits industr.	Sisseveetavad ained Articles d'importation	Väljaveetavad ained Articles d'exportation	Üldindeks N. indice général
								Sellest koloniaal- kaubad - Dont denrées coloniales	Sõdaained Denrées fourragèr.	Tõttussaadused Matières premières et produits industr.	Kokku Total	Tõttand Denrées attim.	Tõttussaadused Matières premières et produits industr.	Lina - Lin	Kokku Total	Üldindeks N. indice général	Tõttand Denrées attim.						
118	110	120	121	122	122	124	125	126	127	128	129	130	131	132	133	134	135	136	137	138	139		
46 554	30 288	111	44	82	1374	159	60	921	255	108	108	115	128	195	119	113	96	123	92 ²⁾	84 ³⁾	89 ⁴⁾		
35 870	30 336	123	48	60	291	21	77	21	96	108	104	115	128	184	127	114	102	117	96	100	100		
39 719	38 063	109	4	96	295	33	33	92	68	108	108	117	118	235	127	116	109	110	100	107	103		
35 330	35 734	80	12	49	299	514	49	79	142	103	108	117	118	235	127	116	109	110	100	107	103		
35 994	39 219	79	4	145	211	429	38	112	84	108	115	126	129	220	139	124	118	114	106	114	109		
127 405	130 262	65	7	144	145	581	48	108	89	99	109	114	121	143	120	114	110	108	100	101	101		
192 690	194 441	129	8	126	155	1108	92	110	84	108	108	114	127	184	122	114	109	107	99	108	101		
246 551	247 218	129	2	178	134	823	69	108	82	108	106	128	139	228	141	121	117	111	98	119	107		
260 640	261 376	183	1	187	96	981	8	102	81	92	104	139	133	174	135	117	113	110		
3 879	2 524	9	4	7	115	13	13	21	96	119	108	97	128	195	119	113	96	123	92 ²⁾	84 ³⁾	89 ⁴⁾		
2 990	2 523	10	4	6	77	21	75	33	92	108	104	115	128	184	127	114	102	117	96	100	100		
3 310	3 172	9	1	8	25	43	25	43	94	103	108	117	118	235	127	116	109	110	100	107	103		
2 944	2 973	7	1	4	25	43	25	43	94	103	108	117	118	235	127	116	109	110	100	107	103		
2 999	3 268	7	1	12	18	36	12	18	36	108	115	126	129	220	139	124	118	114	106	114	109		
10 617	10 855	5	1	12	12	48	108	89	154	99	109	114	121	143	120	114	110	108	100	101	101		
16 068	16 203	11	1	11	13	92	110	84	156	94	108	108	127	184	122	114	109	107	99	108	101		
20 548	20 602	11	0,0	15	11	69	108	82	185	87	106	128	139	228	141	121	117	111	98	119	107		
21 720	21 782	15	0,0	8	8	82	102	81	162	92	104	139	133	174	135	117	113	110		
17 520	17 436	12	8	17	15	102	81	174	90	90	104	134	137	207	142	119	115	110	96	119	106		
13 407	12 860	12	13	13	13	104	81	177	92	92	106	136	137	201	142	121	117	111	98	120	107		
18 919	19 154	20	13	7	18	109	86	178	94	94	109	137	137	199	143	123	121	112	100	120	109		
20 258	21 238	30	10	9	11	105	83	177	93	93	107	131	136	181	138	120	116	111	98	116	106		
24 385	24 416	20	17	5	33	103	82	175	92	92	105	126	135	173	135	118	113	110	97	113	104		
30 444	30 092	26	10	2	80	100	81	163	92	92	103	133	133	173	137	117	114	109	95	115	108		
30 968	30 214	24	11	13	237	105	84	158	98	98	105	131	133	173	136	118	115	110	97	114	104		
28 795	29 598	30	26	6	263	104	83	160	92	92	104	131	132	173	135	117	115	109	96	114	104		
20 831	23 113	7	19	14	126	101	81	153	92	92	102	134	131	181	137	117	115	109	95	115	108		
18 646	18 312	4	1	2	104	99	80	148	92	92	101	122	130	149	129	113	109	108	93	108	100		
17 343	17 322	8	1	3	49	97	79	145	93	93	101	119	130	152	126	111	105	109	93	108	99		
19 127	18 617	1	1	2	3	97	79	144	93	93	100	120	130	142	127	112	107	108	98	107	99		

1) 1927 a. peale eelkõrvõtte andmed. 2) Esimese poolaasta andmed. 3) Ühes piirivalve punktidega - Y compris les cordons de la garde-frontière. 4) 1913 aasta - année 1913. 5) Teise poolaasta andmed.

Tähtsamad Eesti majandus- ja ühiskondliku elu ilmutused 1921—1929 a. (järg).
 Données principales concernant la vie économique et sociale de l'Estonie 1921—1929 (suite).

		Elumaksuaindeksite käik 1913—29 (geom. keskm.) Nombres-indices du coût de la vie 1913—1929 (moy. géom.)																			
		1913 = 100									1922 = 100										
		Toitlus	Korter	Kütte ja valgustus	Riietus	Puhastus	Reisid, hiiukimine, post	Haridus	Lõhustus	Muud kulud	Üldindeks	Alimentation	Logement	Chauf. et éclairage	Habillement	Hyg. du corps et nettoyage	Voyag., circuits, poste	Instruction	Diversissement	Autres dépenses	N.-indice général
	140	141	142	143	144	145	146	147	148	149	150	151	152	153	154	155	156	157	158	159	
Juuli—Juillet	1913	100	100	100	100	100	100	100	100	100	104	435	112	71	107	180	151	93	133	112	
	1921	104	10	33	124	79	44	57	120	83	85	108	41	93	88	84	30	85	111	84	95
	1922	98	23	90	141	93	50	66	108	76	91	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
	1923	115	34	86	135	89	56	83	106	82	102	120	147	96	96	95	100	125	99	108	114
	1924	106	28	53	129	86	54	69	102	76	94	110	123	93	92	92	98	105	95	100	105
	1925	118	31	83	151	100	75	94	138	91	107	123	136	93	107	107	134	141	123	120	120
	1926	118	31	76	149	99	77	94	142	90	106	122	136	84	106	106	138	141	132	119	118
	1927	112	40	80	147	95	78	94	142	92	105	117	175	89	105	102	140	141	132	122	117
	1928	120	52	83	150	100	78	94	143	97	112	125	227	93	107	107	140	141	132	120	125
	1929	126	52	95	150	100	78	94	143	100	117	131	227	106	107	107	140	141	132	133	131
1929 Jaanuar—Janvier	128	52	85	150	100	78	94	143	99	117	133	227	95	107	107	140	141	132	131	130	
Veebruar—Février	132	52	85	150	100	78	94	143	99	119	133	227	95	107	107	140	141	132	131	133	
Märts—Mars	136	52	93	150	100	78	94	143	100	122	142	227	104	107	107	140	141	132	133	136	
Aprill—Avril	131	52	93	150	100	78	94	143	100	119	137	227	104	107	107	140	141	132	133	133	
Mai—Mai	130	52	97	150	100	78	94	143	100	119	136	227	109	107	107	140	141	132	133	133	
Juuni—Juin	130	52	97	150	100	78	94	143	100	119	136	227	109	107	107	140	141	132	133	133	
Juuli—Juillet	134	52	97	150	100	78	94	143	101	121	139	227	109	107	107	140	141	132	134	135	
August—Août	127	52	97	150	100	78	94	143	100	117	132	227	109	107	107	140	141	132	133	131	
September—Septembre	122	52	100	150	100	78	94	143	100	115	127	227	112	107	107	140	141	132	133	128	
Oktoober—Octobre	120	52	100	150	100	78	94	143	100	114	125	227	112	107	107	140	141	132	133	127	
November—Novembre	115	52	96	150	100	78	94	143	99	111	120	227	107	107	107	140	141	132	131	124	
Detsember—Décembre	112	52	101	150	100	78	94	143	99	109	117	227	113	107	107	140	141	132	131	122	

1) Keskmiselt aastas. — Moyenne annuelle.

TÄHTSAMAD ARTIKLID JA ÜLEVAATED „EESTI STATISTIKAS“ 1922—29.

METODOLOOGIA.

Põllumajanduslik üleskirjutus 1929 a. Nr. 88(3), lhk. 133—141
 Rahvusvaheline majandusstatistika meetodite ühustamise konventsioon 87(2), „ 69—75
 Rahvusvahelised mõjud statistika korraldamisel „ 76(3), „ 161—170
 Statistika iseseisvuse ajal „ 75(2), „ 65—72
 Rahva suhtimene statistikale Eestis „ 75(2), „ 73—81
 I Eesti-Läti statistika konverentsi resolutsioonid „ 66(5), „ 233—283
 Sama II Eesti-Läti statistika konverents „ 71(10), „ 547—554
 Sama III Balti riikide statistika konverents „ 80(7), „ 397—401
 IV Eesti-Läti statistika konverents „ 94(9), „ 481—485
 Väliskaubanduse arvestamise põhimõtted 27(6), „ 1—24

RAHVUSVAHELISED ANDMED.

Välja ja sisseränd limas 1920—24 a. Nr. 57(12), lhk. 5—10
 Võrdlusandmeid Balti riikidest 1920—26 a. „ 72(11), „ 629—633
 Palgaolud välisriikides 1914—25 a. „ 55(10), „ 1—4

RAHVASTIK.

Eesti laste füüsilise arenemine 1926—27 a. Nr. 84(11), lhk. 621—629
 Vastuandute pikkus, kaal ja peamõõdud Tallinnas 1926—27 a. „ 82(9), „ 525—531
 Sündivus, surevus, abielluvus ja abiellahutused 1928 a. „ 94(9), „ 486—491
 Sama 1927 a. „ 85(12), „ 693—713
 Sama 1926 a. „ 74(1), „ 1—18
 Sama 1925 a. „ 64(3), „ 97—101
 „ 105—125
 Sama 1924 a. „ 47(2), „ 1—69 L
 Abiellulahutused 1923—28 „ 90(5), „ 279—285
 Abielluvus 1922 a. „ 21(10), „ 61—69
 Surevus 1922 a. „ 20(9), „ 61—78
 Sündivus, surevus ja abielluvus 1921—22 a. „ 18(7), „ 51—80
 Surmapõhjused 1927 a. „ 87(2), „ 101—112
 Sama 1925 a. „ 64(3), „ 102—104
 „ 126—133
 Rinnalaste surevus 1925 a. „ 65(4), „ 209—219
 Rahvaarvu kasv Eestis 1921—25a. „ 55(10), „ 5—8
 Linnade ja alevite rahvastik 1928 a. „ 89(4), „ 211—215
 Sama 1927 a. „ 78(5), „ 285—287
 Rahvaliidklemine üle piiri „ 89(4), „ 207—210
 Sama 1927 a. „ 78(5), „ 288—291
 Rahvaliidklemine üle piiri ja sisemaal 1925—26 a. „ 68(7), „ 384—389
 Väljaränd 1928 a. „ 90(5), „ 277—279
 Väljaränd 1927 a. „ 77(4), „ 233—235
 Väljaränd 1926 a. „ 66(5), „ 280—291
 Väljaränd Eestist 1924—25 a. „ 57(12), „ 1—5
 Eesti sõdurite pikkus 1924 a. „ 69(8), „ 481—445

HARIDUS.

Üldhariduslik rahvuskoollid 1927/28 a. Nr. 92(7)-93(8) lhk. 407—419
 Õpilaste töökoormatus „ 83(10), „ 585—577
 Õpetajate eemharid 1928—27 a. „ 78(5), „ 298—302
 Õppeasutused 1922—27 a. „ 78(5), „ 200—210
 Merikoolid 1923—27 „ 74(1), „ 30—34
 Alg- ja keskkoolid 1927/28 a. „ 88(3), „ 142—162
 Sama 1926/27 a. „ 79(6), „ 341—361
 Sama 1925/26 a. „ 72(11), „ 611—628
 Sama 1924/25 a. „ 60(15), „ 1—20
 Sama 1923/24 a. „ 49(10), „ 1—64 L
 Lasteniid 1923—27 a. „ 81(8), „ 471—478
 Tartu ülikool 1926—28 a. „ 89(4), „ 282—240
 Ülikooli õppejõud, üliõpilaskond ja majandus 1922—26 a. „ 66(5), „ 281—288
 Tallinna Tehnikum 1926—28 a. „ 89(4), „ 240—242
 Sama „ 66(5), „ 289—290
 Kirjastus, ajakirjandus ja kirjandusturg 1924—26 a. „ 68(7), „ 393—401
 Avalikud raamatukogud 1926 ja 1927/28 a. „ 91(6), „ 358—367

TÜÜ JA PALGAD.

Tööpäeva pikkus tööst. 1923a. II poolaastal Nr. 92(7)-93(8) lhk. 406
 Sama I poolaastal „ 86(1), „ 36—41
 Tööpäeva pikkus tööstuses 1927 a. „ 82(9), „ 541—545
 Tööolud 1922—27 a. „ 75(2), „ 138—140
 Toodang ja tööjõud suurtööst. 1927 a. „ 87(2), „ 84—100
 Suur- ja kesktööstus ettevõtete tööjõud 1. VII. 1927 a. „ 71(10), „ 608—610
 Töötaolu ja tööõnne tegevus 1927—28 a. „ 89(4), „ 216—219
 Sama 1924—26 a. „ 70(9), „ 524—528
 Töötaolu Tallinnas 8. IV. 1926 a. „ 62(1), „ 9—20
 Sama Tartus 16. II. 1927 a. „ 69(8), „ 464—468
 Sama üldiselt 1922—24 a. „ 39(6), „ 15—80 L
 Töökaite 1928 a. „ 92(7)-93(8) „ 899—405
 Sama 1921—26 a. „ 73(12), „ 606—704
 Kollektiivlepingud 1. VII. 1927 a. „ 71(10), „ 589—590
 Streigid tööstuses 1929 a. „ 93(1), „ 37—39
 Sama 1928 a. „ 88(3), „ 163—165
 Sama 1927 a. „ 78(5), „ 294—295
 Sama 1926 a. „ 67(6), „ 524—356
 Sama 1921—25 a. „ 54(9), „ 7—13
 Sama 1922 a. „ 15(4), „ 51—53
 Töötingimused suurtööstuses 1925 a. „ 41(8), „ 42—46
 „ I poolal „ 94(9), „ 503—508
 Hädaabiõnne 1928/29 a. talvel „ 83(10), „ 600—604
 Sama 1927/28 a. talvel „ 89(8), „ 453—463
 Sama 1924—26 a. „ 80(7), „ 418—421
 Hälgelkassad ja nende liikmed 1921—27 a. „ 80(7), „ 418—421
 Tööõnnetused 1927 a. „ 94(9), „ 509—512
 Sama 1926 a. „ 81(8), „ 485—488
 Sama 1924—25 a. „ 70(9), „ 487—494
 Maa- ja linnatööstuste tootmisolud „ 87(2), „ 76—80
 Palgaolud tööstuses 1928 a. „ 90(5), „ 290—304
 Palgaolud tööstuses 1926—27 a. „ 80(7), „ 402—417
 Tööstustööliste palgad Tallinnas 1926—27 a. „ 71(10), „ 578—580
 Tööstustööliste palgad Tallinnas 1926—27 a. „ 67(6), „ 349—350

Põllutööliste palgad 1927 a. Nr. 71(10), lhk. 576—577
 Sama palgad 1926 a. „ 61(16), „ 22—23
 Tööstustööliste palgaolud 1914—26 a. „ 59(14), „ 3—12
 Tööliste majanduslik seisukord Tallinnas ja Narvas (Büdzetiiline uuring) „ 48(9), „ 1—108

TERVISHOJD.

Andmeid laste tervishoist „ Nr. 87(2), lhk. 81—83
 Kaitsevää tervishoid 1925—27 a. „ 82(9), „ 513—524
 Rahva tervislik seisukord 1919—27 a. „ 75(2), „ 141—142
 Surmapõhjused 1927 a. „ 87(2), „ 101—112
 Sama 1926 a. „ 77(4), „ 236—247
 Sama 1925 a. „ 64(3), „ 102—104, 128—132
 Rinnalaste surevus 1926 a. „ 81(8), „ 460—470
 Sama 1925 a. „ 65(4), „ 209—219
 Nakkushaigused 1925—26 a. „ 67(6), „ 351—358
 Leepira 1919—28 a. „ 84(11), „ 630—632
 Vähktõbi 1919—25 a. „ 73(12), „ 684—690

KURITEGEVUS JA ÕNNETUSED.

Tulekahjud 1928 a. Nr. 89(4), lhk. 201—206
 Sama 1927 a. „ 76(3), „ 194—199
 Süüdimõistetute koosseis 1924—26 a. „ 74(1), „ 19—28
 Enesetapp 1927 a. „ 61(8), „ 488—490
 Sama 1925—26 a. „ 65(4), „ 208—208
 Sama 1922 a. „ 19(6), „ 57—80
 Kuritegevuse ja seaduste ja määruste rikkumised 1924—26 a. „ 71(10), „ 555—573
 Süütegevus 1927 ja 1928 a. „ 96(11), „ 640—654
 Kuritegevus 1919—1924 a. „ 53(8), „ 1—7
 Tulekahjud 1924—26 a. „ 70(9), „ 512—517

TÖÖSTUS.

Ürgtootva tööstuse toodangu väärtus 1927 a. Nr. 91(6), lhk. 336—338
 Toodang ja tööjõud suurtööstuses 1927 a. „ 87(2), „ 84—100
 Sama 1926 a. „ 75(2), „ 110—125
 Sama tööstuses 1925 a. „ 63(2), „ 57—56
 Kütteainete tarvituse tööstuses 1925 a. „ 67(6), „ 347—349
 Jõumasinad ja mehhaaniline jõud tööstuses 1925 a. „ 69(8), „ 446—453
 Eesti tööstussaaduste turud 1923—26 a. „ 70(9), „ 498—502

VALISKAUBANDUS.

Metsasaadused mele väliskaubanduses 1920—28 a. Nr. 88(3), lhk. 105—175
 Väliskaubandus 1919—27 a. „ 75(2), „ 101—109
 Väliskaubandus 1927 a. I poolal „ 69(8), „ 453—454
 Tollimaks ja väliskaubandus tollitariifi kohaselt 1925 a. „ 95(10), „ 578—589
 Sama 1927 a. „ 83(10), „ 589—599
 Sama 1926 a. „ 70(9), „ 503—511
 Eesti tööstussaaduste väljavedu 1927 ja 1928 a. „ 95(10), „ 554—557
 Eesti tööstussaaduste turud 1923—26 a. „ 70(9), „ 498—502
 Põllumajandus- ja tööstusained välis-kaubanduses 1924—28 a. „ 94(9), „ 495—497

HINNAD.

Elumaksumus Eesti linnades 1922—29 „ Nr. 90(5), lhk. 283—289
 Elusloomade hinnad laataldel 1928 a. „ 89(4), „ 229—231
 Sama 1927 a. „ 78(5), „ 295—297
 Suurmüügi ja elumaksumuse indeksid 1915—28 „ 77(4), „ 261—269
 Suurmüügihinnad 1922—26 a. ja Eesti suurmüügiindeks „ 69(2), „ 57—66
 Toiduainete võrdlev maksumus 1922—27 a. „ 88(7), „ 389—392
 Põllumajandussaaduste hindade indeksid Elumaksumuse (elukallidus) „ 65(4), „ 219—220
 „ 36(3), „ 1—98 L

TRANSPORT JA SIDE.

Randteede tegevus 1928/29 a. Nr. 97(2), lhk. 685—714
 Sama 1927/28 a. „ 85(12), „ 714—742
 Sama 1926/27 a. „ 73(12), „ 705—724
 Sama 1925 a. „ 65(4), „ 182—199
 Sama 1921—23 a. „ 17(6), „ 67—96
 Välis- ja rannasõit ja kauba- ning reisijate vedu 1928 a. „ 92(7)-93(8), „ 429—445
 Sama 1927 a. „ 80(7), „ 421—437
 Sama 1926 a. „ 67(6), „ 331—348
 Kaubalaevastik 1. I. 1929 a. „ 94(9), „ 516—521
 Sama 1. I. 1928 a. „ 82(9), „ 523—537
 Sama 1. I. 1927 a. „ 68(7), „ 404—408
 Siseseveteede tegevus 1928 a. „ 94(9), „ 513—515
 Sama 1927 a. „ 82(9), „ 538—540
 Sama 1926 a. „ 68(7), „ 409—411
 Laevastik ja kaubavedu veeteel 1925 a. „ 56(11), „ 1—18
 Post, telegraaf, telefon, raadio 1928/29 a. „ 96(11), „ 613—639
 Sama 1927/28 a. „ 84(11), „ 650—672
 Sama 1926 ja 1927 a. I veerandil „ 72(11), „ 637—656
 Mootorsõidukite arv 1. I. 1929 „ 91(6), „ 389—340
 Mootorsõidukite arv 1922—26 a. „ 68(7), „ 402—408
 Maanteed pikkus „ 69(8), „ 467

KINDLUSTUS.

Kindlustusseltsid 1927 a. Nr. 91(6), lhk. 341—353
 Sama 1926 a. „ 74(1), „ 36—48
 Sama 1924—25 a. „ 64(3), „ 134—148
 Sama 1923 a. „ 42(9), „ 1—16 L
 Sama 1920—22 a. „ 29(8), „ 1—15
 Haiguskindlustus 1927 ja 1928 a. „ 95(10), „ 567—574
 Sama 1926 a. „ 83(10), „ 578—586
 Sama 1919—25 a. „ 68(7), „ 375—383

KREDIIT JA KAPITAL.

Asumikkudele antud riiklikud laenu ja toetused 1921—1928 a. Nr. 94(9) lhk. 524—525
 Pikalaenu pank 1928 a. „ 89(4), „ 243
 Aktiiseltside ja osatühisuste äriseisud 1927 ja 1928 a. „ 86(3), „ 176—185
 Pankade tulud ja kulud 1927 a. „ 86(1), „ 28—35
 Pankade tulud ja kulud 1921—26 a. „ 71(10), „ 580—585

